

**АЗЕРБАЙДЖАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МАЛИЙЕ НАЗИРЛИГИ**

**Бүдчедөн малийеләшән
идарә, мүәссисә вә төшкилатларда
мүһәсибат учотунун һесаблир планы
вә онун тәтбиғинә даир
ТӘ'ЛИМАТ**

и. Лу

Баки - 1990

**АЗƏРБАЙҶАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МАЛИЈҶƏ НАЗИРЛИЈИ**

ХИДМƏТИ ИСТИФАДƏ ҮЧҮН

*Хот олдуруша мөх
Малијә назарәтә*

*Б. Мамедов
16.12.1999*

**Бүдчәдән малијјәләшән
идарә, мүәссисә və тәшкилатларда
мүһасибат учотунун һесаблар планы
və онун тәтбигинә даир
Т Ə ' Л И М А Т**

и. Лу

Бакы - 1999

1/3 00

Азәрбајчан Республикасынын
Әдлийә Назирлијиндә гејдә
алынмышдыр
Гејдијат № 126

Тәсдиғ едирәм:
Азәрбајчан Республикасынын
Малијјә Назири **Ф.Јусифов**

"28" август 1998-чи ил

(имза)

Әмр № И-62

Назир _____ (имза) С.Ч.Һәсәнова

"15" ијул 1998-чи ил

**БҮДЧӘДӘН МАЛИЈЈӘЛӘШӘН ИДАРӘ, МҮӘССИСӘ
ВӘ ТӘШКИЛАТЛАРДА МҮҲАСИБАТ УЧОТУНУН
ҲЕСАБЛАР ПЛАНЫ ВӘ ОНУН ТӘТБИГИНӘ ДАИР**

Т Ә' Л И М А Т

Үмуми мүддәаләр

Бүдчәдән малијјәләшән идарәләр, мүәссисәләр вә тәшкيلاتлар (тә"лимада бундан сонра идарәләр адландырылачагдыр) мүһасибат учоту һаггында Азәрбајчан Республикасы Ганунуна ујғун олараг мүһасибат учоту апармаға борчлудур.

Бүдчә вә хусуси вәсаитләр үзрә хәрчләр сметаларынын, о чүмләдән јардымчы кәнд тәсәррүфатларынын, истеһсал (тәдрис) е'малатханаларынын, тәдрис-тәчрүбә вә елми-тәдгигат ишләри үзрә тәсәррүфат мүғавиләләринин вә дијкәр бүдчәдәнкәнар вәсаитләрин мүһасибат учоту бу тә"лимада кәстәрилән һесаблир планына ујғун олараг ваһид балансда апарылыр.

Азәрбајчан Республикасы Малијјә Назирлијинин разылығы илә Азәрбајчан Республикасынын назирлик вә баш идарәләри өз системләриндәки мүәссисәләрин спесификаларына ујғун олараг илкин учотун апарылмасы барәдә хусусиләшдирилмиш формалар, тә"лимадлар, гајдалар вә дијкәр мүһасибат учоту стандартлары һазырлајыб тәтбиг едә биләрләр.

Һесаблир Планында нәзәрдә тутулмуш субһесаблирдан тәһлилин, нәзарәтин вә һесабатларын тәләбләриндән асылы олараг истифадә едилмәлидир. Идарәләр һәммин субһесаблирдан бә"зи-

ләринин мәзмунуну дәгигләшдирә, онлары чыхара, бирләшдирә, еләчә дә әлавә субһесаблар дахил едә биләрләр.

Тә"лиматда һәр бир синтетик һесаб шәрһ едилдикдән сонра онун диһәр синтетик һесабларла мұхабирәләшдирилмәсинин нүмунәви схеми верилмишдир. Нүмунәви схемдә мұхабирәләшдирилмәси нәзәрдә тутулмајан тәсәррүфат фәалијјәти фактлары баш верәрсә, идарәләр мұһасибат учотунун апарылмасынын бу тә"лиматла мұәјјән едилмиш үмуми методоложи принципләринә риајәт етмәклә мұхабирәләшмәјә әлавәләр едә биләрләр.

Бүдчәдән малијјәләшән идарәләр тәрәфиндән хәрчләр сметасынын иһрасынын учоту бу тә"лиматла мұвафиг олараг, мұһасибат учотунун мемориал-ордер формасы үзрә һәјата кечирилир.

Азәрбајҗан Республикасы Малијјә Назирлијинин разылығы илә Азәрбајҗан Республикасынын назирлиһ вә баш идарәләри ајры-ајры зәрури һалларда табечиликләриндәки мұәссисәләрә хәрчләр сметаларынын иһрасынын учотуну журнал-ордер формасы үзрә апармаға иһазә верә биләрләр.

Мұәссисәләрин хәрчләр сметасынын мұһасибат учоту бир гәјда олараг назирликләрин, баш идарәләрин, һәмчинин мәркәзи шәһәр вә рајон хәстәханаларынын вә диһәр идарәләрин тәркибиндә тәшһил едилмиш мұһасибатлыглар вә мәркәзи мұһасибатлыглар тәрәфиндән һәјата кечирилир.

Учотун мәркәзләшдирилмәси заманы малларын тәдарүкү үчүн мұғавиләләр бағламаг вә ишләрин јеринә јетирилмәси үчүн хидмәтләр кәстәрмәк; мұәјјән олунмуш гәјдада тәсәррүфат вә диһәр еһтијачлар үчүн аванс алмаг вә өз ишчиләринә аванс верилмәсинә иһазә вермәк; смета илә нәзәрдә тутулан хәрчләрин бүдчә тәхсисаты һесабына өдәнилмәсинә иһазә вермәк; идарәләрин еһтијачлары үчүн мұәјјән олунмуш нормалара мұвафиг олараг материал, јејинти мәһсуллары вә диһәр мадди гијмәтлиләри хәрчләмәк; тәһтәһесаб шәхсләрин аванс һесабатларыны, инвентаризасија сәһәдләрини, гүввәдә олан гәјдалара мұвафиг олараг көһнәлмиш вә јарарсыз һала дүшмүш әсас вәсаитләрин вә мадди гијмәтлиләрин һесабдан силинмәси актларыны тәсдиг етмәк; идарәнин малијјә-тәсәррүфат фәалијјәтинә аид олан диһәр мәсәләләри һәлл етмәк үчүн хидмәт олунан идарәләрин рәһбәрләринин онлара аид едилән хәрчләр сметалары үзрә бүдчә тәхсисатларына вә хүсуси вәсаитләрә сәрәнһамчы олмаг һүгуглары сахланылыр.

Идарәләр мәгсәдли тә"јинатла вә бүдчә-малијјә интизамына, мадди гијмәтлиләрин вә пул вәсаитләринин максимал гәһәәтинә

риајет етмәклә смета илә нәзәрдә тутулмуш тәдбирләрин јеринә јетирилмәси үчүн дәвләт вәсаитләрини хәрчләјә биләрләр.

Идарәләрдә мұһасибат хидмәти хәрчләр сметаларынын ичрасына, мұәссисәләрарасы һесаблашмалара, пул вәсаитләринин вә мадди гијмәтлиләрин сахланылмасына, өһдәликләрин ичрасына вә диқәр малијјә-тәсәррүфат фактларынын дүзкүнлүјүнә даими нәзарәти тә"мин етмәлидир.

Назирликләрин, баш идарәләрин, идарәләрин мұһасибат хидмәтинин рәһбәрләри вә мәркәзи мұһасибатлыгларын баш мұһасибләри мұһасибат учоту вә һесабатларынын тәшкилинә рәһбәрлик едир вә өз системләринә дахил олан идарәләрин хәрчләр сметасынын ичрасына вә хусуси вәсаитләрин һәрәкәтинә даим нәзарәт едирләр.

Мұһасибат хидмәтинин рәһбәрләри (баш мұһасибләр вә башгалары) өз ишләрини "Мұһасибат учоту һаггында" Азәрбајҗан Республикасы Ганунуна вә диқәр норматив-һүғуғи актлара үјғун һәјата кечирирләр.

Мұһасибат хидмәтинин рәһбәри (баш мұһасиб вә башгалары) һәр бир ишчинин өз вәзифәләрини билмәси вә онларын јеринә јетирилмәсиндә мäs'улијјәт дашымасы үчүн мұһасибатлығын ишчиләринин хидмәти вәзифәләрини тә"јин едир.

Мұһасибатлыгда вә мәркәзи мұһасибатлыгда ишчиләр арасында хидмәти вәзифәләрин бөлкүсү заманы ишин һәчминдән вә функционал әләмәтләриндән асылы олараг мұвафиг ишчи группары јаралдыла биләр. Бунлардан малијјә, материал, ишчиләрлә һесаблашмалар, ушаг мұәссисәләриндә ушагларын сахланылмасы үчүн валидәјнләрлә һесаблашмалар, мұхтәлиф дебитор вә кредиторларла һесаблашмалар, әсас вәсаитләр, азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар, әрзаг мәһсуллары вә с. кими оператив группары кәстәрмәк олар.

Мәркәзи мұһасибатлыг тәрәфиндән хидмәт олуна мұәссисәләрдә, зәрури һалларда, мәркәзи мұһасибатлығын ишчиләри тәрәфиндән учот-нәзарәт групу тәшкил едилир. Бу группар мұәссисәнин мұһасибат учотунун әмәлијјатлары үзрә бүтүн илкин сәнәдләшмәләрин тәртибини, мадди мäs"ул шәхсләрдә олан мадди гијмәтлиләрин сахланылмасына нәзарәти тә"мин етмәли вә вәзифәләрин бөлкүсү заманы нәзәрдә тутулмуш диқәр ишләрин јеринә јетирилмәсини һәјата кечирмәлидир.

Ајры-ајры мұәссисәләрин тәркибинә дахил олан бөлмәләр, һәмчинин мәркәзи мұһасибатлыг тәрәфиндән хидмәт олуна мұәссисәләр мұһасибат учоту вә нәзарәт үчүн лазыми сәнәдләри (әмрләр-

дән вә сәрәнчамлардан чыхарышлары, хәрчләр сметаларыны, бағланмыш мугавиләләри вә диқәр малијјә-тәсәррүфат фактларыны әкс етдирән сәнәдләри) вахтында муһасибатлыға тәһвил вермәли-дирләр.

Зәрури сәнәдләрин вә мә"луматларын вахтында тәртиби вә тәғдим едилмәси үзрә баш муһасибин тәләби муәссисәнин бөлмә-ләринин бүтүн ишчиләри үчүн, учотун мәркәзләшдирилдији вахты исә бүтүн хидмәт олуна идарәләр үчүн мәҷбуридир.

Илкин сәнәдләрин муһасибатлыға тәғдим едилмәси баш муһа-сиб тәрәфиндән тәртиб олунмуш вә муәссисәнин рәһбәри тәрә-финдән тәсдиг едилмиш сәнәд дөвријјәси графика илә низамланыр. Мәркәзи муһасибатлығларда сәнәд дөвријјәси графика идарәләрин рәһбәрләри тәрәфиндән тәсдиг едилир. Мадди мәс"ул вә диқәр вәзифәли шәхсләрә сәнәдләрин муһасибатлыға вахтында тәһвил верилмәси һағгында сәнәд дөвријјәсиндән чыхарыш тәғдим олунур.

Идарәләрдә бүдчә үзрә смета хәрчләринин ичрасы, хусуси вә диқәр бүдчәдәнкәнар вәсаитләрлә әләғәдар бүтүн муһасибат сәнәдләри идарәләрин рәһбәри вә ја онун муавини, һәмчинин баш муһасиб вә ја онун муавини тәрәфиндән имзаланыр. Азәрбајҗан Республикасынын Назирлик вә баш идарәләриндә биринчи имза етмәк һүгугу бу назирлик вә баш идарәләрин идарә рәисләринә вә сәрбәст шө"бәләрин рәһбәрләринә дә верилә биләр.

Мәркәзи муһасибатлығларда банк сәнәдләри (чекләр вә өдә-ниш тапшырығлары), һәмчинин касса мәхарич ордерләри, өдәниш үчүн кассаја тәғдим едилән әмәк һағгы үзрә һесаблашма-өдәмә чәд-вәлләри вә диқәр өдәниш сәнәдләри биринчи сәләһијјәтли шәхс кими идарәләрин рәһбәрләри вә ја онларын сәләһијјәтли нүмајән-дәси, икинчи сәләһијјәтли шәхс кими баш муһасиб вә ја онун муа-вини (баш муһасиб олмадыгда) тәрәфиндән имзаланыр. Пул вәса-итләри, мал-материал вә диқәр гијмәтлиләрин верилмәси үчүн әсас сајылан, һәмчинин мәркәзи муһасибатлығ тәрәфиндән хидмәт олу-нан идарәләрдә кредит вә һесаблашма өһдәликләрини дәјишән ди-қәр сәнәдләр идарәнин рәһбәри вә мәркәзи муһасибатлығын баш муһасиб вә ја онларын муавинләри тәрәфиндән (муавинләрә ху-суси сәрәнчамла имза етмәк сәләһијјәти верилдикдә) имзаланыр.

Баш муһасибин вә ја онун муавининин (баш муһасиб олмадыг-да) имзасы олмајан сәнәдләр е"тибарсыз һесаб едилир вә ичра үчүн гәбул едилмир.

Төсәррүфат әмәлијјатларынын баш вермәси фактыны әкс етдирән илкин учот сәнәдләри мұһасибат учоту рекестрләриндә жазылышлар үчүн әсас һесаб олунур.

Илкин сәнәдләр (о чүмләдән кағыз вә машынла охунан мә'лумат дашыјычылары) өзүндә ашағыдакы зәрури реквеститләри әкс етдирмәлидир:

сәнәдин (форманын) ады, нөмрәси, коду, тәртиб едилмә јери вә тарихи, сәнәд тәртиб едилән идәрәнин ады, төсәррүфат әмәлијјатларынын мәзмуну вә өлчүләри (натурал вә пул ифадәсиндә), төсәррүфат әмәлијјатларынын баш вермәси, тамамланмасы вә онун рәсмиләшдирилмәсинин дүзкүнлүјү үчүн мәс'ул шәхсләрин вәзифәләри, сојады, ады, атасынын ады, шәхси имзалары вә башга әләмәтләри.

Әмәлијјатларын характериндән вә учот мә'луматларынын ишләнмәси технолокијасындан асылы олараг илкин сәнәдләрә әләвә реквеститләр дахил едилә биләр.

Илкин сәнәдләр әмәлијјатларын баш вердији анда, бу мүмкүн олмадыгда исә әмәлијјатлар билаваситә гуртардыгдан сонра тәртиб едилмәлидир.

Сәнәдләрин кејфијјәтли тәртибатына, онларын вахтында мұһасибат учотунда әкс етдирилмәси үчүн мүәјјән едилмиш мүддәтләрдә тәгдим едилмәсинә, сәнәдләрдәки мә'луматларын доғрулуғуна мәс'улијјәти һәммин сәнәдләри һазырламыш вә имза етмиш шәхсләр дашыјырлар.

Илкин сәнәдләрә әсасән мә'луматлары ишләјиб гајдаја салмаг вә онлара нәзарәт етмәк үчүн ичмал учот сәнәдләри һазырланмалыдыр. Бу сәнәдләр кағызда вә машына мә'лумат дашыјычыларында тәртиб едилә биләр.

Учот рекестрләриндә гејдләр үчүн әсас сајылан сәнәдләр графיקлә мүәјјән едилмиш вахтларда мұһасибатлыға тәһвил верилмәлидир.

Пул вә һесаблашма сәнәдләрини, малијјә вә кредит өһдәликләрини мүәссисәнин рәһбәринин тәсдиг етдији сијаһыја әсасән имза етмәк һүгуғу олан ән азы ики шәхс имзаламалыдыр. Биринчи имза мүәссисәдә үмуми рәһбәрлик функцијасыны ичра едән шәхсә, икинчи имза исә мұһасибата рәһбәрлик функцијасыны ичра едән шәхсә мәнсуб олур.

Пул вә саитләринин, материал гијмәтлиләринин вә башга әмлақларын гәбул-тәһвили илә әлагәдар әмәлијјатлар илкин сәнәдләр әсасында һәјата кечирилән заман иштирак едән һүгуғи шәхсин нү-

мајәндәләринә вә ја физики шәхсләрә сәнәдләшмәнин бир нүсхәси верилир. Әмәлијјатда иштирак едәнләри сәнәдләрин сурәти илә тә"мин етмәк идарәдә бу әмәлијјаты рәсмиләшдирәнин өһдәсинә дүшүр.

Мүһасибат учотунда әкс етдирилмәси зәрури олан учота гәбул едилмиш илкин сәнәдләрдәки мә"луматлар Азәрбајҹан Республикасынын Малијјә Назирлији тәрәфиндән тәклиф едилмиш, јахуд назирлик вә баш идарәләр тәрәфиндән үмуми принципләрә риәјәт едилмәклә ишләниб һазырланмыш учот рекистрләриндә јығылыр вә системләшдирилир.

Мүәссисә тәрәфиндән мүәјјән дөвр әрзиндә апарылмыш тәсәррүфат әмәлијјатлары һаггында мә"луматлар учот рекистрләриндән груплашдырылмыш шәкилдә мүһасибат учоту һесабларына көчүрүлүр.

Илкин сәнәдләрдә вә учот рекистрләриндә гејдсиз дүзәлишләрә јол верилмир. Сәһвләрин дүзәлиши һәммин сәнәди имза етмиш шәхсләрин имзасы илә дүзәлишин тарихи кәстәрилмәклә тәсдиг едилмәлидир. Касса вә банк сәнәдләриндә һеч бир дүзәлишә јол верилмир.

Илкин сәнәдләр, учот рекистрләри, мүһасибат һесабатлары мүтләг мүәјјән едилмиш гајдаја вә мүддәтә мүвафиг олараг сахланылмалыдыр.

Сәнәдләрлә ишләјән дөврдә онларын горунуб сахланылмасынын тә"мин едилмәсинә вә вахтында архивә верилмәсинә мәс'улијјәти баш мүһасиб дашыјыр.

Илкин учот сәнәдләринә нәзарәт Азәрбајҹан Республикасы Малијјә Назирлији тәрәфиндән һәјата кечирилир.

Мемориал ордерләр әмәлијјат һәјата кечирилән күнүн нөвбәти күнүндән кеч олмајараг (илкин сәнәдләрин алынмасы үзрә) һәм ајры-ајры сәнәдләрин, һәм дә ејниадлы сәнәдләрин әсасында тәртиб едилир.

Мемориал ордерләрдә субһесабларын мүхабирәләшдирилмәси әмәлијјатын характериндән асылы олараг, бир субһесабын дебети вә диқәр субһесабын кредити вә ја бир субһесабын дебети вә бир нечә субһесабын кредити, бир субһесабын кредити вә бир нечә субһесабын дебети үзрә јазылыр.

Мемориал ордерләр баш мүһасиб вә ја онун мүавини вә ичрачы, учотун мәркәзләшдирилдији заман исә, һәмчинин учот групунун рәһбәри тәрәфиндән имзаланыр.

Мәзмуну илкин учот сәнәдләриндә гәбул едилмиш информацияларын мұһасибат һесабатларында әкс етдирилмәси үчүн онларын һөкмән мұһасибат рекистрләриндә чәмләшдирилмәси вә системләшдирилмәси зәруридир.

Рекистрләр хусуси графалара бөлүнмүш китабларда (журналларда), ајры-ајры вәрәгәләрдә, картларда, һесаблама техникасындан истифадә едилән заман машинограмларда, дискетләрдә, магнит лентләриндә вә бу кими башга машына мә"лумат дашыјычыларында башдан-баша, фасиләсиз, хроноложи, системли вә дијәр гәјдаларда гејдијјатдан кечирмә јолу илә јеринә јетирилир.

Рекистрләрин формалашдырылмасы гәјдасы мұһасибат учотунун стандартлары илә низамлашдырылып.

Машына мә"лумат дашыјычылары илә мұһасибат учоту рекистрләрини јеринә јетирән мұәссисәләр онларын лазыми гәјдада истифадәси үчүн мұһасибаты мұасир учот техникасы вә техники васитәләрлә тә"мин етмәлидир.

Азәрбајчан Республикасы әразисиндә олан бүтүн тәсәррүфат субъектләри мұһасибат учоту рекистрләрини Азәрбајчан дилиндә апармалыдыр.

Харичи мұһасибат стандартлары илә низамлашдырылан харичи мұһасибат учоту рекистрләри Азәрбајчана кәтирилән заман Азәрбајчан дилинә тәрчүмә едилмәлидир. Азәрбајчан дилиндәки мұһасибат учоту рекистрләри дә тәдгигат вә башга лазыми тәләбләр заманы тәләб олуна башга дилләрә дә тәрчүмә едилә биләр.

Баш китабын, синтетик һесаблар үзрә дөвријјә чәдвәлинин дүзкүн тәртибатына, һабелә мұһасибат рекистрләринин вә онларда әкс етдирилмиш мә"луматларын горунуб сахланмасына баш (сәрбәст) мұһасиб, јахуд хусусән бу ишләр үчүн мұәссисә рәһбәри тәрәфиндән рәсми тә"јин едилмиш шәхс чавабдеһдир.

Бүтүн мемориал ордерләр "Баш китаб"да гејдә алыныр. "Баш китаб"да бир гәјда олараг учот бу тә"лиматдакы һесаблар планына ујғун субһесаблар үзрә апарылып.

"Баш китаб" өтән илин јекун балансына мұвафиг олараг илин әввәлине олан галыг мәбләғини китаба јазмагла ачылып. "Баш китаб"да јазылышлар мемориал ордерләрин тәртиби үзрә апарылып. Мемориал ордерләрин јығым чәдвәлләринин тәртиби заманы исә јазылышлар ајда бир дәфә апарылып. Мемориал ордерин мәбләғи әввәл "Ордер үзрә мәбләғ" сүтунуна, сонра исә мұвафиг субһесабларын дебет вә кредитләринә јазылып. Бүтүн субһесаблар үзрә ај әрзиндә дебет вә кредит үзрә дөвријјәнин мәбләғи "Ордер үзрә

мәбләғ” сүтунунун јекунуна бәрабәр олмалыдыр. Ај әрзиндә дөвријјәләрдән сонра һәр бир субһесаб үзрә нөвбәти ајын әввәлине галыг чыхарылып.

Мүһасибат китабларында сәһифәләр нөмрәләнир вә гајтанлаһыр. Китабын сон сәһифәсиндә сәһифәләрин јекун сајы кәстәрилмәклә мүәссисә рәһбәринин (баш мүһасибин) имзасы илә тәсдиғ едилир вә мөһүрләнир.

Һәр китабда идарәнин, мәркәзи мүһасибатлығын ады вә китабын ачылдығы тарих јазылып. Китабда ачылмыш субһесаблары ады олмалыдыр. Мүәјјән бир субһесаб үзрә јазылышлар китабын дијәр сәһифәсинә көчүрүләркән, һәммин субһесаб үзрә башлығда, јени сәһифәнин нөмрәси кәстәрилмәклә јазылышын көчүрүлмәси һағгында гејд едилир.

Ил баша чатан заман мүһасибат учоту китабларында бош сәһифәләр нөвбәти илин әмәлијјатларынын јазылышлары үчүн истифадә олуна биләр. Бу һалда китаблар ики илдә бир дәфә архивә тәһвил верилир.

Мүһасибат учотунун рекистрләриндә јазылышлар илкин сәнәдләр алынан күнүн нөвбәти күнүндән кеч олмајарағ илкин сәнәдләрә әсасән мүрәккәблә, дијирчәкли гәләмлә вә ја јазы машинлары вә механики васитәләрлә апарылып.

Һәр ајын сонунда аналитик учот рекистрләриндә дөвријјәнин јекуну һесабланылып вә субһесаблар үзрә галығлар чыхарылып.

Чари ил үчүн мүһасибат учоту јазылышларында ашкар едилмиш сәһвләрин дүзәлиши ашағыдакы гајдада апарылып:

а) һесабат дөврү мүддәтиндә мүһасибат балансы тәғдим едиләнәдәк ашкар едилмиш, мемориал ордерин кәстәричиләриндә дәјишлик тәләб етмәјән сәһвләр дүзкүн олмајан мәбләғин вә мәтнин үзәриндән назик хәтт чәкиләрәк (хәтт елә чәкилир ки, әввәлки мәбләғ вә мәтн охунсун) үстүндән дүзкүн мәтн вә мәбләғ јазылмагла дүзәлдилир. Ејни заманда мүвафиг сәтрин гаршысында баш мүһасибин имзасындан әввәл “Дүзәлдилмишдир” гејди едилир;

б) мүһасибат балансы тәғдим едиләнәдәк ашкар едилмиш, һәмчинин мемориал ордердә дә сәһв һесаб едилән јазы онун характериндән асылы оларағ әлавә мемориал ордер васитәсилә вә ја ғырмызы гәләм илә “Сторно” үсулу илә дүзәлдилир; һесабат дөврүндә баланс тәғдим едилдикдән сонра мүһасибат учоту јазылышларында ашкар едилән сәһвләр ејни гајда илә дүзәлдилир. Сәһвләрин дүзәлиши үзрә әлавә мүһасибат јазылышлары, һәмчинин “Сторно” үсулу илә едилән дүзәлишләр мемориал ордерләр васи-

тәсилә рәсмиләшдирилир. Бу заман һәммин мемориал ордерин реквизи́тләринин јанында дүзәлиш едилән мемориал ордерин нөмрәси вә тарихи кәстәрилир.

Касса вә банк сәнәдләриндә һеч бир дүзәлишә јол верилмир.

Јени һесабат илиндә мұһасибат рекистрләриндә өтән илин јекун балансына вә учот рекистрләринә там мұвафиг олараг синтетик вә аналитик һесаблар үзрә илин әввәлине олан галығын мәбләғи јазылып.

Кириш балансынын мә'луматлары һесабат дөврүндән әввәлки дөврүн тәсдиг едилмиш јекун балансынын мә'луматларына ујғун олмалыдыр. Һесабат илинин 01 јанварына кириш баланс дәјишиләрсә онун сәбәбләри ајдынлашдырылмалыдыр. Истәр чари, истәрсә дә кечмиш илә аид олан мұһасибат һесабларындакы дәјишликкләр (һесабатлар тәсдиг едилдикдән сонра) ашкар едиләрсә о заман дүзәлишләр мә'луматларын тәһриф олундуғу ашкар едилмиш һесабат дөврү үчүн тәртиб едилмиш һесабатда апарылып. Мұһасибат учоту һесабатында сәһвләрин дүзәлдилмәси дүзәлишин тарихи кәстәрилмәклә ону имзалајан шәхсләрин имзасы илә тәсдиг едилир.

Һәр һесабат ајы битдикдә бүтүн мемориал ордерләр, јығым чәдвәлләри онлара аид олан сәнәдләрлә бирликдә хроноложии гәјдада јығылмалы вә тикилмәлидир. Сәнәдләр аз олдуғда сәнәдләри үч ај әрзиндә бир говлуға тикмәк олар. Говлуғун үз габығында идарәнин вә ја мәркәзи мұһасибатлығын ады, ишин ады вә сыра нөмрәси, һесабат дөврү - ил вә ај, мемориал ордерләрин башланғыч вә сон нөмрәләри, ишдәки вәрәгләрин сајы јазылып.

Илкин сәнәдләрин, учот рекистрләринин, мұһасибат һесабатлары вә балансын мұһафизәсини, тәртибини вә онларын архивә тәһвил верилмәсини баш мұһасиб тә"мин едир.

Илкин сәнәдләр, учот рекистрләри вә мұһасибат һесабатлары архивә тәһвил вериләнә гәдәр мұһасибатлығыда хусуси јерләрдә вә ја баш мұһасиб тәрәфиндән мәс"ул едилмиш шәхсләрин чавабдеһлији алтында бағлы рәфләрдә мұһафизә олунур.

Мұһасибат сәнәдләри идарәләрин мұһасибат архивиндә мұәјјән олунмуш мүддәт әрзиндә мұһафизә олунур. Мұһафизә мүддәти битдикдән сонра тә"јин олунмуш гәјдада мұвафиг дөвләт архивинә тәһвил верилир. Сәнәдләрин архивә тәһвил верилмәсини тәсдиг едән актлар мұһасибатлығыда даими мұһафизә едилмәлидир.

Идарәләрин илкин сәнәдләри, учот рекистрләри, мұһасибат һесабатлары вә баланслары истинтаг органлары, прокурорлуғ вә

мәһкәмә тәрәфиндән ибтидаи истинтаг үчүн Азәрбајҗан Республिकासынын гүввәдә олан чинајәт-просесуал ганунверичилијинә мұвафиг олараг бу органларын гәрары әсасында кәтүрүлә биләр. Сәнәдләр кәтүрүлән заман протокол тәртиб едилир, протоколун сурәти илтизам алмагла идарәнин мұвафиг вәзифәли шәхсинә верилир.

Сәнәдләри кәтүрән органларын разылығы вә нұмајәндәләринин иштиракы илә идарәләрин мұвафиг вәзифәли шәхсләри сәнәдләрин кәтүрүлмәси тарихи вә әсасыны кәстәрмәклә онларын сурәтини чыхара биләрләр.

Илкин сәнәдләрин итмәси вә ја ләғв олмасы һалларында идарәнин рәһбәри әмрлә иткинин вә ја ләғвин сәбәбләрини арашдыран комиссия тә"јин едир.

Зәрури һалларда истинтаг органлары, мұһафизә вә дөвләт јанғын нәзарәти нұмајәндәләри комиссиянын ишиндә иштирак етмәк үчүн дә"вәт олунарлар.

Комиссиянын ишинин нәтичәси идарәнин рәһбәри тәрәфиндән тәсдиг олуна актла рәсмиләшдирилир. Актын сурәти јухары тәшкилатлара кәндәрилир.

Мадди гијмәтлиләр вә пул вәсаитләри, һәмчинин дебитор вә кредиторларла һесаблашмалар "Мұһасибат учоту һаггында" Азәрбајҗан Республикасынын Гануна мұвафиг олараг инвентаризасија олунамалыдырлар.

Идарәләр вә мәркәзи мұһасибатлыглар Азәрбајҗан Республикасы Малијјә Назирлијинин тә"јин етдији гајдада рүблүк вә иллик мұһасибат һесабатларыны тәртиб вә тәғдим етмәлидирләр.

Бүдчәдән малијјәләшән идарә, мұәссисә вә тәшкилатларда мұһасибат учотунун һесаблар планы

Синтетик һесабларын ады	Син- тетик һе- саб- ла- рын №си	Субһесабларын ады	Суб- һе- саб- ла- рын №си
1	2	3	4
Бөлмә 1. Әсас вәсаитләр			
Әсас вәсаитләр	01	Биналар	010

1	2	3	4
Әсас вәсаитләрин көһнәлмәси (амортизасијасы)	02	Гурғулар	011
		Өтүрүчү гурғулар	012
		Машын вә аваданлыглар	013
		Нәглијјат васитәләри	015
		Истәһсал аләтләри (ләвазиматлары) вә тәсәррүфат инвентарлары	016
		Ишчи вә мөһсулдар һејванлар	017
		Китабхана фонду	018
		Саир әсас вәсаитләр	019
		Әсас вәсаитләрин көһнәлмәси (амортизасијасы)	020

Бөлмә 2. Материал еһтијатлары

Мөһсуллар вә мө'мулатлар	03	Истәһсалат (тәдрис) е"малатханаларынын мө"мулатлары	030
		Јардымчы көнд тәсәррүфаты (тәдрис) мөһсуллары	031
Аваданлыглар, тикинти материаллары вә елми-тәдгигат ишләри үчүн материаллар	04	Гурашдырыласы аваданлыглар	040
		Әсаслы тикинти үчүн тикинти материаллары	041
		Елми-тәдгигат ишләриндә вә лабораторија сынагларында узун мүддәт истифаде едилән материаллар	043
		Тәсәррүфат мүгавиләләри үзрә елми-тәдгигат ишләри үчүн хусуси аваданлыглар	044
Чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејванлар	05	Чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејванлар	050
Материаллар вә әрзаг мөһсуллары	06	Елми, тәдрис вә башга мөгсәдләр үчүн материаллар	060
		Әрзаг мөһсуллары	061
		Дәрманлар вә сарғы материаллары	062

1	2	3	4
		Төсөррүфат материаллары вә дөф- төрхана лөвазиматлары	063
		Јаначаг вә сүрткү материаллары	064
		Јемләр	065
		Таралар	066
		Саир материаллар	067
		Јолда олан материаллар	068
		Машын вә авадаңлыгларын өһтијат һиссөләри	069
Бөлмә 3. Азгијмәтли вә тезкөһнөлән әшјалар			
Азгијмәтли вә тез- көһнөлән әшјалар	07	Анбарда олан азгијмәтли вә тезкөһ- нөлән әшјалар	070
		Истисмарда олан азгијмәтли вә тезкөһнөлән әшјалар	071
		Анбарда олан јумшаг инвентарлар (ағлар, кејимләр, ајаггабылар вә јатаг лөвазиматлары)	072
		Истисмарда олан јумшаг инвентар- лар (ағлар, кејимләр, ајаггабылар вә јатаг лөвазиматлары)	073
Бөлмә 4. Истөһсалата вә башга мәгсәдләрә мәсрәфләр (хәрчләр)			
Истөһсалата вә башга мәгсәдлә- рә мәсрәфләр (хәрчләр)	08	Истөһсалат (төдрис) е"малатхана- ларының мәсрәфләри (хәрчләри)	080
		Јардымчы көнд төсөррүфатына (төдрисә) мәсрәфләр (хәрчләр)	081
		Мүгавиләләр үзрә елми-төдгигат ишләринә мәсрәфләр (хәрчләр)	082
		Төчрүбә-сынаг гургуларының һа- зырланмасы үзрә мәсрәфләр (хәрчләр)	083
		Материалларын һазырланмасы вә јенидән е"малы үзрә мәсрәфләр (хәрчләр)	084

1	2	3	4
Бөлмә 5. Пул вәсаитләри			
Республика бүд- чәси үзрә чари һесаб	09	Табечилијиндәки тәшкилатлара вә башга тәдбирләрә көчүрмәк үчүн республика бүдчәсинин идарә хәрчләри үзрә чари һесабы Капитал гојулушу үзрә республика бүдчәсинин чари һесабы Башга (саир) бүдчәләр һесабына чари һесаб	090 093 096
Јерли бүдчәләр үзрә чари һесаб	10	Идарә хәрчләри үчүн чари һесаб Табечилијиндәки тәшкилатлара вә башга тәдбирләрә көчүрмәк үчүн чари һесаб Капитал гојулушларынын чари һе- сабы Јерли бүдчәләр һесабына пенсия вә мүавинәтләрин өдәнилмәси үчүн чари һесаб Кәнд, гәсәбә вә рајон табечилијин- дәки шәһәр бүдчәләри үзрә чари һесаб Кәнд, гәсәбә вә рајон табечилијин- дәки шәһәр бүдчәләри һесабына капитал гојулушунун малијјәләшди- рилмәси үзрә чари һесаб	100 101 103 105 107 108
Бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә чари һесаб	11	Тапшырыглар үзрә мәбләгләрин чари һесабы Хүсуи вәсаитләр үзрә чари һесаб Саир бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үз- рә чари һесаб Һесаблашма һесабы Бүдчәдәнкәнар фондлар үзрә чари һесаб	110 111 112 113 114

1	2	3	4
Касса	12	Сосиал Мүдафиә Фондунун вәсаит- ләри һесабына пенсия вә мұави- нәтләрин өдәнилмәси үзрә чари һесаб	115
		Валјута һесабы	118
		Касса	120
Саир пул вәсаит- ләри	13	Аккредитивләр	130
		Лимитләшдирилмиш чек китабча- лары	131
		Пул сәнәдләри	132
		Јолда олан пул вәсаитләри	133
		Малијјә гојулушлары	134
Бөлмә 6. Малијјөләшмәләр үзрә идарәдахили һесаблашмалар			
Малијјөләшмәләр үзрә идарәдахили һесаблашмалар	14	Идарәләрин вә башга тәдбирләрин хәрчләри үчүн бүдчәдән малијјә- ләшмәләр үзрә һесаблашмалар	140
		Башга (саир) бүдчәләр һесабына малијјөләшмәләр үзрә һесаблаш- малар	142
		Капитал гојулушларынын бүдчәдән малијјөләшдирилмәси үзрә һесаб- лашмалар	143
Бөлмә 7. һесаблашмалар			
Јеринә јетирилән ишләрә вә кәстә- рилән хидмәтләр- ә кәрә малсатан- ларла, подратчы- ларла вә сифа- ришчиләрлә һесаблашмалар	15	Малсатан вә подратчыларла һесаб- лашмалар	150
		Бүдчә тематикалары үзрә ишлән- миш конструкция - сынаг ишләри- нин һиссә-һиссә өдәнилмәси үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар	152
		Бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә кәр- үлән иш вә хидмәтләрә кәрә сифа- ришчиләрлә һесаблашмалар	153

1	2	3	4
Тәһтәһесаһб шәхсләрлә һесаһлашмалар Мүхтәһиф дебитор вә кредиторларла һесаһлашмалар	16	Өдәһиләси елми-тәдгигат ишләри үзрә сифаришчиләрлә һесаһлашмалар	154
		Елми-тәдгигат ишләри үчүн аванслар үзрә сифаришчиләрлә һесаһлашмалар	155
		Тәсәррүфат мүгавиләли ишләрин јеринә јетирилмәси үчүн ичрачыларын чөлб едилмәси үзрә сифаришчиләрлә һесаһлашмалар	156
		Алычыларла вә сифаришчиләрлә һесаһлашмалар	157
		Әһалијә компенсација өдәһишләри үзрә һесаһлашмалар	158
		Тибби сығорта үзрә һесаһлашмалар	159
		Тәһтәһесаһб шәхсләрлә һесаһлашмалар	160
		Әскиккәһлмәләр вә иткиләр үзрә һесаһлашмалар	170
		Хүсуси нөв тә"дијәләр үзрә һесаһлашмалар	172
		Бүдчәјә өдәмәләр үзрә һесаһлашмалар	173
		Депозит мәһләғләр үзрә һесаһлашмалар	174
		Тапшырығлар үзрә, хәрчләр үчүн алынмыш вәсаитләрә көрә һесаһлашмалар	176
		Депонентләрлә һесаһлашмалар	177
		Саир дебитор вә кредиторларла һесаһлашмалар	178
		Планлы гайдада өдәһишләрлә һесаһлашмалар	179

1	2	3	4
Ишчиләр вә төгаүдчүләрлә һесаблашмалар	18	Ишчиләрлә һесаблашмалар	180
		Төгаүдчүләрлә һесаблашмалар	181
		Кредитә көтүрүлмүш әмтөөләрә көрә ишчиләрлә һесаблашмалар	182
		Әманәт банкларына гојулушлар үчүн нағдсыз көчүрмәләр үзрә ишчиләрлә һесаблашмалар	183
		Сығорта органларына көнүллү сығорталар үчүн нағдсыз көчүрмәләр үзрә ишчиләрлә һесаблашмалар	184
		Һәмкарлар иттифагларына үзвлүк һағларынын өдәнилмәси үчүн нағдсыз көчүрмәләр үзрә ишчиләрлә һесаблашмалар	185
		Банк ссудалары үзрә ишчиләрлә һесаблашмалар	186
		Ичра вәрәгәләри вә саир тутулмалар үзрә ишчиләрлә һесаблашмалар	187
		Көрүлән ишләрә көрә саир һесаблашмалар	189
		Пенсија вә мүавинәт өдәнишләри үзрә һесаблашмалар	191
Әһалинин социал мүдафиәси, пенсија вә мүавинәт тәминаты үзрә һесаблашмалар	19	Артыг өдәнмиш пенсија вә мүавинәт өдәнишләринин тутулмасы үзрә һесаблашмалар	192
		Әһалинин социал мүдафиәси фонду үзрә һесаблашмалар	198
		Әһалинин мәшғуллуг фонду үзрә һесаблашмалар	199

1	2	3	4
Бөлмө 8. Хөрчлөр			
Бүдчө үзрө хөрчлөр	20	Идарэлэрин сахланылмасы вэ башга тэдбирлэр үчүн бүдчө вэсаитлэри үзрө хөрчлөр	200
		Башга бүдчөлөр һесабына хөрчлөр	202
		Капитал гојулшуна бүдчө үзрө хөрчлөр	203
		Јерли бүдчөлөр һесабына пенсија вэ муавинөтлөр үзрө хөрчлөр	205
		Јерли бүдчөлөр үзрө хөрчлөр	207
Саир хөрчлөр	21	Бөлүшдүрүлөси хөрчлөр	210
		Хүсуси вэсаитлөр үзрө хөрчлөр	211
		Хүсуси вэсаитлөр һесабына капитал гојулушу вэ аваданлыг алынмасы үзрө хөрчлөр	212
		Саир вэсаитлөр үзрө хөрчлөр	213
		Јени төсөррүфатчылыг шөраитиндө идарөнин сахланылмасы хөрчлөри	214
		Бүдчөдөнкөнар фондлар һесабына хөрчлөр	215
		Бүдчөдөнкөнар фондлар һесабына капитал гојулушларына хөрчлөр	216
		Истөһсал фөалијәти үчүн вэсаитлөр һесабына хөрчлөр	217
		Сосиал мүдафиө фондунун вэсаити һесабына пенсија вэ муавинөтлөрин өдөнишлөри үзрө хөрчлөр	218
		Азтөминатлы аилөлөрин ушагларына верилән муавинөтлөр үзрө хөрчлөр	219
Бөлмө 9. Малијјөлөшмөлөр			
Малијјөлөшмөлөр	23	Идарэлэрин вэ башга тэдбирлөрин хөрчлөринө бүдчөдөн малијјөлөшмөлөр	230
		Капитал гојулушларынын бүдчөдөн малијјөлөшдирилмөси	231

1	2	3	4
		Башга бүдчөлөр һесабына малијјә-ләшмәләр	232
		Сосиал мүдафиә фондунун вәсаит-ләри һесабына пенсия вә мүавинәт өдәнишләринин малијјәләшдирил-мәси	234
		Јерли бүдчөләр һесабына пенсия вә мүавинәт өдәнишләринин ма-лијјәләшдирилмәси	235
		Ушаг мүәссисәләринин сахланма-сы үчүн валидејнләрин вәсаити	236
		Идарәнин сахланмасы үчүн саир вәсаитләр	238

Бөлмә 10. Мәгсәдли тә"јинатларын фондлары вә вәсаитләри

Мәгсәдли тә"јинатларын фондлары вә вә-саитләри	24	Мадди-мараг фонду	240
		Әмәк өдәнишләринин ваһид фонду	241
		Азтә"минатлы аиләләрин ушагла-рына верилән мүавинәтләрин өдә-ниши үчүн вәсаитләр	244
		Декабр ајынын икинчи јарысынын әмәк һаггыны габагчадан өдәмәк үчүн банкдан алынан вәсаитләр	245
		Истәһсал вә сосиал инкишаф фон-ду	246
		Банк кредитләри	248
		Материал вә она бәрабәр кәтү-рүлән мәсрәфләр	249
Әсас вәсаитләрин фонду	25	Әсас вәсаитләрин фонду	250
Азгијмәтли вә тез-көһнәлән әшјала-рын фонду	26	Азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјала-рын фонду	260
Малијјә вәсаитләр-и фондлары	27	Малијјә вәсаитләринин ваһид фон-ду	270

1	2	3	4
		Мәркәзләшдирилмиш фондлар вә малијә еһтијатлары	271
		Бүдчәдәнкәнар фондлар	272
Бөлмә 11. Мәһсул сатышы			
Мәһсулларын, малларын, мә'мулатларын вә көрүлән ишләрин (хидмәтләрин) сатышы	28	Истәһсалат (тәдрис) е'малатханаларынын мә'мулатларынын сатышы	280
		Јардымчы кәнд тәсәррүфаты (тәдрис) мәһсулларынын сатышы	281
		Мүгавиләләр үзрә елми-тәдгигат ишләринин сатышы	282
Бөлмә 12. Кәлирләр			
Кәлирләр	40	Хүсуси вәсаитләр үзрә кәлирләр	400
		Техники пешә мәктәбләринин истәһсалат фәалијјәтиндән кәлирләр	402
		Бүдчә кәлирләри	407
Мәнфәәт вә зәрәрләр	41	Мәнфәәт вә зәрәрләр	410
Бөлмә 13. Бүдчәдән гысамүддәтли ссудалар			
Бүдчәдән гысамүддәтли ссудалар	52	Бүдчәдән гысамүддәтли ссудалар	520
Бөлмә 14. Алынмыш вә верилмиш вәсаитләр			
Алынмыш вә верилмиш вәсаитләр	73	Алынмыш вә верилмиш вәсаитләр	730
Бөлмә 15. Бүдчәдән истифадәнин нәтичәләри			
Бүдчәдән истифадәнин нәтичәләри	90	Бүдчәдән истифадәнин нәтичәләри	900

Балансархасы һесаблир

Ичарәјә кәтүрүлмүш әсас вәсаитләр	001
Мәс"улијјәтли муһафизәјә гәбул едилән мал-материал гијмәтлиләри	002
Чидди һесабат сәнәдләри (бланклары)	004
Үмидсиз дебиторларың силинмәси	005
Мәркәзләшдирилмиш тәһһизат үзрә өдә- нилмиш материал гијмәтлиләри	006
Шакирдләрин вә төләбәләрин гајтармадыг- лары мадди гијмәтлиләр үзрә борчлар	007
Кечичи идман призмәләри вә кубоклары	008
Путјовкалар (кәндәриш вәрәгәләри)	009
Пенсија вә муавинәт гајда-ганунларың- дан дүзкүн истифадә етмәдикдә сәһвән артыг өдәнән пенсија вә муавинәт мәбләғләри	0010
Һәрби-техники тәдрис предметләри	0011
Ишчиләрә верилән ссудалар	0013

БҮДЧӘ ВӘ БҮДЧӘДӘНКӘНАР ВӘСАИТЛӘРИН ХӘРЧЛӘР СМЕТАСЫНЫҢ ИЧРАСЫ ҮЗРӘ ӘМӘЛИЈЈАТЛАРЫҢ УЧОТУ

БӨЛМӘ 1. ӘСАС ВӘСАИТЛӘР

Бу бөлмә идарәјә мәхсус олан бүтүн нөв әсас вәсаитләрин (о чүмләдән ичарәјә верилмиш әсас вәсаитләрин) мөвчудлуғу вә һәрәкәти һаггында мә"луматлары үмумиләшдирмәк үчүн нәзәрдә тутулмушдур.

Әсас вәсаитләрин әлдә едилмәси, мөвчудлуғу, идарәдахили һәрәкәти вә саир хариҷ олмасы үзрә сәнәдләшмәләрин вахтында вә нөгсансыз тәртиби, онларын учот рекистрләриндә әкс етдирилмәси вә диқәр тәсәррүфат әмәлијјатларынын дәғиг учотунун апарылмасы мүһасибат учотунун әсас вәзифәләриндән биридир.

Идарәнин (мүәссисәнин) истәһсал (хидмәт) сферасында бир илдән чох иштирак едән, дәјәри норматив сәнәдләрлә тәнзимләнән, көһнәлдикчә өз дәјәрини ганунверичиликлә мүәјјән едилмиш нормаларла һиссә-һиссә мөһсулун (ишин, хидмәтин) дәјәринә кечирән истәһсал (хидмәт) просесиндә өз натурал формасыны сахлајан әмәк васитәләри әсас вәсаитләр адландырылып.

01 №ли “Әсас вәсаитләр” һесабы

01 №ли “Әсас вәсаитләр” һесабы идарәнин (мүәссисәнин) мүлкіјјәтиндәки истисмарда, еһтијатда олан, мүвәғгәти дајандырылан, јахуд ичарәјә верилән (ичарәјә көтүрүләнләрдән башға)¹ әсас вәсаитләрин мөвчудлуғу вә һәрәкәти һағгында мә”луматларын үмумиләшдирилмәси үчүн нәзәрдә тутулмушдур. Әсас вәсаитләрә аид едилән објектләр вә онларын тәркиби ганунверичи вә диқәр норматив актларла низамланыр.

Биначар, гурғулар, өтүрүчү гурғулар, иш-күч машынлары (авачанлығлары), өлчү тәнзимләјичи чиһазлар (гурғулар), һесаблама техникасы, нәғлијјат васитәләри, аләтләр, истәһсалат-тәсәррүфат (инвентарлары) ләвазиматлары, ишчи-мөһсулдар һејванлар, чохиллик әкмәләр, дахили тәсәррүфат јоллары, өз мүлкіјјәти олан торпағ саһәләри, торпағларын јахшылашдырылмасына (мелиорасија, гурудулма, ирригасија вә с.), һәмчинин башға ишләрә (мәғсәдләрә) гојулан капитал гојулушлары вә башға вәсаитләр (әмәк васитәләри) әсас вәсаитләрә аид едилир.

Бу тә”лиматла инфилјасијанын сүр”әтини нәзәрә аларағ 01 јанвар 1996-чы илдән сонра алынан әсас вәсаитләрин ваһидинин вә дәстинин дәјәринин минимум һәдди 500000 манат һәчминдә лимитләшдирилир.

01 јанвар 1996-чы иләдәк мүәссисәнин 01 №ли “Әсас вәсаитләр” һесабында учота алынан вәсаитләр мүәссисәнин әсас вәсаит-

1 Ичарәјә көтүрүлән әсас вәсаитләр 001 №ли балансархасы һесаба учота алыныр

лэридир. Инфилјасијанын сүр"этиндэн асылы оlaraг әсac вәсаит-лэрин дэјэринин минимум һэддинин лимити һәр дэфә дэјишдирилдикчә онларын балансда јерини дэјишмәк олмаз.

Идарәнин (мүәссисәнин) 01 №ли "Әсac вәсаитләр" һесабында мүхтәлиф сәбәбләрдән әсac вәсаит кими учота алынан бә"зи лүзүмсуз (фактики оlaraг истәһсал /хидмәт/ сферасында әсac вәсаит кими иштирак етмәк имканы олмајан) вәсаитләр оларса вә онларын әсac вәсаитләр сырасындан чыхарылмасы зәрурәти јаранарса, о заман мүвафиг ганунверичилијә ујғун оlaraг мүәссисә рәһбәри бу барәдә гәрар гәбул едир. Бу гәрар мүәссисәнин учот сијасәти барәдәки әмриндә өз әксини тапмалыдыр.

Ичарәјә верилмиш биналар, гурғулар, аваданлыглар вә диқәр әсac вәсаитләр үзрә баша чатдырылмыш әсacлы мәсрәфләр ичарәјә кәтүрән тәрәфиндән фактики хәрчләр мәбләғиндә өзүнүн әсac вәсаитләринә дахил едилир (ичарә мүгавиләсиндә башга шәртләр нәзәрдә тутулмадыгда).

Идарәнин (мүәссисәнин) өз мүлкијјәтиндә олан торпаг саһәләри учотда онларын алынмасына чәкилән фактики хәрчләр үзрә әкс етдирилир.

Әсac вәсаитләр учотда илкин дэјәри илә, јә"ни онларын алынмасына, гурашдырылмасына вә һазырланмасына чәкилән фактики хәрч мәбләғиндә (әлавә дэјәр веркисиз) әкс етдирилир. Әз мүлкијјәтиндә олан торпаг саһәләриндән башга әсac вәсаитләрин илкин дэјәри онлар јенидән гијмәтләндирилдикдә, јенидән гурулдугда, онларда јени тикинти ишләри апарылдыгда, онlara јени аваданлыглар гурашдырылдыгда вә онларын мүвафиг објектләри гисмән ләғв едилдикдә дэјишдирилә биләр.

Әсac вәсаитләрин сатышы вә с. харич олмасы һалларында (әвәзсиз оlaraг вериләнләрдән вә алынанлардан башга) бу әмәлијјатлар үзрә мәнфәәт, јахуд зәрәр идарәнин (мүәссисәнин) тәсәррүфат фәалијјәтинин нәтичәләринә аид едилир.

Торпагларын јахшылашдырылмасына, чохиллик әкмәләрә капитал гојулушлары һәр ил мејданчаларын истисмарына чәкилән фактики хәрчләр (мәсрәфләр) һәчминдә (комплекс ишләр баша чатмаса да) әсac вәсаитләрин тәркибинә дахил едилир.

Мүгавиләдә башга һаллар нәзәрдә тутулмадыгда ичарәјә кәтүрәнләр тәрәфиндән ичарәјә кәтүрүлмүш әсac вәсаитләрә (биналар, гурғулар, аваданлыглар вә башга әсac вәсаит објектләринә) гојулан капитал гојулушлары баша чатдыгдан сонра фактики хәрчләр (мәсрәфләр) һәчминдә өзләринин әсac вәсаитләринин тәрки-

бинә дахил едирләр. Әсаслы тә "мир хәрчләри исә идарәнин факти-ки хәрчләринә аид едиләрәк силинир.

Ашағыдакылар әсас вәсаитләрә аид едилмәјәрәк мүәссисә-ләрдә дөвријјәдәки вәсаитләрин, идарәләрдә исә азгијмәтли әшја-ларын вә диқәр сәрвәтләрин тәркибиндә учота алынырлар:

а) дәјәриндән асылы олмајараг хидмәт мүддәти бир илдән аз олан әшјалар;

б) истехсал (хидмәт) просесиндә бир дәфә иштирак едән, өз дәјәрини тамамилә мәһсулун (хидмәтин) дәјәринә кечирән вә бу просесдә натурал формасыны сахламајан сәрвәтләр;

в) дәјәриндән вә хидмәт мүддәтиндән асылы олмајараг әсас вәсаит сајылан кәнд тәссәррүфаты машынларындан, аләтләриндән, механикләшдирилмиш тикинти аләтләриндән, ишчи вә мәһсулдар һејванлардан башга хидмәт мүддәтиндән асылы олмајараг ваһи-динин вә дәстинин дәјәри 500000 манатдан (бу һәдд 01.01.96-чы илдән сонра алынанлар үчүндүр) ашағы олан әмәк әшјалары;

г) дәјәриндән вә хидмәт мүддәтиндән асылы олмајараг балыг ову аләтләри (траллар, бүтүн нөв торлар вә с.);

д) бензинмоторлу мишарлар, шахдоғрајан машынлар, чајларда истифадә едилән ахытма тростлары, мөвсүми јоллар, ағач дашыма үчүн мүвәггәти асылма јоллар, ики ил мүддәтиндә истифадә етмәк үчүн мешәләрдә олан мүвәггәти евләр, сәјјар дартылыб апарылан гыздырычы евләр, газанхана мәнтәгәләри вә башга мүвәггәти мөв-сүми характерли вәсаитләр (әмәк вәсаитләри);

е) дәјәриндән асылы олмајараг фәрди сифаришләрин, јахуд мә "мулатларын серијалы вә күтләви истехсалы үчүн дүзәлдилмиш хүсуси механизмләр вә аләтләр;

ә) ваһидинин вә ја дәстинин дәјәриндән вә хидмәт мүддәтиндән асылы олмајараг хүсуси кејимләр, ајаггабылар, һәмчинин јатаг ләва-зиматлары;

ж) ваһидинин вә ја дәстинин дәјәриндән вә хидмәт мүддәтиндән асылы олмајараг мүәссисәләрдә ишчиләрә верилән хүсуси кејим формалары, сәһијјә, маариф, әһалинин социал мүдафиәси вә башга бүдчә идарәләриндә верилән кејимләр вә ајаггабылар;

з) дәјәри комплекс тикинти-гурашдырма ишләринин маја дәјә-ринә үстәлик хәрчләр кими дахил едилән мүвәггәти (титулсуз) хүсу-си дүзәлдилмиш механизмләр, гурғулар вә с. (титулдан кәнар) ти-кинтиләр;

и) анбарда әмтәә материал гијмәтлиләринин сахланмасында вә ја технолоји просесдә иштирак едән, ваһидинин дәјәри 500 000

манатдан (бу һәдд 01.01.96-чы илдән сонра алынлар үчүндүр) ашағы олан таралар;

к) дәјериндән асылы олмајараг кирајә вермәк үчүн тә"јин едил-миш әшјалар;

л) чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејванлар, гушлар, довшанлар, хәзли һејванлар, ары аиләләри вә тәчрүбә үчүн сахланылан һејванлар;

м) тинкликдә көчүрмә мәгсәдилә әкилмиш чохиллик әкмәләр;

Бу тә"лиматда 01 Нәли "Әсас вәсаитләр" һесабы үзрә әсасән ашағыдакы субһесаблир ачылыр:

010 Нәли "Биналар";

011 Нәли "Гурғулар (тикинтиләр)";

012 Нәли "Өтүрүчү гурғулар";

013 Нәли "Машын вә авадаңлыглар";

015 Нәли "Нәглијјат васитәләри";

016 Нәли "Истеһсал аләтләри (ләвазиматлары) вә тәсәррүфат инвентарлары";

017 Нәли "Ишчи вә мәһсулдар һејванлар";

018 Нәли "Китабхана фонду";

019 Нәли "Саир әсас вәсаитләр".

010 Нәли "Биналар" субһесабында бүтүн нөв истеһсалат вә тәсәррүфат тә"јинатлы биналар, о чүмләдән идарә һеј"әтинин јерләшдији биналар, социал-мәдәни объектләр, хәстәхана, поликлиника биналары, интернат евләри, гочалар вә әлилләр евләри, ушаг мәһсисәләри, китабхана, клуб, музеј биналары, елми-тәдгигат институтлары, лабораторијалар, сехләр вә башга истеһсалатлар вә тәсәррүфатларың јерләшдикләри бүтүн нөв биналар учота алыңыр.

011 Нәли "Гурғулар (тикинтиләр)" субһесабында водокачкалар (сучыхарданлар), стадионлар, һовузлар, јоллар, көрпүләр, хатирәләр (һејкәлләр, лөвһәләр), паркларың һасарлары, бағчалар вә ишти-маи бағлар вә бу кими башга гурғулар (тикинтиләр) учота алыңыр.

012 Нәли "Өтүрүчү гурғулар" субһесабында електрик өтүрүчүләр вә хәтләр, трансмиссијалар вә бору кәмәрләри, тунелләр, канали-засија хәтләри, телерадио вә телефон өтүрүчүләри (антеналар вә с.) вә бунлара аид олан бүтүн нөв аралыг авадаңлыглары вә гурғулары, бир сөзлә, истеһлакчыја чатдырылачаг енержи, маје вә газ һалыңдакы мәһсулларың өтүрүлмәсиндә иштирак едән бүтүн нөв авадаңлыглар, гурғулар (бу кими өтүрүчү гурғуларың вә авадаңлыгларың јерләшдији биналардан башга) учота алыңыр.

Гејд: електрик стaнсијaлaрынын, гaз-кoмпрeссoр стaнсијaлaрынын, нaсoс стaнсијaлaрынын вa бу кими бaшгa стaнсијaлaрын јерлaшдији бинaлaр 010 №ли “Бинaлaр” субћeсaбындa вa бу бинaлaрдaкы гурғулaрa вa  т р ч  гурғулaрa aид oлмaјaн сaир aвaдaнлыглар 013 №ли “Мaшынлaр вa aвaдaнлыглар” субћeсaбындa учoтa aлыныр.

013 №ли “Мaшынлaр вa aвaдaнлыглар” субћeсaбындa к ч мaшынлaры вa aвaдaнлыглары,  лч  чићaзлaры, т нзимл јичи чићaзлaр вa гурғулaр, лaбoрaтoријa aвaдaнлыглары, ћeсaблaмa тeхникaсы, тибби aвaдaнлыглар вa aјры-ајры гурплaр  зр  бaшгa мaшын вa aвaдaнлыглар учoтa aлыныр. Бунлaр т гриб н aшaғыдaкы гaјдaдa гурплaшдырылыр:

1) к ч мaшынлaры вa aвaдaнлыгларынa: - eлeктpик eнeржиси вa иcтилик ћaсил eд н мaшын - кeнeрaтopлaр вa м хт лиф н в eнeржиси (су eнeржиси, к л к eнeржиси, иcтилик eнeржиси, eлeктpик eнeржиси вa и.а.) ћaсил eд н мaшын - м ћ рpикл р вa бу кими бaшгa к ч мaшынлaры вa aвaдaнлыглары aиддир;

2) иш мaшынлaры вa aвaдaнлыгларынa: - иcтeћcалaт пpocecинд  мeхaникa м ћ рpикл рин, инcан вa  eјвaн к ч н н к м ји ил   м к пpедмeтл ринин јeрд јишм син  вa иcтeћcалaт xapaктepли ишл рин (хидм тл рин) к р лм синд , јaхуд м ћcул  aзыpлыгы пpocecинд   м к пpедмeтл рин , тeрмики вa кимј ви т cир к с-т рм к  ч н н з рд  тyтулмyш мaшынлaр, aпaрaтлaр вa aвaдaнлыглар aиддир;

3)  лч  чићaзлaрынa: - дoзaтopлaр, aмпepмeтpл р, бaрoмeтpл р, вaттмeтpл р, cy лч нл р, вaкyммeтpл р, вaпopимeтpл р, вoлтмeтpл р,  yнд рл к лч нл р, гaлвoнoмeтpл р, кeодeзијa чићaзлaры,  идpocкoплaр, индикaтopлaр, кoмпaслaр, мaнoмeтpл р, xpoнoмeтpл р, х cyси т р зил р, кaссa aпaрaтлaры вa бaшгa  лч  чићaзлaры aиддир;

4) т нзимл јичи чићaзлaрa вa гурғулaрa: - oкcикeнли т н фф с чићaзлaры, eлeктpик, пнeвмaтик вa  идpавлик гурғулaры т нзимл ј н чићaзлaр, aвтoмaтик идaр eтм  пyлтлaры, блaкиpовкa вa м рк зл шдирм  aпaрaтлaры, диспeтчeр н з р ти  ч н х тли гурғулaр вa бу кими т нзимл јичи чићaзлaр вa гурғулaр aиддир;

5) лaбoрaтoријa aвaдaнлыгларынa: - пирoмeтpл р, низaмлaјычылaр, кaлopимeтpл р, н млији м  ј н eд н чићaзлaр, дис-тилл  гaзaнлaры, лaбoрaтoријa кoпpлaры, микpocкoплaр, тeрмo-стaтлaр, cтaбилизaтopлaр, copучy шкaфлaр вa бaшгa лaбoрaтoријa aвaдaнлыглары aиддир;

6) һесаблама техникасына: - электрон-һесаблајычылар, идарәчи вә аналожи машинлар, рәгәмли һесаблајычы машинлар вә гурғулар вә бу кими башга һесаблама техникасы аиддир;

7) тибби аваданлыглары: - диш һәкимләри үчүн креслолар, чөрраһијјә столлары, хүсуси аваданлыг бәркидилмиш чарпајылар, хүсуси дезинфексија аваданлыглары, ганкөчүрмә стансијалары вә бу кими башга тибби аваданлыглар аиддир;

8) саир машин вә аваданлыглары: - јухарыдакы группларда адлары чәкилмәјән машинлар, апаратлар вә аваданлыглар, јә"ни идман мејданчаларынын, биналарынын, стадионларынын аваданлыглары вә идман аләтләри, тәһсил мүәссисәләриндә, е"малатханалардакы, кабинетләрдәки, отаглардакы аваданлыглар, киноапаратлар, ишыгландырма апаратлары, сәһнә аваданлыглары, мусиги аләтләри, телевизорлар, радиоапаратлар, елми-тәдгигат мүәссисәләри вә башга мүәссисәләр үчүн хүсуси елми-тәдгигат аваданлыглары, автомат телефон стансијаларынын аваданлыглары, автомобилләрдә, ат арабаларында јерләшдирилән јанғынсөндүрән машинлар, аваданлыглар, механикләшдирилмиш јанғын нәрдиванлары, палтарјујан вә палтартикән машинлар, сојудучулар, тозсоранлар вә бу кими башга машин вә аваданлыглар аиддир.

015 №ли "Нәглијјат васитәләри" субһесабында бүтүн нөв нәглијјат васитәләри учота алыныр.

Нәглијјат васитәләри ашағыдакы группара бөлүнүр:

1) дәмирјол, су, автомобил нәглијјаты васитәләри (электро-возлар, тепловозлар, паровозлар, мотовозлар, мотодрезинләр, вагонлар, платформалар, систернләр, теплоходлар, пароходлар, дизел-электроходлары, једәкләр, баржалар, баркалар, гајыглар, хидмәтедичи вә көмәкчи кәмиләр, хиласедичи кәмиләр, үзән көрпүләр, јелкәнли кәмиләр, јүк вә миник автомобилләри, гошгулар, өз јүкүнү бошалдан автомобилләр, автосистернләр, автобуслар, тракторлар вә бу кими башга нәглијјат васитәләри);

2) һава нәглијјаты васитәләри (тәјјарәләр, вертолјотлар вә башгалары).

3) араба нәглијјаты (араба, хизәк вә башгалары);

4) истеһсалат нәглијјатлары (электрокарлар, мотороллерләр, велосипедләр, лифтләр вә башгалары);

5) бүтүн нөв идман нәглијјатлары (идман атларындан вә диқәр иш һејванларындан башга).

016 №ли "Истеһсал аләтләри (ләвазиматлары) вә тәсәррүфат инвентарлары" субһесабында истеһсал аләтләри (ләвазиматлары)

вə тəсəррүфат инвентарлары ашағыдакы гәјдада группашдыры-
лараг учота алыныр:

1) алəтлəр: - үмүми тə"јинатлы механиклəшдирилмиш вə меха-
никлəшдирилмəмиш əмək васитəлəри, һəмчинин материаллар
е"мал етмək мəгсəдилə машынлара гурашдырылмыш əмək пред-
метлəри. Бунлара аиддир: - кəсмək, зəрбə ендирмək, əзмək вə бəр-
китмək кими ишлəри кəрмək үчүн нəзəрдə тутулмуш əл əмəји алəт-
лəри, електрик енержисинин, сыхылмыш һаванын вə башгаларынын
васитəчилији илə ишлəјən механиклəшдирилмиш əл əмəји алəтлəри
(електрик дрели, краскапулт, електровибратор вə башгалары),
һəмчинин тикинти-гурашдырма ишлəринə материал е"малы үчүн
ујғунлашдырылмыш бүтүн нөв гурғулар вə башгалары (мəнкəнəлəр,
патронлар, мүһəрриклəрə гурашдырылмыш хүсуси бөлүчү башлыг-
лар вə автомобиллəрдə олан карданвалы чевирмək үчүн хүсуси
гурғулар вə башгалары);

2) истехсалат инвентарлары вə лəвəзиматлары: - иш вахты
истехсалат əмəлијатларынын асан јеринə јетирилмəсинə кəмək
етмək үчүн нəзəрдə тутулан истехсалат предметлəри (иш столлары,
верстаклар, кафедралар, парталар вə с.), əмəјин мүһəфизəsi үчүн
ујғунлашдырылмыш хүсуси аваданлыглар, маје вə дənəвəр һалда
сəпəлənən шejлəрин сахланмасы үчүн габлар (баклар, новлар,
јешиклəр, һовузлар, чəнлəр вə башгалары), тичарəт шкафлары вə
стелажлары, инвентар таралар, техники тə"јинатлы предметлəр вə
башгалары истехсалат инвентарлары вə лəвəзиматларына аиддир.

3) тəсəррүфат инвентарлары: - дəфтəрхана вə тəсəррүфат ин-
вентарлары ады дашыјан предметлəр (мүхтəлиф дəфтəрхана ме-
беллəри, дашынан горујучу сəдлəр, асылганлар, гардероблар, мүх-
тəлиф шкафлар, диванлар, столлар, креслолар, јанмајан шкафлар
вə јешиклəр, јазы макиналары, һектографлар вə башга əл илə сурəт-
чохалдан вə нəмрəвуран апаратлар, дашынан чадырлар, чарпайы-
лар, халчалар, портјерлəр вə башга тəсəррүфат инвентарлары, һəм-
чинин јанғындан мүһəфизə предметлəри **һидропултлар**, стен-
дерлəр, əл нəрдиванлары вə башгалары) **тəсəррүфат** инвентарла-
рына аиддир.

017 Нəли "Ишчи вə мəһсулдар һejванлар" **субһесаб**ында ишчи вə
мəһсулдар һejванлар ашағыдакы **группара бөлүнəрək** учота алыныр.

Ишчи вə мəһсулдар **һejванлар ашағыдакы** группара бөлүнүр:

1) ишчи һejванлара: атлар, **өкүзлəр, дəвəлəр** вə башга ишчи
һejванлар (идман атлары вə **башга нəглијат** һejванлары **да** дахил
олмагла) аиддир;

2) мөһсулдар və дамазлыг һејванлара: - инәкләр, дөллүк буғалар, чамышлар, дөл кәлләри, дөл ајғырлары, илхыја гошулмуш дамазлыг маджанлар, дамазлыг дөвөләр, дөл нәрләри, ана мараллар, дөл үчүн еркәк мараллар, дөл габанлары, дамазлыг донузлар, дамазлыг гојунлар, дамазлыг кечиләр, дөллүк гочлар, дөллүк тәкәләр və башгалары аиддир.

018 №ли “Китабхана фонду” субһесабында ваһидинин (нүсхәсинин) гијмәтиндән асылы олмајараг бүтүн нөв елми, бәдии, тәдрис və хүсуси нөв әдәбијјатлар və башга нәшрләр учота алыныр.

019 №ли “Саир әсас вәсаитләр” субһесабында учота алынған әсас вәсаитләр ашағыдакы кими гурашдырылараг учота алыныр.

Саир әсас вәсаитләр ашағыдакы кими группашдырылыр:

1) чохиллик әкмәләрә: - јашындан асылы олмајараг мәдәни чохиллик әкмәләр, бүтүн нөв мејвә və киләмејвә чохиллик әкмәләри (ағачлар və коллар), күчәләрдә, мејданларда, паркларда, бағларда, мүәссисәләрин әрази бағчаларында, јашајыш биһаларынын һәјәтләриндә və бу кими башга јерләрдә әкилән јашыллашдырма və декоратив чохиллик әкмәләр, гумсаллығын və саһилләрин бәркидилмәси мәгсәдилә әкилән чохиллик әкмәләр, елми-тәдгигат институтларында, ботаника бағларында və бу кими башга јерләрдә тәдгигат və башга мәгсәдләр үчүн әкилән чохиллик әкмәләр;

2) торпағларын јахшылашдырылмасы үзрә әсаслы мәсрәфләрә: - капитал гојулушу һесабына апарылан торпағ саһәләринин әкин үчүн планлашдырылмасы, әразинин көтүкдән тәмизләнмәси və әкинә һазырланмасы, саһәләрин дашлардан, кәсәкләрдән, алағлардан və башга лүзүмсуз биткиләрдән тәмизләнмәси və с. бу кими гејринвентар характерли ишләр və торпағларын јахшылашдырылмасы ишләри (тикинти və гурашдырма ишләри илә әлағәси олмајан ишләр) аиддир;

3) музеј сәрвәтләринә: - Азәрбајҗан Республикасы Мәдәнијјәт Назирлијинин мувафиг норматив сәнәдләри үзрә учота алынған музеј сәрвәтләри (гијмәтиндән асылы олмајараг) аиддир;

4) һејванханаларда və диқәр аналожи тәшкилатларда олан дунја һејванларынын експонатлары (гијмәтиндән асылы олмајараг);

5) дәјәри әсас вәсаитләрин дәјәринин тә”јин едилмиш минимум һәддинин 1/20 һиссәсиндән чох олан сәһнә вәсаитләри (декора-сијалар, бутафорлар, милли театр кејимләри, парикләр və башга реквизитләр);

6) гијмәтиндән асылы олмајараг нүмунәви лајиһәләр үзрә сәнәдләр;

7) тәдрис кинофилмләри, магнит лентләри (дискләри), касетләр вә башга техники програм дашыҗычылары (гиҗмәтиндән асылы олмаҗараг);

8) ваһидинин вә дәстинин дәҗәри 500000 манатдан јухары олан башга инвентарлар (ушаг ојунчаглары, хусуси хизәкләр вә башгалары);

9) гејри-мәдди активләр: - идарәнин (мүәссисәнин) гејри-мәдди активләринә тәсәррүфәт фәалијјәтиндә узун мүддәт истифадә едилән, кәлир кәтирән, торпаг сәһәләриндән, тәбии еһтијатлардан (сәрвәтләрдән) истифадә һүгуглары, патентләр, лисензијалар; “Ноу-Һау”, програм мәһсуллары, инһисар вә имтијаз (үстүнлүк) һүгуглары (хусуси фәалијјәт нөвүнә верилән лисензијалар да дахил олмагла), тәшкилати хәрчләр, тичарәт маркалары, әмтәә нишанлары вә с. аиддир.

Гејри-мәдди активләр учот вә һесабатда онларын алынмасына вә планлы мәгсәдләрә ишләнмәси үчүн дүзәлдилиб јарарлы һала салынмасына чәкилән хәрчләрлә (илкин дәјәрлә) әкс етдирилир вә истифадә едилдикчә онларын дәҗәри истисмар мүддәтиндән асылы олагаг идарә (мүәссисә) тәрәфиндән мүәјјән едилмиш хусуси көһнәлмә нормалары әсасында һәр ај (бәрабәр өлчүдә) көһнәлмә һесабланагаг мәһсулун (ишин, хидмәтин) маја дәҗәринә, тәдавүл хәрчләринә силинмәклә өдәнилир. Бүдчә идарәләриндә исә бунлар саир әсас вәсаитләр группунда учота алындығы үчүн аналожи олагаг илин һансы вахтында әлдә едилмәсиндән асылы олмаҗараг илин сонунда идарә тәрәфиндән мүәјјән едилмиш иллик көһнәлмә (амортизасија) нормаларына ујгун олагаг көһнәлмә (амортизасија) һесабланыр. Бу заман әсас вәсаитләрин фонду азалдылыр.

01 №ли “Әсас вәсаитләр” һесабында ашағыдакылар да учота алынмалыдыр: мүәссисәләрин истифадәсинә верилмиш торпаг, мешә вә су сәһәләринә, јералты сәрвәтләрә инвентар характерли капитал гојулушлары. Мүәссисәләрин истифадәсинә верилмиш торпаг, мешә вә су сәһәләри, фәјдалы газынты һөвзәләринин өзләри системли учотда әкс етдирилмир ;

Гејд: Мүвафиг ганунверичиликлә мүәссисәләрин истифадәсинә верилән торпаг, мешә вә бу сәһәләрин фәјдалы газынты һөвзәләри 01 №ли “Әсас вәсаитләр” һесабында хусуси гајдада ајрыча учота алыныр.

Ичарәјә кәтүрүлмүш әсас вәсаитләр ичарәчиләр тәрәфиндән 001 “Ичарәјә кәтүрүлмүш әсас вәсаитләр” балансархасы һесабада учота алыныр.

01 №ли “Әсас вәсаитләр” һесабында әсас вәсаитләр илк дәјәри илә учота алынмалыдыр.

Һәммин дәјәрләр объектләр үзрә белә мүәјјән едилир :

- тә"сисчиләр тәрәфиндән мүәссисәјә низамнамә капиталы кими гојулан объектләр үчүн - тәрәфләрин мугавилә гијмәти үзрә;

- мүәссисәнин өзүндә һазырланмыш, һәмчинин башга мүәссисә вә шәхсләрдән пулла алынмыш объектләр үчүн - дашынма вә гурашдырма үзрә хәрчләр дә дахил едилмәклә гурашдырылмыш (тикилмиш), јахуд алынмыш объектләрә фактики мәсрәфләрдән асылы олараг (ӘДВ-сиз);

- дәвләт органларындан мадди јардым кими вә диқәр мүәссисә вә шәхсләрдән исә әвәзсиз алынмыш объектләр үчүн - експерт јолу илә јахуд гәбул-тәһвил сәнәдләриндәки мә"луматлар үзрә мүәјјән едилмиш дәјәрлә.

Әсас вәсаитләрин көһнәлмәси 02 “Әсас вәсаитләрин көһнәлмәси (амортизасијасы)” һесабында учота алыныр.

Фајдалы истифадә мүддәтини мүәјјән етмәк мүмкүн олмајан гејри-мадди активләр үзрә көһнәлмә нормалары 10 ил мүддәтинә (мүәссисәнин фәалијјәт мүддәтиндән чох олмајараг) мүәјјән едилир.

Музеј гијмәтлиләри, гијмәтли металлары олан лабораторија аваданлыглары, чиһазлары, аләтләри вә башга бу кими предметләри олан идарәләр диқәр мувафиг норматив - һугуги сәнәдләр әсасында әлава учот апарырлар.

Бүтүн нөв әсас вәсаитләр идарә (мүәссисә) рәһбәринин әмри илә тә"јин едилмиш мадди-мәс"ул шәхсләрин өһдәсиндә сахланылыр. Мадди-мәс"ул шәхсләр әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1 Г әсасында өһдәләриндә олан әмлакын мөвчудлуғу вә һәрәкәтинин учотуну апарырлар.

Мадди-мәс"ул шәхсләр дәјишдирилән заман онун өһдәсиндә олан әмлакын инвентаризасијасы апарылыр вә идарә рәһбәри тәрәфиндән тәсдиг едилмиш гәбул-тәһвил акты һазырланыр.

Әсас вәсаитләрин бүтүн нөв тә"мир хәрчләри әсас вәсаитләрин дәјәринә дахил едилмир.

Китабхана фондунда учота алынған китабларын бәрпасы (тә"мири) хәрчләри китабларын дәјәринә дахил едилмир. Белә мәбләғләр идарәнин хәрчләринә дахил едиләрәк силинир.

Идарәҗә әсас вәсаитләр (анбара вә җа истисмара) дахил олдуҗда мадди-мәс"ул шәхс өһдәсинә көтүрдүҗү әсас вәсаитләрин мәдахил сәнәдләринә имза едир вә онлары гәбул едир.

Әсас вәсаитләр анбардан истисмара идарә рәһбәринин тәсдиг етдиҗи гаимә (тәләбнамә) әсасында бурахылыр.

Әвәзсиз олага алынмыш вә җа верилмиш әсас вәсаитләр учот-да баланс дәҗәри илә әкс етдирилир.

Әсас вәсаитләрин ләғви идарә рәһбәринин әмри илә тә"җин едилмиш комиссија тәрәфиндән гүввәдә олан норматив сәнәдләрә уҗғун тәртиб едилмиш акт әсасында һәҗата кечирилир. Ләғв акты идарә рәһбәри тәрәфиндән тәсдиг едилдикдә вә җа җухары тәшкилат тәрәфиндән разылыг алындыгдан сонра гүввәҗә минир.

Ләғв едилмәк үчүн актлашдырылмыш әсас вәсаит акт гүввәҗә миндикдән сонра сөкүлә вә деталлашдырыла биләр: Акт тәсдиг едилмәздән вә җа җухары тәшкилат тәрәфиндән разылыг алынмаздан әввәл әсас вәсаитләрин сөкүлүб деталлашдырылмасына җол вермәк олмаз.

Сөкүлмә заманы гиҗмәтли металы олан деталлар вә говшаглар Дөвләт фондуна, җахуд әлван металы олан говшаглар вә деталлар исә әлван металларын тәкрар истәһсалы илә мәшғул олан мүәсси-сәләрә тәһвил верилмәлидир.

Сөкүнтүдән алынан идарәнин тәсәррүфат фәалијјәтиндә исти-фадә үчүн җарарлы олан деталлар, һиссәләр (материаллар, вәсаит-ләр) мүмкүн истифадә гиҗмәти илә гиҗмәтләндириләрәк мәдахил едилдикдә идарәнин малијјәләшмә вәсаитинә вә җа мүвафиг фонду-на аид едилир.

Әсас вәсаитләрин вә башга әмлакын ләғвиндән әлдә едилән материал гиҗмәтлиләри идарәнин өз еһтијачларына истифадә едил-мәдикдә онлар гүввәдә олан норматив сәнәдләрә уҗғун гајдаларла кәнара сатылмалыдыр. Әсас вәсаитләрин, һәмчинин әсас вәсаит объектләринин ләғви заманы сөкүнтүдән әлдә едилән материал гиҗмәтлиләринин сатышындан кәлән кәлирдән ганунверичиликдә нәзәрдә тутулан веркиләр тутулдуҗдан сонра галан мәбләғ идарә-нин сәрәнчамында галыр. Лакин биналары вә гурғулары саты-шындан әлдә едилән кәлир исә мүвафиг бүдҗәләрә көчүрүлүр. Бир сөзлә әсас вәсаитләрин һесабдан силинмәси "Әсас вәсаитләрин (фондлары) һесабдан силинмәси һаггында нумунәви Тә"лимат"а уҗғун һәҗата кечирилир.

Әсас вәсаитләр вә диқәр әмлақлар балансдан силиндиҗи заман мөвчуд гајдалары позан, материал гиҗмәтлиләри үзрә тәсәррүфат-

сызлыга јол верән (ләғв заманы мәһв етмә, јандырма вә башга әмә-
лијјатлар апаран) күнаһкар шәхсләр гүввәдә олан ганунверичиликлә
мәс"улијјәт дашыјырлар.

Биначар вә гурғулар әвәзсиз олараг верилдикдә вә алындыгда
мөвчуд мүвафиг гајдалардан истифадә едилир.

Әсас вәсаитләр мадди-мәс"ул шәхсләр тәрәфиндән сахлан-
дыгы јерләр вә һәр бир инвентар объектләри үзрә ајры-ајрылыгда
учота алыныр.

Ајрыча инвентар объекти дедикдә лајиһәдә нәзәрдә тутулмуш
конструксијаларын, гурғуларын, объектә аид олан бүтүн һиссәләрин,
предметләрин комплект тикинтиси вә гурашдырылмасы, јә"ни баша
чатдырылмыш объектләр (әмәк васитәләри) баша дүшүлүр.

010 №ли "Биначар" субһесабынын ајрыча инвентар объекти де-
дикдә тикилмиш һәр бир бина нәзәрдә тутулур.

Бинанын тәркибинә онун дахилиндәки фајдалы истифадәјә
јарарлы бүтүн коммуникасијалар аиддир. Бунлардан бинанын дахи-
линдәки гыздырычылары (газанханаларла бирликдә), су-газ өтүрү-
чүләри, канализасија гурғулары, ишыгландырма үчүн лазым олан
бүтүн електрик гурғулары, дахили телефон шәбәкәләри, сигна-
лизасија гурғулары, һаватәмизләјичи гурғулары, лифтләри вә баш-
галарыны баша дүшмәк олар.

Әкәр биначар бир-биринә бир диварла бирләшдирилибсә вә
онларын дахилиндәки фајдалы истифадәјә јарарлы коммуника-
сијалар ајры-ајры биначара хидмәт едирсә, онда һәмин биначар
ајры-ајры инвентар объекти кими учота алыныр.

Һәр һансы бир бинанын харичиндәки (һәјәтиндәки) һасарлар,
сарајлар, гујулар вә с. гурғулар јалныз бир бинаја хидмәт едирсә, он-
да онлар һәмин бинанын үзәриндә бир инвентар объекти кими учота
алыныр. Әксинә һәмин һиссәләр бир нечә бинаја хидмәт етдикдә
исә ајрыча инвентар объекти кими учота алынырлар.

Идарәләр өһдәләриндә олан әсас вәсаитләрин учоту үзәриндә
лазыми нәзарәти тә"мин етмәк мәгсәдилә онлара инвентар нөм-
рәләри тәтбиг едә биләрләр (китабхана фондундан башга). Бу
заман онлар 8-рәгәмли кәстәричидән истифадә едирләр. Бу 8-рә-
гәмли кәстәричинин 1-чи 3 рәгәми объекти учота алан субһесабын
шифрини, 4-чү рәгәм һәмин әсас вәсаитин группуну вә сонунчу 4
рәгәм исә объектін сыра нөмрәсини кәстәрир. Һәр һансы бир әсас
вәсаитин группуну мүәјјән етмәк мүмкүн олмадыгда о заман 4-чү
рәгәм "сыфыр" кими кәстәрилир. Мәсәлән, инвентар нөмрә
01010001 белә охунур:

010 №ли “Биналар” субһесабы, 1-бинанын групу, 0001 бинанын сыра нөмрәсини көстәрир, вә ја 01630005 инвентар нөмрәси белә охунур: 016- “Истәһсал аләтләри (ләвазиматлары) вә тәсәррүфат инвентарлары” субһесабыны, 3-тәсәррүфат инвентарларынын групу, 0005 - исә сыра нөмрәсини көстәрир.

Инвентар нөмрәләри метал ләвһәләрлә объектә бәркидилир, ја да јағлы бојаларла әсас вәсаитләрин мүәјјән јеринә јазылыр.

Инвентар объектләри бир нечә һиссәдән ибарәт олдугда һәмин объект үчүн мүәјјән едилмиш инвентар нөмрәси она аид олан бүтүн һиссәләрә јазылыр.

Объектин инвентар нөмрәси һәмин объектин өмрү боју она аид едилир. Объект идарәдән чыхарылдыгда (силиндикдә, сатылдыгда, әвәзсиз верилдикдә вә с.) о заман она аид олан инвентар нөмрәси дә ләғв едилир. Ләғв едилмиш инвентар нөмрәләри јенидән истифадә едилә билмәз (үмумијјәтлә әсас вәсаитләрә инвентар нөмрәләринин јазылмасы мәчбури дејил).

Ичарәјә көтүрүлмүш әсас вәсаитләрин инвентар нөмрәләри ичарәјә верән тәрәфдән мүәјјән едилир. Ичарәјә көтүрүлмүш әсас вәсаитләр 001 №ли “Ичарәјә көтүрүлмүш әсас вәсаитләр” адлы балансархасы һесабда учота алыныр.

Әсас вәсаитләр әлдә едилдикдә 01 №ли “Әсас вәсаитләр” һесабынын мұвафиг субһесабларынын дебетиндә вә балансын “Пул вәсаитләри” бөлмәсинин мұвафиг субһесабларынын, јахуд “Һесаблашмалар” бөлмәсинин мұвафиг субһесабларынын кредитиндә әкс етдирилир. Ејни заманда 20 №ли “Бүдчә үзрә хәрчләр” вә ја 21 №ли “Саир хәрчләр” һесабларынын мұвафиг субһесабларынын дебетинә вә 250 №ли “Әсас вәсаитләрин фонду” субһесабынын кредитинә јазылыш едилир.

Әсас вәсаитләр истисмардан чыхарылдыгда 01 №ли “Әсас вәсаитләр” һесабынын мұвафиг субһесабларынын кредитиндә, 250 №ли “Әсас вәсаитләрин фонду” субһесабынын вә 020 №ли “Әсас вәсаитләрин көһнәлмәси” субһесабынын дебетиндә мұһасибат јазылышы илә әкс етдирилир.

Китабхана фондунун учоту әмлакын (гијмәттилиләрин) учот карты ф.№1Г-дә, јалныз мәбләғ учоту үзрә апарылыр. Китабхана фондунун дәгиг учоту Азәрбајҗан Республикасы Мәдәнијјәт Назирлијинин Азәрбајҗан Республикасы Малијјә Назирлији илә разылашдырылмыш гәјдада һазырладығы мұвафиг Тә"лиматы әсасында апарылыр.

Әсас вәсаитләрин һәрәкәтинин (дахил олмасы, сырадан чыхмасы, дахили јердәјишмәси) учоту әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф.№ 1Г-дә әкс етдирилир.

Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма № 1Г бу тә"лиматдакы һесаб планы үзрә учота алынан бүтүн әмлакын учотунун апарылмасы үчүн нәзәрдә тутулмушдур.

Бу карт (Ф.№ 1Г) субһесабларда учота алынан һәр бир гијмәтли үзрә аналитик олага ачылыр вә һәр бир субһесаб үзрә группашдырылыр. Группашдырма картларында мәбләғ учоту кедир. Бу карт (Ф.№ 1Г) гијмәтли әлдә едилдији вахт ачылыр вә сырадан чыхдығы вахт бағланыр. Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты (ф.№ 1Г) илкин учотда сәрбәстлик јарадыр вә баш вермиш тәсәррүфат фактларынын дүзкүн әкс етдирилмәси үчүн бир гәдәр дүшүнмәк тәләб едир. Учотун характериндән асылы олага баш вермиш тәсәррүфат әмәлијатлары ил әрзиндә бир карта сығмадыгда һәммин адда олан гијмәтлијә әлавә карт ачмағ олар. Группашдырылмыш һәр бир учот картындан башга бу картын өзүндән бирини дә јекун карты кими ачмагла синтетик һесаб үзрә баш китабын кәстәричиләрини мәбләғ учоту илә әкс етдирмәклә бүтүн әмлакын мөдахилини, мөхаричини, галығыны вә башга мәбләғләр үзрә кәстәричиләрини мөүјјән етмәк мүмкүндүр.

Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма № 1Г-ни тәтбиғ етмәклә әмлакын анбарда, истисмарда вә мұһасибатда учотуну ејниләшдирмәк вә бу саһәдә учотун автоматлашдырылмасы ишини вә инвентаризасијанын апарылмасыны хејли асанлашдырмағ мүмкүндүр.

02 №ли “Әсас вәсаитләрин көһнәлмәси (амортизасијасы)” һесабы

02 №ли “Әсас вәсаитләрин көһнәлмәси (амортизасијасы)” һесабы мұәссисәнин өз мүлкијәтиндә олан вә узун мүддәтә ичарәјә кәтүрүлән әсас вәсаитләрин көһнәлмәси (амортизасијасы) һағгында мә"луматлары үмумиләшдирмәк үчүн нәзәрдә тутулмушдур.

01 ијул 1997-чи иләдәк әсас вәсаитләрин там бәрпасы үчүн көһнәлмә (амортизасија) кечмиш ССРИ Назирләр Советинин 22 октябр 1990-чы ил тарихли 1072 №ли әмри илә тәсдиг едилмиш вә Азәрбајчан ССР Назирләр Советинин 26 нојабр 1990-чы ил тарихли 536 №ли гәрары илә Азәрбајчан ССР-дә тәтбигинә ичазә верилән “ССРИ Халг Тәсррүфатында әсас фондларын там бәрпасына һе-

сабланан амортизасија ајырмаларынын ваһид нормалары” әса-сында һесабланырды. 01 ијул 1997-чи илдән әсас вәсаитләрә (фондлара) көһнәлмә (амортизасија) һесабланмасы гајдалары Азәрбајчан Республикасы Назирләр Кабинетинин 71 нөмрәли 3 ијул 1997-чи ил тарихли гәрары илә һәјата кечирилир. Бу гәрарын 2-чи бәндиндә дејилир: “1997-чи ил ијул ајынын 1-дән мүлкијјәт формасындан асылы олмајараг Азәрбајчан Республикасында фәалијјәт көстәрән бүтүн мүәссисәләр әсас вәсаитләрә (фондлара) көһнәлмә (амортизасија) һесабланмасынын јени (ачыг) методуну тәтбиг етсинләр. Бу метод үзрә амортизасија олунан әмлак вә онларын там бәрпасы үчүн иллик көһнәлмә (амортизасија) нормалары ашағыдакы гајдада групплашдырылсын вә көстәрилән һәдләр дахилиндә мүәјјән едилсин:

- а) биналар вә онларын структур компонентләри- 5 фаизә гәдәр;
- б) гурғулар вә онларын структур компонентләри- 7 фаизә гәдәр;
- в) өтүрүчү гурғулар вә онларын структур компонентләри- 9 фаизә гәдәр;

- г) машин вә аваданлыглар - 13 фаизә гәдәр;

- д) нәглијјат васитәләри - 15 фаизә гәдәр;

- е) истеһсал аләтләри (ләвазиматлары) вә тәсәррүфат инвентарлары - 25 фаизә гәдәр;

- ә) торпаг саһәләринин јахшылашдырылмасы үзрә сәрмајә гојулушлары, иш һејванлары, чохиллик әкмәләр вә диқәр әсас вәсаитләр (фондлар) - 25 фаизә гәдәр;

- ж) гејри-мәдди активләр исә “Мүһасибат учоту һаггында” Азәрбајчан Республикасы Ганунуна ујғун олараг.

Бу гәрарын 5-чи бәндинә әсасән бүдчә идарәләри әсас вәсаитләрин (фондларын) баланс (илкин) дәјәринә јалныз бу гәрарда көстәрилән нормалар дахилиндә көһнәлмә (амортизасија) һесаблајырлар.

Биналара, гурғулар (тикинтиләрә); өтүрүчү гурғулар; машин вә аваданлыглар; истеһсалат аләтләринә (ләвазиматларына) вә тәсәррүфат инвентарларына; ишчи һејванлар, истисмар вахтына чатмыш чохиллик әкмәләрә вә диқәр көһнәлмә (амортизасија) һесабланачаг әсас вәсаитләрә јухарыда ады чәкилән нормативләр әсасында көһнәлмә (амортизасија) һесабланараг 02 №ли “Әсас вәсаитләрин көһнәлмәси (амортизасијасы)” һесабында учота алыныр.

Ашағыдакы әсас вәсаитләрә көһнәлмә (амортизасија) һесабланмыр:

- надир ме"марлыг вә инчәсәнәт абидәси олан биналара вә гур-
гулара (тикинтиләрә); елми, тәдрис вә төчрүбә мәгсәди үчүн каби-
нетләрдә вә лабораторияларда истифадә едилән аваданлыгларә,
экспонатларә, нүмунәләрә, фәалијјәтдә олан вә олмајан моделләрә,
макетләрә вә башга әјани вәсаитләрә; мәһсулдар һејванларә
(дамазлыг инәкләрә, чамышларә, маджанларә, дөвәләрә, маралла-
ра, донузларә, гојунларә, кечиләрә; дөллүк буғаларә, кәлләрә,
ајғырларә, нәрләрә, маралларә, габанларә, гочларә, тәкәләрә вә
бунлар кими дикәр мәһсулдар һејванларә); һејванханаларда вә
дикәр аналожи мүәссисәләрдә олан һејванат аләмнин экспо-
натларына; истисмар вахты чатмајан чохиллик әкмәләрә; китабхана
фондларына, кинофондларә, сәһнә реквизитләринә, музеј сәрвәт-
ләринә (экспонатларына); инчәсәнәт ишләринә (бәдијјәрадычылыг
әсәрләринә); там амортизасия олунмуш әсас вәсаитләрә (фонд-
ларә), онлар истисмара јаралы олдуғу һалларда; анбарда олан вә
гурашдырылмасы тәләб олунан (истисмара верилмәмиш) әсас
вәсаитләрә (фондларә); мүәссисәнин хариҗи өлкәләрдә олан нү-
мајәндәликләри, төрәмә мүәссисәләри, шө"бәләри, истәһсалат-
лары, тәсәррүфатлары вә дикәр бөлмәләри мүстәгил баланса
ајрылдығы үчүн онларын хариҗи өлкәләрдә олан әсас вәсаитләринә
өз өлкәләриндә көһнәлмә (амортизасия) һесапланмыр. Һәммин вә-
саитләрә онларын истифадә олдуғу өлкәләрин норматив сәнәдләри
әсасында көһнәлмә (амортизасия) һесаплана биләр.

Бүдҗә идарәләриндә илдә бир дәфә, илин сонунда әсас вә-
саитләрә (објекләрә) онларын илин һансы ајында әлдә едилмә-
синдән, јахуд тикилмәсиндән, гурашдырылмасындан асылы олмаја-
раг ганунверичиликдә нәзәрдә тутулмуш нормаларла там төгвим
или үчүн көһнәлмә (амортизасия) һесапланыр. Бир сөзлә әсас вә-
саитләрә көһнәлмә (амортизасия) "Көһнәлмә (амортизасия) һе-
сапланмасынын јени (ачыг) методунун тәтбиғи үзрә Тә"лимат"а ујғун
һәјата кечирилир.

Там амортизасия олунмуш (јә"ни дәјәринә 100% көһнәлмә һе-
сапланмыш) әсас вәсаитләр истисмара јарарлы олдуғлары һал-
ларда онларә көһнәлмә һесапланмыр. Илин сонунда (декабр ајынын
сонунчу иш күнү) мемориал ордер үзрә һесапланмыш көһнәлмә
мәбләғи 250 №ли "Әсас вәсаитләрин фонду" субһесабынын дебе-
тиндә вә 020 №ли "Әсас вәсаитләрин көһнәлмәси" субһесабынын
кредитиндә әкс етдирилир.

Дәјәринә 100% көһнәлмә һесапланмыш әсас вәсаитләр истис-
мара јарарлы олдуғу һалда ону сырадан чыхармаг олмаз.

Әсас вәсаитләр ләғв едилдикдә, әвәзсиз верилдикдә вә ја ди-
кәр сырадан чыхарылма һалларында онлара һесаблианмыш көһнөл-
мә мәбләғи 020 №ли субһесаблидан азалдылыр.

Әсас вәсаитләрин көһнөлмәсинин аналитик учоту әмлакын (гиј-
мәтлиләрин) учот карты ф.№ 1Г-дә апарылыр.

БӨЛМӘ 2. МАТЕРИАЛ ЕҢТИЈАТЛАРЫ

Бу бөлмәнин һесаблиларында истеһсалат (тәдрис) е"малатхана-
ларынын мә"мулатлары, јардымчы кәнд тәсәррүфаты (тәдрис) мәһ-
суллары, гурашдырыласы аваданлыглар, тикинти материаллары,
елми-тәдгигат ишләриндә, лабораторија сынагларында узун мүддәт
истиһадә едилән материаллар, тәсәррүфат мүгавиләләри үзрә
елми-тәдгигат ишләри үчүн хусуси аваданлыглар, чаван вә көкәл-
дилмәкдә олан һејванлар, елми, тәдрис вә башга мәғсәдләр үчүн
материаллар, әрзаг мәһсуллары, тибби материаллар вә сарғы вә-
саитләри, тәсәррүфат материаллары вә дәфтәрхана ләвазимат-
лары, јаначаг вә сүрткү материаллары, јемләр, таралар, јолда олан
материаллар, машын вә аваданлыглар үчүн еһтијат һиссәләри вә
саир материаллар учота алыныр.

Бүтүн јухарыда көстәриләнләрлә бирликдә хаммаллар, әсас вә
көмәкчи материаллар, јаначаг, алынмыш јарымфабрикатлар, ком-
плектләшдиричи мә"мулатлар, еһтијат һиссәләри, мәһсулларын
(малларын) габлашдырылмасы вә дашынмасы үчүн истиһадә
олунан таралар вә диқәр материал еһтијатлары учотда онларын
фактики маја дәјәри үзрә әкс етдирилир (әләвә дәјәр веркисиз).

Материал еһтијатларынын фактики маја дәјәри, малсатанларын
кредитә вердикләри һәммин еһтијатлар үчүн фаизләри, тәһһизат,
хари́чи игтисади тәшкилатлара өдәнилән әләвәләр (үстәликләр),
комисјон һаглары, мал биржалары хидмәтләринин дәјәри, көмрүк-
хана рүсуму, көнар тәшкилатларын гүввәләри илә һәјата кечирилән
дашынма, сахланма хәрчләри вә саир хәрчләр дә дахил олмагла
онларын алынмасына чәкилән хәрчләрдән (әләвә дәјәр веркиси
чыхылмагла) асылы олараг мүәјјән еди́лир.

Истеһсала силинән материал еһтијатларынын фактики маја
дәјәри еһтијатларын гијмәтләндирилмәсинин методларындан бири
илә (орта маја дәјәри үзрә, вахта көрә биринчи алынанларын маја
дәјәри үзрә, вахта көрә сонунчу алынанларын маја дәјәри үзрә)
мүәјјәнләшдирилир.

Материал еһтијатлары учотунун әсас вәзифәләри ашағыда-кылардан: - бүтүн мадди гијмәтлиләрин горунмасындан; онларын һәрәкәтинин вә дүзкүн истифадәсинин тә"минатындан; еһтијат вә хәрчләрин тә"јин олунмуш нормасына риәјәт едилмәсиндән; тә"јин олунмуш гајдада сатыласы истифадә олунмајан материалларын вахтында мүәјјән едилмәсиндән; идарәнин анбарында олан галыг һаггында дәгиг мә"лумат алынмасындан вә с. ибарәтдир.

Мадди гијмәтлиләрин горунуб сахланмасы вә онларын учотунун дүзкүн тәшкилини тә"мин етмәк мәгсәдилә идарәнин анбар учотуну лазыми гајда илә тә"мин етмәк зәруридир. Мадди гијмәтлиләр хүсуси дүзәлдилмиш отагларда (анбарларда) мүһафизә олунмалыдыр. Мадди гијмәтлиләрин анбарларда јерләшдирилмәси гајдасы онларын гәбулу, верилмәси вә инвентаризасија едилмәси үзрә әмәлијјатларын сүр"әттилијини тә"мин етмәлидир. Мадди гијмәтлиләрин гәбулу, горунмасы вә бурахылмасына чавабдәһлик идарәнин рәһбәринин әмри илә тә"јин едилмиш мүәјјән мадди-мәс"ул шәхсә һәвалә едилир. Бу шәхсләр дәјишилән вә ја мә"зунијјәтә кәндәрилән заман анбар инвентаризасија олунмалы вә идарәнин рәһбәринин тәсдиг етдији гәбул-тәһвил акты тәртиб олунмалыдыр.

Мадди гијмәтлиләрин мүһафизә олундуғу јерләр зәрури чәкичи аваданлыгларла, өлчү чиһазлары илә, өлчү таралары вә диқәр нәзәрәт апаратлары илә тә"мин олунмалыдыр.

Материалларын, малларын вә мәһсулларын аналитик учоту (анбарда вә истисмарда /мадди-мәс"ул шәхсләрдә/ оlanda) әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф №1Г-дә әкс етдирилир.

Идарәнин (мүәссисәнин) бүтүн нөв әмлакынын учотуну әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф №1Г-дә апармагла учоту хејли садәләшдирмәк мүмкүндүр. Бу, инвентаризасија заманы ишчи групларына хејли көмәк едир вә идарәнин ишини асанлашдырыр.

Мүһасибатлыг систематик олага анбарда олан материал гијмәтлиләринин дахил олмасына вә хәрчләнмәсинә нәзәрәт едир, һәмчинин материалларын учоту үзрә өз гејдләрини анбарын гејдләри илә үзләшдирир.

Мәдахил үзрә материаллар вә әрзаг мәһсуллары учот рекистрләринә илкин сәнәдләрин (һесаблир, актлар вә с.) әсасында јазылыр. Илкин сәнәдләрдә материал вә әрзаг мәһсулларынын ким тәрәфиндән дахил олдуғу, онларын ады, нөвү, мигдары (чәкиси), гијмәти, мәбләғи, анбара дахил олдуғу тарих, бу гијмәтлиләри гәбул едән мадди - мәс"ул шәхсин имзасы вә башга лазыми кестәричиләр өз әксини тапмалыдыр.

Малсатанын сənəдлəринин кəстəричилəриндə ујғунсузлуг олду-
ғу Һалларда (сəһв олдуғда, мал чатышмадығда вə с.) малсатанын,
алычынын вə марағы олмајан тəшкилатын нұмајəндəлəринин ишти-
ракы илə үч нүсхəдə акт тəртиб едилир вə истифадəчилəрə тəғдим
едилир. Мұнағишəли Һаллар гүввəдə олан Һанунверичилик актлары
илə тəнзимлəнир.

Материаллар анбардан идарə рəһбəринин тəсдиг етдији сənəд-
лəр үзрə верилир. Материалларын верилмəsi үчүн ашағыдакы сə-
нəдлəр тəлəб олунур:

ғијмəтлилəрин бурахылыш тəлəбнамəsi ф №5Г тəсəррүфат-
дахили алычы (сəх, шə"бə вə башгалары) тəрəфиндəн тəртиб еди-
лир вə идарə рəһбəрлијинин разылығы алындығдан сонра анбара
тəғдим едилир. Анбардар тəлəб олунан ғијмəтлилəрин ғалығларыны
анбарда јохлајарағ, имкан дахилиндə алычынын тəлəбини өдəјөн вə
бурахылан ғијмəтлинин мигдарыны јазы илə кəстəрир.

Ғаимə-фактура ф №2 Г Һəм тəсəррүфатдахили, Һəм дə кəнара
(алычылара вə сифаришчилəрə) бурахылан ејни заманда, Һəм
тəсəррүфатдахили, Һəм дə кəнардан (малсатан вə подратчыдан)
дахил олан ғијмəтлилəр үчүн тəртиб едилир вə лазыми имзаларла
тəсдиг едилдикдəн сонра истифадəчилəрə тəғдим едилир.

Мүаличə-профилактик идарəлəрə верилən əрзағ мəһсуллары-
нын, тибби лəвазиматларын вə сарғы васитəлəринин Һəрəкəтинин
учоту Азəрбајҗан Республикасы Малијјə Назирлији илə разылаш-
дырылмыш Азəрбајҗан Республикасы Сəһијјə Назирлијинин Тə"ли-
маты илə мүəјјөн едилмиш сənəдлəр үзрə Һəјата кечирилир;

Анбар учотуну апаран мəс"ул шəхс Һəр ај "Ғијмəтлилəрин бура-
хылыш тəлəбнамəsi" ф № 5Г вə Ғаимə-фактура ф № 2Г илə анбар-
дан мəхарич етдији əмлакы "Мемориал ордер ф №4МО"-да Һурупплаш-
дырарағ јекунлашдырыр вə мұһасибата Һесабат верир. Идарəнин
вəкалəтнамəsi (форма №М2) əсасында - кəнардан "Малсатан вə
подратчылардан" алынмыш анбара ғаимə-фактура ф№ 2Г илə
мəдахил едилмиш ғијмəтлилəри "Мемориал ордер ф № 3МО"-да
Һурупплашдырарағ јекунлашдырыр вə мұһасибата Һесабат верир.
Мұһасиб анбарын Һəм мəдахили, Һəм дə мəхаричи үзрə мемориал
ордерлəри ғəбул етдикдəн сонра ғијмəтлилəрин мұвафиг субҒе-
сабларда əкс олунмасынын доғрулуғуну вə үмумијјəтлə анбар
Һесабатынын доғрулуғуну јохлајыр вə мұвафиг сənəдə ймза атмагла
тəһвил алыр.

Јаначағ вə сүрткү материаллары үзрə мадди-мəс"ул шəхс
јаначағ вə сүрткү материалларынын мəсарифини автомобиллəрин

јол вэрэгэлэринэ әсасән һесаблајыр. Јаначаг вә сүрткү материаллары һәр бир нөв автомобил үчүн тә"јин олунмуш нормалар әсасында һесабланыр. Јаначаг вә сүрткү материаллары үзрә мадди-мәс"ул шәхс јол вэрэгэләри әсасында "Јаначаг вә сүрткү материалларынын мәсарифи чәдвәли ф № 1 ЈСМ" тәртиб едир вә вахтлы-вахтында мұһасибата тәгдим едир. ЈСМ даир һесабаты гәбул едән шәхс мұвафиг сәнәдә имза етмәклә ону тәһвил алыр.

Материал вә әрзаг мөһсулларынын һесабдан силинмәси онларын алынма гијмәти илә вә ја ејни адлы материал вә әрзаг мөһсуллары мұхтәлиф гијмәтләрә алынарса, орта гијмәтлә һәјата кечирилик.

Һәм бош, һәм дә ичәрисиндә мадди гијмәтлиләр олан гајтарыласы вә ја дәјишдириләси таралар (чәлләкләр, бидонлар, јешикләр, бутулкалар вә с.) мұвафиг груп вә ја нөвә кәрә, малсатанын һесабында кәстәрилән гијмәт үзрә учота алыныр.

Тараларын учоту, горунмасы, гајтарылмасы, алынмасы, сатылмасы, силинмәси вә с. мұвафиг норматив сәнәдләрлә тәнзимләнир.

Материал еһтијатларынын учота алынмасы үчүн ашағыдакы синтетик һесаблар тә"јин едилмишдир: 03 №ли "Мөһсуллар вә мә"мулатлар", 04 №ли "Аваданлыглар, тикинти материаллары вә елми-тәдгигат ишләри үчүн материаллар", 05 №ли "Чаван вә кәкәлдилмәкдә олан һејванлар", 06 №ли "Материаллар вә әрзаг мөһсуллары".

03 №ли "Мөһсуллар вә мә"мулатлар" һесабы

Бу һесабда истәһсалат (тәдрис) е"малатханаларынын мә"мулатлары, тәдрис-тәчрүбә вә јардымчы кәнд тәсәррүфатларынын мөһсуллары, һәмчинин чап мөһсуллары учота алыныр.

03 №ли "Мөһсуллар вә мә"мулатлар" һесабына ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

030 №ли "Истәһсалат (тәдрис) е"малатханаларынын мә"мулатлары";

031 №ли "Јардымчы (тәдрис) кәнд тәсәрүфаты мөһсуллары" вә башгалары.

030 №ли "Истәһсалат (тәдрис) е"малатханаларынын мә"мулатлары" субһесабында истәһсалат (тәдрис) е"малатханаларында һазырланмыш һазыр мөһсуллар учота алыныр. һазыр мә"мулатлар вә чап мөһсуллары онларын һазырланмасы үчүн фактики хәрчләрә кәрә фактики маја дәјәри үзрә учота алыныр.

Һазыр мө"мулатлар вә чап мөһсуллары анбар гаимө-фактура " ф. № 2Г", гәбул-төһвил акты вә ја дикәр мәдахил сәнәдләри әсасында мәдахил едилир. Һазыр мөһсуллар мәдахил едилдикчә онларын мөбләғләринә 030 №ли субһесабын дебети вә 080 №ли субһесабын кредити үзрә мұһасибат Һазылышы верилир.

Сатылмыш мөһсуллар үзрә мөбләғләр 030 №ли субһесабын кредитиндә вә 280 №ли субһесабын дебетиндә әкс етдирилир.

Һазыр мө"мулатларын вә чап мөһсулларынын аналитик учоту "Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф №1Г"-дә апарылыр.

031 №ли "Јардымчы кәнд тәсәррүфаты мөһсуллары" субһесабында тәдрис-тәчрүбә вә јардымчы кәнд тәсәррүфатларынын мөһсуллары учота алыныр.

Тәдрис-тәчрүбә вә јардымчы кәнд тәсәррүфатларынын мөһсуллары ил әрзиндә план гијмәтләри үзрә учота алыныр. Мөһсулун мәдахили заманы 031 №ли субһесабын дебети вә 081 №ли субһесабын кредити үзрә мұһасибат Һазылышы верилир.

Мөһсулун сатышы заманы сатылмыш мөһсулун план маја дәјәри 031 №ли субһесабын кредитиндән 281 №ли субһесабын дебетинә силинир.

Тәсәррүфатын өз еһтијачлары үчүн ајрылмыш мөһсуллар 031 №ли субһесабдан 06 №ли һесабын мұвафиг субһесабларына силинир.

Иллик һесабат калкулјасијаларынын әсасында мөһсулун план маја дәјәри илин сонунда фактики маја дәјәри һәчминдә дүзәлдилир.

Әкәр ил әрзиндә кәнд тәсәррүфаты мөһсулларынын фактики маја дәјәри план маја дәјәриндән артыг алынарса, онда фактики маја дәјәри илә план маја дәјәри арасындакы фәрг мөбләғинә сатылмамыш мөһсул үзрә 031 №ли субһесабын дебетинә вә 081 №ли субһесабын кредитинә, сатылмыш мөһсул үзрә исә 281 №ли субһесабын дебетинә вә 081 №ли субһесабын кредитинә әләвә мұһасибат Һазылышы верилир.

Әкәр ил әрзиндә кәнд тәсәррүфаты мөһсулларынын фактики маја дәјәри план маја дәјәриндән ашағы алынарса, фактики маја дәјәри илә план маја дәјәри арасындакы фәрг мөбләғинә (гәнаәт едилмиш мөбләғ) сатылмамыш мөһсул саһәсиндә мәнфи әдәдләрлә (гырмызы гәләмлә) 031 №ли субһесабын дебети вә 081 №ли субһесабын кредити, сатылмыш мөһсул саһәсиндә исә 281 №ли субһесабын дебети вә 081 №ли субһесабын кредити үзрә мұһасибат Һазылышлары верилир.

Тәдрис-тәчрүбә вә ярдымчы кәнд тәсәррүфатлары мәһсулларынын аналитик учоту “Әмлакын (гijмәтлиләрин) учот карты ф №1Г”-дә апарылып.

04 №ли “Аваданлыглар, тикинти материаллары вә елми-тәдгигат ишләри үчүн материаллар” һесабы

Бу һесабда капитал гојулушларына ајрылмыш бүдчә вә диқәр бүдчәдәнкәнар вәсаитләр һесабына алынан гурашдырыласы аваданлыглар, елми-тәдгигат ишләриндә, лабораторија сынагларында узун мүддәт истифадә едилән материаллар, тәсәррүфат мүгавиләләри үзрә елми-тәдгигат ишләри үчүн хусуси аваданлыглар учота алыныр.

04 №ли “Аваданлыглар, тикинти материаллары вә елми-тәдгигатлар үчүн материаллар” һесабына ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

040 №ли “Гурашдырыласы аваданлыглар”;

041 №ли “Әсаслы тикинти үчүн тикинти материаллары”;

043 №ли “Елми-тәдгигат ишләриндә вә лабораторија сынагларында узун мүддәт истифадә едилән материаллар”;

044 №ли “Тәсәррүфат мүгавиләләри үзрә елми-тәдгигат ишләри үчүн хусуси аваданлыглар” вә башгалары.

040 №ли “Гурашдырыласы аваданлыглар” субһесабында гурашдырыласы тикинти конструијалары вә деталлар учота алыныр. Онлара метал, дәмир-бетон вә тахта конструијалар; бина вә гурғуларын блоклары вә јығым элементләри; гыздырычы, вентилјасијәдичи, санитар - техники системләр үчүн аваданлыглар (гыздырычы газанлар, аваданлыглар вә с.) аиддир.

Бу субһесабда һәмчинин гурашдырыласы харичи вә јерли аваданлыглар учота алыныр. Гурашдырыласы аваданлыглара јалныз һиссәләри гурашдырылдыгдан вә өзүлә, јахуд бина вә гурғуларын дајағына бирләшдирилдикдән сонра фәалијјәт кәстәрә билән аваданлыглар, һәмчинин белә аваданлыгларын еһтијат һиссәләри аиддир. Бу заман аваданлыгларын тәркибинә нәзарәт-өлчү чиһазлары вә ја гурашдырыласы аваданлыгларын тәркибинә дахил олан диқәр чиһазлар дахил едилир. Бу субһесабда һәмчинин тикинти үчүн зәрури олан диқәр мадди гijмәтлиләрдә учота алыныр.

Бу субһесаб үзрә аналитик учот “Әмлакын (гijмәтлиләрин) учот карты форма №1Г”-дә апарылып.

041 №ли “Әсаслы тикинти үчүн тикинти материаллары” субһесабында әсаслы тикинти үчүн тә”жин олунмуш вәсаитләрин һесабына алынмыш, тикинти-гурашдырма ишләриндә истифадә олунан тикинти материаллары учота алыныр.

Тикинти материалларына силикат материаллары (семент, гум, чынгыл, әһәнк, даш, кәрпич); мейшә материаллары (мишар материалы, фанер вә с.); тикинти металы (дәмир, полад, мис тәбәгәләр вә с.); метал мә”мулатлар (мых, гајка, болт, дәмир мә”мулаты вә с.); санитар-техники материаллар (лүләк (кран), муфта, үчлүк (тројник) вә с.); электротехники материаллар (кабел, лампа, патрон, дијирчәкләр, мәфтил, сим, горујучу вә с.); кимјәви бојаг материаллары (боја, әлиф, тол вә с.) вә диқәр аналожи материаллар аиддир.

Јардымчы кәнд тәсәррүфатында 041№ли субһесабда бағларын, мејвә бағларынын, үзүмлүкләрин салынмасы үчүн капитал гојулушу һесабына алынмыш әкин материаллары учота алыныр.

Тикинти материалларынын аналитик учоту “Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф № 1Г”-дә апарылыр.

043 №ли “Елми-тәдгигатларда вә лабораторија сынагларында узун мүддәт истифадә едилән материаллар” субһесабында лабораторијаја, јахуд елми-тәдгигат институтунун диқәр структур бөлмәләринә, али мәктәбләрә елми-тәдгигат ишләри үчүн анбардан алынан, бир нечә дәфә вә ја узунмүддәтли истифадә олунан материаллар, һәмчинин елми-тәдгигатларын объекти олан материаллар учота алыныр.

043 №ли субһесабда учота алынан материалларын номенклатурасы идарәнин рәһбәри тәрәфиндән мүәјјән едилир.

Мәдәнијјәт идарәләриндә 043 №ли субһесабда инчәсәнәт әсәрләринин, музеј гијмәтлиләринин вә ме”марлыг абидәләринин бәрпасы вә тә”мири үчүн анбардан алынмыш гијмәтли материаллар учота алыныр.

Анбардан алынмыш материаллар 043 №ли субһесабын дебәтиндә, 06 №ли һесабын мувафиг субһесабларынын кредитиндә әкс етдирилир.

Көстәрилмиш ишләрин јеринә јетирилмәси үчүн анбардан алынмыш материаллар идарә үзрә әмрлә тә”жин едилмиш мадди-мәс”ул шәхсин чавабдеһлијиндә сахланылмалыдыр.

Истифадә едилмиш материалларын һесабдан силинмәси идарә рәһбәри тәрәфиндән тәсдиг едилмиш актларын вә ја диқәр сәнәдләрин әсасында апарылыр. Истифадә олунмуш материаллар

043 №ли субһесабын кредитиндә вә 08, 20, 21 №ли синтетик һесабыларын мұвафиг субһесабыларынын дебетиндә әкс етдирилир.

Мұһасибатлығда 043 №ли субһесабын аналитик учоту мадди-мәс"ул шәхсләр үзрә әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф №1Г-дә апарылып.

044 №ли "Тәсәррүфат мұғавиләләри үзрә елми-тәдгигат ишләри үчүн хусуси аваданлығлар" субһесабында елми-тәдгигат идарәләриндә вә али мәктәбләрдә тәсәррүфат һесабы елми-тәдгигат ишләринин јеринә јетирилмәси үчүн сифаришчинин конкрет мөвзусу үзрә алынмыш хусуси аваданлығлар онларын елми бөлмәләрә верилмәсинә гәдәр учота алыныр.

Мөвзу (мұғавилә) үзрә тәсәррүфат һесабы елми-тәдгигат ишләринин јеринә јетирилмәси үчүн алынмыш аваданлығлар 044 №ли субһесабын дебетиндә вә 178 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. Мөвзу (мұғавилә) үзрә ишләрин јеринә јетирилмәси үчүн аваданлығларын анбардан елми-тәдгигат бөлмәләринә бурахылышы заманы 044 №ли субһесабын кредитиндә вә 082 №ли "Мұғавиләләр үзрә елми-тәдгигат ишләринә мәсрәфләр" субһесабынын дебетиндә кәстәрилир вә бу әшјалар 002 "Мәс"улијјәтли мұһафизәјә гәбул едилмиш мал-материал гијмәтлиләри" адлы балансархасы һесабада учота алыныр.

Мөвзу (мұғавилә) үзрә ишләр јеринә јетирилдикдән сонра хусуси аваданлығлар сифаришчијә гајтарылмадығда вә истифадәјә јарарлы олдуғда о заман онлар мүмкүн истифадә гијмәти илә гијмәтләндирилир. Бу аваданлығлар әсас вәсаит кими истифадә олунмағ үчүн мәдахил едилдикдә 01 №ли "Әсас вәсаитләр" һесабынын мұвафиг субһесабыларынын дебетиндә вә 250 №ли "Әсас вәсаитләрин фонду" субһесабынын кредитиндә учота алыныр. һәмин аваданлығларә көһнәлмә һесабында 250 №ли "Әсас вәсаитләрин фонду" субһесабынын дебетиндә вә 020 №ли "Әсас вәсаитләрин көһнәлмәси (амортизасијасы)" субһесабынын кредитиндә әкс етдирилир. Белә аваданлығлар мүмкүн истифадә гијмәтилә азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар кими истифадә едилмәк үчүн мәдахил едилдикдә 07 №ли "Азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар" һесабынын мұвафиг субһесабыларынын дебетиндә вә 260 №ли "Азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјаларын фонду" субһесабынын кредитиндә учота алыныр. Бу чүр аваданлығлар материаллар кими истифадә едилмәк үчүн мәдахил едилдикдә 06 №ли "Материаллар вә әрзағ мөһсуллары" һесабынын мұвафиг субһесабыларынын дебетиндә вә 140 №ли "Бүдчәдән идарә хәрчләри вә

башга тәдбирләр үчүн малијјәләшмәләр үзрә һесаблашмалар" субһесабынын кредитиндә учота алыныр. Белә аваданлыгларын дәјәри 002 №ли "Мәс"улијјәтли мүһафизәјә гәбул едилмиш мал-материал гијмәтлиләри" адлы балансархасы һесабдан силинир.

044 №ли субһесаб үзрә аналитик учот "Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф №1Г"-дә мадди-мәс"ул шәхсләр үзрә апарылыр.

05 №ли "Чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејванлар" һесабы

Бу синтетик һесабда дәјәриндән асылы олмајараг бүтүн нөв чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејванлар, гушлар, ев довшанлары, хәзли һејванлар, ары аиләләри учота алыныр. Бу һесаб јалныз јардымчы кәнд тәсәррүфатларында тәтбиг едилир.

Чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејванлар алынан заман 050 №ли "Чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејванлар" субһесабынын дебети вә 111, 113, 178 №ли мүвафиг субһесабларын кредити үзрә мүһасибат јазылышлары верилир.

Тәсәррүфатда нәсилвермә заманы алынмыш чаван балалар доғулдуғу күнә тәртиб едилмиш нәсилвермә акты әсасында план гијмәтилә мәдахил едиләрәк, 050 №ли субһесабын дебети вә 081 №ли вә 400 №ли (әкәр јардымчы тәсәррүфатда хәрчләрин учоту 211 №ли субһесабда апарылырса) субһесабын кредити үзрә әкс етдирилир.

Чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејванлар һәр ај чәкилир вә актлашдырылыр (бој артымы илә учоту апарылан һејванлардан башга). Чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејванларын чәки артымы фактики маја дәјәри илә онларын әввәлки чәкисинин вә дәјәринин үзәринә кәлир. Һесабат ајы әрзиндә артымын гијмәти артым ваһидинин план маја дәјәри үзрә мүәјјән едилир. Бој артымы илә учота алынан чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејванлар үзрә артымын дәјәри онларын тәсәррүфата дахил едилдији күндән башлајараг фактики јем күнләри илә мүәјјән едилир. Јә"ни һәр бир нөв вә груп чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејвана бир јем күнүндә верилән јемләрин план мәсрәфләринә ујғун һесабланараг мүәјјән едилир.

Чәки вә ја бој артымы үзрә артым мәбләғинә 050 №ли субһесабын дебети вә 081 вә ја 400 №ли субһесабын кредити үзрә мүһасибат јазылышы верилир.

Көкәлдилмә баша чатдыгда кәсилмиш һејванларын дәјәри 050 №ли субһесабын кредитиндән силинир. Бу заман алынмыш

мәһсулун дәјәри акт әсасында план гијмәтләри илә 031 №ли субһесабын дебети үзрә мәдахил едилир. Кәсилмиш һејванларла алынмыш мәһсулларын дәјәрләри арасындакы фәрг мәбләғләри 050 №ли субһесабла мұхабирләшдирилмәклә 400 вә ја 081 №ли субһесабларда әкс етдирилир.

Чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејванларын тәләфатына истәһсалын иткиси кими бахылыр вә онларын дәјәри бөјүдүлмүш һејванларын маја дәјәринә аид едилир. Бу иткиләр һесабат или әрзиндә 050 №ли субһесабын кредитиндән 400 вә ја 081 №ли субһесабын дебетинә силинир.

Мадди-мәс"ул шәхсләрин кұнаһы нәтичәсиндә һејванларын тәләфатындан тәсәррүфата дәјән зәрәрләр ганунла мұәјјән едилмиш гајдада кұнаһкар шәхсләрин һесабына өдәнилир.

Илин сонунда 031 №ли вә 050 №ли субһесабларда учота алыннан һејвандарлыг мәһсулларынын план маја дәјәри илә чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејванларын чәки артымынын фактики дәјәри арасындакы фәрг (гәнаәт, јахуд артыг хәрч) һәммин фәрг мәбләғи һәчминдә дүзәлдилир. Мәһсулларын план маја дәјәри илә фактики маја дәјәри арасында мұәјјән едилмиш фәрг мәбләғләри гәнаәтлә олдугда 031 №ли вә 050 №ли субһесабларын дебетиндә вә 081 №ли, јахуд 400 №ли субһесабларын кредитиндә ади гәләмлә әкс етдирилир. Мұгајисә заманы артыг хәрчә јол верилдији ашкар едилдикдә исә һәммин јазылыш гырмызы гәләмлә апарылыр.

Нөвбәти илдә сонракы бәсләмә вә көкәлдилмәјә верилән чаван һејванлар, һәмчинин һесабат илиндә әсас сүрүјә кечирилән чаван һејванлар фактики маја дәјәри үзрә гијмәтләндирилир.

Чаван һејванларын аналитик учоту нөв вә јаш групу үзрә, көкәлдилмәкдә олан һејванларын аналитик учоту исә јалныз нөвү үзрә 1 Г №ли Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот картында апарылыр. Бу учот, һејвандарлыгда онларын дири чәкиси, чәки артымы, бој артымы вә диқәр мә"луматлары алмағы тә"мин етмәлидир.

06 №ли "Материаллар вә әрзаг мәһсуллары" һесабы

Бу синтетик һесабда елми, тәдрис вә башга мәгсәдләр үчүн материаллар, әрзаг мәһсуллары, дәрман вә сарғы васитәләри, тәсәррүфат материаллары вә дәфтәрхана ләвазиматлары, јаначаг вә сүрткү материаллары, јемләр, таралар, јолда олан материаллар, машын вә аваданлығларын еһтијат һиссәләри вә саир материаллар учота алыныр.

06 "Материаллар və әрзаг мәнсуллары" һесабына ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

060 "Елми, тәдрис və диқәр мәнсәдләр үчүн материаллар";

061 "Әрзаг мәнсуллары";

062 "Дәрман və сарғы материаллары";

063 "Тәсәррүфат материаллары və дәфтәрхана ләвазиматлары";

064 "Јаначаг və сүрткү материаллары";

065 "Јемләр";

066 "Таралар";

067 "Саир материаллар";

068 "Јолда олан материаллар";

069 "Машины və аваданлыгларын еһтијат һиссәләри" və башгалары.

060 №ли "Елми, тәдрис və диқәр мәнсәдләр үчүн материаллар" субһесабында реактивләр və кимјәви маддәләр, шүшә və кимјәви габлар, металлар, электрометаллар və радиометаллар, фотоләвазиматлар, тәдрис програмларынын, вәсаитләринин və елми ишләрин нәшри үчүн кағыз, тәдрис və елми-тәдгигат ишләри үчүн тәчрүбә алтында олан һејванлар və диқәр материаллар, һәмчинин протезләр үчүн ишләдилән гијмәтли və диқәр металлар учота алыныр.

Протезләр үчүн ишләдилән гијмәтли металларынын учоту Азәрбајҗан Республикасы Сәһијә Назирлијинин Азәрбајҗан Республикасы Малијә Назирлији илә разылашдырылмыш шәкилдә һазырладығы Тә"лимата ујғун апарылыр.

061 №ли "Әрзаг мәнсуллары" субһесабында идарәләрин хәрчләр сметасынын 1.3.4 "Әрзаг мәнсулларынын алынмасы" јарыммаддәсиндә нәзәрдә тутулан тәхсисәтлар һесабына әлдә едилән әрзаг мәнсуллары учота алыныр.

Әрзаг мәнсулларынын аналитик учоту әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф № 1 Г-дә апарылыр.

Мүһасиб һәммин картдан бирини јекун карты едә биләр, јә"ни аналитик картларын бүтүн кестәричиләрини айры-айрылыгда топлараг јекун картынын ејни адлы кестәричиләриндә әкс етдирә биләр. Јекун карты өзүндә јалныз мәбләғ учотуну әкс етдирир. Мәнсуллар чох мүхтәлиф чешидләрдә олдуғу һалларда мүһасиб әлифба сырасы илә картотека јарада биләр. Әрзаг мәнсулларынын да анбарда və истисмарда учоту материалларынын анбарда və истисмарда учоту кими апарылыр.

Әрзаг мәһсулларынын анбара мәдахили вә анбардан мәхари́чи илк сәнәдләр әсасында мемориал ордер ф. № 3МО вә мемориал ордер ф. № 4МО формаларында группашдырылараг јекунлашдырылыр вә мүһасибата һесабат верилир. Бу һәр бир мадди-мәс"ул шәхс тәрәфиндән һәјата кечирилир.

062 №ли "Дәрманлар вә сарғы материаллары" субһесабында идарәләрин (хәстәханаларда, мүаличә-профилактик вә мүаличә-ветеринар тәшкилатларда вә ди́кәр идарәләрдә) 1.3.2 "Дәрманлар вә сарғы ләвазиматларынын алынмасы" јарыммаддәсиндә нәзәрдә тутулан тәхсисатлар һесабына әлдә едилмиш тибби ләвазиматлар, компонентләр, бактеријалы препаратлар, зәрдаблар, ваксинләр, ган, сарғы материаллары вә башга дәрманлар учота алыныр.

Мүһасибатлыгда тибби ләвазиматларын вә сарғы материалларынын учоту Азәрбајҗан Республикасы Малијјә Назирлији илә разылашдырылмыш шәкилдә Азәрбајҗан Республикасынын мүвафиг назирликләри тәрәфиндән һазырланмыш Тә"лиматлара ујғун олараг апарылыр.

063 №ли "Тәсәррүфат материаллары вә дәфтәрхана ләвазиматлары" субһесабында идарәнин чари еһтијачлары үчүн истифадә олуна́н тәсәррүфат материаллары вә дәфтәрхана ләвазиматлары (еле́ктрик лампалары, сабун, шотка вә с.), чари вә әсаслы тә"мир үчүн мүәјјән едилмиш тикинти материаллары учота алыныр. Бу субһесабда һәмчинин идарәнин хәрчләр сметасында 1.3."Саир материалларын алынмасы вә хидмәтләрин һаггынын өдәнилмәси (1.3.2. вә 1.3.4. јарыммаддәләриндән башга) көмәкчи маддәсиндә вә 4.3. маддәсиндә тибби ләвазиматлар вә сарғы материалларынын алынмасы үчүн тәхсисатлар нәзәрдә тутулмушдурса, һәмин тәхсисатлар һесабына әлдә едилән тибби ләвазиматлар вә сарғы материаллары да учота алыныр.

Идарәләрдә алынмыш вә ејни заманда чари еһтијачлар үчүн верилмиш дәфтәрхана ләвазиматларынын (кағыз, карандаш, мүрәккәб вә с.), һәмчинин тибби материаллар вә һазыр дәрманларын (гијмәтли тибби ләвазиматлардан башга спирт, сарғы васитәләри вә с.) үмуми мәбләғи 063 №ли субһесабда мәдахил вә мәхари́ч сәнәдләри үзрә әкс етдириләрәк фактики хәрчләрә силинә биләр. Бу гијмәт**лиләрин** әлдә едилмәсини вә алынмасыны тәсдиг едән сәнәдләрдә һәмин материаллары алан шәхсләрин имзасы олмалыдыр.

Малијјә, мүһасибат, статистика, верки вә ди́кәр саһәләр үзрә һесабат бланклары (формалары), илкин учот сәнәдләри (чидди

һесабат бланклары кими истифадә едилән илкин учот сәнәдләриндән башга) вә бу сәнәдләрдә истифадә едилән ганунлар, тә"ли-матлар, гәјдалар вә диқәр норматив-һүгүги сәнәдләр анбардан истифадәчиләрә истисмара верилдиқдә анбардан верилән мәхариғ сәнәдләри әсасында бүтөвлүқдә фактики хәрчләрә силинәрәк 20 вә 21 №ли синтетик һесабларын мұвафиг субһесабларынын дебети-ндә вә 063 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир (китаб-хана фондуна верилән норматив-һүгүги актлар исә 018 №-ли субһе-сабда учота алыныр).

Малијјә һесабаты кими истифадә олуан билетләрин, гәбз-ләрин, талонларын, путјовкаларын вә онлара бәрабәр тугулан (мүәссисәләрин, идарәләрин, тәшкилатларын малијјә-тәсәррүфат фәалијјәтиндә әмтәә-пул дөвријјәсини өзүндә әкс етдирән диқәр илкин учот сәнәдләри) диқәр сәнәдләр бу Тә"ли-матла вә Азәрбајчан Республикасы Малијјә Назирлијинин башга тә"ли-матлары вә гәј-далары әсасында учотда әкс етдирилир.

064 №ли "Јаначаг вә сүрткү материаллары" субһесабында анбарларда, һәмчинин билаваситә мадди-мәс"ул шәхсләрдә олан бүтүн нөв јаначаглар вә сүрткү материаллары (одун, көмүр, торф, бензин, ағ нефт, мазут, сүрткү јағлары вә б.) учота алыныр.

065 №ли "Јемләр" субһесабында мал-гара вә диқәр һејванлар үчүн гуру от, јулаф, јем вә фуражын диқәр нөвләри учота алыныр.

066 №ли "Таралар" субһесабында бош, һәм дә ичәрисиндә мадди гијмәтлиләр олан долу, һәмчинин гәјтарыласы вә дәјиш-дириләси таралар (чәлләкләр, бидонлар, јешикләр, шүшә габлар, бутулкалар вә с.) учота алыныр.

067 №ли "Саир материаллар" субһесабында тохумлар, күбрә-ләр вә диқәр материаллар учота алыныр. Бу субһесабда һәмчинин идарәләрдә бүдчә вәсаити һесабына сахланылан ишчи атлар олар-са, онлардан алынан бала һејванлар (дајчалар) учота алыныр.

Бала һејванлар ујғун алыш гијмәти илә мәдахил едиләрәк 067 №ли субһесабын дебети вә 140 вә ја 230 №ли субһесабын кредити үзрә әкс етдирилир.

068 №ли "Јолда олан материаллар" субһесабында идарәләр тәрфиндән өдәнилмиш, башга шәһәрләрдән көндәрилән, лакин ајын ахырында анбара дахил олмајан материаллар учота алыныр. Бу субһесабда һәмчинин мәркәзи тәһизат вә тәсәррүфат хидмәти групунун анбарына мәдахил едилмиш вә идарәләр үзрә бөлүш-дүрүлмәмиш материаллар учота алыныр.

Бу субһесабда әкс етдирилән мәбләғ тәртиб едилмиш лазыми сәнәдләрлә, хусусилә јолда олан материаллар - јүкүн дахил олмасыны тәсдиг едән стансија вә ја лиманын штампы олмагла дәмир јолу вә су нәглијјатынын гаимә-фактурасы илә; мәркәзи тәһһизат вә тәссәррүфат хидмәти групунун анбарында олан материаллар үзрә - мұвафиг сәнәдләрлә тәсдиг едилмәлидир.

069 №ли "Машын вә аваданлыгларын еһтијат һиссәләри" субһесабында машынларын (тибби, электрон-һесаблама вә с.), аваданлыгларын, тракторларын, комбајнларын, нәглијјат васитәләринин тә"мири вә көһнәлмиш һиссәләринин дәјишдирилмәси үчүн мұәјјән олунмуш еһтијат һиссәләри (моторлар, автомобил шинләри, тәкәрләр дә дахил олмагла камерләр вә с.) учота алыныр.

Еһтијат һиссәләринин аналитик учоту мадди-мәс"ул шәхсләр үзрә әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф № 1 Г-дә апарылыр. Көһнә (јарарсыз) еһтијат һиссәләри тәзәси илә әвәз едилдикдә көһнәләр һөкмән анбара тәһвил верилмәлидир. Анбардар илин сонунадәк топланмыш көһнә (јарарсыз) еһтијат һиссәләрини лазыми тәкәрар е"мал мұәссисәләринә тәһвил вермәлидир.

Көһнә (јарарсыз) еһтијат һиссәләри анбарда мәдахил гаимәләри әсасында мигдар учоту илә учота алыныр. Мәдахил гаимәсинин бир сурәти мадди-мәс"ул шәхсә верилир. Мадди-мәс"ул шәхс бәрпа акты илә бирликдә һәммин гаимәни мұһасибата тәғдим едирки, көһнәләр онун һесабындан силинсин.

Алынмыш материалларын дәјәринә 06 №ли һесабын мұвафиг субһесабларынын дебети вә 09, 10, 11, 16, 17 №ли һесабын мұвафиг субһесабларынын кредити үзрә мұһасибат јазылышы верилир.

Мәсрәф едилмиш материалларын дәјәри 06 №ли һесабын мұвафиг субһесабынын кредитиндә вә 08, 20, 21 №ли һесабын мұвафиг субһесабларынын дебетиндә әкс етдирилир.

Материалларын мәсарифи мұвафиг илкин сәнәдләр әсасында мемориал ордер Ф. №4МО-да группашдырыларағ јекунлашдырылыр вә мұһасибата тәһвил верилир.

Назирликләрә вә Баш Идарәләрә ичазә верилир ки, Азәрбајҗан Республикасы Малијјә Назирлији илә разылашдырылмыш гајдада өз спесификаларына ујғун һазырладыглары тә"лимат вә ја учот сијасәти әсасында өз мұһасибат учотуну гурсун вә онунла табечилијиндәки органлары идарә етсин.

БӨЛМӨ 3. АЗГИЈМӘТЛИ ВӘ ТЕЗКӨҢНӨЛӨН ӘШЈАЛАР

Бу бөлмәдә анбарда вә истисмарда олан бүтүн нөв азгијмәтли вә тезкөһнөлән әшјаларын мөвчудлуғу вә һәрәкәти учота алыныр.

Азгијмәтли вә тезкөһнөлән әшјаларын тәркибиндә ашағыдакылар учота алыныр:

а) дәјәриндән асылы олмајараг хидмәт мүддәти бир илдән аз олан әшјалар;

б) истеһсал (хидмәт) просесиндә бир дәфә иштирак едән, өз дәјәрини тамамилә мөһсулун (хидмәтин) дәјәринә кечирән вә бу просесдә натурал формасыны сахламајан сәрвәтләр;

в) дәјәриндән вә хидмәт мүддәтиндән асылы олмајараг әсас вәсаит сајылан кәнд тәссәррүфаты машынларындан, аләтләриндән, механикләшдирилмиш тикинти аләтләриндән, ишчи вә мөһсулдар һејванлардан башга хидмәт мүддәтиндән асылы олмајараг ваһидинин вә дәстинин дәјәри 500000 манатдан (бу һәдд 01.01.96-чы илдән сонра алынанлар үчүндүр) ашағы олан әмәк әшјалары;

г) дәјәриндән вә хидмәт мүддәтиндән асылы олмајараг балыг ову аләтләри (траллар, бүтүн нөв торлар вә с.);

д) бензинмоторлу мишарлар, шахдоғрајан машынлар, чајларда истифадә едилән ахытма трослары, мөвсүми јоллар, ағач дашыма үчүн мүвәггәти асылма јоллар, ики ил мүддәтиндә истифадә етмәк үчүн мешәләрдә олан мүвәггәти евләр, сәјјар дартылыб апарылан гыздырычы евләр, газанхана мәнтәгәләри вә башга мүвәггәти мөвсүми характерли вәсаитләр (әмәк васитәләри);

е) дәјәриндән асылы олмајараг фәрди сифаришләрин, јахуд мә"мулатларын серијалы вә күтләви истеһсалы үчүн дүзәлдилмиш хүсуси механизмләр вә аләтләр;

ә) ваһидинин вә ја дәстинин дәјәриндән вә хидмәт мүддәтиндән асылы олмајараг хүсуси кејимләр, ајаггабылар, һәмчинин јатаг ләвазиматлары;

ж) ваһидинин вә ја дәстинин дәјәриндән вә хидмәт мүддәтиндән асылы олмајараг мөәссисәләрдә ишчиләрә верилән хүсуси кејим формалары, сәһијјә, маариф, еһалинин социал мүдафиәси вә башга бүдчә идарәләриндә верилән кејимләр вә ајаггабылар;

з) дәјәри комплекс тикинти-гурашдырма ишләринин маја дәјәринә үстәлик хәрчләр кими дахил едилән мүвәггәти (титулсуз) хүсуси дүзәлдилмиш механизмләр, гурғулар вә с. (титулдан кәнар) тикинтиләр;

к) дәјәриндән асылы олмајараг кирајә вермәк үчүн тә"јин едилмиш әшјалар.

07 №ли “Азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар” синтетик һесабына ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

070 №ли “Анбарда олан азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар”;

071 №ли “Истисмарда олан азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар”;

072 №ли “Анбарда олан јумшаг инвентарлар (ағлар, кејимләр, ајаггабылар вә јатаг ләвазиматлары)”;

073 №ли “Истисмарда олан јумшаг инвентарлар (ағлар, кејимләр, ајаггабылар вә јатаг ләвазиматлары) вә башгалары”;

070 №ли “Анбарда олан азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар” субһесабында онларын дәјәриндән асылы олмајараг анбарда олан азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар учота алыныр.

Азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар онларын истифадәсиндән асылы олараг 070 №ли субһесабын дебети вә 09, 10, 11, 16, 17 №ли синтетик һесабларын мұвафиг субһесабларынын кредити үзрә әкс етдирилир. Ејни заманда 08, 20, 21 №ли синтетик һесабларын мұвафиг субһесабларынын дебети вә 260 №ли субһесабын кредити үзрә мұһасибат јазылышы верилир.

Ваһидинин вә дәстинин дәјәри әсас вәсаитләрин дәјәринин минимум һәддинин лимитинин (01.01.96-чи илдән 500000 манат) 1/20 һиссәси дахилиндә олан азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар истисмара бурахыларкән 070 №ли субһесабын кредитинә вә 260 №ли субһесабын дебетинә јазылыр. Бу әшјаларын учоту әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма 1 Г-дә һәр бир мадди-мәс"ул шәхс үзрә ајрыча апарылыр.

Ваһидинин вә дәстинин дәјәри әсас вәсаитләрин дәјәринин минимум һәддинин лимитинин (бу һәдд 01.01.96-чи илдән 500000 манат) 1/20 һиссәсиндән артыг олан азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар истисмара бурахыларкән 071 №ли субһесабын дебетинә вә 070 №ли субһесабын кредитинә јазылыр.

Анбарда олан азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјаларын аналитик учоту мадди-мәс"ул шәхс тәрәфиндән әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма 1 Г-дә апарылыр. Бу әшјаларын анбардан бурахылышы гијмәтлиләрин бурахылыш тәләбнамәси вә гаимә-фактура ф.№2Г әсасында һәјата кечирилир. Анбардан бурахылан заман јумшаг инвентарын үзәриндә идарәнин, бөлмәнин ады, онларын истисмара верилдији тарих кәстәрилмәклә јујулмајан боја илә штамп вурулур.

Мұһасибатлыгда 070 №ли субһесаб үзрә аналитик учот мадди-мәс"ул шәхсләр үзрә әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма 1 Г- һәр бир әшјанын адына ачылмагла апарылыр.

Идарəнин вəкалəтнамəsi илə малсатандан алыныб гаимə-фактура əсасында анбара мəдахил едилəн азгијмəтли вə тезкəһнəлəн əшјалар учот рекистрлəриндə мəдахил сənəдлəринə ујғун əкс етдирилир.

071 №ли “Истисмарда олан азгијмəтли вə тезкəһнəлəн əшјалар” субһесабында истисмарда олан азгијмəтли вə тезкəһнəлəн əшјалар учота алыныр.

Азгијмəтли вə тезкəһнəлəн əшјаларын һесабдан силинмəsi идарəнин рəһбəri тərəфиндəн тəсдиг едилмиш əмлакын (гијмəт-лилəрин) лəғв акты ф.№3Г əсасында һəјата кечирилир.

Сынмыш габларын һесабдан силинмəsi үчүн сынмыш габларын гејдијјаты журналында апарылыр. Журналда јазылышлар мұвафиг мадди-мəс"ул шəхслəр тərəфиндəн апарылыр. Даими фəалијјəт кəстəрəн комиссија журналын дүзкүн апарылмасына нəзарəт едир вə һər рүб (һər ај) идарəнин рəһбəri тərəфиндəн тəсдиг олунан сынмыш габларын һесабдан силинмəsi үчүн акт тəртиб едир.

Сырадан (истисмардан) чыхмыш азгијмəтли вə тезкəһнəлəн əшјалар силиндикчə онларын мəблəғлəri 071 №ли субһесабын кредитиндə вə 260 №ли субһесабын дебетиндə əкс етдирилир.

071 №ли субһесаб үзрə азгијмəтли вə тезкəһнəлəн əшјаларын аналитик учоту һər бир мадди-мəс"ул шəхс тərəфиндəн əмлакын (гијмəтлилəрин) учот карты форма 1Г-дə апарылыр.

“Мұһасибат учоту һаггында” Азəрбајчан Республикасы Ганунун 14-чү маддəсинə ујғун олараг идарəлəрдə, мұəссисəлəрдə, тəшкилатларда вə диқəр тəсəррүфат субјектлəриндə əмлакын вə өһдəликлəрин инвентаризасијасы апарылыр. Инвентаризасијанын нəтичəлəri инвентаризасија чəдвəллəриндə (ф. №401-дə) өз əкси-ни тапыр.

Азгијмəтли вə тезкəһнəлəн əшјалар истəр анбарда, истəрсə дə истисмарда олдуғу заман онларын аналитик учоту һər бир мадди мəс"ул шəхс үзрə əмлакын (гијмəтлилəрин) учот карты ф 1 Г-дə апарылыр.

Азгијмəтли вə тезкəһнəлəн əшјалар да анбардан истисмара верилдикдə əмлакын (гијмəтлилəрин) бурахылыш тəлəбнамəsi ф № 5Г вə гаимə-фактура ф.№2Г тəртиб едилир. Мұəссисəдахили тəсəррүфатлар, сехлəр, шə"бəлəр вə с. тəсəррүфат субјектлəri үзрə һər бир мадди-мəс"ул шəхс тərəфиндəн бурахылыш тəлəбнамəsi ф.№5Г долдурулур вə мұəссисə (идарə) рəһбəринин разылығы алындыгдан сонра анбара тəһвил верилир. Анбардар бу тəлəбнамə əсасында гаимə-фактура Ф №2Г тəртиб едир вə тəлəб олунан

эшјалары истисмара бурахыр. Тәсәррүфат дахилиндә тәкчә әмлакын (гијмәтлиләрин) бурахылыш төләбнамәси Ф №5 Г әсасында мал бурахылышына да ичәзә верилә биләр. Бу заман һәммин төләбнамә 3 нүсхәдә тәртиб едилир (гәләмлә вә ја машынла). Бу нүсхәләрдән бири анбардарда, бири мадди-мәс"ул шәхсдә, о бири нүсхә исә мұһасибатлыгда галыр. Бу чүр сәнәдләшмә идарәнин учот сијасәтиндә өз әксини тапмалыдыр.

072 №ли "Анбарда олан јумшаг инвентарлар (ағлар, кејимләр, ајаггабылар вә јатаг ләвазиматлары) субһесабында (сәһијјә, әһалинин социал мұдафиәси, халг тәһсили вә диқәр идарәләрдә) учота алынан эшјаларын аналитик учоту һәр бир мадди-мәс"ул шәхс үзрә әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма № 1 Г-дә әкс етдирилир.

Бунлары ашағыдакы кими группашдырмаг олар:

1) ағлар (көјнәкләр, халатлар вә с.);

2) јатаг ағлары вә ләвазиматлары (дөшәкләр, јастыглар, јорғанлар, дөшәк ағлары, јорған үзләри, јастыг үзләри, чарпајы өртүјү, јатаг кисәләри вә б.);

3) хусуси кејимләр дә дахил олмагла палтар вә үст кејимләри (костјумлар, палтолар, плашлар, јарымкүркләр, донлар, кофталар, јубкалар, көдәкчәләр, шалварлар вә б.);

4) хусуси кејимләр дә дахил олмагла ајаггабылар (узунбоғаз чәкмәләр, јүнкүл чәкмәләр вә б.);

5) идман кејими вә ајаггабылары (костјумлар, чәкмәләр вә б.).

Көстәрилмиш јумшаг инвентарлар идарәнин рәһбәри вә мұһасибатлығын ишчисинин иштиракы илә анбардан истисмара верилдији вахт анбарын мұдири тәрәфиндән эшјанын харичи көрүнүшүнү позмамаг шәртилә идарәнин адыны вә әмлакын истисмара верилдији тарих көстәрилмәклә јујулмајан рәнклә хусуси штамп васитәсилә маркаланыр.

Маркалама штамплары идарәнин рәһбәри вә ја онун мұавининдә сахланылмалыдыр.

Ағлар, јатаг ләвазиматлары, кејим вә ајаггабылар алыныб анбара мәдахил едилдикчә 072 №ли субһесабын дебети вә 09, 10, 11, 16, 17 №ли синтетик һесабларынын мұвафиг субһесабларынын кредити үзрә әкс етдирилир. Ејни заманда 08, 20, 21 №ли синтетик һесабларынын мұвафиг субһесабларынын дебети вә 260 №ли субһесабын кредити үзрә мұһасибат јазылышлары верилир.

Мұһасибатлыгда 072 №ли субһесаб үзрә аналитик учот һәр бир мадди-мәс"ул шәхс вә һәр бир әмлак үзрә әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма № 1 Г-дә апарылыр.

Ваһидинин вә дәстинин дәјәри әсас вәсаитләрин дәјәринин минимум һәддинин лимитинин (бу һәдд 01.01.96-чи илдән 500000 манатдыр) 1/20 һиссәси гәдәр азғијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар истисмара верилдикчә 072 №ли субһесабын кредити вә 260 №ли субһесабын дебети үзрә әкс етдирилир.

Ваһидинин вә дәстинин дәјәри әсас вәсаитләрин дәјәринин минимум һәддинин лимитинин (бу һәдд 01.01.96-чи илдән 500000 манатдыр) 1/20 һиссәсиндән јухары олан истисмара верилмиш ағлар, јатаг ләвазиматлары, кејимләр вә ајаггабылар 073 №ли субһесабын дебетинә вә 072 №ли субһесабын кредитинә јазылыр.

073 №ли "Истисмарда олан јумшаг инвентарлар (ағлар, кејимләр, ајаггабылар вә јатаг ләвазиматлары" субһесабында истисмарда олан јумшаг инвентарлар (ағлар, кејимләр, ајаггабылар, јатаг ләвазиматлары вә диқәр јумшаг инвентарлар) учота алыныр.

Ағларын, јатаг ләвазиматларынын, кејимләрин, ајаггабыларын вә диқәр јумшаг инвентарларын аналитик учоту мадди-мәс"ул шәхсләр үзрә әмлакын (ғијмәтлиләрин) учот карты форма № 1 Г-дә апарылыр.

Јумшаг инвентарларын (ағларын, кејимләрин, ајаггабыларын, јатаг ләвазиматларынын вә диқәр јумшаг инвентарларын) өзүнә-мәхсус учот ғайдалары назирликләр вә баш идарәләр тәрәфиндән һазырланарағ Азәрбајчан Республикасы Малијјә Назирлији илә разылашдырылмыш Тә"лимата ујғун һәјата кечирилир.

Јарарсыз һала дүшмүш ағлар, јатаг ләвазиматлары, кејимләр, ајаггабылар вә диқәр јумшаг инвентарларын һесабдан силинмәси әмлакын (ғијмәтлиләрин) ләғви акты Ф № 3Г әсасында һәјата кечирилир.

Истисмардан чыхмыш ағларын, јатаг ләвазиматларынын, кејимләрин, ајаггабыларын вә диқәр јумшаг инвентарларын мәбләғләри 073 №ли субһесабын кредитиндә вә 260 №ли субһесабын дебетиндә әкс етдирилир.

БӨЛМӘ 4. ИСТЕҢСАЛАТ ВӘ БАШҢА МӘҢСӘДЛӘРӘ МӘСРӘФЛӘР (ХӘРЧЛӘР)

Бу бөлмәдә хүсуси вәсаитләр сметасы үзрә планлашдырылмыш истеҢсалат (тәдрис) е"малатханаларынын, тәдрис-тәчрүбә вә јардымчы кәнд тәсәррүфатларынын вә идарәнин табелијиндә олан диқәр тәсәррүфат субјектләринин һазырладығлары мәһсуллар вә мә"мулатлар үзрә мәсрәфләр, мәтбәәләрин чап мәһсуллары үзрә

мәсрәфләр, идарә, мүәссисә вә тәшкилатларла бағланмыш мугавиләләр үзрә јеринә јетирилән елми-тәдгигат вә конструксија-сынаг ишләри үзрә мәсрәфләр, тәчрүбә гургуларынын һазырланмасы, һәмчинин материалларын һазырланмасы вә е"малы үзрә мәсрәфләр, көрүлән иш вә хидмәтләр үзрә мәсрәфләр вә диқәр истеһсалата вә башга мәгсәдләрә мәсрәфләр (хәрчләр) учота алыныр.

Бу мәсрәфләрин учота алынмасы үчүн 08 №ли "Истеһсалата вә башга мәгсәдләрә мәсрәфләр" синтетик һесабы мүәјјән едилмишдир.

Истеһсалата мәсрәфләр мүстәгим (бирбаша) вә гејри-мүстәгим (долајы) хәрчләр кими ики јерә бөлүнүр.

I. Мүстәгим (бирбаша) хәрчләрә материал хәрчләри, истеһсалат фәһләләринин, елми ишчиләрин вә б. әмәк өдәнишләри үзрә хәрчләр, енержи хәрчләри вә с. аиддир.

II. Гејри-мүстәгим (долајы) хәрчләрә идарә һеј"әтинин әмәк өдәнишләри үзрә мәсрәфләр, ичарә һағлары, чари тә"мир вә диқәр хәрчләр аиддир.

Истеһсала вә диқәр мәгсәдләрә мәсрәфләр әсасән Азәрбајҗан Республикасы Назирләр Кабинетинин 111 сәјлы 16 август 1996-чы ил тарихли гәрары илә тәсдиг едилмиш "Мәһсулун (ишин, хидмәтин) маја дәјеринә дахил едилән хәрчләрин тәркиби һағгында Әсаснамә"јә ујғун мүәјјәнләшдирилир.

Мүстәгим (бирбаша) хәрчләр билаваситә 08 №ли "Истеһсала вә башга мәгсәдләрә мәсрәфләр" һесабынын мүвафиг субһесабларында топланыр.

Гејри-мүстәгим (долајы) хәрчләр бир нечә калкулјасија объектләринин мөвчудлуғу заманы әввәлчәдән 210 №ли "Бөлүшдүрүләси хәрчләр" субһесабында топланыр.

Гејри-мүстәгим (долајы) хәрчләрин бөлүшдүрүлмәси истеһсалат (тәдрис) е"малатханаларында вә чап мәһсулларынын һазырланмасында - һәр ај, тәдрис-тәчрүбә вә јардымчы кәнд тәсәррүфатларында исә - илин сонунда һәјата кечирилир. Конкрет шәраитдән асылы оларағ гејри-мүстәгим хәрчләр истеһсалат ишчиләринин, елми әмәкдашларын вә с. әмәк һағларына вә ја артығ хәрчләнмиш материалара вә ја бирбаша мәсрәфләрин мәһмусуна ујғун оларағ ајры-ајры мә"мулатлар, кәнд тәсәррүфаты мәһсулларынын нөвләри вә ја истеһсалат сәһәләри үзрә бөлүшдүрүлүр. Бу заман гејри-мүстәгим хәрчләр 210 №ли субһесабын кредитиндән 08 №ли синтетик һесабын мүвафиг субһесабларынын дебетинә силинир.

Гејри-мүстөгим (долајы) хәрчләрин бөлүшдүрүлмәси гајдалары мүвафиг назирликләр вә баш идарәләр тәрәфиндән мүәјјән едилир.

08 №ли "Истеһсала вә башга мәгсәдләрә мәсрәфләр" һесабына ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

080 "Истеһсалат (тәдрис) е"малатханаларынын мәсрәфләри (хәрчләри)";

081 "Јардымчы кәнд тәсәррүфатларына (тәдрисә) мәсрәфләр (хәрчләр)";

082 "Мүгавиләләр үзрә елми-тәдгигат ишләринә мәсрәфләр (хәрчләр)";

083 "Тәчрүбә-сынаг гурғуларынын һазырланмасына мәсрәфләр (хәрчләр)";

084 "Материалларын һазырланмасы вә јенидән е"малы үзрә мәсрәфләр (хәрчләр)" вә башгалары.

080 №ли "Истеһсалат (тәдрис) е"малатханаларынын мәсрәфләри (хәрчләри)" субһесабында истеһсалат (тәдрис) е"малатханаларында һазырланмыш мә"мулатлар үзрә хәрчләр, мәтбәәләрдә чап мәһсуллары үзрә хәрчләр вә көстәрилмиш хидмәтләрә көрә мәсрәфләр учота алыныр.

080 №ли субһесабын дебетиндә мә"мулатларын һазырланмасы, чап мәһсулларынын нәшри вә көстәрилмиш хидмәтләр үзрә бүтүн мәсрәфләр учота алыныр. һазыр мә"мулатларын, чап мәһсулларынын бурахылышы вә онларын анбара тәһвили заманы 080 №ли субһесабын кредитиндә вә 030 №ли субһесабын дебетиндә әкс етдирилир.

Өдәнишә тәгдим едилмиш һесаб-фактуралар үзрә көстәрилмиш хидмәтләрин фактики маја дәјәри 280 №ли субһесабын дебетиндә вә 080 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

080 №ли субһесабын галығы јалһыз истеһсалат просесиндә олан мә"мулатлар үзрә битмәмиш истеһсала мәсрәфләрин мәбләғини әкс етдирир. Бир гајда олараг хидмәтләр үзрә битмәмиш мәсрәфләрә јол верилмир.

Бурахылмыш мәһсулун фактики маја дәјәрини мүәјјәнләшдирмәк үчүн мәсрәфләрин учотунун мә"луматлары әсасында һесабат калкулјасијасы тәртиб едилир. Бу заман һесабат дөврүнүн сонуна битмәмиш истеһсала мәсрәфләри чыхмагла, верилмиш субһесаб үзрә мәсрәфләрин үмуми мәбләғи бурахылмыш мәһсулун һәр нөвүнүн ваһидинин маја дәјәри мүәјјәнләшдирилдикдән сонра һазыр мә"мулатын нөвләри үзрә бөлүшдүрүлүр вә беләликлә чешид-

ләр үзрә һәр бир нөв мәһсулун (мә"мулатын) маја дәјәри мүйәҗҗән едилир.

Мәсрәфләрин аналитик учоту мә"мулатларын нөвү вә хәрч мәд-дәләри үзрә чохграфалы картларда апарылыр.

081 №ли "Јардымчы кәнд тәсәррүфатларына (тәдрисә) мәс-рәфләр (хәрчләр)" субһесабында тәдрис-тәчрүбә вә јардымчы кәнд тәсәррүфатларында мәсрәфләр учота алыныр. Мәсрәфләр тәсәррүфатын саһәләри (һејвандарлыг вә әкинчилик) вә онларын нөвләри үзрә ајры-ајрылыгда учота алыныр. Зәрури һалларда учот ајры-ајры мәдәни биткиләр үзрә (тахыл, тәрәвәз, картоф вә с.) тәшkil едилә биләр. Һејвандарлыгда мәсрәфләр ирибуйнузлу һејванлар, гојунчулуг, донузчулуг вә с. үзрә ајрылыгда учота алыныр.

Истәһсалатын бүтүн мәсрәфләри, һәмчинин чаван һејванларын тәләфатындан дәјән иткиләр 081 №ли субһесабын дебетинә аид едилир.

Ил әрзиндә кәнд тәсәррүфатында мәһсулларын план маја дәјәри (031 №ли субһесаб дебетләшдирилмәклә), һәмчинин чаван һејванларын чәки вә бој артымларынын план маја дәјәри (050 №ли субһесаб дебетләшдирилмәклә) 081 №ли субһесабын кредитинә аид едилир. Илин ахырында 081 №ли субһесабын кредитиндән мәһсулларын план маја дәјәри илә фактики маја дәјәри арасындакы фәрг силинир. Бу фәргин бир һиссәси - сатылмамыш мәһсуллар үзрә 031 вә 050 №ли субһесабларын дебетинә вә 081 №ли субһесабын кредитинә јазылыр. Сатылмыш мәһсуллар үзрә галан һиссә исә 281 №ли субһесабын дебетинә вә 081 №ли субһесабын кредитинә јазылыр. Бу заман артыг хәрч мүсбәт әдәдләрлә (ади рәнклә), гәнаәт исә мәнфи әдәдләрлә (гырмызы рәнклә) кәстәрилир.

Кәнд тәсәррүфаты мәһсулларынын маја дәјәринин калкулјасија объектләри мүхтәлиф мәдәни биткиләр вә һејвандарлығын әсас мәһсулларынын мүхтәлиф нөвләри һесаб едилир.

Мәһсулун фактики маја дәјәрини мүйәҗҗәнләшдирмәк үчүн илин сонунда калкулјасија һесабаты тәртиб едилир.Тәркибиндә әкин-чилик вә һејвандарлыг саһәләри олан јардымчы кәнд тәсәррү-фатлары үзрә әввәл әкинчилик мәһсулларынын, сонра исә һејван-дарлыг мәһсулларынын маја дәјәринин калкулјасијасынын һесабаты тәртиб едилир.

Әкинчилик мәһсулларынын маја дәјәринин калкулјасијасынын һесабатынын тәртиби заманы мәсрәфин үмуми мәбләғиндән һәр мәдәни биткиләр үзрә кәлән илин мәһсулунун һесабына апарыл-

мыш мэсрэфлэр (пајыз сәпини, пајыз шуму, киләмејвәликләр вә үзүмлүкләр үзрә хәрчләр) ајрылыр. Бу мэсрэфләр битмәмиш истеһсал кими 081 №ли субһесаб үзрә кәлән илә кечир. Мэсрәфин диқәр галан мәбләғи һәр мәдәни биткинин (арпа, буғда вә с.), һәмчинин әлавә мәһсулун фактики маја дәјәри мүүјјәнләшдирил-дикдән сонра мәдәни биткиләр үзрә бөлүшдүрүлүр.

Әкинчилик вә һејвандарлығ мәһсулларынын ваһидинин фактики маја дәјәри фактики мэсрәфин үмуми мәбләғинин әкинчилик вә ја һевандарлығдан алынмыш мәһсулун мигдарына бөлмәк јолу илә мүүјјәнләшдирилир.

Картоф, тәрәвәз, дәнли вә диқәр мәдәни биткиләрин (өтән илләрин хәрчләри дә дахил олмагла) јетишдирилмәси илә бағлы мэсрәфин үмуми мәбләғи ајры-ајры дәнли биткиләр үзрә бу мәһсу-лун бурахылыш гијмәтләри вә ја план маја дәјәринә ујғун оларағ бөлүшдүрүлүр.

Мэсрэфләрин аналитик учоту чоһграфалы картларда кәнд тәсәррүфатынын һәр мәдәни биткисинин ады вә ја һәр һејван групу үзрә апарылыр.

082 №ли "Мүгавиләләр үзрә елми-тәдгигат ишләринә мэсрэф-ләр (хәрчләр)" субһесабында идарә, мүәссисә вә тәшкилатларла бағланмыш мүгавиләләр үзрә елми-тәдгигат вә конструксија иш-ләринин јеринә јетирилмәси үзрә мэсрэфләр учота алыныр.

Мүгавиләләр бағланаркән мөвзунун (ишин) јеринә јетирилмәси илә бағлы бүтүн хәрчләр, һәмчинин ишин апарылмасы үчүн зәрури олан хусуси аваданлығларын алынмасы үчүн мэсрэфләр ишин дәјәринә аид едилир. Тәсәррүфат мүгавиләли елми-тәдгигат вә конструксија ишләринин јеринә јетирилмәси үчүн алынмыш хусуси аваданлығлар битмәмиш истеһсалатын мэсрэфләринин тәркибин-дә (082 №ли субһесабын дебети үзрә) учота алыныр.

Елми-тәдгигат ишләринин јеринә јетирилмәси үзрә бүтүн мэсрэфләр 082 №ли субһесабын дебетинә аид едилир. 082 №ли субһесаб үзрә галығ илин сонунда баша чатмаммыш ишләр үзрә ола биләр.

Јеринә јетирилмиш вә сифаришчиләрә тәһвил верилмиш елми-тәдгигат ишләринин фактики дәјәри 082 №ли субһесабын креди-тиндән 282 №ли субһесабын дебетинә силинир.

Елми-тәдгигат вә конструксија ишләри үзрә мэсрэфләрин аналитик учоту чоһграфалы картларда мөвзулар вә хәрч маддәләри үзрә апарылыр. Картларын башлығында мөвзунун там ады, нөм-рәси, шифрәси, јеринә јетирилмә мүддәти вә с. кәстәрилир.

083 №ли “Тәчрүбә-сынаг гурғуларынын һазырланмасы үзрә мәсрәфләр (хәрчләр)” субһесабында бүдчә ишләри үзрә елми-тәдгигат ишләринин апарылмасы үчүн мүхтәлиф тәчрүбә-сынаг гурғуларынын (гурғулар, машин вә чиһаз нүмунәләри, тәчрүбәләр үчүн стендләр вә с.) һазырланмасына мәсрәфләр учота алыныр. Бу гурғуларын һазырланмасы илә бағлы мәсрәфләр 083 №ли субһесабын дебетинә аид едилмәклә 01, 04, 06, 07 №ли синтетик һесабларын мүвафиг субһесабларынын кредитләриндә әкс етдирилир. Идарәнин рәһбәри тәрәфиндән тәсдиг едилмиш акта ујғун ола-раг гәбул едилмиш експериментал гурғуларын һазырланмасы үзрә фактики мәсрәфләр 083 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. һазырланмыш експериментал гурғулар 013 №ли вә 071 №ли мүвафиг субһесаблара мәдахил едилир. Әкәр иш баша чатдыгдан сонра гурғу мәдахил едилмирсә, сөкүләрсә, о заман акт тәртиб едилир вә сөкүлмәдән алынмыш материаллар, чиһазлар, гурғулар вә с. мүмкүн истифадә гијмәти үзрә мәдахил едилир.

Експериментал гурғуларын һазырланмасы үзрә аналитик учот чохграфалы картларда һәр експериментал гурғу үзрә апарылыр.

084 №ли “Материалларын һазырланмасы вә јенидән е”малы үзрә мәсрәфләр (хәрчләр)” субһесабында материалларын тәсәррүфат үсулу илә (палтарларын тикилмәси, јанаचाғын тәдарүкү, тәрәвәзин һазырланмасы вә с.) һазырланмасы вә јенидән е”малы үзрә әмәлијјатлар учота алыныр. Бу субһесабда һазырланмыш вә јенидән е”мал едилмиш материалларын маја дәјәри кәстәрилир. Материалларын һазырланмасы вә јенидән е”малы илә әлагәдар бүтүн хәрчләр (һәмчинин дашынма, сахланылма вә с. үзрә хәрчләр) 084 №ли субһесабын дебетинә аид едилир.

Бу вә ја диқәр материал нөвүнүн һазырланмасы вә ја јенидән е”малы баша чатдырылдыгдан сонра алынан јени гијмәтлиләр үзрә мәсрәфләр актла мүәјјәнләшдирилир вә мүвафиг шәхсләр тәрәфиндән имзаланыр. Акт идарәнин рәһбәри тәрәфиндән тәсдиг едилир вә мүвафиг һесаблар үзрә алынмыш материал гијмәтлilәринин мәдахили вә ја һесабдан силинмәси үчүн әсас сајылыр.

Һазырланмыш вә јенидән е”мал едилмиш материалларын аналитик учоту чохграфалы картларда онларын һәр бир нөвү үзрә апарылыр.

БӨЛМƏ 5. ПУЛ ВƏСАИТЛƏРИ

Бу бөлмəнин һесабында идарəлəрдə вə мəркəзи мұһасибатлыгларда идарəлəрин хəрчлəри үчүн алынмыш кредитлəр, һəмчинин касса вə банк һесабында олан пул вəсаитлəринин һəрəkəти, аккредитивлəр, лимитлəшдирилмиш чек китабы, малијјə гəјулушлары јолда олан пул вəсаитлəри вə диқəр пул сənəдлəри учота алыныр.

Бүдчə вəсаити һесабына идарəлəрин вə тəдбирлəрин малијјəлəшдирилмəsi вə истифадəsi мұјјəн едилмиш гəјдада дəјишикликлəр нəзəрə алынмагла тəсдиг едилмиш иллик смета хəрчлəринин рүблүк бөлкүсү үзрə тə'јинатына чидди нəзарəт етмəклə һəјата кечирилир (əкəр малијјəлəшмəнин башга гəјдалары нəзəрдə тутулмајыбса).

09 №ли "Республика бүдчəsi үзрə чари һесаб"

Бу синтетик һесаба республика бүдчəсиндən малијјəлəшən идарəлəрин пул вəсаитлəринин һəрəkəти учота алыныр. Назирлик вə баш идарəлəрин, елəчə дə табечиликлəриндə олан идарəлəрин сахланылмасына бүдчəдən ајрылан тəхсисатлар 0401002, 0401003 формалы өдəмə тапшырыглары илə һəјата кечирилир. Баш тəхсисат сəрəнчамчылары тəрəфиндən өдəмə тапшырыгларына əсасən бүдчə вəсаитлəри табеликлəриндə олан тəшкилатларын банк мұəссисələриндə ачылан чари бүдчə һесабына кəчүрүлүр (хəзинəдарлыг тəтбиг едилən сənəлəрдə хəзинəдарлыгын тə'лиматына ујғун).

Һесабат ајындан сонра планлы хəрчлəрин малијјəлəшмəsi заманы назирлик вə баш идарəлəр тəрəфиндən фактики сəрф едилмиш вəсаитлəр барədə ајлыг һесабатларын мə'луматлары нəзəрə алыныр.

Азəрбајчан Республикасы Малијјə Назирлији назирлик вə баш идарəлəрə, зəрури һалларда исə идарəлəрə вахтлы-вахтында пул вəсаитлəринин ајрылмасыны, елəчə дə онларын тə'јинаты үзрə дүзкүн истифадəсини јохлајыр. Азəрбајчан Республикасынын Банклары вə хəзинəдарлыг системи бүдчə вəсаитлəринин учоту үчүн ачылмыш чари һесабылар үзрə бүдчə вəсаитлəринин вахтлы-вахтында, дүзкүн тə'јинаты үзрə кəчүрүлмəsiнə чавабдəһлик дашыјырлар.

09 №ли синтетик һесаб үзрə галыг банк мұəссисələринин чари һесабындакы тəхсисат галыгларына ујғун кəлмəлидир. Чари

бүдчә һесабылары үзрә җазылышларын дүзкүнлүҗүнү җохламаг үчүн банк мүәссисәләри тәрәфиндән идарәләрә вә мәркәзләшдирилмиш мүһасибатлыгларә аҗын ахырынчы иш күнүнә шәхси һесабдан чыхарыш вә она әлавә едилмиш сәнәдләр тәгдим едилир. Беләликлә дүзкүн үзләшмә араҗышы тәртиб едиләрәк кредит сәрәнчәмчылары тәрәфиндән тәсдиг едилир вә вахтында банка тәгдим едилир (хәзинәдарлыг тәтбиг едилән сәнәдләрдә хәзинәдарлыгын тә"лиматларына уҗғун).

Идарәләрин чари бүдчә һесабыларында вәсаитләрин һәрәкәти үзрә әмәлијатларын учоту мемориал ордер № 2-дә апарылыр. Идарәҗә бир нечә чари бүдчә һесабы ачылдыгы һалларда мемориал ордерләрә 2а, 2б, 2в, 2г нөмрәләри верилмәклә һәр бир бүдчә һесабы үзрә аҗрыча оларәг тәртиб едилир (хәзинәдарлыг тәтбиг едилән сәнәдләрдә хәзинәдарлыгын тә"лиматларына уҗғун).

Алынмыш вәсаитләрин аналитик учоту 1 БМ №ли "Бүдчәдән малијәләшмә китабында" маддәләр үзрә апарылыр. Бу китабда һәм касса хәрчләринин (касса хәрчләри дедикдә банк идарәләри вә җа хәзинәдарлыг органлары тәрәфиндән чари бүдчә һесабыларыннан нағд, еләчә дә нағдсыз өдәниш јолу илә верилмиш бүтүн мәбләғләр нәзәрдә тутулур), һәм дә фактики хәрчләрин бөлмәләр вә маддәләр үзрә аналитик учоту апарылыр.

Идарәнин бир нечә чари бүдчә һесабы олдуғу һалларда пул вәсаитләринин, касса вә фактики хәрчләрин һәрәкәтинин учоту һәр бир һесаб үзрә аҗры-аҗрылыгда апарылыр.

09 "Республика бүдчәси үзрә чари һесаб" синтетик һесабына ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

090 "Табечилијиндәки тәшкилатларә вә башга тәдбирләрә көчүрмәк үчүн республика бүдчәсинин идарә хәрчләри үзрә чари һесаб"ы;

093 "Капитал гојулушу үзрә республика бүдчәсинин чари һесаб"ы;

096 "Башга (саир) бүдчәләр һесабына чари һесаб" вә башгалары.

Бу субһесабларын дебетинә касса хәрчләринин бәрпасына јөнәлдилән алынмыш вәсаитләр үзрә мәбләғләр, кредитинә исә мүвафиг мәгсәдләрә хәрчләнмиш бүдчә вәсаитләри вә гајтарылмыш вәсаитләрин мәбләғи җазылыр.

Баш тәхсисат сәрәнчәмчыларындан алынмыш вәсаитләрин мәбләғинә 090, 093 вә 096 №ли субһесабларын дебети вә

23, 14 №ли синтетик һесаблирын мұвафиг субһесаблирынын кредити үзрә мұһасибат җазылышы верилир.

Касса хәрчләринин бәрпасы үчүн дахил олмуш мәбләғләр 090, 093, 096 №ли субһесаблирын дебетинә вә касса, һесаблашмалар, тәһтәһесаб шәхсләр вә с. һесаблирын мұвафиг субһесаблирынын кредитинә җазылыр. Чек вә өдәмә тапшырығы үзрә көтүрүлмүш вәсаитләрин мәбләғи 090, 093 вә 096 №ли субһесаблирын кредитиндә вә касса, һесаблашмалар, материал вә с. һесаблирын мұвафиг субһесаблирынын дебетиндә әкс етдирилир. Баш тәхсисатчылар тәрәфиндән малијјәләшмәләр кери чағырылдыгда 090, 093 вә 096 №ли субһесаблирын кредити үзрә вә 23 вә 14 №ли һесаблирын мұвафиг субһесаблирынын дебети үзрә мұһасибат җазылышы верилир.

090 №ли “Табечилијиндәки тәшкилатлара вә башга тәдбирләрә көчүрмәк үчүн республика бүдчәсинин идарә хәрчләри үзрә чари һесабы” субһесабында назирлик, баш идарә, идарә вә мәркәзи мұһасибатлығларын мәркәзи апаратынын сахланмасы вә мәркәзләшдирилмиш тәдбирләр үзрә хәрчләр үчүн табә мұәссисәләрә көчүрүлән вә орада истифадә едилән вәсаитләр учота алыныр.

093 №ли “Капитал гојулушу үзрә республика бүдчәсинин чари һесабы” субһесабында капитал гојулушларынын вә диқәр тәдбирләрин (әкәр капитал гојулушларынын учоту хәрч сметасынын јеринә јетирилмәси үзрә ваһид балансда һәјата кечириләрсә) малијјәләшдирилмәси мәғсәдилә бүдчә вәсаитләринин һәрәкәти учота алыныр.

096 №ли “Башга (саир) бүдчәләр һесабына чари һесабы” субһесабында диқәр бүдчәләр һесабына малијјәләшдирилән хәрчләр үчүн идарәнин алдығы вәсаитләрин һәрәкәти учота алыныр.

10 №ли “ Јерли бүдчәләр үзрә чари һесабы”

Бу синтетик һесабда Нахчыван Мухтар Республикасынын бүдчәсиндән вә јерли бүдчәләрдән малијјәләшән мұәссисәләрин, еләчә дә кәнд, гәсәбә вә шәһәр (рајон табечилијиндә олан шәһәрләрин) бүдчәләринин чари һесаблирында олан пул вәсаитләри учота алыныр.

Азәрбајҗан Республикасы Малијјә Назирлији вә малијјә органлары тәрәфиндән бүдчәдә нәзәрдә тутулан тәхсисат һәчминдә пул вәсаитләри мұәјјән олунмуш гајдада сонрадан едилән дәјишликләр нәзәрә алынмагла баш тәхсисат сәрәнчамчыларынын чари

бүдчә вәсаитләри һесабларына көчүрүлүр (хәзинәдарлыг тәтбиг едилән саһәләрдә хәзинәдарлыгын тә"лиматларына ујғун).

Банк мүәссисәләриндә баш тәхсисат сәрәнчәмчыларына Нахчыван Мухтар Республикасынын бүдчәси вә јерли бүдчәләр үзрә ајры-ајрылыгда чари һесаблар ачылыр (хәзинәдарлыг тәтбиг едилән саһәләрдә хәзинәдарлыгын тә"лиматларына ујғун):

а) мүәссисәнин хәрчләринә;

б) мәркәзи мүһасибатлыглар тәрәфиндән хидмәт кәстәрилән идарәләрин хәрчләринә, еләчә дә мәркәзи мүһасибатлыгларын сахланмасына, назирлик вә баш идарәләрин табечилијиндә олан тәшкилатларын сахланмасына; мәркәзләшдирилмиш тәдбирләр үзрә хәрчләрә;

в) капитал гојулушларынын малијјәләшдирилмәсинә.

Баш тәхсисат сәрәнчәмчылары табечиликләриндә олан идарәләрә 0401002, 0401003 №ли өдәниш тапшырығы илә пул вәсаитләринин көчүрүлмәсини һәјата кечириләр. Вәсаитләрин гајтарылмасы һәммин формалы өдәниш тапшырыгларына әсасән һәјата кечирилир.

Идарәләр тәрәфиндән ашағыдакы чари һесаблар ачылыр:

а) мүәссисәнин хәрчләринә;

б) капитал гојулушларынын малијјәләшдирилмәсинә.

Мүәссисәләрин чари һесабларындан вәсаитләрин көчүрүлмәси бу һесабларда олан галыглар һәчминдә һәјата кечирилир.

10 №ли синтетик һесаб үзрә галыг банк мүәссисәләриндә олан чари һесаблардакы галыға ујғун кәлмәлидир. Чари һесаблар үзрә јазылышларын дүзкүнлүјүнү јохламаг үчүн банк, шәхси һесаблар үзрә банк чыхарышлары вә онлара әлавә едилмиш сәнәдләри мүәссисә илә разылашдырылмыш мүддәтдә (ајын сон иш күнүндән кеч олмајараг) онлара верир вә ја кәндәрир. Мүәссисәләр исә галыгларын дүзкүнлүјүнү үзләшмә арајышы илә тәсдиг едиб банка гајтарырлар (хәзинәдарлыг тәтбиг едилән саһәләрдә хәзинәдарлыгын тә"лиматларына ујғун).

Мүәссисәнин чари һесабларында илин ахырына галан вәсаитләрин галығы һесаблардан силинмәјәрәк јени һесабат илинә кечирилир (әкәр ганунверичиликдә башга һаллар нәзәрдә тутулмајыбса, нөвбәти малијјәләшмә заманы бу галыглар нәзәрә алыныр).

Идарәләрин чари бүдчә һесабларында вәсаитләрин һәрәкәти үзрә әмәлијјатларын учоту мемориал ордер № 2-дә апарылыр. Идарәјә бир нечә чари бүдчә һесабы ачылдығы һалларда мемориал ордерләрә 2а, 2б, 2в, 2г нөмрәләри верилмәклә һәр бир бүдчә

һесабы үзрә аҗрыча оlaraг тәртиб едилир (хәзинәдарлыг тәтбиғ едилән сәһәләрдә хәзинәдарлыгын тә"лима тларына уҗун).

Алынмыш вәсаитләрин аналитик учоту 1 БМ №ли "Бүдчәдән малијјәләшмә китабында" маддәләр үзрә апарылыр. Бу китабда һәм касса хәрчләринин (касса хәрчләри дедикдә банк идарәләри вә ја хәзинәдарлыг органлары тәрәфиндән чари бүдчә һесабларындан нағд, еләчә дә нағдсыз өдәниш јолу илә верилмиш бүтүн мәбләғләр нәзәрдә тутулур), һәм дә фактики хәрчләрин бөлмәләр вә маддәләр үзрә аналитик учоту апарылыр.

Мәркәзи мүһасибатлыглар хидмәт етдикләри хусуси сметаја малик бүдчә идарәләриндә тәхсисатларын истифадәсинә оператив нәзарәт етмәк мәгсәдилә һәр бир идарә үзрә, еләчә дә аҗры-аҗры смета маддәләри үзрә касса хәрчләринә нәзарәт вәрәгәләри апара биләр.

10 №ли "Јерли бүдчәләр үзрә чари һесаб" синтетик һесабына ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

100 "Идарә хәрчләри үчүн чари һесаб";

101 "Табечилијиндәки тәшкилатлара вә башга тәдбирләрә көчүрмәк үчүн чари һесаб";

103 "Капитал гојулушларынын чари һесабы";

105 "Јерли бүдчәләр һесабына пенсия вә мүавинәтләрин өдәнилмәси үчүн чари һесаб";

107 "Кәнд, гәсәбә вә рајон табелијиндәки шәһәр бүдчәләри үзрә чари һесаб";

108 "Кәнд, гәсәбә вә рајон табелијиндәки шәһәр бүдчәләри һесабына капитал гојулушунун малијјәләшдирилмәси үзрә чари һесаб".

Мүәссисәләрин чари һесабына малијјәләшмә дахил оларкән мүвафиг оlaraг 100, 101, 103 №ли субһесабларын дебетинә, 230, 140, 143 №ли субһесабларын кредитинә мүһасибат јазылышы верилир.

Баш тәхсисат сәрәнчамчылары табеликләриндә олан кредит сәрәнчамчыларына вәсаит көчүрәркән мүвафиг оlaraг 101, 103 №ли субһесабларын кредитинә, 140 вә 143 №ли субһесабларын дебетинә мүһасибат јазылышы верилир.

Илкин сәнәдләр әсасында пул вәсаитләри истифадә едиләркән мүвафиг чари һесабларын кредитинә вә уҗун оlaraг хәрч, материал, һесаблашма, касса вә с. һесабларын дебетинә мүһасибат јазылышы верилир.

Касса хэрчлэринин бэрпасы үчүн пул вэсаитлэри дахил оларкөн 10 №ли һесабын мувафиг субһесабларынын дебетинә вә 12, 16, 17 №ли һесабларын мувафиг субһесабларынын кредитинә муһасибат жазылышы верилир.

100 №ли “Идарә хэрчлэри үчүн чари һесаб” субһесабында баш кредит сэрәнчамчыларынын идарәсинин сахланмасы үчүн онларын сэрәнчамына верилмиш вэсаитлэринин һәрәкәти учота алыныр.

101 №ли “Табечилијиндәки тәшкилатлара вә башга тәдбирләрә көчүрмәк үчүн чари һесаб” субһесабында мәркәзи муһасибатлығын хэрчлэри вә онларын хидмәт көстәрдији муәссисәләрин сахланмасы үчүн, һәмчинин мәркәзләшдирилмиш тәдбирләр үзрә хэрчләр үчүн табечилијиндәки тәшкилатлара көчүрүлмәк мәгсәдилә баш тәхсисат сэрәнчамчысына дахил олан бүдчәнин пул вэсаитлэринин һәрәкәти учота алыныр.

103 №ли “Капитал гојулушунун малијјәләшдирилмәси үзрә чари һесаб” субһесабында капитал гојулушунун малијјәләшмәсинә ајрылан вэсаитләрин һәрәкәти учота алыныр.

105 №ли “Јерли бүдчәләр һесабына пенсия вә муавинәтләрин өдәнилмәси үзрә чари һесаб” субһесабында муавинәт вә пенсия өдәнишлэри үзрә хэрчләр үчүн шәһәр вә рајон әһалинин социал мудафиәси мәркәзлэринин өз баш идарәләриндән республика, мухтар республика вә јерли бүдчәләр һесабына алдыглары пул вэсаитлэринин һәрәкәти учота алыныр.

107 №ли “Кәнд, гәсәбә вә рајон табечилијиндәки шәһәр бүдчәлэри үзрә чари һесаб” субһесабында банк идарәлэринин чари һесабларында олан кәнд, гәсәбә вә рајон табечилијиндәки шәһәр бүдчәлэринин вэсаитлэри учота алыныр.

108 №ли “Кәнд, гәсәбә вә рајон табечилијиндәки шәһәр бүдчәлэри һесабына капитал гојулушунун малијјәләшмәси үзрә чари һесаб” субһесабында капитал гојулушлары үзрә хэрчләрин өдәнилмәси үчүн банк муәссисәләриндәки чари һесаба көчүрүлмүш кәнд, гәсәбә вә рајон табечилијиндәки шәһәр бүдчәлэринин вэсаитлэри учота алыныр (хәзинәдарлыг тәтбиг едилән саһәләрдә хәзинәдарлығын тәлиматларына ујғун).

11 №ли “Бүдчәдәнкәнар вэсаитләр үзрә чари һесаб”

Бүдчәдән малијјәләшән идарәләр бүдчә вэсаитләриндән башга бүдчәдәнкәнар вэсаитләрә дә малик ола биләрләр. Бүдчәдәнкәнар вэсаитләр ејни заманда бүдчә вэсаитлэри олдуглары банк идарә-

лэринин ајры-ајры чари һесабларында сахланылып. Идарәјә хусуси вәсаитлэрин бүтүн нөвлэри үчүн бир чари һесаб, бүтүн нөв тапшырыглар үчүн бир “Тапшырыглар үзрә мәбләғләр” чари һесабы вә диқәр бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә бир чари һесаб ачылып. Мүһасибат учотунун мәркәзләшдирилдији һалларда бүтүн хидмәт кәстәрилән идарәләрә хусуси вәсаитлэрин учоту үчүн, тапшырыглар үзрә мәбләғләр вә диқәр бүдчәдәнкәнар вәсаитлэрин учоту үчүн бир чари һесаб ачылып.

Јени тәсәррүфатчылыг шәраитинә кечмиш идарәләрә хидмәт кәстәрән мәркәзи мүһасибатлыглары олан идарәетмә органларында вә мүһасибат учотуну сәрбәст тәшкил едән диқәр идарәләрдә чари бүдчә һесабларындан башга һесаблашма һесабы да ачылып вә бу һесабда бүдчә вәсаитлэри, еләчә дә тәшкилатлара вә әһалијә кәстәрилмиш пуллу хидмәтләр вә диқәр дахилолмалар учота алыныр.

Банк мүәссисәләри бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә чари һесабдан, һесаблашма вә валјута һесабларындан чыхарышлары гүввәдә олан гәјдалара ујгун олараг разылашдырылмыш мүддәтләрдә, һесаб үзрә һәрәкәтдә олан ајын ахырынчы иш күнүндән кеч олмајараг һесабын саһибинә тәгдим едир.

11 Нәли “Бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә чари һесаб” һесабына ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

110 “Тапшырыглар үзрә мәбләғлэрин чари һесабы”;

111 “Хусуси вәсаитләр үзрә чари һесаб”;

112 “Саир бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә чари һесаб”;

113 “Һесаблашма һесабы”;

114 “Бүдчәдәнкәнар фондлар үзрә һесаб”;

115 “Сосиал Мүдафиә Фондунун вәсаитлэри һесабына пенсия вә муавинәтлэрин өдәнилмәси үзрә чари һесаб”;

118 “Валјута һесабы” вә башгалары.

110 Нәли “Тапшырыглар үзрә мәбләғлэрин чари һесабы” субһесабында идарәнин диқәр идарә вә тәшкилатлардан тапшырыгларын јеринә јетирилмәси үчүн (тәдрис мүәссисәләриндә тәһсилини битирдиқдән сонра иш јеринә тәјинат алмыш кәнч мүтәхәсисләрлә һесаблашмалар, мүәссисәләрин тәдрис мүәссисәләринә кәндәрдији тәләбә вә шакирдлэрин тәгаүдүнүн өдәнилмәси, гијаби тәһсил алан тәләбәләрә методики әдәбијјат вә дәрс ләвазиматларынын алынмасы үчүн, мәркәзләшдирилмиш гәјдада мүһасибат учоту вә һесабаты үзрә сәнәдлэрин әлдә едилмәси үчүн

алынмыш вәсаитләр учота алыныр. Бу субһесабда һәмчинин аша-
ғыдакы дахилолмалар учота алыныр:

- идарә вә тәшкилатларын ишчиләринә мүүјјән олунмуш гәјдада мұкафатларын өдәнилмәси вә бирдәфәлик јардым кәстәрилмәси үчүн назирлик вә баш идарәләрин, һәмчинин бүдчә идарәләринин чари һесабына дахил олан вәсаитләр;

- гүввәдә олан ганунверичилијә кәрә идарә вә тәшкилатларын ишчиләринин мұкафатландырылмасы фондунун јарадылмасы үчүн бүдчәдән малијјәләшән елми-тәдгигат мүүссисәләринин чари һесабларына дахил олан вәсаитләр;

- гара вә әлван дәмир гырынтысы топланмасы, диқәр нөв тәқрар е'малдан олан хаммалын, бараманын вә јејинти туллантысынын топланмасына кәрә идарәләрин (шө'бәләрин) чари һесабларына дахил олан вәсаитләр;

- шақирдләрин мүүссисә вә тәшкилатларда газандығлары вә шақирд коллективинин гәрары илә мәркәзи мұһасибатлығларын вә мұһасибат учоту мәркәзләшдирилмәјән ајры-ајры мәктәбләрин чари һесабларына кәчүрүлмүш вәсаитләр;

- халг тәһсили шө'бәләринин (идарәләринин) чари һесабына мәктәбләрин сахланмасы үчүн рајон (шәһәр) малијјә органлары тәрәфиндән кәчүрүлән, бүдчә үзрә хәрчләрдән гәнаәт һесабына дахил олмуш вәсаитләр вә мүүссисәләр вә диқәр тәшкилатлар тәрәфиндән һамилијә кәтүрүлмүш үмумтәһсил мәктәбләринин дәрслик фондунун јарадылмасына ајырдығлары вәсаитләр;

- јени тәсәррүфатчылығ шәраитинә кечирилмиш бүдчә идарәләринин сәрәнчамында галан вә фәалијјәт кәстәричиләринин јеринә јетирилмәси заманы сосиал вә истәһсал еһтијачларына јөнәлдилән смета үзрә гәнаәт мәбләғләри;

- мүүссисәнин сәрәнчамында галан смета үзрә гәнаәт мәбләғләри 110 №ли субһесабын дебетиндә, 240 вә 246 №ли субһесабларын кредитиндә учота алыныр;

- Азәрбајҗан Республикасы Малијјә Назирлијинин ајры-ајры кәстәришләри илә нәзәрдә тутулмуш диқәр дахилолмалар.

Тәсәррүфат тәшкилатлары тәрәфиндән тәдрис мүүссисәләринә кәндәрилән тәләбә вә шақирдләрин тәгаүдүнүн өдәнилмәси үчүн, һәмчинин кәнч мұтәхәссисләрлә һесаблашмалар үчүн баш тәшкилатын разылығы илә банк идарәләриндә али вә орта ихтисас тәдрис мүүссисәләри тәрәфиндән "Тапшырығлар үзрә мәбләғләр" чари һесабы ачылыр (хәзинәдарлығ тәтбиг едилән саһәләрдә хәзинәдарлығын тә"лиматларына ујғун).

Идарəнин əризəсинə əсасən, мүнүм ишлəрин јеринə јетирил-мəсинə кəрə идарə ишчилəринə мұкафат өдəнилмəси, бирдəфəлик јардым кəстəрилмəсинə, елми-тəдгигат ишлəri үзрə фонд јарадыл-масы вə мұкафат өдəнилмəси үчүн дахил олмуш вəсаитлəрə кəрə “Тапшырыглар үзрə мəблəглəр” чари һесабы ачылып. Əризəдə һə-кумəтин мұвафиг гəрарына вə ја мұкафатландырма һаггында гүввəдə олан əсаснамəјə истинад едилир.

Тапшырыгларын јеринə јетирилмəси үчүн, елəчə дə гара вə əл-ван метал гырынтысынын топланмасы, дијəр нөв тəкпар е’мала јарарлы олан хаммалын топланмасы вə тəһвил верилмəси, шакирд-лəрин газандыглары вəсаит һесабына дəрслик фондунун јарадыл-масы үчүн чари һесаба дахил олан мəблəглəр 110 Нəли субһесабын дебетиндə вə 176 Нəли субһесабын кредитиндə əкс етдирилир. Бирдəфəлик јардым вə мұкафат өдəнишлəri үчүн дахил олан мəб-лəглəр 110 Нəли субһесабын дебетиндə вə 240 Нəли субһесабын кредитиндə гејдə алыныр.

Тапшырыглар јеринə јетирилəркəн хəрчлənмиш мəблəглəр вə кери гајтарылмыш истифадə олунмамыш мəблəглəр 110 Нəли суб-һесабын кредитиндə, 176 Нəли субһесабын дебетиндə əкс ет-дирилир.

Баш тəхсисат сəрəнчамчыларынын бұдчə һесабларындан, елə-чə дə ишчилəрин мұкафатландырылмасы фондунун тəшвили вə бир-дəфəлик јардым кəстəрилмəси үчүн идарə вə тəшкилатларын һесаб-лашма һесабындан “Тапшырыглар үзрə мəблəглəр” чари һесабына кəчүрүлən мəблəглəр 110 Нəли субһесабын дебетиндə, 240 Нəли субһесабын кредитиндə кəстəрилир.

Баш тəхсисат сəрəнчамчылары тəрəфиндən идарəнин сəрəнча-мына мұкафат өдəнишлəri мəгсəдилə кəчүрүлən мəблəглəр 110 Нəли субһесабын кредитиндə, 240 Нəли субһесабын дебетиндə əкс етдирилир.

Баш тəхсисат сəрəнчамчылары тəрəфиндən бұдчə вəсаитлəri һесабына јеринə јетирилən елми-тəдгигат ишлəri үзрə мадди мараг фондунун формалашмасы үчүн елми-тəдгигат идарəлəринин “Тап-шырыглар үзрə мəблəглəр” чари һесабына дахил олмуш мəблəглəр 110 Нəли субһесабын дебетиндə вə 140 Нəли субһесабын креди-тиндə əкс етдирилир. Ејни заманда 200 Нəли субһесабын дебетиндə вə 240 Нəли субһесабын кредитиндə əкс олунмагла икинчи мұһа-сибат јазылышы тəртиб едилир.

Өдәнилмиш мұкафат вә бирдәфәлик јардым мәбләғләри 110 вә ја 120 №ли субһесабларын кредитиндә вә 240 №ли субһесабын дебетиндә әкс етдирилир.

110 №ли субһесабын аналитик учоту әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1 Г дә апарылып.

111 №ли “Хүсуси вәсаитләр үзрә чари һесаб” субһесабында хүсуси вәсаитләр сметасынын јеринә јетирилмәси илә әлагәдар әмәлијатлар үзрә пул вәсаитләринин һәрәкәти учота алыныр.

Еләчә дә бу субһесабда ашағыдакылар учота алыныр:

- үмумтәһсил фондунун јарадылмасы үчүн бүдчәдән, тәсәррүфат тәшкилатларындан вә диқәр органлардан дахил олмуш вәсаитләр;

- күнү узадылмыш мәктәбләрдә вә мәктәб нәздиндәки интернатларда ушағларын једиздирилмәси үчүн дахил олмуш вәсаитләр;

- али вә орта ихтисас тәһсил мүәссисәләринин вә елми-тәдгигат идарәләринин мадди-техники базасынын кенишләндирилмәси вә мөһкәмләндирилмәсинә јөнәлдилән вәсаитләр;

- Азәрбајчан Республикасы Мәдәнијјәт Назирлији системинин бүдчәдән малијјәләшән мәдәни-маариф идарәләринин мадди-марағ фондунун вәсаитләри;

- гүввәдә олан ганунверичилијә мұвафиг оларағ дахил олмуш диқәр вәсаитләр.

Банк идарәләриндә хүсуси вәсаитләр үзрә чари һесаблар хүсуси вәсаитләр сметасынын тәсдиги һағгында арајыша әсасән ачылып.

Чари һесабларын фәалијјәт мүддәтинин нөвбәти илдә артырылмасы хүсуси вәсаит сметаларынын тәсдиги һағгында арајыша әсасән һәјата кечирилир.

Хүсуси вәсаитләрин тәсдиги һағгында арајыш ашағыдакы гәјдада верилир:

- Азәрбајчан Республикасы Малијјә Назирлији вә Нахчыван Мухтар Республикасы Малијјә Назирлији тәрәфиндән мұвафиг назирлик вә баш идарәләрә сәрәнчамларында олан хүсуси вәсаит сметалары үзрә;

- назирлик вә баш идарәләр тәрәфиндән билаваситә онлара табе олан идарәләрә;

- мухтар республика, мухтар вилајәт, шөһәр, рајон малијјә органлары тәрәфиндән билаваситә онларын сәрәнчамларында олан хүсуси вәсаитләрин сметасы үзрә инзибати идарәләрә (шө'бәләрә). Бу заман мұһасибат учоту мәркәзи мұһасибатлығларда апарылан идарәләр үчүн хүсуси вәсаит сметаларынын тәсдиги һағгын-

да арајыш мәркәзи мұһасибатлыглар тәшкил олуна инзибати идарәләр (шө'бәләр) тәрәфиндән верилир;

- јухары тәшкилатлар тәрәфиндән табечилијиндә олан идарәләр.

Хүсуси вәсаит сметасынын тәсдиги һаггында арајыш бир тәгвим или мүддәтинә верилир.

Чари һесаба дахил олмуш мәбләғләр 111 №ли субһесабын дебети вә 03, 05, 10, 12, 13, 16, 17, 28, 40 №ли синтетик һесабларын мұвафиг субһесабларынын кредити үзрә әкс етдирилир.

Бүдчә идарәләриндә чари һесабдан нағдсыз һесаблашма јолу илә өдәнилмиш вә кассаја нағд дахил олмуш мәбләғләр 111 №ли субһесабын кредити үзрә әкс етдирилир. Бу заман 04, 06, 08, 12, 13, 16, 17 вә 21 №ли синтетик һесабларын мұвафиг субһесаблары дебәтләшир.

Кәлирләрин хәрчләрдән артыг кәлмәси илә чари һесабдан бүдчә кәлиринә көчүрүлмүш мәбләғләр 400 №ли субһесабын дебетинә аид едилир.

112 №ли “Саир бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә чари һесаб” субһесабында идарәнин чари һесабына дахил олан вә гәјтарылана гәдәр сахланылан вә ја мөгсәдли тә’јинаты үзрә истифадә едилән мұхтәлиф бүдчәдәнкәнар мәбләғләр әкс етдирилир.

Бу субһесабда гисмән ашағыдакылар учота алыныр:

- мұвәггәти олараг бүдчә идарәләринин сәрәнчамына дахил олан вә мұәјјән шәртләр үзрә гәјтарыласы депозит мәбләғләр;

- мұәјјән олунмуш пландан артыг кадр һазырлығы вә ихтисас-артырма мөгсәдилә техники-пешә тәдрис мұәссисәләринә дахил олан вәсаитләр;

- ајры-ајры назирлик (баш идарә) вә онларын табечиликләриндә олан бүдчә идарәләринә ганунла мұәјјән олунмуш гәјдада хүсуси формалы кејим үчүн һесаблашмалар үзрә дахил олмуш вәсаитләр;

- бирлик, идарә вә тәшкилатлар тәрәфиндән мұдиријјәтләрин “Әлавә малијјә еһтијатлары фонду” хүсуси һесабына ајрылан вәсаитләр;

- гүввәдә олан ганунверичиликлә нәзәрдә тутулмуш диқәр дахилолмалар.

112 №ли субһесабын аналитик учоту бүдчәдәнкәнар вәсаитләрин ајры-ајры нөвләри үзрә әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1 Г-дә апарылыр.

113 №ли “Һесаблашма һесабы” субһесабында јени тәсәррү-фатчылыг шәраитинә кечмиш идарә вә тәшкилатларда бүдчә

вэсаитлэри; мүэссисэ, тэшкилат вэ әһалијә кәстәрилмиш пуллу хидмәтдән кәлән кәлирләр вэ диқәр дахилолмалар учота алыныр. Вэсаитләрин дахил олмасы 113 №ли субһесабын дебети вэ 270 №ли субһесабын кредити үзрә, мәгсәдли дахилолмалар исә 240, 241, 246, 249, 271 №ли субһесабларын кредити үзрә әкс етдирилир. Идарә вэ тәшкилатларда мүгавилә үзрә иш вэ хидмәтләрин јеринә јетирилмәси заманы сифаришчидән дахил олан мәбләғләр 113 №ли субһесабын дебети, 157 №ли субһесабын кредити үзрә әкс етдирилир.

Бу һесаб үзрә аналитик учот “Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г”-дә апарылыр.

114 №ли “Бүдчәдәнкәнар фондлар үзрә чари һесаб” субһесабында јерли һакимијјәт органларынын бүдчәдәнкәнар фондлары учота алыныр. Бүдчәдәнкәнар фондлара дахил олмуш мәбләғләр 114 №ли субһесабын дебети, 272 №ли субһесабын кредити үзрә әкс етдирилир.

Бу һесаб үзрә аналитик учот “Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1 Г”-дә апарылыр.

115 №ли “Сосиал Мүдафиә Фондунун вэсаитләри һесабына пенсия вэ мүавинәтләрин өдәнилмәси үзрә чари һесаб” субһесабында пенсия вэ мүавинәт өдәнишләри үчүн әһалинин сосиал мүдафиәси органларына кәчүрүлән Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Сосиал Мүдафиә фондунун вэсаитләри учота алыныр.

118 №ли “Валјута һесабы” субһесабында банк идарәләриндәки валјута һесабларында олан харичи валјута вэсаитләринин һәрәкәти учота алыныр. Бүдчә вэсаитләри вэ бүдчәдәнкәнар вэсаитләр һесабына банк идарәләриндән алынмыш валјуталар 118 №ли субһесабын дебети вэ 090, 100, 101, 112 вэ 113 №ли субһесабларын кредити үзрә әкс етдирилир. Јеринә јетирилмиш иш вэ хидмәтләрә кәрә дахил олмуш валјуталар 118 №ли субһесабын дебети вэ 238, 270, 249, 246, 178, 240, 241, 400 №ли субһесабларын кредити үзрә әкс етдирилир (хәзинәдарлыг тәтбиг едилән сәһәләрдә хәзинәдарлығын тәһминатларына ујғун).

Валјута һесабындакы галыг үзрә мүсбәт мәзәннә фәргинин мәбләғи 118 №ли субһесабын дебети вэ 230, 140, 238, 270, 249, 246, 240, 241, 400 №ли субһесабларын кредити үзрә әкс етдирилир, мәнфи мәзәннә фәргинин мәбләғи исә бу субһесаблар үзрә “сторно” үсулу илә рәсмиләшдирилир.

Банклардан нагд шәкилдә алынмыш харичи валјута мәбләғләри 118 №ли субһесабын кредитиндә вә 120 №ли субһесабын дебетиндә әкс етдирилир.

Нагд шәкилдә харичи валјутанын мәдахили вә мәхаричинин учоту ајрыча тәртиб олунмуш касса китабында апарылыр.

118 №ли субһесаб үзрә пул вәсаитләринин һәрәкәтинин учоту мувафиг харичи валјутада пул вәсаитләринин сахланмасы үчүн банк мүәссисәләриндә ачылан һәр бир һесаб үзрә манат өртүјү илә бирликдә апарылыр. Әмәлијјатларын аналитик учоту исә һәр бир валјута үзрә “Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г”-дә апарылыр.

Гејд: Бүдчәдәнкәнар вәсаитләр һаггында мүфәссәл мә’луматлар Азәрбајҗан Республикасы Назирләр Кабинетинин 16 №ли 10 март 1997-чи ил тарихли гәрары илә тәсдиг едилмиш Тә’лиматда әтрафлы верилмишдир.

12 №ли “Касса” һесабы

120 №ли “Касса” субһесабында идарәләрин вә ја мәркәзи муһасибатлығларын кассаларында олан пул вәсаитләринин мөвчудлуғу вә һәрәкәти учота алыныр.

Банк идарәләриндән нагд пул вәсаитләринин алынмасы үчүн чек, бир гәјда олага, кассирин вә ја ону әвәз едән шәхсин адына јазылыр.

Бир нечә бөлмәси олан идарәләрдә вә ја мәркәзи муһасибатлығларын хидмәт етдији идарәләрдә әмәк һаггынын, мүвәггәти иш габилијјәтини итирдијинә көрә муавинәтләрин, тәгаүдләрин, пенсияларын вә башга өдәнишләрин верилмәси мүәссисә рәһбәринин јазылы сәрәнчамына әсасән кассирдән башга мүәјјән шәхсләрә дә һәвалә едилә биләр. Бу заман һәмин шәхсләрлә там мадди мәс’улијјәт барәдә јазылы мугавилә бағланылмалыдыр. Кассир тәрәфиндән мадди-мәс’ул шәхсләрә верилән нагд пул вәсаитләринин учоту мувафиг чохграфалы китабда апарылыр.

Хидмәт кәстәрилән идарәләр узагда јерләшдијиндән өдәмә вә ја һесаб өдәмә чәдвәлләри мәс’ул шәхсләр тәрәфиндән мәркәзи муһасибатлығлара 3 күн мүддәтиндә гәјтарыла билмәдији һалларда әмәк һаггынын өдәниши тәһтәлһесаб шәхсләр тәрәфиндән һәјата кечирилмәлидир. Белә һалларда әмәк һаггы өдәнишләри үчүн зәру-

ри олан мәбләғ кассада касса мәхариҗ ордери үзрә тәһтәһесаб шәхсә верилир вә 160 №ли субһесаб аид едилир.

Штат үзрә кассир вәзифәси нәзәрдә тутулмајан идарәләрдә вә мәркәзи мүһасибатлығларда фәһлә вә гуллуғчулара әмәк һағгынын вә тәсәррүфат хәрчләринин өдәнишләри идарә үзрә рәсмиләшдирилмиш әмрә әсасән тәһтәһесаб шәхс вәситәсилә һәјата кечирилир. Бу заман банк мүәссисәләриндән һағд пул вәсаитләринин алынмасы үчүн чек бу шәхсләрин адына јазылыр.

Пул вәсаитләри кассаја дахил олдугда 120 №ли субһесабын дебети үзрә, өдәнилдикдә исә кредити үзрә әкс етдирилир.

Идарәләрдә касса әмәлијјатларынын аналитик учоту касса мәдахил ордерләриндә, касса мәхариҗ ордерләриндә вә касса китабында апарылыр.

Кассир тәрәфиндән касса китабында пул вәсаитләринин мәдахили вә ја мәхариҗи һағгында јазылышлар һәр бир касса ордери вә ја ону әвәз едән сәнәд үзрә әмәлијјат баш вердикдән дәрһал сонра һәјата кечирилмәлидир.

Һәр иш күнүнүн сонунда кассир күн әрзиндә әмәлијјатларын јекунуну һесаблајарағ, нөвбәти иш күнүнүн әввәлине кассада олан пул вәсаитләринин галығыны чыхарыр, мәдахил вә мәхариҗ сәнәдләри илә бирликдә касса һесабатынын сурәтини (күн әрзиндә касса китабында јазылышларын сурәтини) касса китабына имза етдирмәклә мүһасибатлыға тәғдим едир.

Тәғдим едилән касса һесабаты мүһасибатлығда јохланылыларағ, онун әсасында һәр күн касса әмәлијјатлары үзрә јығым чөдвәлиндә (мемориал ордер 1) вә диқәр аналитик учот рекистрләриндә јазылышлар апарылыр.

13 №ли “Саир пул вәсаитләри” һесабы

Бу һесабда аккредитивләрдәки, лимитләшдирилмиш чек китабчаларындакы вә диқәр пул сәнәдләриндәки пул вәсаитләри учота алыныр.

Бу һесаба ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

130 “Аккредитивләр”;

131 “Лимитләшдирилмиш чек китабчалары”;

132 “Пул сәнәдләри”;

133 “Јолда олан пул вәсаитләри”;

134 “Малијјә гојулушлары” вә башгалары.

130 №ли “Аккредитивләр” субһесабында сатылмыш материал җијмәтлиләринә, көрүлмүш ишләрә вә көстәрилмиш хидмәтләрә көрә малсатанларла мұғавиләләр үзрә тәләб олуна аккредитив мәбләғләр учота алыныр.

Аккредитивләр бүдчә вәсаитләри һесабына олдуғу кими бүдчә-дәнкәнар вәсаитләр һесабына да тәләб олуна биләр.

Аккредитивләрин рәсмиләшдирилмәси җајдасы вә онларын фәалијјәт мүддәти Азәрбајҗан Республикасы Милли Банкы тәрәфиндән мұәјјән едилир.

Тәләб олуна аккредитив мәбләғләри 130 №ли субһесабын дебетиндә, мұвафиг бүдчә һесабларынын вә чари һесабларын кредитиндә әкс етдирилир.

Истифадә едилмиш аккредитив мәбләғләринә 130 №ли субһесабын кредити, мұвафиг субһесабларын дебети үзрә мұһасибат јазылышы верилир.

Истифадә едилмәмиш аккредитив мәбләғләри мұвафиг бүдчә вә ја 09, 10, 11 №ли чари һесаблара көчүрүлүр.

130 №ли субһесабын аналитик учоту һәр бир тәләб олуна аккредитив үзрә Әмлакын (җијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылыр.

131 №ли “Лимитләшдирилмиш чек китабчалары” субһесабында алынмыш мал, көрүлмүш иш вә көстәрилмиш хидмәтләрә көрә лимитләшдирилмиш чек китабчалары үзрә һесаблашмалар үчүн депонентләшдирилмиш мәбләғләр учота алыныр. Идарә вә ја мәркәзи мұһасибатлығ лимитләшдирилмиш чек китабчалары әлдә етмәк үчүн банк идарәләринә 0401002 №ли өдәмә тапшырығы вә лимитләшдирилмиш чек китабчалары алынмасы барәдә әризә тәғдим етмәлидир. Лимитләшдирилмиш чек китабчалары үзрә депонентләшдирилмиш мәбләғләр бүдчә тәснифатынын мұвафиг хәрч бөлмәләри вә маддәләри үзрә касса хәрчләри кими учота алыныр. Чек китабчасынын истифадә едилмәмиш лимит мәбләғи чари бүдчә һесабына көчүрүләркән учотда бүдчә тәснифатынын мұвафиг бөлмәләри үзрә касса хәрчләринин бәрпасы кими әкс етдирилир.

Лимитләшдирилмиш китабчанын чекләри идарәнин рәһбәри вә ја баш мұһасиб тәрәфиндән имзаланмалыдыр. Мал-материал җијмәтлиләри јериндә алынаркән малын алынмасы үчүн е’тибарнамә верилән вәзифәли шәхсә чеки имзаламаға ичазә верилир. Вәзифәли шәхсин чеки имзаламасы һүгугу вә мал алынмасы үчүн тәләб олуна мәбләғ е’тибарнамәдә гејд едилир. Идарәнин вәзифәли

шәхси тәрәфиндән е'тибарнамәҗә әсасән чек имзаланаркән чекдә имзадан әввәл “Е'тибарнамә әсасында” гејди едилмәлидир.

Лимитләшдирилмиш китабчалардан чек мал сатана малын бурахылмасы вә ја хидмәт кәстәрилмәси илә ејни вахтда верилир. Чек үзрә һансы тәшкилата, һансы һесаб вә ја ону әвәз едән сәнәд үзрә көчүрүлән мәбләғләр мүтләғ чекдә кәстәрилмәлидир.

131 №ли субһесаб үзрә аналитик учот лимитләшдирилмиш китабчалардан чек илә һесаблашмалар үзрә јығым чәдвәлиндә апарылыр. Јығым чәдвәлиндә јазылышлар әмәлијјатлар баша чатдыгча, сәнәдләрин мүһасибатлыға дахил олдуғу күнүн нөвбәти күнүндән кеч олмајарағ һәр бир сәнәд (өдәмә тапшырығы, һесаб-фактура, чек) үзрә һәјата кечирилир. Һәр ајын әввәлиндә јығым чәдвәлиндә кечмиш ајын истифадә олунмамыш лимитинин галығы ајын әввәлинә кечирилир. Лимитләшдирилмиш чек китабчалары үзрә депонентләшдирилмиш мәбләғләр 131 №ли субһесабын дебетиндә әкс етдирилир. Алынмыш материал гијмәтлиләри үчүн чек үзрә өдәнилмиш мәбләғләр 131 №ли субһесабын кредитиндә вә мүвафиг субһесабларын дебетиндә әкс етдирилир. Ајын сонунда јекун һесабланыр вә ајын сонун сәрбәст лимит галығы чыхарылыр. Бу галыг лимитләшдирилмиш чек китабчалары үзрә лимит галығына ујғун кәлмәлидир.

Јығым чәдвәли үзрә јекунлар “Баш Журнал”а јазылыр. Чек китабчасы үзрә истифадә едилмәмиш лимит галығы банк идарәсиндәки чари бүдчә һесабына гајтарылдығы һалларда “Баш Журнал”а јазылышлар бу мәбләғләри нәзәрә алмагла арашдырылыр вә һәјата кечирилир.

132 №-ли “Пул сәнәдләри” субһесабында мүхтәлиф пул сәнәдләри: бензин, сүрткү јағы, әрзаг мәһсуллары вә с. үчүн өдәнилмиш талонлар, истираһәт евләри, санаторија, турист базаларына өдәнилмиш кәндәриш вәрәғәләри, почт көчүрмәләринә, почт маркаларына, дәвләт рүсуму маркаларынын алынмасына билдиришләр, истиграз вәрәғәләри (хәстәләр тәрәфиндән сахланмағ үчүн верилән вә с.), әмәк китабчаларынын бланклары вә онлара әлавәләр вә с. учота алыныр.

Белә сәнәдләрин кассаја гәбул едилмәси вә кассадан верилмәси үзәриндә “фонд” мөһүрү вурулан касса ордерләри илә рәсмиләшдирилир вә ја гырмызы карандашла әл илә бу чүр јазылыш едилир.

Бу әмәлијјатларын учоту пул вәсаитләри үзрә әмәлијјатлардан ајры апарылыр.

132 №ли “Пул сәнәдләри” субһесабында учота алынанларын һәрәкәти үзрә аналитик учот “Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г”-дә апарылып.

133 №ли “Јолда олан пул вәсаитләри” субһесабында јолда олан пул вәсаитләринин һәрәкәти учота алыныр. Бу субһесабда баш тәхсисат сәрәнчамчыларынын көчүрдүјү, анчаг һәлә идарәләрә чатмамыш пул вәсаитләри учота алыныр.

Кәнд вә гәсәбә нүмајәндәликләри бу субһесабда банк идарәләри тәрәфиндән ајын сон күнләриндә көчүрүлмүш вә нөвбәти ајда кәнд вә гәсәбә нүмајәндәликләринин чари һесабларына дахил олмуш кәлирләри учота алып.

134 №ли “Малијјә гојулушлары” субһесабында бүдчәдән малијјәләшән идарә вә тәшкилатларын бүдчәдәнкәнар вәсаитләри һесабына һәјата кечирилән банк депозитләриндәки пул (инвести-сија) гојулушларынын, гијмәтли кағызларынын, дөвләт вә јерли фаизли истигразларынын һәрәкәти учота алыныр. Бу заман банк депозитләри, фаизли сәһмләр вә гијмәтли кағызлар 134 №ли субһесабын дебетиндә вә 111, 112, 113, 118 №ли субһесабларын кредитиндә әкс етдирилир.

Алынмыш гијмәтли кағызларын дәјәринин өдәниши заман, онларын алыш дәјәри илә номинал дәјәри арасында фәрг јаранарса, о заман сәһмдарлар алыш вә номинал дәјәрләри арасындакы мәбләғ фәрғини һесабдан силир вә ја әлавә һесаблајыр. Алыш дәјәринин номинал дәјәрдән артыг олдуғу һалларда фәрг 410 №ли субһесабын дебетиндә вә 134 №ли субһесабын кредитиндә, номинал дәјәрин алыш дәјәриндән артыг олдуғу һалларда исә бу фәрг 134 №ли субһесабын дебетиндә вә 410 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Малијјә гојулушлары үзрә кәлирләр дахил олдуғда 111, 112, 113 вә 118 №ли субһесабларын дебетиндә вә 410 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Номинал дәјәри илә сәһмләрин вә диқәр гијмәтли кағызларын сатышы-өдәниши (алышы) үзрә мәбләғләр чари вә һесаблашма һесабларынын дебетиндә, 134 №ли субһесабын исә кредитиндә әкс етдирилир. Онларын номинал дәјәриндән артыг мәбләғләри исә 410 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

410 №ли “Мәнфәәт вә зәрәрләр” субһесабы мүвафиг фондлара силинмәк јолу илә бағланылып.

134 №ли субһесаб үзрә аналитик учот Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1 Г-дә апарылып.

БӨЛМӨ 6. МАЛИЈЈӨЛӨШМӨЛӨР ҮЗРӨ ИДАРӨДАХИЛИ ҲЕСАБЛАШМАЛАР

14 №ли “Малијјөлөшмөлөр үзрө идарөдахили һесаблашмалар” синтетик һесабында баш тәхсисат сәрәнчамчылары илә онларын табечилијиндәки тәшкилатлар арасында смета хәрчләринин бүдчөдөн малијјөлөшмөси үзрө һесаблашмалар учота алыныр.

Бу һесаба ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

140 “Идарәләрин вә башга тәдбирләрин хәрчләри үчүн бүдчөдөн малијјөлөшмөлөр үзрө һесаблашмалар”;

142 “Башга (саир) бүдчөлөр һесабына малијјөлөшмөлөр үзрө һесаблашмалар”;

143 “Капитал гојулушларынын бүдчөдөн малијјөлөшдирилмәси үзрө һесаблашмалар” вә башгалары.

Бу субһесаблар һәм баш тәхсисат сәрәнчамчылары, һәм дә ашағы тәхсисат сәрәнчамчылары тәрәфиндән тәтбиг олунур.

Ашағы тәхсисат сәрәнчамчылары бу субһесабларын кредити үзрө баш тәхсисат сәрәнчамчыларындан алынмыш малијјөлөшмө мәбләғләрини, һәмчинин малијјөлөшмәни артыран диқәр мәбләғләри әкс етдириләр.

Көстәрилән субһесабларын дебети үзрө ил әрзиндә һәјата кечирилән хәрч мәбләғләри, баш тәхсисат сәрәнчамчысынын көстәришинә әсасән малијјөлөшмәни азалдан мәбләғләр, ашқара чыхарылмыш әскиккәлмөләр вә идарө һесабына аид едилән диқәр силинмөләр әкс етдирилир.

Баш тәхсисат сәрәнчамчылары 14 №ли синтетик һесабын мұвафиг субһесабларынын дебети үзрө табечилиқдә олан идарәләрин вә мәркәзләшдирилмиш тәдбирләрин малијјөлөшмәсини вә смета үзрө идарәләрин хәрч мәбләғләрини, кредити үзрө исә табечилиқләрдәки идарәләрин малијјөлөшмәсини азалдан вә табечилиқдәки тәхсисат сәрәнчамчылары тәрәфиндән ил әрзиндә едилән хәрчләри әкс етдириләр.

140 №ли “Идарәләрин вә башга тәдбирләрин хәрчләри үчүн бүдчөдөн малијјөлөшмөлөр үзрө һесаблашмалар” субһесабында баш кредит сәрәнчамчылары тәрәфиндән ачылмыш бүдчөдөн малијјөлөшмө мәбләғләри, һәмчинин диқәр әмәлијјатлар үзрә артан вә азалан малијјә мәбләғләри әкс етдирилир.

142 №ли “Башга (саир) бүдчөлөр һесабына малијјөлөшмөлөр үзрө һесаблашмалар” субһесабында башга бүдчөлөр һесабына

айры-айры тәдбирләрин һәјата кечирилмәси үчүн алынмыш малијјәләшмә мәбләғләри кәстәрилип.

143 №ли “Капитал гојулушунун бүдчәдән малијјәләшдирилмәси үзрә һесаблашмалар” субһесабында бүдчә һесабына, капитал гојулушларынын вә дикәр тәдбирләрин малијјәләшдирилмәси үзрә мәбләғләр учота алыныр.

Азәрбајҗан Республикасынын Дөвләт бүдчәсиндән вә дикәр јерли бүдчәләрдән малијјәләшән баш тәхсисат сәрәнҗамчылары тәрәфиндән табеликләриндәки идарәләрин малијјәләшмәси үзрә хәрчләрин учоту һәр бир идарә үзрә айры-айрылығда апарылып.

Бүдчәдән малијјәләшмәләр вә онун истифадәси һәр бир маддә үзрә бүдчәдән малијјәләшмәләр китабында учота алыныр.

Баш идарәләр тәрәфиндән ичмал баланс тәртиб едиләркән 140, 142, 143 №ли субһесаблар үзрә баш идарәнин балансынын активиндәки вә һәмин субһесаблар үзрә табели идарәләрин балансынын пассивиндәки галығлар бәрәбәр олмалыдыр. һәмин галығлар гаршылығлы олага ичмал баланса гәбул едилмир (хәзинәдарлығ тәтбиг едилән саһәләрдә исә хәзинәдарлығын өз тә’лиматларына ујғун олага).

БӨЛМӘ 7. ҺЕСАБЛАШМАЛАР

Бу бөлмәдә һесаб планы үзрә 15 №ли “Јеринә јетирилән ишләрә, кәстәрилән хидмәтләрә көрә малсатан вә подратчыларла вә сифаришчиләрлә һесаблашмалар” адлы синтетик һесабын бүтүн субһесаблары үзрә нәзәрдә тутулан һесаблашмалар, 16 №ли “Тәһтәһесаб шәхсләрлә һесаблашмалар” адлы синтетик һесабын ејниадлы субһесабы үзрә һесаблашмалар, 17 №ли “Мүхтәлиф дебитор вә кредиторларла һесаблашмалар” адлы синтетик һесабын бүтүн субһесаблары үзрә нәзәрдә тутулан һесаблашмалар, 18 №ли “Ишчиләр вә тәгаүдчүләрлә һесаблашмалар” адлы синтетик һесабын бүтүн субһесаблары үзрә нәзәрдә тутулан һесаблашмалар, 19 №ли “Пенсија - мүавинәт өдәнчләри илә әлагәдар мүәссисәләрлә һесаблашмалар” адлы синтетик һесабын бүтүн субһесаблары үзрә нәзәрдә тутулан һесаблашмалар вә дикәр нөв һесаблашмалар үзрә мүһасибат учотунун апарылмасы гајдалары үмуми шәкилдә ачығланыр.

Алынмыш маллара, көрүлмүш ишләрә, кәстәрилмиш хидмәтләрә көрә малсатанларла, подратчыларла вә сифаришчиләрлә һесаблашмалар, бир гајда олага, банк идарәләри васитәси илә

һәјата кечирилир (хәзинәдарлыг тәтбиг едилән сәһәләрдә хәзинәдарлыгын тә"лиматына ујғун).

Бүдчәдән малијјәләшән идарәләр бир-биринә һәмчинин тәсәррүфат тәшкилатларына вә диқәр мүәссисәләрә көмәк мәгсәди үчүн ғайтарылмағ шәрти илә көчүрәчәкләри аванслара Азәрбајҗан Республикасы Малијјә Назирлији ичазә вердикдән сонра һәјата кечирә биләрләр.

"Мүһасибат учоту һаггында" Азәрбајҗан Республикасы Ганунун 22-чи маддәсинин 6-чы бәндинә ујғун оларағ иддиә мүддәти кечмиш кредитор вә депонент борч мәбләғләри Азәрбајҗан Республикасы ганунверичилијиндә башға һаллар нәзәрдә тутулмадыгда Дөвләт бүдчәсинә көчүрүлүр.

Бүдчәдән вә бүдчәдәнкәнар фондлардан алынмыш борчлар вә кредитләр (мүғавиләдә нәзәрдә тутулмуш вахт әрзиндә кери ғайтарылмадыгда) вахты кечмиш борчлар вә кредитләр кими һесаба алынса да һәмин борчлар вә кредитләр һөкмән алындығы бүдчәјә вә ја бүдчәдәнкәнар фонда ғайтарылмалыдыр. Белә борчлар вә кредитләр вахты кечдикдән сонра да алындығы мәнбәләр үзрә узун мүддәтә кери ғайтарылмазса о заман күнаһкар шәхсләр гүввәдә олан ганунверичилијә ујғун мәс'улијјәт дашыјыр.

Материал гијмәтлиләриндән әскиккәлмәләр вә иткиләр үзрә борчлар, һәмчинин саир үмидсиз борчлар "Мүһасибат учоту һаггында" Азәрбајҗан Республикасы Ганунуна ујғун ғайдада малијјәләшмәнин вә фондларын азалдылмасына силинир. Саир үмидсиз борчларын алынмасы имканына нәзарәт етмәк үчүн силинмә тарихиндән башлајарағ беш ил мүддәтиндә 005 №ли балансархасы һесабада сахланылыр.

15 №ли "Јеринә јетирилән ишләрә, көстәрилән хидмәтләрә көрә малсатан вә подратчыларла вә сифаришчиләрлә һесаблашмалар" адлы синтетик һесаб үзрә ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

150 "Малсатан вә подратчыларла һесаблашмалар";

152 "Бүдчә тематикалары үзрә ишләнмиш конструксија-сынағ ишләринин һиссә-һиссә өдәнилмәси үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар";

153 "Бүдчәдәнкәнар вәсайтләр үзрә көрүлән иш вә хидмәтләрә көрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар";

154 "Өдәниләси елми-тәдгигат ишләри үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар";

155 “Елми-тәдгигат ишләри үчүн аванслар үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар”;

156 “Тәсәррүфат мугавиләли ишләрин јеринә јетирилмәси үчүн ичрачыларын чәлб едилмәси үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар”;

157 “Алычылар вә сифаришчиләрлә һесаблашмалар”;

158 “Әһалијә компенсасија өдәнишләри үзрә һесаблашмалар”;

159 “Тибби сығорта үзрә һесаблашмалар” вә башгалары.

150 №ли “Малсатан вә подратчыларла һесаблашмалар” субһесабында капитал гојулушлары һесабына алынған тикинти материалларына, конструкция вә деталлара, гурашдырыласы аваданлығлара көрә малсатанларла, һәмчинин јеринә јетирилән тикинти-гурашдырма ишләринә көрә исә подратчыларла һесаблашмалар учота алыныр.

Тикинти материалларына, конструкция вә деталлара көрә малсатанларла һесаблашмалар үзрә өдәнилмиш мәбләғләр 150 №ли субһесабын дебетиндә вә 093, 103, 111, 114 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. Гиймәтлиләр малсатанлардан алыныб анбара мәдахил едилдикчә 040, 041 №ли вә ја 150 №ли субһесабын дебетиндә әкс етдирилир. Әкәр гиймәтлиләр анбара мәдахил едилмәдән бирбаша подратчыларла **вериләрсә**, онда 150 №ли субһесабын һәм дебетиндә, һәм дә кредитиндә әкс етдирилир.

Подратчыларла һесаблашмалар заманы тикинти-гурашдырма ишләринин јеринә јетирилмәсинә көрә өдәнилән мәбләғләр вә тикинти-гурашдырма ишләри үчүн подратчыја тәһвил верилмиш тикинти материаллары, конструкция вә деталлар 150 №ли субһесабын дебетиндә вә 040, 041, 093, 103, 111, 114 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. Подратчы тәрәфиндән јеринә јетирилмиш тикинти-гурашдырма ишләринин мәбләғләри мувафиг сәнәдләрлә гәбул едилдикдә 203, 212, 216 №ли субһесабын дебетиндә вә 150 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Малсатан вә подратчыларла һесаблашмаларын аналитик учоту өмлакын (гиймәтлиләрин) учот карты Ф №1Г-дә апарылыр.

152 №ли “Бүдчә тематикалары үзрә ишләнмиш конструкция-сынаг ишләринин һиссә-һиссә өдәнилмәси үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар” субһесабында идарә, мүәссисә вә тәшкилатларын сифаришләри әсасында көрүләчәк елми-тәдгигат, конструкция-лајиһә, тәчрүбә-сынаг ишләри, гүввәдә олан ганунверичиликләрә ујғун олараг елми-тәдгигат идарәләри илә бағланмыш мугавиләләр әсасында јеринә јетирилир.

Мүгавиләдә көрүләси ишләрин вә һазырланасы мә"мулатларын там дәјәри, бунун үчүн әввәлчәдән вериләчәк авансын һәчми, чари илин мәсрәфләри, көрүләчәк ишин, һазырланачаг мә"мулатын там баша чатдырылачағы мүддәт вә дикәр кәстәричиләр өз әксини тапмалыдыр.

Јеринә јетирилмиш ишләрә көрә көчүрүлмүш мәбләғләр вә аванс мәбләғләри 152 №ли субһесабын дебетиндә вә 090, 113 №ли субһесабларын кредитиндә әкс етдирилир. Гәбул едилмиш мә"мулатларын дәјәри 01, 07 №ли һесабларын мұвафиг субһесабларынын дебетиндә вә 152 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. Бу субһесаб үзрә аналитик учот һәр бир идарә вә тәшкилат үзрә әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты Ф №1 Г-дә апарылыр.

153 №ли "Бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә көрүлән иш вә хидмәтләрә көрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар" субһесабында техники-пешә мәктәбләри тәрәфиндән көрүлән иш вә хидмәтләрә, һазыр мә"мулатларын сатышына көрә, һәмчинин тәдрис-истеһсалат е"малатханалары тәрәфиндән һазырланмыш, сатылмыш һазыр мәһсулларын дәјәри, идарәләрдә вә тәшкилатларда көрдүкләри ишә көрә тәдрис мүәссисәләринин тәләбәләринә өдәниләси мұкафатларын мәбләғләри вә тәдрис базасынын кенишләндирилмәсинә, тәләбәләрә мәдәни-мәишәт хидмәтинин јахшылашдырылмасына вә с. Бүдчәдәнкәнар фондларла һесаблашмалара јөнәлдилмиш мәбләғләр учота алыныр. Һәмин мәбләғләр 153 №ли субһесабын дебетиндә вә 189, 280, 402 №ли субһесабларын кредитиндә әкс етдирилир. Идарә, мүәссисә вә тәшкилатлардан (сифаришчиләрдән) дахил олмуш мәбләғләр учота алыныб. Һәмин мәбләғләр 153 №ли субһесабын кредитиндә, 112 вә ја 113 №ли субһесабларын дебетиндә әкс етдирилир.

153 №ли субһесаб үзрә аналитик учот һәр бир сифаришчи, идарә, мүәссисә вә тәшкилат үзрә ајры-ајрылыгда апарылыр.

154 №ли "Өдәниләси елми-тәдгигат ишләри үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар" субһесабында мұгавиләләр әсасында јеринә јетирилмиш елми-тәдгигат ишләри үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар әкс етдирилир.

Мүгавилә әсасында јеринә јетирилмиш елми-тәдгигат ишләринин смета дәјәри үзрә өдәнишә тәгдим олунмуш һесаб-фактуралар үзрә мәбләғләр 154 №ли субһесабын дебетиндә вә 282 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Өдәнишә тәгдим олунмуш мәбләғләр һесаb-фактуралар үзрә дахил олдугча 154 №ли субһесабын кредитиндә вә 111, 113, 115 №ли субһесабларын дебетиндә әкс етдирилир.

Бу субһесаb үзрә аналитик учот мөвзулар үзрә ајры-ајрылыгда апарылыр.

Мүгавиләләр әсасында елми-тәдгигат ишләринин аналитик учотуну апармаг үчүн елми-тәдгигат идарәләри смета кәстәричиләри үзрә мұвафиг чохграфалы картлары өз тәләбатларына ујғун һазырлаја биләрләр.

155 №ли “Елми-тәдгигат ишләри үчүн аванслар үзрә һесаbлашмалар” субһесабында мүгавилә әсасында елми-тәдгигат ишләринә кәрә сифаришчиләр тәрәфиндән кәчүрүлмүш аванслар әкс етдирилир.

Алынмыш авансларын мәбләғләри 155 №ли субһесабын кредитиндә вә 111, 113 №ли субһесабларын дебетиндә әкс етдирилир. Көрүлмүш ишләрә кәрә һесаbларын өдәниши заманы һесаbланмыш авансларын мәбләғләри 155 №ли субһесабын дебетиндә, 154 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Һесаbлашмаларын аналитик учоту мөвзулар үзрә әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты Ф №1Г-дә апарылыр.

156 №ли “Тәсәррүфат мүгавиләли ишләрин јеринә јетирилмәси үчүн ичрачыларын чәлб едилмәси үзрә сифаришчиләрлә һесаbлашмалар” субһесабында мүгавилә әсасында мұхтәлиф елми-тәдгигат, конструкторлајинә, тәчрүбә-сынаг ишләринин јеринә јетирилмәси үчүн ичрачыларын чәлб едилмәсиндә сифаришчиләрлә һесаbлашмалар үзрә мәбләғләр әкс етдирилир.

Јеринә јетирилмиш ишләрә кәрә ичрачыларә кәчүрүлмүш мәбләғләр 156 №ли субһесабын дебетиндә, 111 вә 113 №ли субһесабларын кредитиндә, ичрачылардан гәбул олунмуш ишләрин дәјәри исә 082 №ли субһесабын дебетиндә вә 156 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Бу субһесаb үзрә аналитик учот һәр бир ичрачы үзрә әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты Ф №1 Г-дә апарылыр.

157 №ли “Алычылар вә сифаришчиләрлә һесаbлашмалар” субһесабында јени тәсәррүфатчылыг шәраитинә кечмиш идарәләрдә мүгавиләләр үзрә көрүлән иш вә кәстәрилән хидмәтләрә кәрә аванс шәклиндә сифаришчиләрдән дахил олан мәбләғләр әкс етдирилир.

Сифаришчиләрдән дахил олмуш вәсаитләр 113 №ли субһесабын дебетиндә вә 157 №ли субһесабын кредитиндә әкс ет-

дирилиз. Бу вәсаитләр јени тәсәррүфатчылыг шәраитиндә ишләјән идарәләрдә малијјә вәсаитләринин ваһид фондунун тәркибинә кәчүрүлә биләр. Бу кәчүрмәләр, сифаришләр вә ја онларын ајры-ајры мәрһәләләри там јеринә јетирилдикдән сонра һәјата кечирилир вә 157 №ли субһесабын дебетиндә, 270 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Алычылар вә сифаришчиләрлә һесаблашмаларын аналитик учоту “Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты Ф №1 Г”-дә апарылыр.

158 №ли “Әһалијә компенсасија өдәнишләри үзрә һесаблашмалар” субһесабында јерли бүдчәләр һесабына фәһлә вә гуллуғчулара ушағлар үчүн верилән мұавинәт вә компенсасија өдәнишләри үзрә мәбләғләр әкс етдирилир.

Компенсасијалар һесабландыгда 158 №ли субһесабын дебетиндә вә 180 вә ја 181 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. Фәһлә вә гуллуғчулара өдәнилмиш пул компенсасијаларынын мәбләғи 180 №ли субһесабын дебетиндә, 120 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. Малијјә органларындан идарә вә тәшкилатларын һесабларына дахил олан вәсаитләр “Пул вәсаитләри” бөлмәсинин мұвафиг субһесабларынын дебетиндә вә 158 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилирләр.

159 №ли “Тибби сығорта үзрә һесаблашмалар” субһесабында идарәләрин ишчиләри үчүн һесабланмыш тибби сығортаја ајырмалар үзрә һесаблашмалар әкс етдирилир.

Тибби сығортаја ајырмалар мұвафиг хәрч һесабларынын дебети үзрә вә 159 №ли субһесабын кредити үзрә әкс етдирилир. Тибби сығортаја кәчүрмәләр 159 №ли субһесабын дебетиндә вә пул вәсаитләрини учота алан чари һесабларын кредитиндә әкс етдирилир.

16 №ли “Тәһтәлһесаб шәхсләрлә һесаблашмалар”

160 №ли “Тәһтәлһесаб шәхсләрлә һесаблашмалар” субһесабы инзибати-тәсәррүфат еһтијачлары, дәфтәрхана ләвазиматлары, е”замијјә хәрчләри вә диқәр әмәлијјатлар үчүн идарә ишчиләринә верилән тәһтәлһесаб мәбләғләр үзрә һесаблашмалар һағгында мә”луматлары үмумиләшдирмәк үчүн нәзәрдә тутулмушдур.

Идарәнин ишчиләринә нағд верилмиш тәһтәлһесаб мәбләғләр касса әмәлијјатларынын апарылмасы гајдалары, е”замијјә һағгында норматив-һүғуғи актлар бу Тә”лимат вә тәһтәлһесаб мәбләғләр барәдәки диқәр норматив сәнәдләрлә низамланыр.

Төһтөлһесаһ мәһләғи алмағ үчүн ишчи һәмин мәһләғин тө"жинатыны көһтөрмөклә идарә рәһбәрине һазылы әризе илә мүраһиәт едир. һәмин әризе касса мәһарич ордерине әләвә едилир вә һа һәмин ордерин архасында чап едилмиш олур.

Әризеә төһтөлһесаһ мәһләғләрин учотуну апаран мүһасиб аванс алмағ истәјән шәхсин борчлу олуб олмамасы барәдә әләвә гејдләр едир. Бундан сонра һәмин ордери идарә рәһбәри вә баш мүһасиб имзалајыр.

Касса мәһарич ордериндә вериләси аванс мәһләғи вә онун тө"жинаты ајдын һазы илә көһтәрилизр вә бу ордер әсасында кассир ишчијә аванс мәһләғини өдәјир.

Төһтөлһесаһ шәхсләр алдығлары авансларын тө"жинатындан асылы оларағ (әмәк һағгы, инзибати төһәррүфат еһтијачлары, дәфһәрхана ләвазиматлары вә диһәр гыһамүддәтли әмәлијјатлар үзрә өдәнишләр үчүн алындығда) беш иш күнү мүддәтинә онларын хәрчләнмәси барәдә мүһасибата аванс һесабаты төғдим етмәлидирләр. Идарә рәһбәринин әмри илә беш күндән чох мүддәтә верилән аванс мәһләғләри (е"заһијјә вә диһәр узунмүддәтли ишләрин јеринә јетирилмәси үчүн верилмиш аванс мәһләғләри) үзрә аванс һесабатлары төһтөлһесаһ шәхс е"заһијјәдән гајыдыб идарәдә ишә башладығдан вә һа аванс мүддәти баша чатдығдан сонра беш күн мүддәтиндә мүһасибатлыға төһвил верилмәлидир. Мүһасибатда төһтөлһесаһ мәһләғләрин учотуну апаран мүһасиб аванс һесабатына әләвә едилмиш сәнәдләрин, авансын тө"жинаты үзрә хәрчләнмәсинин вә аванс һесабатынын өзүнүн дүзкүнлүјүнү јохлајыр, имза едир вә баш мүһасибә төғдим едир. Баш мүһасиб һәмин аванс һесабатынын доғрулуғуна имза етдиқдән сонра идарә рәһбәрине төһдиг едилмәк үчүн төғдим едир. Идарә рәһбәри аванс һесабатыны төһдиг етдиқдән сонра мүһасибатлығ аванс һесабатыны гәбул едир вә төһтөлһесаһ шәхслә һағг-һесаһ апарыр (киһик һәһмли мүһасибатлығларда төһтөлһесаһ шәхсләр төрәфиндән төғдим едилмиш аванс һесабатлары үзрә јухарыда көһтәрилән әмәлијјатлары баш мүһасиб һәјата кечирир).

Кассир штаты олмајан вә һа пәракәндә структура малик олан бүдчәдән малијјәләшән идарәләрдә ишчиләрә әмәк өдәнишләри вә диһәр төһтөлһесаһ мәһләғләр үчүн өдәмәләр, һәмчинин бу мәгсәдләрә банк вә раһитә идарәләри васитәсилә едилән көчүрмәләр үзрә мә"луматлар да 160 №ли "Төһтөлһесаһ шәхсләрлә һесаһлашмалар" субһесабында үмумиләшдирилир.

Өһалинин социал мүдафиеси идарэлериндә бу субһесабда пенсионерләрә бирдәфәлик мүавинәтләрин өдәнилмәси үчүн төһтөлһесаб шәхсләрә верилмиш аванслар үзрә һесаблашмалар учота алыныр.

Төһтөлһесаб шәхсләрә верилмиш мәбләғләрин галығы һәмин шәхсләр тәрәфиндән аванс һесабаты тәғдим едилән тарихдән беш күн мүддәтиндән кеч олмајараг гәјтарылмалыдыр. Төһтөлһесаб шәхсә јени аванс мәбләғләри әввәл верилмиш аванс мәбләғләри өдәнилдикдән сонра верилә биләр.

Төһтөлһесаб мәбләғләрин артыг хәрчләнмәси вә ја истифадә едилмәмиш авансларын галығларынын кассаја гәјтарылмамасы һаггында аванс һесабатлары мүәјјән олунмуш мүддәтдә тәғдим едилмәдикдә, идарә вә ја мәркәзләшдирилмиш мүһасибатлығлар бу борчлары гүввәдә олан ганунверичилијин төләбләринә ујғун олараг, аванслары алан шәхсләрин әмәк һаггындан тута биләрләр.

Төһтөлһесаб шәхсләрә верилмиш мәбләғләр 160 №ли субһесабын дебетиндә, 09-12 №ли синтетик һесабларын мүвафиг субһесабларынын кредитиндә әкс етдирилир.

Артыг хәрчләнмиш аванс мәбләғләринә вә төһтөлһесаб мәбләғләрин гәјтарылмыш галығларына 160 №ли субһесабын кредити вә 06, 07, 12, 18, 20, 21 №ли синтетик һесабларын мүвафиг субһесабларынын дебети үзрә мүһасибат јазылышы верилир.

Төһтөлһесаб шәхсләрлә һесаблашмаларын аналитик учоту Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылыр.

Хүсуси вәсаитләр һесабына һәјата кечирилән, төһтөлһесаб шәхсләрлә һесаблашмалар үзрә әмәлијјатлар јухарыда көстәрилән рекистрләрдә ајры-ајрылығда апарыла биләр.

17 №ли “Мүхтәлиф дебитор вә кредиторларла һесаблашмалар” һесабы

17 №ли “Мүхтәлиф дебитор вә кредиторларла һесаблашмалар” һесабына ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

170 “Әскиккәлмәләр вә иткиләр үзрә һесаблашмалар”;

172 “Хүсуси нөв тә’дијәләр үзрә һесаблашмалар”;

173 “Бүдчәјә өдәмәләр үзрә һесаблашмалар”;

174 “Депозит мәбләғләр үзрә һесаблашмалар”;

176 “Тапшырығлар үзрә хәрчләр үчүн алынмыш вәсаитләрә көрә һесаблашмалар”;

177 “Депонентләрлә һесаблашмалар”;

178 “Саир дебитор вә кредиторларла һесаблашмалар”;

179 “Планлы гәјдада өдәнишләрлә һесаблашмалар” вә башгалар.

170 №ли “Әскиккәлмәләр вә иткиләр үзрә һесаблашмалар” субһесабында идарәнин материал гижмәтлиләриндән, пул вәсаитләриндән вә дикәр әмлақлардан әскиккәлмәләр вә иткиләр, күнаһкар шәхсләрин һесабына аид едилмиш саир әскиккәлмәләр вә иткиләр, һабелә мөвчуд гәјдаларла күнаһкар шәхсләрдән тутулан дикәр мәбләғләр әкс етдирилир.

Әсас вәсаитләрдән, мадди сәрвәтләрдән, пул вәсаитләриндән вә дикәр әмлақлардан әскиккәлмәләр вә иткиләрин (һабелә тәбии итки нормаларындан артыг хараболмалар, әскиккәлмәләр вә иткиләр дә дахил олмагла) сәбәбләри, тәгсиркар шәхсләр мүүјјәнләшдирилмәклә онларын мәбләғләри (әскиккәлмәләр вә иткиләр мүүјјән едилдији вахтын базар гижмәтләри илә) тәгсиркар шәхсләрин һесабына јазылыр. Тәгсиркар шәхсләри мүүјјән етмәк мүмкүн олмадыгда, әскиккәлмәләрин вә иткиләрин мәбләғләринин мүәссисә тәрәфиндән тәгсиркар сајылан шәхсдән тутулмасы мәһкәмә тәрәфиндән рәдд едилдикдә вә өдәнилмәси мүмкүн олмајан (үмидсиз) әскиккәлмәләр вә иткиләр мүүјјәнләшдирилдикдә һәмин мәбләғләр идарә рәһбәринин јазылы сәрәнчамына мувафиг олараг малијјәләшмәнин (фондларын) азалдылмасына силинир.

Гәјд: Әсас вәсаитләрдән, мадди сәрвәтләрдән, пул вәсаитләриндән вә дикәр әмлақлардан артыгкәлмәләр, онларын сәбәбләри, тәгсиркар шәхсләр мүүјјәнләшдирилмәклә онлар истисмарда олдуғу јердә мадди-мәс"ул шәхсин һесабына мәдахил едилир вә онларын мәбләғләри малијјәләшмәнин (фондларын) артырылмасына јөнәлдилир.

Јохлама вә тәфтиш сәнәдләриндә көстәрилән әскиккәлмәләр вә иткиләр үзрә мүүјјән едилмиш мәбләғләрин өдәнилмәси (мадди-мәс"ул шәхсләрлә бағланмыш там мадди-мәс"улијјәт һағгында нүмунәви фәрди мүғавиләләрлә) мүәссисә тәрәфиндән күнаһкар сајылан шәхсләр тәрәфиндән рәдд едилдикдә беш күн мүддәтинә истинтаг органларына тәгдим едилир.

Истинтаг органларына тәгдим едилмиш әскиккәлмәләр вә иткиләр үзрә мәбләғләр мәһкәмәнин гәрары илә ја идарәнин, ја да күнаһкар шәхсин һесабына ләғв едилир.

172 №ли “Хүсуси нөв тә’дијәләр үзрә һесаблашмалар” субһесабында әсасән ашағыдакы һесаблашмалар үзрә мә"луматлар үмумиләшдирилир:

- мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләриндә ушагларын сахланылмасы үчүн валидејнләрлә һесаблашмалар;

- једдииллик мусиги мәктәбләриндә ушагларын өјрәдилмәси үчүн валидејнләрлә һесаблашмалар;

- интернат мәктәбләриндә тәрбијәчиләрин сахланмасы үчүн валидејнләрлә һесаблашмалар;

- иш јерләриндә верилән јемәкләр үчүн ишчиләрлә һесаблашмалар;

- иш јерләриндә верилән кејимләр үчүн ишчиләрлә һесаблашмалар;

- мәктәбјаны интернатларда ушаглара верилән јемәкләр үзрә һесаблашмалар;

Мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләриндә (көрпәләр евиндә, ушаг бағчаларында) ушагларын сахланмасына көрә валидејнләрлә һесаблашмалар.

Мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләриндә ушагларын сахланылмасы үчүн валидејнләрден алынған һағлар гүввәдә олан касса әмәлијјатларынын апарылмасы ғайдаларына ујғун тәнзимләнир. Бунун үчүн идарә рәһбәринин әмри илә мадди-мәс"ул шәхс тә"јин едилир вә онунла там мадди мәс"улијјәт һағгында нүмунәви фәрди мүғавилә бағланыр. Тә"јин едилмиш мадди-мәс"ул шәхс валидејнләрден алдығлары пуллары гүввәдә олан ғайдалара ујғун рәсмиләшдирир вә мәдахил сәнәдинин бир һиссәсини валидејнә тәғдим едир. Бу әмәлијјатлар әманәт банклары тәрәфиндән һәјата кечирилдикдә дә мәдахил сәнәдинин бир һиссәси пулу өдәјән валидејнә тәғдим едилир.

Мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләриндә ушагларын сахланылмасына көрә өдәнчләрин вахтлы-вахтында дахил олмасына чавабдеһлик бу мүәссисәләрин рәһбәрләринә һәвалә едилир. Мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләриндә ушагларын сахланылмасына көрә ајлығ өдәнчләрин һәчмләри мүәјјән олунмуш ғайдада һесабланылыр.

Өдәнчләрин һесабланмасы ушагларын давамијјәти учотунун табелинә әсасән фактики давамијјәт күнләринә көрә һәр бир ајын ахырынчы иш күнүнә апарылыр. Давамијјәт күнләринин сајы ушаг мүәссисәсинин ишинин тәғвим графикинә ујғун оларағ ај әрзиндәки давамијјәт күнләринин сајы илә ушағын бурахдығы вә табелдә гејд едилән күнләрин сајы арасындакы фәрг илә мүәјјән едилир.

Мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәсинә гүввәдә олан тәлиматда нәзәрдә тутулдуғу кими ушаг тәрәфиндән үч күндән артығ ардычыл

олараг давамиијјет олмадыгда, бурахылмыш күнләрә көрә едилмиш өдәниш сонракы өдәнчләрдә нәзәрә алыныр.

Өдәнишләр бирбаша мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәсинә едилдикдә валидејнләрә өдәниш һаггында гәбз верилир. Гәбул едилмиш мәбләғләр беш күн мүддәтиндә мүәссисәнин банқдаки чари бүдчә һесабына тәһвил верилир. Пулларын алынмасы үзрә мадди-мәс'ул шәхсләр һәр иш күнүнүн сонунда пулларын банка тәһвил верилмәси һаггында мувафиг билдириш вә гәбзләр дә дахил олмагла банк сәнәдләрини муһасибатлыға тәһвил вермәлидирләр. Мадди мәс'ул шәхсләр тәрәфиндән истифадә едилмәмиш билдириш-гәбзләр ајын ахырынчы иш күнү һесабат гәјдасында муһасибатлыға гәјтарылмалыдыр.

Валидејнләрдән дахил олмуш мәбләғләр 113 №ли субһесабын вә ја 09, 10 №ли синтетик һесабларын мувафиг субһесабларынын дебетиндә вә 172 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Һесаблашма һесабы олан идарәләрдә һәмин мәбләғ, ејни заманда икинчи јазылышла 236 №ли субһесабын дебетиндә, 249 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. Јени тәсәррүфатчылыг шәраитинә кечмәмиш мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләриндә бу мәбләғләр бүдчәдән малијјәләшмәләр китабы форма № 1БМ-дә апарылыр.

Валидејнләрә пулларын гәјтарылмасы онларын әризәләринә әсасән (ушаг мәктәбдән чыхарылдыгда) мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләринин рәһбәрләринин сәрәнчамлары үзрә һәјата кечирилир.

Әризәләр мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләринин рәһбәрләринин сәрәнчамлары илә ушагларын давамиијјәти учоту табели илә бирликдә муһасибатлыға тәғдим едилир. Јери гәјтарылан мәбләғләр касса вә ја почт васитәсилә һәјата кечирилир. Јери гәјтарылмыш мәбләғләр 172 №ли субһесабын дебетиндә вә 120 №ли субһесабын вә ја 09, 10, 11 №ли синтетик һесабларын мувафиг субһесабларынын кредитләриндә әкс етдирилир.

Ушагларын сахланылмасына көрә һесаблашмаларын аналитик учоту ушагларын сахланмасына көрә валидејнләрлә һесаблашмалар үзрә хусуси чәдвәлдә апарылыр. Чәдвәл иллик вә ја јарым иллик тәртиб едилир.

Мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләриндә фактики давамиијјәт күнләринә көрә һесабланылмыш мәбләғләр 172 №ли субһесабын дебетиндә, 236 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Интернат-мәктәпләрдә шакирдләрин сахланылмасына көрә валидејнләрлә һесаблашмалар.

Шакирдләрин сахланылмасына көрә өдәнишләр һәр ајын 5-дән кеч олмајараг һәјата кечирилир.

Шакирдләрин сахланылмасына көрә ајлыг өдәнишләрин һәчми интернат-мәктәпләрә верилән сәнәдләр әсасында мүәјјән олунмуш гајдада һесабланылыр.

Шакирдләрин интернат-мәктәпләрдә 3 күндән артыг олмадығы (тә'тил вә ја хәстәликлә әлагәдар) һалларда онларын интернат-мәктәпләрдә сахланылмасына көрә һагг тәләб олунмур. Шакирдләр базар күнү вә бајрам күнләри валидејнләринин вә ја онлары әвәз өдән шәхсләрин јанында олдугда һәмин күнләр үзрә онларын сахланылмасына көрә өдәнишләр сонракы өдәмәләр заманы нәзәрә алынмыр.

Шакирд интернат-мәктәбдән чыхарылан заман (хәстәликлә әлагәдар, јашајыш јеринин дәјишмәси илә әлагәдар вә дијәр сәбәбләрдән) онун сахланылмасы үчүн верилмиш өдәнчләр кәстәрилән ајын галан мүвафиг күнләри үчүн кери гајтарылмалыдыр. Артыг өдәнилмиш мәбләғләр бүдчәјә дахил олан күндән бир ил мүддәтинә малијјә органлары тәрәфиндән онлара верилмиш әризәләр әсасында гајтарылыр.

Интернат-мәктәпләрдә ушағларын сахланылмасы үчүн валидејнләрдән алынған һағлар гүввәдә олан касса әмәлијјатларынын апарылмасы гајдаларына ујғун тәнзимләнир. Бунун үчүн идарә рәһбәринин әмри илә мадди-мәс"ул шәхс тә"јин едилир вә онунла там мадди мәс"улијјәт һағгында нүмунәви фәрди мүғавилә бағланыр. Тә"јин едилмиш мадди-мәс"ул шәхс валидејнләрдән алдығлары пуллары гүввәдә олан гајдалара ујғун рәсмиләшдирир вә мәдахил сәнәдинин бир һиссәсини валидејнә тәғдим едир. Бу әмәлијјатлар әманәт банклары тәрәфиндән һәјата кечирилдикдә дә мәдахил сәнәдинин бир һиссәси пулу өдәјән валидејнә тәғдим едилир.

Интернат-мәктәпләрдә гәбул олунмуш мәбләғләр беш күндән кеч олмајараг бүдчәјә көчүрүлмәк үчүн банк идарәсинә тәһвил верилир. Интернат-мәктәбин вә ја мәркәзләшдирилмиш мүһасибатлығын чари бүдчә вә ја һесаблашма һесабына дахил олмуш мәбләғләр мүвафиг бүдчәнин кәлиринә көчүрүлүр.

Дахил олмуш өдәнчин мәбләғи 09, 10 №ли синтетик һесабларын мүвафиг субһесабларынын вә ја 113, 120 №ли субһесабларын дебетиндә вә 172 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Шакирдин интернат-мәктәбдә фактики олдуғу күнләрә көрә һесабланмыш өдәнчин мәбләғи 172 №ли субһесабын дебетиндә, 173 №ли субһесабын кредитиндә учота алыныр.

Валидејнләрлә һесаблашмаларын аналитик учоту хусуси чәд-вәлдә апарылыр.

Мәктәбјаны интернатларда ушағларын јемәјинә көрә валидејнләрлә һесаблашмалар.

Мәктәбјаны интернатларда ушағларын јемәјинә көрә өдәнч чари ај үчүн валидејнләр тәрәфиндән һәммин ајын 5-дән кеч олмаја-раг өдәнилип.

Ушағларын јемәјинә көрә өдәнч групплар үзрә тәртиб едилмиш вә мәктәб тәрбијәчиси вә директору тәрәфиндән имзаланмыш сија-һыја әсасән һесабланылыр.

Мәктәбјаны интернатларда ушағларын сахланылмасы үчүн ва-лидејнләрдән алынан һағлар гүввәдә олан касса әмәлијјатларынын апарылмасы гајдаларына ујғун тәнзимләнир. Бунун үчүн идарә рәһ-бәринин әмри илә мадди-мәс"ул шәхс тә"јин едилир вә онунла там мадди мәс"улијјәт һағгында нүмунәви фәрди мүғавилә бағланыр. Тә"јин едилмиш мадди-мәс"ул шәхс валидејнләрдән алдығлары пуллары гүввәдә олан гајдалара ујғун рәсмиләшдирир вә мәдахил сәнәдинин бир һиссәсини валидејнә тәғдим едир. Бу әмәлијјатлар әманәт банклары тәрәфиндән һәјата кечирилдикдә дә мәдахил сәнәдинин бир һиссәси пулу өдәјән валидејнә тәғдим едилир.

Валидејнләр тәрәфиндән ушағларын јемәјинә көрә өдәнчләр, јемәјә көрә валидејнләрдән гәбул олунмуш мәбләғләр беш күн мүддәтиндә банқдакы хусуси вәсаитләр үзрә чари һесаба вә ја һесаблашма һесабына тәһвил верилир.

Мәктәбјаны интернатларда лазыми шәраит олдуғда идарә рәһ-бәринин мүвафиг сәрәнчамы илә һесабланмыш өдәнишләрин әвә-зинә валидејнләрдән әрзаг мәһсуллары да гәбул едилә биләр. Бу һалда үч нүсхәдән ибарәт гаимә-фактура форма №2Г тәртиб едилир вә онун бир нүсхәси валидејнә верилир.

Фактурада кәстәрилир: әрзағлар кимдән дахил олуб, әрзаг мәһ-сулларынын ады, мигдары (чәкиси), гијмәти, мәбләғи, анбара дахил олма тарихи, һәмчинин әрзағы гәбул едән шәхсин имзасы.

Шакирдләрин јемәји үчүн һесабланмыш өдәниш мәбләғләри 172 №ли субһесабын дебетиндә, 400 вә ја 157 №ли субһесабларын кредитиндә әкс етдирилир.

Дахил олмуш өдәниш мәбләғи 120, 111, 113 вә ја 061 №ли суб-һесабларын (әкәр өдәнишин әвәзинә әрзаг мәһсуллары дахил

олубса) дебетиндә вә 172 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Јени тәсәррүфатчылыг механизминә кечирилмиш идарәләрин һесаблашма һесабына пул дахил олдугда 238 №ли субһесабын дебетинә вә 249 №ли субһесабын кредитинә икинчи мұһасибат јазылышы верилир.

Валидејнләрлә һесаблашмаларын аналитик учоту хусуси чәдвәлдә апарылыр.

Једдииллик мусиги мәктәбләриндә ушагларын тәһсили үчүн валидејнләрлә һесаблашмалар.

Једдииллик мусиги мәктәбләриндә ушагларын тәһсили үчүн валидејнләрлә һесаблашмаларын учоту Тә'лиматын "Мәктәбәгәдәр ушаг мұәссисәләриндә (көрпәләр евиндә, ушаг бағчаларында) ушагларын сахланылмасына көрә валидејнләрлә һесаблашмалар" бәндиндә көстәрилән гәјдәјә уғун апарылыр. Мусиги мәктәбинин чари бүдчә һесабына валидејнләрдән дахил олмуш мәбләғләр "Әмәк һағгы фонду (әмәјин өдәниши)" үзрә касса хәрчләринин бәрпасына аид едилир. Мусиги мәктәбинин һесаблашма һесабына валидејнләрдән дахил олмуш мәбләғләр 113 №ли субһесабын дебетиндә вә 172 №ли субһесабын кредитиндә, ејни заманда 236 №ли субһесабын дебетиндә вә 241 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Иш јерләриндә алдыглары јемәјә көрә ишчиләрлә һесаблашмалар.

Јемәјә көрә һесаблашмалар о мұәссисәләрин (хәстәханалар, мәктәбәгәдәр ушаг мұәссисәләри, гочалар вә әлилләр евләри вә диқәр тәшкилатлар) ишчиләри илә апарылыр ки, онларын мұәссисәләринин јерләшдији јерләрдә ичтимаи-иашә идарәләри олмасын.

172 №ли субһесабын дебетиндә истифадә едилмиш әрзаг мәнсулларынын дәјәри, кредитинә исә ишчиләрдән јемәјә көрә алынмыш мәбләғләр әкс етдирилир.

Јемәјә көрә һесаблашмаларын учоту дөвријјә чәдвәлиндә апарылыр. Бу дөвријјә чәдвәлиндә мәркәзи мұһасибатлыгларда вә ајры-ајры идарәләр үзрә ишчиләрин фамилијалары вә диқәр мұвафиг көстәричиләри әкс олунур.

Кејим формалары үчүн ишчиләрлә һесаблашмалар.

Кејим формалары үчүн ишчиләрлә һесаблашмаларын учоту гәјдасы Азәрбајчан Республикасы Малијјә Назирлији илә разылашдырылмагла Азәрбајчан Республикасынын мұвафиг назирликләри тәрәфиндән мұәјјән олунур.

173 №ли “Бүдчәјә өдәмәләр үзрә һесаблашмалар” субһесабында әкс етдирилир:

- әмәк һаггындан вә тәгаүддән тутулмуш веркиләр үзрә бүдчә илә һесаблашмалар;

- бүдчәнин кәлиринә тәһвил вериләси вә кунәһкар шәхсләрә аид едилән мадди гијмәтлиләрдән вә пул вәсаитләриндән ашкар едилмиш әскиккәлмәләр вә иткиләр үзрә бүдчә илә һесаблашмалар;

- гүввәдә олан гајдаја мувафиг олараг бүдчәнин кәлиринә тәһвил вериләси, мадди гијмәтлиләрин сатышындан кәлән кәлирләр үзрә бүдчә илә һесаблашмалар;

- интернат мәктәбләрдә ушагларын сахланылмасына көрә өдәнчләр үзрә бүдчә илә һесаблашмалар;

- әлавә дәјәр веркиси үзрә бүдчә илә һесаблашмалар;

- саһибкарлыг фәалијјәтиндән алынан мәнфәәтдән верки үзрә бүдчә илә һесаблашмалар;

- дијәр дахилолмалар үзрә бүдчә илә һесаблашмалар.

Бүдчә илә һесаблашмалар үзрә јаранан мәбләғләр 173 №ли субһесабын кредитинә, мувафиг мәбләғләр бүдчәнин кәлиринә көчүрүлдүкдә исә бу субһесабын дебетинә јазылыр.

Аналитик учот һәр бир һесаблашма нөвү үзрә ајрыча “Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1 Г”-дә апарылыр.

174 №ли “Депозит мәбләғләр үзрә һесаблашмалар” субһесабында идарәнин сәрәнчамына мүвәггәти дахил олмуш вә мүәјјән шәртлә гајтарылмалы олан мәбләғләр әкс етдирилир.

Депозит мәбләғләр банк мүәссисәсинин бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә чари һесабларында сахланылыр вә тә’јин едилмиш вахт әрзиндә мүәјјән едилмиш шәртләрлә бу пул вәсаитләринин саһибләри олан шәхсләрә, јахуд тәшкилатлара гајтарылыр.

174 №ли субһесабын кредитинә мүәссисәнин сәрәнчамына мүвәггәти дахил олмуш мәбләғләр јазылыр, бу заман 112, 113 вә ја 120 №ли субһесаблар дебетләширләр, 174 №-ли субһесабын дебетинә исә тә’јинат үзрә чари һесабдан верилмиш вә ја көчүрүлмүш мәбләғләр јазылыр.

Бүдчә вәсаитләринин депозит шәклиндә банк идарәләринә верилмәси Азәрбајчан Республикасынын Малијјә Назирлијинин разылығы илә һәјата кечирилә биләр.

Депозит мәбләғләрин аналитик учоту һәр бир алычы үзрә әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1 Г-дә апарылыр.

176 №ли “Тапшырыглар үзрә хәрчләр үчүн алынмыш вәсаитләрә көрә һесаблашмалар” субһесабында ашағыдакылар әкс етдирилир:

- мүүссисә вә тәшкилатлар тәрәфиндән верилмиш тапшырыгларын јеринә јетирилмәси үзрә хәрчләр үчүн алынмыш вәсаитләрә көрә онларла һесаблашмалар;

- тәкрат е"мал үчүн гара вә әлван метал гырынтыларынын, хаммалын диқәр нөвләринин (барамаларын, јемәк туллантыларынын вә саирә) топланмасы вә тәһвил верилмәсиндән дахил олмуш вәсаитләрә көрә һесаблашмалар;

- мәктәбләрин сахланылмасы үчүн рајон (шәһәр) малијјә органлары тәрәфиндән көчүрүлмүш бүдчә үзрә хәрчләрин гәнаәтиндән халг тәһсили идарәләринин (шә'бәләринин) алдығы вәсаитләр вә үмүмтәһсил мәктәбләриндә мәктәб дәрсликләринин фондунун јарадылмасы үчүн тәсәррүфат тәшкилатларындан вә диқәр органлардан дахил олмуш вәсаитләр үзрә һесаблашмалар;

- мәктәбин шақирд коллективинин газандығы вәсаитләр үзрә мүүссисәләрлә һесаблашмалар;

- пландан артыг кадр һазырлығы вә ихтисас артырма үчүн техник-пешә тәһсили мүүссисәләринә дахил олмуш вәсаитләр үзрә һесаблашмалар;

- ишчиләрә вермәк үчүн банк мүүссисәсиндән алынмыш ссудалар (кредитләр) үзрә һесаблашмалар;

- Азәрбајчан Республикасынын Малијјә Назирлијинин ајры-ајры сәрәнчамлары илә нәзәрдә тутулмуш диқәр дахилолмалар үзрә һесаблашмалар.

Тапшырыглар үзрә хәрчләрә дахил олмуш мәбләғләр 176 №ли субһесабын кредитинә вә 110 №ли субһесабын дебетинә јазылып. Мәбләғләрин хәрчләнмәси 176 №ли субһесабын дебетиндә, 110 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Пландан артыг кадр һазырлығы вә ихтисас артырма үчүн техник-пешә тәһсил мүүссисәләринин чари һесабларына дахил олмуш вәсаитләр 112 №ли субһесабын дебетиндә, 176 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Илин сонунда пландан артыг кадр һазырлығы вә ихтисасартырма үзрә чәкилмиш хәрчләр 176 №ли субһесабын дебетинә вә 213 №ли субһесабын кредитинә јазылып.

Тапшырыглар үзрә мәбләғләрин учоту, тапшырыгларын јеринә јетирилмәси үчүн вәсаитләрин алындығы һәр бир мүүссисә вә ја тәшкилат үзрә апарылып.

Гара вә әлван метал гырынтыларынын жыгымы үчүн, әлавә хаммалын дикәр нөвләринин, барамаларын, јемәк туллантыларынын тәһвили вә жыгымынын, мәктәб дәрсликләри фондунун јарадылмасы үчүн вәсаитләрин, һәмчинин мәктәбин шакирд коллективинин газандығы вәсаитләрин учоту дахилолмаларын һәр бир нөвү үзрә апарылып.

176 №ли субһесаб үзрә аналитик учот әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1 Г-дә апарылып.

177 №ли “Депонентләрлә һесаблашмалар” субһесабында га-нунверичиликлә мүәјјән олунмуш мүддәт әрзиндә алынмамыш әмәк һаггы, тәгаүд вә саир өдәниш мәбләғләри әкс етдирилир.

Мүәјјән олунмуш мүддәт әрзиндә алынмамыш әмәк һаггы вә тәгаүдләрин мәбләғләри 180 вә ја 181 №ли субһесабларын дебетиндә, 177 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Верилмиш депонент борчлар 177 №ли субһесабын дебетиндә, 120 вә ја 160 №ли субһесабын кредитиндә гејдә алыныр.

177 №ли субһесабын дебетинә, һәмчинин малијјәләшдирмәнин (фондларын) артырылмасына аид олан, иддиа мүддәти сона чатмыш депонент борчларынын мәбләғләри јазылып.

Әмәк һаггы вә тәгаүдләр үзрә депонентләшдирилмиш мәбләғләрин учоту форма №1Д депонентләшдирилмиш әмәк һаггы вә тәгаүдләрин аналитик учоту китабында апарылып. Бу китабда јазылышлар һәр бир депонент мәбләғләри үзрә һәјата кечирилир. Мүвафиг “Кредит” сүтунларында депонент борчунун јарандығы ај вә ил, өдәмә чәдвәлләринин нөмрәләри вә мәбләғләри көстәрилир, “Дебет” сүтунларында исә депонентчинин фамилијасынын гаршысында касса мәхарич ордәринин нөмрәси вә өдәнилмиш мәбләғ јазылып.

Ајын сонунда 1Д №ли китабда “Кредит” вә “Дебет” сүтунлары үзрә јекун һесабланыр вә сонракы ајын әввәлине кредит галығы чыхарылып.

178 №ли “Саир дебитор вә кредиторларла һесаблашмалар” субһесабында идарә вә тәшкилатларын саир дебитор вә кредитор борч мәбләғләри, һәмчинин тәдрис мүәссисәләриндә тәләбә вә шакирдләрин јатағхана хидмәтиндән истифадә һағлары үзрә һесаблашмалар әкс етдирилир.

Саир дебитор вә кредиторларла һесаблашмаларын аналитик учоту әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылып.

Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә “Субһесаб” көстәричисиндә 17 №ли “Мүхтәлиф дебитор вә кредиторларла һесаблашмалар” һесабынын мүвафиг субһесабларынын нөмрәси, “ады” сәтриндә субһесаб үзрә аналитик учотунун апарылмасы вачиб олан тәрәфин ады, “Мәдахил вә мәхариҷ сәнәдләринин ады, тарихи, Нәси вә башга әмәлијјатларын мәзмуну” реквизиитиндә баш вермиш тәсәррүфат әмәлијјатынын мәзмуну вә ону өзүндә әкс етдирән илкин сәнәдләр үзрә көстәричиләр јазылып. Форма №1Г үзрә галан көстәричиләр өз тәләбинә ујғун долдурулур.

Форма №1Г үзрә учоту јекунлашдырмаг үчүн һәмин картдан бирини группашма карты, бирини исә јекун карты кими истифадә етмәклә мәбләғ учоту васитәси илә көстәричиләри үмумиләшдирмәк мүмкүндүр. Јекун карты үзрә мәбләғләр “Баш китаб”да өз әксини тапыр.

Хүсузи вәсаитләр һесабына һәјата кечирилән, саир дебитор вә кредиторларла һесаблашмалар үзрә әмәлијјатлар көстәрилән ре-кистрләрдә ајрыча апарыла биләр.

179 №ли “Планлы гајдада өдәнишләрлә һесаблашмалар” субһесабында мәһсулларын, ишләрин вә хидмәтләрин сатышы илә әлагәдар јаранмыш сазишләрин һәр биринин ајры-ајрылығда бирдәфәлик өдәниш гајдасында дејил, бағланмыш мүгавиләләрин шәртләринә ујғун олараг һәчми вә өдәниш мүддәти көстәрилмиш мәбләғләрин планлы өдәниш гајдасында өдәнилмәси үзрә малсатанларла һесаблашмалар әкс етдирилир.

Малсатан вә малаланлар һәр ај мәһсулларын, ишләрин вә хидмәтләрин сатышы илә әлагәдар һесаблашмаларын доғрулуғуну јохлајараг гаршылығлы үзләшмә актлары тәртиб едиб борчларынын јенидән һагг-һесабыны апарырлар.

Малсатанларла планлы гајдада өдәнишләр үзрә һесаблашмаларын аналитик учоту әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылып.

18 №ли “Ишчиләр вә тәгаүдчүләрлә һесаблашмалар” һесабы

Бу синтетик һесабда әмәк өдәнишләри, мүвәггәти әмәк габи-лијјәти итирилдији үчүн ушағлара гуллуға көрә вә саир мүавинәтләр, мадди јардымлар, мүкафатлар, һабелә тәгаүдләр үзрә һесабланыл-мыш мәбләғләр әкс етдирилир.

18 №ли “Ишчиләр вә тәгаүдчүләрлә һесаблашмалар” һесабы үзрә ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

180 “Ишчиләрлә һесаблашмалар”;

181 “Тәгаүдчүләрлә һесаблашмалар”;

182 “Кредитә кәтүрүлмүш әмтәәләрә кәрә ишчиләрлә һесаблашмалар”;

183 “Әманәт банкларына гојулушлар үчүн нағдсыз көчүрмәләр үзрә ишчиләрлә һесаблашмалар”;

184 “Сығорта органларына көнүллү сығорталар үзрә нағдсыз көчүрмәләрә кәрә ишчиләрлә һесаблашмалар”

185 “Һәмкарлар иттифагларына үзвлүк һагларынын өдәнилмәси үчүн нағдсыз көчүрмәләр үзрә ишчиләрлә һесаблашмалар” ;

186 “Банк ссудалары үзрә ишчиләрлә һесаблашмалар”;

187 “Ичра вәрәгәләри вә саир тутулмалар үзрә ишчиләрлә һесаблашмалар”;

189 “Көрүлән ишләрә кәрә саир һесаблашмалар” вә башгалары.

180 №ли “Ишчиләрлә һесаблашмалар” субһесабында әмәк өдәнишләри, мүвәггәти әмәк габилијјәти итирилдији үчүн ушаглара гуллуға кәрә вә саир мүавинәтләр, мадди јардымлар, мүкафатлар вә диқәр әмәк өдәнишләри үзрә һесабланмыш мәбләғләр әкс етдирилир.

Әмәк өдәнишләри вә мүавинәтләр ајда бир дәфә һесабланылыр вә учотда ајын сонунчу күнү әкс етдирилир.

Әмәк һаглары әсасән ашағыдакы сәнәдләр әсасында һесабланылыр:

- ишчиләрин ишә гәбулу, ишдән азад едилмәси, иш јерләринин (вәзифәләринин) дәјишдирилмәси барәдә идарә рәһбәринин әмрләри (әмрләрдә штат чәдвәли үзрә ишчиләрин әмәк һаглары, тариф дәрәчәләри вә диқәр әмәк өдәнишләри нормалары өз әксини тапмалыдыр);

- иш вахтынын учотуну өзүндә әкс етдирән табелләр (табелләрдә ишчиләрин ишә давамијјәти дәгиг көстәрилмәлидир);

- ишчиләрин штат чәдвәлләри вә диқәр норматив сәнәдләр.

Табелләр үзрә иш вахтынын учоту идарә рәһбәринин әмри илә һәвалә едилмиш шәхс тәрәфиндән апарылыр. Идарә рәһбәринин разылығы илә табелләр сехләрдә, шәбәләрдә, лабораторијаларда, кафедраларда вә диқәр структур бөлмәләрдә ишчиләрин ишә давамијјәти үзрә тәртиб едилә биләр. Белә һалларда структур бөлмәнин рәһбәрләри табел учотунун дүзкүнлүјүнә чавабдәһ олурлар.

Табелләр һәр ај мүәјјән едилмиш мүддәтләрдә долдурулур, мүвафиг шәхсләр тәрәфиндән имзаланыр вә әмәк һаггынын һесабланмасы үчүн мүһасибатлығы тәһвил верилир.

Әмәк өдәнишләри үзрә һесаблашмалар бир ғайда оларағ шәхси һесаб форма № 1шһ-дә һәјата кечирилир. Сонра һесаблашма-өдәмә чөдвәли форма № 1һөч-ә көчүрүлүр вә өдәнилир.

Ајын биринчи јарысы үчүн ишчиләрә планлы ғайдада аванс верилир. Планлы ғайдада аванс мүәјјән олунмуш ғайдада тутуласы веркиләрин мәбләғи чыхылмагла ајлығ әмәк һағгынын 50 % -и һөч-миндә верилир.

Өдәнишин мүддәти гуртардығдан сонра һесаблашма-өдәмә чөдвәлиндә, әмәк һағгыны алмамыш шәхсләрин фамилијаларынын ғаршысында кассир “депонентләшдирилиб” гејдијјаты апармалы-дыр вә депонентләшдирилмиш мәбләғләрин реестрини тәртиб етмәлидир. Чөдвәлин сонунда кассир фактики өдәнилмиш мәбләғ-ләр вә алынмамыш әмәк һағгынын мәбләғи һағда гејдләр етмә-лидир, бу мәбләғләри һесаблашма-өдәмә чөдвәлләринин үмуми јекуну илә тутушдурмалыдыр вә јазылышы өз имзасы илә тәсдиғ етмәлидир. Әкәр пуллар кассир тәрәфиндән дејил, дијкәр шәхс тәрәфиндән верилибсә, онда чөдвөлдә әлавә оларағ (Пулу чөдвәл үзрә верди - вәзифәси, сојады а.а. имза вә тарих) јазылыш едилир.

Өдәниш вә һесаблашма-өдәмә чөдвәлләриндә кассир тәрә-финдән едилмиш гејдләрин чидди јохланышындан сонра верилмиш вә депонентләшдирилмиш јекун мәбләғләри мүәјјән олунмуш ғайда-да касса мәхариҷ ордери тәтбиг етмәклә рәсмијјәтә салыныр.

Депонентләшдирилмиш мәбләғләр әмәк һағгынын верилмәси мүддәтиндән сонракы күн банкын чари бүдчә һесабына тәһвил верилир вә верилмиш мәбләғләрә “касса мәхариҷ ордери” тәртиб едилир.

Штатда олан вә штатданкәнар ишчиләрә һесапланмыш әмәк һағгы вә мүавинәтләр 180 №ли субһесабын кредитиндә вә 08, 20, 21, 17 №ли синтетик һесабларын мүвафиг субһесабларынын, 158, 198 №ли субһесабларын дебетиндә әкс етдирилир.

Өдәнилмиш әмәк һағгы вә мүавинәтләрин мәбләғләри, мүәјјән олунмуш ғайдада һәјата кечирилмиш тутулмалар 180 №ли субһе-сабын дебетиндә вә 17, 18 №ли синтетик һесабларын мүвафиг субһесабларынын, 198, 120, 160 №ли субһесабларын кредитиндә әкс етдирилир.

Хәстәлик вәрәғәләри ајрыча говлуға тикилир вә илин әввәлин-дән хроноложии ғайдада нөмрәләнир. Һәр бир вәрәғәдә һесаблашма-өдәмә чөдвәлләринин нөмрәләри көстәрилир.

181 №ли “Тәғаүдчүләрлә һесаблашмалар” субһесабында али мәктәбләрдә, техникумларда, техники-пешә мәктәбләриндә, мәк-

тәбләрдә, курсларда, елми-тәдгигат идарәләриндә вә башга тәһсил мүүссисәләриндә тәләбәләрә, аспирантлара, докторантлара вә дикәр тәһсил аланлара верилән тәгаүдләр үзрә һесаблашмалар әкс етдирилир.

Тәгаүдләр идарә рәһбәринин әмринә әсасән ајда бир дөфә һесабланыр вә өдәнилир. Тәгаүдләр һесабландыгда 181 №ли субһесабын кредитинә, өдәнилдикдә вә онлардан мүүјјән тутулмалар һәјата кечирилдикдә исә һәмин һесабын дебетинә јазылыр.

182 №ли “Кредитә көтүрүлмүш әмтәәләрә көрә ишчиләрлә һесаблашмалар” субһесабында идарәләрин тичарәт тәшкилатларындан алыб фәһлә вә гуллуғчулара кредит кими вердикләри әмтәәләрә көрә ишчиләрин әмәк һағгындан тутулан мәбләғләр әкс етдирилир.

Кредитә көтүрүлмүш әмтәәләрә көрә ишчиләрин әмәк өдәнишләриндән тутулмуш мәбләғләр 180 №ли субһесабын дебетиндә вә 182 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. Чари бүдчә һесабларындан тичарәт тәшкилатларына көчүрүлмүш мәбләғләр 182 №ли субһесабын дебетиндә вә 09, 10, 11 №ли синтетик һесабларын мұвафиг субһесабларынын кредитиндә әкс етдирилир.

Кредитә көтүрүлмүш әмтәәләрә көрә ишчиләрин әмәк өдәнишләриндән тутулмуш мәбләғләр үзрә һесаблашмаларын аналитик учоту Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылыр.

183 №ли “Әманәт банкларына гојулушлар үчүн нағдсыз көчүрмәләр үзрә ишчиләрлә һесаблашмалар” субһесабында әмәк өдәнишләрини әманәт банкларына гојулуш үчүн нағдсыз көчүрмәк истәјән ишчиләрә һесабланмыш үмуми әмәк өдәнишләриндән онларын әризәсинә әсасән тутулан мәбләғләр әкс етдирилир.

Әманәтләр үзрә һесаблара көчүрмәк үчүн ишчиләрин әмәк һағларындан тутулмуш мәбләғләр 180 №ли субһесабын дебетиндә вә 183 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. 183 №ли субһесабын дебетиндә ишчиләрин банқдакы әманәтләри үзрә һесаблара көчүрүлмүш мәбләғләр әкс етдирилир. Бу заман 09, 10, 11 №ли синтетик һесабларын мұвафиг субһесаблары кредитләшир.

Бу субһесаб үзрә аналитик учот Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылыр.

184 №ли “Сығорта органларына көнүллү сығорталар үчүн нағдсыз көчүрмәләр үзрә ишчиләрлә һесаблашмалар” субһесабында ишчиләрин көнүллү сығорта мұғавиләләри әсасында сығорта органлары илә нағдсыз һесаблашма үзрә сығорта һағларынын

өдәнилмәси үчүн әмәк һагларындан тутулан мәбләғләр әкс етдириләр.

Ишчиләрин әмәк өдәнишләриндән сығорта һагларынын тутулмасы вә онларын сығорта органларынын һесабына көчүрүлмәси мүүјјән олунмуш гайдада сығорта әкенти тәрәфиндән идарәнин муһасибатлығына верилмиш сийаһы вә ја тапшырыглар әсасында һәјата кечирилир.

Әмәк өдәнишләриндән тутулмуш мәбләғләр 184 №ли субһесабын кредитиндә вә 180 №ли субһесабын дебетиндә әкс етдирилир.

Сығорта органынын һесабына чари вә бүдчә һесабындан көчүрүлмүш мәбләғләр 184 №ли субһесабын дебетиндә вә 09, 10, 11 №ли синтетик һесабынын мувафиг субһесабынын кредитиндә әкс етдирилир.

184 №ли субһесаб үзрә аналитик учот Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылыр.

185 №ли “Һәмкарлар иттифагларына үзвлүк һагларынын өдәнилмәси үчүн ишчиләрлә һесаблашмалар” субһесабында һәмкарлар тәшкилатлары илә һесаблашмалар үзрә ишчиләрин вә тәгаүдчүләрин әмәк өдәнишләриндән тутулан үзвлүк һаглары әкс етдирилир.

Үзвлүк һаглары ишчиләрин јазылы әризәләринә әсасән онлара һесапланмыш әмәк өдәнишләриндән тутулур вә нағдсыз көчүрмәләрлә һәмкарлар иттифагына өдәнилир. Һәмкарлар иттифагына үзвлүк һагларынын өдәниши үчүн әмәк өдәнишләриндән тутулан мәбләғләр 180, 181 №ли субһесабынын дебетиндә вә 185 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Чари вә һесаблашма һесабындан көчүрүлмүш мәбләғләр 185 №ли субһесабын дебетиндә вә 09, 10, 11 №ли синтетик һесабынын мувафиг субһесабынын кредитиндә әкс етдирилир.

186 №ли “Банк ссудалары үзрә ишчиләрлә һесаблашмалар” субһесабында банк идарәсиндән, гүввәдә олан гайдаја мувафиг олараг алынмыш ссуданын өдәнилмәси үчүн ишчиләрин әмәк өдәнишләриндән тутулмуш мәбләғләр әкс етдирилир.

Ссуданын өдәнилмәси үчүн ишчиләрин әмәк өдәнишләриндән тутулмуш мәбләғләр 180 №ли субһесабын дебетиндә вә 186 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилирләр.

Чари вә һесаблашма һесабындан көчүрүлмүш мәбләғләр 186 №ли субһесабын дебетиндә вә 09, 10, 11 №ли синтетик һесабынын мувафиг субһесабынын кредитиндә әкс етдирилир.

Әмәк өдәнишләриндән тутулмуш мәбләғләр үзрә ишчиләрлә һесаблашмаларын аналитик учоту Әмлакын (ғијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылып.

187 №ли “Ичра вәрәғәләри вә саир тутулмалар үзрә һесаблашмалар” субһесабында ичра вәрәғәләри вә диқәр сәнәдләр үзрә әмәк өдәнишләриндән вә тәғәүдләрден тутулан мәбләғләр әкс етдирилир.

Ичра вәрәғәләри вә диқәр сәнәдләр үзрә әмәк һағгы вә тәғәүдләрден тутулан мәбләғләр мұвағиг оларағ 180, 181 №ли субһесабларын дебетиндә вә 187 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Ҷари бүдчә һесабындан көчүрүлмүш мәбләғләр 187 №ли субһесабын дебетиндә вә 09, 10, 11 №ли һесабларын мұвағиг субһесабларынын кредитиндә әкс етдирилир.

Ичра вәрәғәләри вә диқәр сәнәдләр әсасында тутулмалар үзрә ишчиләрлә һесаблашмаларын аналитик учоту Әмлакын (ғијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылып.

189 №ли “Көрүлән ишләрә көрә саир һесаблашмалар” субһесабында телевизија вә радио верилишләриндә мұғавиләләр вә бирдәфәлик сифаришләр үзрә мұтәхәссисләрин ишләринә вә чыхышларына көрә штатданкәнар тәркибә (бәстәкарлара, артистләрә, мұәллифләрә) өдәнилән гонорарын мәбләғләри үзрә һесаблашмалар әкс етдирилир.

Һесабланмыш гонорарын мәбләғләри 20, 21 №ли синтетик һесабларын мұвағиг субһесабларынын дебетиндә вә 189 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. 189 №ли синтетик субһесабын дебетиндә мұәјјән олунмуш ғәјдада тутулан веркиләр вә өдәнилмиш гонорар мәбләғләри әкс етдирилир.

19 №ли “Әһалинин социал мұдағиәси, пенсия вә мұавинәт тә’минаты үзрә һесаблашмалар” һесабы

Бу синтетик һесабда әсасән пенсия вә мұавинәт өдәнчләри үзрә идарәләрлә, артығ өдәнилмиш пенсия вә мұавинәт аланларла, әһалинин социал мұдағиә фонду вә әһалинин мәшғуллуғ фонду илә һесаблашмалар әкс етдирилир.

19 №ли “Әһалинин социал мұдағиәси, пенсия вә мұавинәт тә’минаты үзрә һесаблашмалар” һесабы үзрә ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

191 “Пенсия вә мұавинәт өдәнишләри үзрә һесаблашмалар”;

192 “Артыг өдәнилмиш пенсија вә муавинәт өдәнишләринин тутулмасы үзрә һесаблашмалар”;

198 “Әһалинин Сосиал Мүдафиәси Фонду үзрә һесаблашмалар”;

199 “Әһалинин мәшғуллуғу фонду үзрә һесаблашмалар” вә башгалары.

191 №ли “Пенсија вә муавинәт өдәнишләри үзрә һесаблашмалар” субһесабында сосиал мүдафиә органларынын өдәниш сәнәдләри үзрә пенсија-муавинәтләрин өдәниши илә әлагәдар рабитә тәшкилатлары илә һесаблашмалар әкс етдирилир.

192 №ли “Артыг өдәнилмиш пенсија вә муавинәт өдәнишләринин тутулмасы үзрә һесаблашмалар” субһесабында сәһвән өдәнилмиш пенсијаларын вә муавинәтләрин онлары алан шәхсләрдән тутулмасы үзрә әмәлијјатлар әкс етдирилир.

198 №ли “Әһалинин Сосиал Мүдафиәси Фонду үзрә һесаблашмалар” субһесабында сосиал-сығорта өдәнишләри үзрә идарә вә тәшкилатларла вә вәтәндашларын мәчбури сығортасы үзрә Пенсија фонду илә һесаблашмалар әкс етдирилир.

Пенсија вә муавинәтләрин өдәнилмәси үчүн сосиал мүдафиә фондундан алынмыш мәбләғләр 198 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Әһалинин Сосиал Мүдафиәси Фонду һесабына верилән муавинәтләрин һесабланмасы 198 №ли субһесабын дебетиндә вә 180 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Фәһлә вә гуллугчуларын әмәк һағларындан тутулан вә Пенсија фондуна көчүрүлмәли олан мәчбури сығорта өдәмәләринин мәбләғләри 180 №ли субһесабын дебетиндә вә 198 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

199 №ли “Әһалинин мәшғуллуғу фонду үзрә һесаблашмалар” субһесабында идарә вә тәшкилатларын Әһалинин мәшғуллуғу фондуна ајырмалары үзрә һесаблашмалар учота алыныр.

БӨЛМӘ 8. ХӘРЧЛӘР

Бу бөлмәдә идарәләр тәрәфиндән сметалар үзрә нәзәрдә тутулмуш тәдбирләрә чәкилән фактики хәрчләр, һәмчинин диқәр бүдчәләрдән алынмыш вәсаитләр үзрә хәрчләр учота алыныр.

Идарәнин фактики хәрчи смета үзрә нәзәрдә тутулмуш хәрчләрин фактики ичрасыдыр.

Бүдчә үзрә хәрчләрин учоту бүдчә тәснифатынын маддәләри үзрә апарылыр. Фактики хәрчләрин учоту 20 №ли “Бүдчә үзрә хәрчләр” вә 21 №ли “Саир хәрчләр” һесаблирында апарылыр.

20 №ли “Бүдчә үзрә хәрчләр” һесабы

Бу синтетик һесабы үзрә ашағыдакы субһесаблир ачыла биләр:

200 “Идарәләрин сахланмасы вә башга тәдбирләр үчүн бүдчә вәсаитләри үзрә хәрчләр”;

202 “Башга бүдчәләр һесабына хәрчләр”;

203 “Капитал гојулушуна бүдчә үзрә хәрчләр”;

205 “Јерли бүдчәләр һесабына пенсия вә мүавинәтләр үзрә хәрчләр”;

207 “Јерли бүдчәләр үзрә хәрчләр” вә башгалары.

200 №ли “Идарәләрин сахланмасы вә башга тәдбирләр үчүн бүдчә вәсаитләри үзрә хәрчләр” субһесабында һесабаты дәврү әрзиндә бүдчә тәхсисатлары һесабына хәрч мәбләғләри, һәмчинин малийјә вәсаитләри илә бағланмамыш саир хәрч мәбләғләри әкс етдирилир. Бүдчә вәсаитләринин хәрчләнмәси тәсдиг олунмуш хәрчләр сметасына ујғун олараг һәјата кечирилир.

Ил әрзиндә 200 №ли “Идарәләрин сахланмасы вә башга тәдбирләр үчүн бүдчә вәсаитләри үзрә хәрчләр” субһесабында топланан фактики хәрчләри илин сонунда баш кредит сәрәнчамчылары 230 №ли “Идарәләрин вә башга тәдбирләрин хәрчләри үчүн бүдчәдән малийјәләшмәләр” субһесабынын дебетинә вә табечилик-дәки кредит сәрәнчамчылары исә 140 №ли “Идарәләрин вә башга тәдбирләрин хәрчләри үчүн бүдчәдән малийјәләшмәләр үзрә һесабылашмалар” субһесабынын дебетинә силмәклә һәммин һесабы бағлајырлар.

Әкәр бүдчә үзрә фактики хәрчләрин мәбләғи 230 №ли вә ја 140 №ли субһесабы үзрә малийјәләшдирмәдән чох оларса, онда хәрчләр бу субһесаблир үзрә галыға бәрабәр мәбләғдә силинир.

Идарәләрдә малийјәләшмәләр һәм бүдчә, һәм дә диқәр мәнбәләр һесабына нәзәрдә тутулдугда хәрчләр илк нөвбәдә диқәр мәнбәләр һесабына бағланыр вә хәрчләрин галан мәбләғи бүдчә вәсаити һесабына силинир.

Тәхсисатларын вә фактики хәрчләрин аналитик учоту бүдчәдән малийјәләшмәләр китабы форма №1БМ-дә апарылыр.

202 №ли “Башга бүдчәләр һесабына хәрчләр” субһесабында мүәссисәнин сметасында нәзәрдә тутулмајан вә башга бүдчә вә-

сайтлэри һесабына дикәр тәдбирләрә сәрф едилән хәрчләр көстәрилер.

Илин ахырында 202 №ли субһесаб үзрә хәрчләр баш кредит сәрәнчамчылары тәрәфиндән 232 №ли вә ашағы кредит сәрәнчамчылары тәрәфиндән исә 142 №ли субһесабларын дебетинә силинир.

Хәрчләрин аналитик учоту һәр бир тәдбир вә хәрч маддәләри үзрә Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылыр.

203 №ли “Капитал гојулушуна бүдчә үзрә хәрчләр” субһесабында тикинти-гурашдырма ишләринин үсулундан асылы олмајараг бүдчә вәсайтлэри һесабына јени тикинтиләрә, биналарын вә гурғуларын јенидән гурулмасына (реконструксијасына) сәрф олунан мәсрәфләр әкс етдирилер.

Әкәр тикинти тәсәррүфат үсулу илә апарылырса, сәрф олунан мәсрәфләрин мәбләғи 203 №ли субһесабын дебетиндә вә пул вәсайтләринин, һесаблашмаларын, тикинти материалларынын вә гурашдырыласы аваданлыгларын, малсатан вә подратчыларла һесаблашмаларын мувафиг субһесабларынын кредитиндә әкс етдирилер.

Әкәр тикинти подрат үсулу илә апарылырса, көрүлмүш ишләрә көрә һесабларын өдәниши үчүн гәбул едилмиш мәбләғ һәчминдә подратчы илә һесаблашма заманы 203 №ли субһесабын дебетинә вә 150 №ли субһесабын кредитинә муһасибат јазылышы верилер.

Ил әрзиндә тамамланмыш вә истисмара верилмиш объектләр үзрә мәсрәфләр 203 №ли субһесабда һесаба алынырлар. Илин сонунда бу мәсрәфләр баш тәхсисат сәрәнчамчылары тәрәфиндән 231 №ли субһесабын дебетинә вә ашағы тәхсисат сәрәнчамчылары тәрәфиндән исә 143 №ли субһесабын дебетинә силинир.

Тамамланмыш вә истисмара верилмиш тикинти объектләри гәбул-тәһвил актларына әсасән 01 №ли һесабын мувафиг субһесабларынын дебетиндә вә 250 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилер.

Тамамланмамыш вә ја тамамланмыш, лакин истисмара верилмәмиш тикинти объектләри вә реконструксијалар үзрә мәсрәфләр 203 №ли субһесаб үзрә сонракы илин балансына кечирләр.

203 №ли субһесаб үзрә тәсәррүфат үсулу илә һәјата кечирилән тикинтијә мәсрәфләрин аналитик учоту әмлакын (гијмәтлиләрин) учоту карты форма №1Г-дә һәр бир объект үзрә ајрылыгда мәсрәф элементләринә: әмәк һаггы, материаллар, башга бирбаша мәсрәфләр вә гаимә хәрчләринә бөлүнмәклә апарылыр.

Подрат үсулу илэ һөјата кечирилэн тикинтијә мәсрәфләрин учоту бу формада анчаг объектләр үзрә (элементләр үзрә бөлүнмәдән) апарылыр.

Тикинти ишләринин учоту вә гурашдырма үзрә ишләрин учоту ајры-ајрылыгда апарылыр.

205 №ли “Јерли бүдчәләр һесабына пенсия вә мүавинәт үчүн хәрчләр” субһесабында бүдчә вәсаитләри һесабына пенсия вә мүавинәтләрин өдәниши үзрә фактики чәкилмиш хәрчләр әкс етдирилир.

207 №ли “Јерли бүдчәләр үзрә хәрчләр” субһесабында кәнд, гәсәбә вә шәһәр (шәһәр вә рајон табечилијиндәки) бүдчәләринин ичрасы үзрә касса хәрчләри әкс етдирилир.

21 №ли “Саир хәрчләр” һесабы.

Бу синтетик һесаб үзрә ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

210 “Бөлүшдүрүләси хәрчләр”;

211 “Хүсуси вәсаитләр үзрә хәрчләр”;

212 “Хүсуси вәсаитләр һесабына капитал гојулушу вә аваданлыг алынмасы үзрә хәрчләр”;

213 “Саир вәсаитләр үзрә хәрчләр”;

214 “Јени тәсәррүфатчылыг шәраитиндә идарәләрин сахланмасы хәрчләри”;

215 “Бүдчәдәнкәнар фондлар һесабына хәрчләр”;

216 “Бүдчәдәнкәнар фондлар һесабына капитал гојулушларына хәрчләр”;

217 “Истәһсал фәалијјәти үчүн вәсаитләр һесабына хәрчләр”;

218 “Сосиал мүдафиә фондунун вәсаитләри һесабына пенсия вә мүавинәтләрин өдәнишләри үзрә хәрчләр”;

219 “Азтә”минатлы аиләләрин ушагларына верилән мүавинәтләр үзрә хәрчләр” вә башгалары.

210 №ли “Бөлүшдүрүләси хәрчләр” субһесабында һесабат дөврүнүн сонунда конкрет нөв ишләрә (объектләрә) мәһсул вә мө’мулатларын маја дәјәринә дахил едилмәси мүмкүн олмајан мәсрәфләрин галыг мәбләгләри әкс етдирилир.

Бөлүшдүрүлмәси нәзәрдә тутулмуш хәрчләр ај әрзиндә 210 №ли субһесабын дебетиндә вә мүвафиг субһесабларын кредитиндә әкс етдирилир.

Ајын сонунда бу хәрчләр мүәјјән олунмуш гајдада бөлүшдүрүлүр. Јардымчы кәнд тәсәррүфаты вә истәһсалат (тәдрис) е’малатханаларында гаимә хәрчләри илин сонунда бөлүшдүрүлүр.

Гаимә хәрчләри конкрет шәраитдән асылы олараг истәһсалат ишчиләринин, елми ишчиләрин вә и. а. әмәк һаггына јахуд хәрчләнмиш материаллара, вә ја бирбаша мәсрәфләрин топлусуна мütәнасиб олараг бөлүшдүрүлүр (гаимә хәрчләринин бөлүшдүрүлмәси идарәнин учот сијасәти илә мүүјјәнләшдирилир).

Бөлүшдүрүләси хәрчләр 210 №ли субһесабын кредитиндән 08, 20, 21 №ли синтетик һесабларын мұвафиг субһесабларынын дебетинә силинир.

Бу субһесаб үзрә аналитик учот чоһграфалы карталарда апарылыр.

211 №ли “Хүсуси вәсаитләр үзрә хәрчләр” субһесабында рүблүк һесабатларда хүсуси вәсаитләр үзрә хәрчләрин, иллик һесабатларда исә хүсуси вәсаитләр үзрә кәлирләрдән артыг хәрчләрин мәбләғи, һәмчинин јардымчы кәнд тәсәррүфаты вә истәһсалат (тәдрис) е’малатханаларынын битмәмиш истәһсалат үзрә мәсрәфләри әкс етдирилир.

Хәрчләнмиш материалларын, пул вәсаитләринин вә диқәр хәрчләрин мәбләғи 211 №ли субһесабын дебетиндә вә “Материал еһтијатлары”, “Пул вәсаитләри”, “Һесаблашмалар” һесабларынын мұвафиг субһесабларынын кредитиндә әкс етдирилир. Ил әрзиндә чәкилмиш хәрчләрин үмуми мәбләғи илин сонунда 211 №ли субһесабын кредитиндән 400 №ли субһесабын дебетинә силинир.

Хәрчләрин аналитик учоту хүсуси вәсаитләрин нөвләри вә хәрч маддәләри үзрә хүсуси вәсаитләрин учоту китабында (мәркәзләшдирилмиш мұһасибатлыгларда исә бу хәрчләрин учоту һәм дә һәр бир хидмәт едилән идарә үзрә) апарылыр.

Хәрчләрин учоту чоһграфалы карталарда һәјата кечирилә биләр.

212 №ли “Хүсуси вәсаитләр һесабына капитал гојулушу вә аваданлыг алынмасы үзрә хәрчләр” субһесабында ашағыдакылар әкс етдирилир:

- хүсуси вәсаитләр һесабына јени тикинтиләрә, аваданлыгларын алынмасына вә гурашдырылмасына сәрф едилән мәсрәфләр;

- тәдрис мүүссисәләринин вә елми-тәдгигат идарәләринин мадди-техники базасынын кенишләндирилмәси вә мөһкәмләндирилмәси үчүн дахил олан вәсаитләр һесабына јени тикинтиләрә, аваданлыгларын алынмасына вә гурашдырылмасына сәрф едилән мәсрәфләр;

- дижәр бүдчәдәнкәнар вәсаитләр һесабына јени тикинтиләрә сәрф едилән мәсрәфләр;

- бурахылан мәһсулун (аваданлыг вә инвентарын алынмасына, тикинтијә капитал гојулушуна) маја дәјәринә аид едилмәјән истехсалат (тәдрис) е'малатханаларынын, јардымчы кәнд тәсәррүфаты вә тәдрис-тәчрүбә тәсәррүфатларынын мәсрәфләри.

Мәһсулун маја дәјәринә дахил олан истехсалат е'малатханаларынын, јардымчы кәнд тәсәррүфатынын мәсрәфләри, һәмчинин тәсәррүфат мугавиләли елми-тәдгигат ишләринин јеринә јетирилмәмәси үзрә мәсрәфләр 08 №ли синтетик һесабын мувафиг субһесабларында учота алыныр.

Илин сонунда, тамамланмыш вә истисмара верилмиш объектләр үзрә мәсрәфләр, һәмчинин бурахылан мәһсулун маја дәјәринә аид едилмәјән дижәр мәсрәфләр 212 №ли субһесабын кредитиндән 400, 246 №ли субһесабларын дебетинә силинирләр. Тамамланмамыш вә тамамланмыш, лакин истисмара верилмәмиш тикинти вә гурашдырылма объектләри үзрә мәсрәфләр 212 №ли субһесаб үзрә балансда галыр.

Бу субһесаб үзрә аналитик учот әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылыр.

213 №ли "Саир вәсаитләр үзрә хәрчләр" субһесабында бүдчәдәнкәнар вәсаитләр һесабына хәрчләр, һәмчинин кечмиш илләрдә смета үзрә едилән гәнаәт һесабына фактики хәрчләр әкс етдирилир. Бу хәрчләр илин ахырында мувафиг фондлара силинәрәк көстәрилән һесаб бағланылыр. Бу субһесабда, һәмчинин јерли инзибати тәшкилатларын әлавә малијјә ресурслары фондунун вәсаитләри һесабына хәрчләр вә дижәр тәдбирләр үчүн хәрчләр әкс етдирилир.

Ил әрзиндә 213 №ли субһесабын дебетиндә топланан хәрчләр илин сонунда 176, 238, 240, 246 №ли субһесабларын дебетинә силинмәклә бағланылыр.

Гәзет вә журналлар үзрә абунә хәрчләри мугавиләләр вә дижәр тәсдигедичи сәнәдләр әсасында бирбаша 20 вә 21 №ли синтетик һесабларын мувафиг субһесабларынын дебетинә силинир.

Хәрчләрин аналитик учоту ајры-ајры тәшкилатларын (сифаришчиләрин) вә тәдбирләрин бөлмәси үзрә чохсүтунлу картларда апарылыр.

214 №ли "Јени тәсәррүфачылыг шәраитиндә идарәнин сахланмасы хәрчләри" субһесабында јени тәсәррүфат механизминә кечмиш идарә вә тәшкилатларын истехсалат вә сосиал-инкишаф

фондунун вә мадди һәвәсләндирмә фондунун вәсаитләри һесабына һәјата кечирилән идарәнин сахланмасы, иш вә хидмәтләрин јеринә јетирилмәси үзрә фактики мәсрәфләр, әмәк һаггына чәкилән мәсрәфләр, мадди вә она бәрәбәр тутулан мәсрәфләр учота алыныр. Бу заман 214 №ли субһесабын дебетинә вә “Материал еһтијатлары”, “Пул вәсаитләри”, “Һесаблашмалар” вә б. учот бөлмәләринин мүвафиг субһесабларынын кредитинә мүһасибат јазылышы верилир.

214 №ли субһесаб үзрә фактики хәрчләр идарәнин бүтүн дахил-олмалары һесабына һәјата кечирир.

Фактики хәрчләрин аналитик учоту бу тә’лимата ујғун олагаг мүвафиг субһесабларда апарылыр. Ил тамам олдугдан сонра фактики хәрчләр мүвафиг фондларын, мадди вә она бәрәбәр тутулан мәсрәфләрин азалмасына силинир вә 214 №ли субһесабын кредитиндә вә мүвафиг олагаг 240, 241, 246 вә 249 №ли субһесабларын дебетиндә әкс етдирилир.

215 №ли “Бүдчәдәнкәнар фондлар һесабына хәрчләр” субһесабында назирликләр, баш идарәләр вә Ичра һакимийјәти органлары тәрәфиндән гәбул олунмуш гајдада јарадылмыш бүдчәдәнкәнар фондлар һесабына хәрчләр әкс етдирилир. Ил тамам олдугдан сонра, 215 №ли субһесаб үзрә ил әрзиндә чәкилмиш хәрчләр 272 №ли субһесабын дебетинә силинмәклә бағланыр.

215 №ли субһесаб үзрә әмәлијјатларын аналитик учоту бүдчә тәснифатынын һәр бир тәдбири вә хәрч маддәләри үзрә әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылыр.

216 №ли “Бүдчәдәнкәнар фондлар һесабына капитал гојулушларына хәрчләр” субһесабында һөкүмәт органларынын бүдчәдәнкәнар фондлары һесабына капитал гојулушларына чәкилән хәрчләр учота алыныр. Тамамланмыш вә истисмара верилмиш объектләр үзрә мәсрәфләр ил әрзиндә 216 №ли субһесабда топланыр вә илин сонунда 272 №ли субһесабын дебетинә силинир.

216 №ли субһесаб үзрә подрат үсулу илә һәјата кечирилән тикинтијә мәсрәфләрин аналитик учоту һәр бир объект үзрә әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылыр, тәсәррүфат үсулу илә һәјата кечириләнләр исә - һәр бир объект үзрә ајрылыгда, мәсрәф элементләринә: әмәк һаггы, материаллар, дијәр бирбаша мәсрәфләр вә гаимә хәрчләринә бөлүшдүрүлмәклә апарылыр. Тикинти ишләринин учоту вә гурашдырма үзрә ишләрин учоту ајрылыгда апарылыр.

217 №ли “Истәһсал фәәлијјәти үчүн вәсаитләр һесабына хәрчләр” субһесабында анчаг рүбләр әрзиндә тәдрис мүәссисә-

ләринин истехсалат фәалијјәти үчүн кәлирләриндән ајырмалар һесабына хәрчләр кәстәрилир.

217 №ли субһесабын дебетинә мүүјән олунмуш гәјдада ајры-ајры тәдбирләрә хәрчләнмиш мәбләғләр јазылыр, бу заман 111, 120 №ли вә б. субһесаблар кредитләширләр. Илин сонунда фактики чәкилмиш хәрчләрин мәбләғи 217 №ли субһесабын кредитиндән 402 №ли “Техники пешә мәктәбләринин истехсалат фәалијјәтиндән кәлирләр” субһесабынын дебетинә силинир.

217 №ли субһесаб үзрә аналитик учот тәдбирләрин нөвләри үзрә чоһграфалы карталарда апарылыр.

218 №ли “Сосиал мүдафиә фондунун вәсаитләри һесабына пенсия вә мүавинәтләрин өдәнишләри үзрә хәрчләр” субһесабында Азәрбајҗан Республикасы Дөвләт Сосиал Мүдафиә фондунун вәсаитләри һесабына пенсия вә мүавинәтләрин өдәнишинә чәкилмиш фактики хәрчләр учота алыныр.

219 №ли “Азтә”минатлы аилләрин ушағларына верилән мүавинәтләр үзрә хәрчләр” субһесабында алимент өдәнишиндән бојун гачырдығы үчүн даһили ишләр органлары тәрәфиндән ахтарышда олан валидејнләрин һәдди-бүлуға чатмамыш ушағларына мәһкәмәнин гәрары илә мүвәғгәти мүавинәтләрин өдәниши үзрә хәрчләр учота алыныр. Бу субһесаб әһалинин сосиал мүдафиәси органларында тәтбиг олунур.

БӨЛМӘ 9. МАЛИЈҖӘЛӘШМӘЛӘР.

23 №ли “МалијҖәләшмәләр” һесабы.

23 №ли синтетик һесаб баш тәхсисат сәрәнчәмчылары тәрәфиндән тәтбиг едилир. Бу һесаб үзрә ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

230 “Идарәләрин вә башга тәдбирләрин хәрчләринә бүдчәдән малијҖәләшмәләр”;

231 “Капитал гојулушларынын бүдчәдән малијҖәләшдирилмәси”;

232 “Башга бүдчәләр һесабына малијҖәләшмәләр”;

234 “Сосиал Мүдафиә фондунун вәсаитләри һесабына пенсия вә мүавинәт өдәнишләринин малијҖәләшдирилмәси”;

235 “Јерли бүдчәләр һесабына пенсияја әлавә вә мүавинәтләри өдәнишләринин малијҖәләшдирилмәси”;

236 “Ушағ мүәссисәләринин сахланылмасы үчүн валидејнләрин вәсаити”;

238 “Идарəнин сахланмасы үчүн саир вəсаитлəр” вə башгалары.

230 №ли “Идарəлəрин вə башга тəдбирлəрин хəрчлəринə бəдчəдən малијјəлəшмəлəр”, 231 №ли “Капитал гојулушларынын бəдчəдən малијјəлəшдирилмəsi” вə 232 №ли “Башга бəдчəлəр һесабына малијјəлəшмəлəр” субһесабларында бəдчəдən алынмыш малијјəлəшмəлəр учота алыныр.

230-232 №ли субһесабларын кредитиндə ашағыдакылар əкс етдирилир:

- алынмыш вəсаитлəрин мəблəғлəри;
- ашкар едилмиш материал артығларынын вə əвəзсиз алынмыш материалларын мəблəғлəри.

230-232 №ли субһесабларын дебетиндə ашағыдакылар əкс етдирилир:

- кери чағырылмыш вəсаитлəрин мəблəғлəри;
- иллик һесабатлар əсасында илин сонунда силинən хəрчлəрин мəблəғлəри;
- əмлакын (гијмəтлилəрин) əскиккəлмəsi, нормадан артығ иткилəр вə дикəр үмидсиз борчлар үзрə силинəsi мəблəғлəр.

230 №ли субһесаб үзрə аналитик учот чоҳграфалы картларда апарылыр.

231 вə 232 №ли субһесаблар үзрə аналитик учот Əмлакын (гијмəтлилəрин) учот карты форма №1Г-дə апарылыр.

234 №ли “Сосиал Мұдафиə фондунун вəсаитлəри һесабына пенсија вə мұавинəт əдəнишлəринин малијјəлəшдирилмəsi” субһесабында Азəрбајҗан Республикасынын əрази бəлкəлəриндən алынмыш малијјəлəшмəлəрин мəблəғлəри учота алыныр, 235 №ли “Јерли бəдчəлəр һесабына пенсијаја əлавə вə мұавинəтлəрин əдəнишлəринин малијјəлəшдирилмəsi” субһесабында исə əһалинин сосиал мұдафиəsi органларында пенсијаја əлавə вə мұавинəтлəрин əдəнишлəри үзрə мұвафиг бəдчəлəрдən дахил олмуш малијјəлəшмəлəрин мəблəғлəри учота алыныр.

236 №ли “Ушаг мұəссисəлəринин сахланылмасы үчүн валидејнлəрин вəсаити” субһесабында интернат мəктəблəрдən башга, мəктəбəгəдəр ушаг мұəссисəлəриндə ушағларын сахланылмасы үчүн валидејнлəрдən дахил олан вəсаитлəр һесабына мəвчуд малијјəлəшмəлəр əкс етдирилир.

Һесабланмыш əдəнишлəрин мəблəғлəри 236 №ли субһесабын кредитиндə вə 172 №ли субһесабын дебетиндə əкс етдирилир.

Илин сонунда бəдчə (200 №ли субһесаб) үзрə фактики хəрчин бир һиссəsi (236 №ли субһесабда олан мəблəғ гəдəр) 236 №ли

субһесабын дебетинә силинир. 200 №ли субһесабда галан мәбләғ исә 230 вә ја 140 №ли субһесабларын дебетинә силинир.

Бу субһесаб үзрә аналитик учот әмлакын (гијмәттилиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылыр.

238 №ли “Идарәнин сахланылмасы үчүн саир вәсаитләр” субһесабында саир мәнбәләр һесабына мөвчуд гајдалара ујғун алыннан малијјәләшмәләр вә идарәнин хәрчләринә вә диқәр тәдбирләрә јөнәлдилән, јерли инзибати органларын әлавә малијјә ресурслары фондунун вәсаитләри учота алыныр.

Илин сонунда бүдчә (200, 213 №ли субһесаблар) үзрә фактики хәрчләрин бир һиссәси (238 №ли субһесабда олан мәбләғ гәдәр) 238 №ли субһесабын дебетинә силинир. 200 вә 213 №ли субһесабларда галан мәбләғләр исә өз тә’јинаты үзрә 230 вә ја 140 №ли субһесабларын дебетинә силинир.

Бу субһесаб үзрә аналитик учот әмлакын (гијмәттилиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылыр.

Гејд: 23 №-ли һесаб үзрә кәстәриләнләр (хәзинәдарлыг системиндә хәзинәдарлығын тә’лиматларына ујғун һәјата кечирилир).

БӨЛМӘ 10. МӘГСӘДЛИ ТӘ’ЈИНАТЛАРЫН ФОНДЛАРЫ ВӘ ВӘСАИТЛӘРИ

24 №ли “Мәгсәдли тә’јинатларын фондлары вә вәсаитләри” һесабы

24 №ли “Мәгсәдли тә’јинатларын фондлары вә вәсаитләри” синтетик һесабы үзрә ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

240 “Мадди-марағ фонду”;

241 “Әмәк өдәнишләринин ваһид фонду”;

244 “Азтә”минатлы аилләрин ушағларына верилән мүавинәтләрин өдәниши үчүн вәсаитләр”;

245 “Декабр ајынын икинчи јарысы үчүн әмәк һаггыны габагчадан өдәмәк үчүн банкдан алынмыш вәсаитләр”;

246 “Истәһсал вә социал инкишаф фонду”;

248 “Банк кредитләри”;

249 “Материал вә она бәрабәр кәтүрүлән мәсрәфләр” вә башгалары.

240 №ли “Мадди-мараг фонду” субһесабында ашағыдакылар әкс етдирилир:

- хусуси тапшырыгларын јеринә јетирилмәси үзрә мүкафатларын өдәнилмәси вә ишчиләрә мадди јардымларын верилмәси үчүн идарәләрә дахил олан вәсаитләр;

- смета үзрә хәрчләнмәмиш вәсаит галыгларынын идарәнин тапшырыглар үзрә мәбләғләрин чари һесабында сахланмасына ичазә верилдији һалларда һәмин мәбләғләр һесабына мадди мараг фондуна ајрылан мәбләғләр;

- елми-тәдгигат ишләринин јеринә јетирилмәси үзрә јарадылмыш мадди-мараг фондунун вәсаитләри. Бу фонда дахил олан вәсаитләр 240 №ли субһесабын кредитиндә вә мүвафиг субһесабларын дебетиндә әкс етдирилир. Өдәнилмиш мүкафатларын вә кәстәрилән бирбаша көмәјин мәбләғи 240 №ли субһесабын дебетиндә вә 110 вә ја 120 №ли субһесабларын кредитләриндә әкс етдирилир;

- мәдәни-маариф идарәләринин (сарајлар, мәдәнијјәт евләри, клублар, музејләр вә башгалары) ишчиләри үчүн јарадылмыш мадди мараг фондунун вәсаитләри. Мүкафат фондуна һесабланмыш мәбләғләр гүввәдә олан гајдаја әсасән 400 №ли субһесабын дебетиндә вә 240 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. Мүкафатлар өдәниләркән 240 №ли субһесабын дебетинә вә 111 вә ја 120 №ли субһесабларын кредитинә мүһасибат јазылышы верилир;

- гүввәдә олан ганунверичилијә мүвафиг олараг диқәр фондларын јарадылмасы үчүн дахил олмуш вәсаитләр.

Вәсаитләр дахил олдугча 240 №ли субһесабын кредитинә вә мүвафиг субһесабларын дебетинә мүһасибат јазылышы верилир.

Кәстәрилән фондун јаранмасы үчүн дахил олмуш вә банк идарәләриндә чари һесаблара көчүрүлмүш мәбләғләр 240 №ли субһесабын кредитиндә вә 110 №ли субһесабын дебетиндә әкс етдирилир. Фондларын јарадылмасы үчүн чари бүдчә һесабларындан көчүрүлмүш мәбләғләр 200 №ли субһесабын дебетиндә вә 09, 10 №ли синтетик һесабларын мүвафиг субһесабларынын кредитиндә әкс етдирилир.

Јени тәсәррүфат механизминә кечмиш вә малијјә вәсаитләринин ваһид фондунун бөлүшдүрүлмәсинин биринчи үсулуну тәтбиг едән идарә вә тәшкилатларда мадди һәвәсләндирмә фондунун јаранмасына дахил олмуш вәсаитләр 270 №ли субһесабын дебетиндә вә 240 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Мәдәни-маариф ишләринин јеринә јетирилмәсинә көрә мәдәни-маариф идарәләриндә (мәдәнијјәт евләри, сарајлар, клублар вә музејлар) дахил олан вәсаитләрдән ишчиләрә вериләчәк мүкафатлар үчүн фонд јарадыла биләр. Бу фонда ајырмалар һесабыландыгда 400 №ли субһесабын дебетиндә 240 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. Мүкафатлар өдәндикдә исә 240 №ли субһесабын дебетиндә, 111 №ли, јахуд 120 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Саир мәнбәләрдән диһәр фондлар да јарадылдыгда дахил олан мәбләғләр 240 №ли субһесабын кредитиндә вә мүвафиг субһесабыларын дебетиндә әкс етдирилир.

Јени тәсәррүфатчылыг системинә кечмиш вә малијјә вәсаитләринин ваһид фондунун бөлүшдүрүлмәсинин биринчи методундан истифадә едән идарәләрдә мадди мараг фондуна дахил олан мәбләғләр 270 №ли субһесабын дебетиндә вә 240 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Јени тәсәррүфатчылыг системинә кечмиш вә малијјә вәсаитләринин ваһид фондунун бөлүшдүрүлмәсинин биринчи методундан истифадә едән идарәләрдә илин сонунда әмәк өдәнишләринин ваһид фондуна едилән гәнаәт мәбләғи мадди мараг фондуна јөнәлдикдә 241 №ли субһесабын дебетиндә вә 240 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

240 №ли субһесабын аналитик учоту чоһграфалы картларда апарылыр.

241 №ли “Әмәк өдәнишләринин ваһид фонду” субһесабында әмәк өдәнишләри үзрә вәсаитләр учота алыныр. 241 №ли субһесабы јени тәсәррүфатчылыг шәраитиндә ишләјән вә өзүнү малијјәләшдирән идарәләр тәрәфиндән тәтбиг едилир.

Мүәјјән едилмиш нормативләр әсасында малијјә вәсаитләринин үмуми мәбләғиндән әмәк өдәнишләринин ваһид фонду јарадыларкән 270 №ли субһесабын дебетиндә вә 241 №ли субһесабын кредитиндә јахуд јухары тәшкилат вә башга идарә, мүәссисә вә тәшкилатлар тәрәфиндән бу фонда мәгсәдли малијјәләшмәләр шәклиндә пул вәсаити көчүрүлдүкдә исә 113 №ли субһесабын дебетиндә вә 241 №ли субһесабын кредитиндә мүһасибат јазылышы апарылыр.

214 №ли субһесабадакы фактики хәрчләрдән әмәк өдәнишләри үзрә хәрчләр илин сонунда 241 №ли субһесабын дебетинә силинир.

Јени тәсәррүфатчылыг шәраитинә кечмиш вә малијјә вәсаитләринин бөлкүсүнү тәсәррүфатчылығын биринчи үсулу илә апаран

идарэләрдә әмәк өдәнишләринин ваһид фондуна едилән гәнаәт мәбләғләри илин сонунда мадди марағ фондуна јөнәлдилдикдә 241 №ли субһесабын дебетинә вә 240 №ли субһесабын кредитинә јазылып.

Әмәк өдәнишләринин ваһид фондунун аналитик учоту чоһгра-фалы картларда һәјата кечирилир.

244 №ли “Азтә”минатлы аиләләрин ушағларына верилән мұавинәтләрин өдәниши үчүн вәсаитләр” субһесабында әһалинин социал мүдафиәси органларында һәддибулуға чатмајан ушағлара мұвәггә-ти мұавинәт өдәнишләри учота алыныр.

245 №ли “Декабр ајынын икинчи јарысынын әмәк һағгыны габағчадан өдәмәк үчүн банкдан алынған вәсаитләр” субһесабында нөвбәти илин тәхсисатлары һесабына декабр ајынын икинчи јары-сына көрә әмәк һағгыны габағчадан өдәмәк үчүн банкдан алынмыш вәсаитләр әкс етдирилир.

Декабр ајынын икинчи јарысына көрә әмәк һағгыны габағчадан өдәмәк үчүн банк идарәләриндән алынмыш вәсаитләр 245 №ли субһесабын кредитиндә, 120 вә ја 160 №ли субһесабын дебетиндә (әкәр идарәдә штат чәдвәли үзрә кассир вәзифәси нәзәрдә тутулмајыбса) әкс етдирилир. Јени илин әввәлиндә әмәк һағгыны габағчадан өдәмәк үчүн алынмыш вәсаитләр 245 №ли субһесабын дебетиндә, 09 вә ја 10 №ли һесабларын мұвафиг субһесабларынын кредитиндә әкс етдирилир.

246 №ли “Истәһсал вә социал инкишаф фонду” субһесабында гүввәдә олан ганунверичиликлә нәзәрдә тутулмуш хәрчләрин ма-лијјәләшдирилмәсинә јөнәлдилән мәгсәдли вә тә”јинатлы вәсаит-ләр учота алыныр.

Елми-тәдгигат идарәләриндә бу субһесабда тәсәррүфат мұға-виләләри үзрә јеринә јетирилән елми-тәдгигат ишләриндән кәлән кәлирләрин хәрчләрдән артығ олан мәбләғләри, кәшфләрә верилән лисензијаларын сатышындан, еләчә дә артығ вә тәсәррүфатдан чыхмыш аваданлығын сатышындан даһил олан вәсаитләрин һәрә-кәти учота алыныр.

Али вә орта ихтисас мәктәбләриндә онларын мадди-техники базасынын кенишләндирилмәсинә вә мөһкәмләндирилмәсинә мұәјјән олунмуш гајдада даһил олан вәсаитләрин һәрәкәти дә 246 №ли субһесабда учота алыныр. Истәһсал вә социал инкишаф фондуна даһил олан мәбләғләр мұвафиг субһесабларын дебетиндә вә 246 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Елми-тәдгигат идарәләринин истеһсал вә социал инкишаф фонду һесабына јени тикинтиләрә, аваданлыгларын алынмасына вә гурашдырылмасына сәрф едилән мәсрәфләр 212 №ли субһесабада учота алыныр. Илин сонунда баша чатдырылмыш вә истифадәје верилмиш тикинти объектләри үзрә мәсрәфләр 246 №ли субһесабын дебетиндә әкс етдирилир.

Фондун истифадә едилмәмиш галығы нөвбәти илә кечирилир. Јени тәсәррүфатчылыг шәраитинә кечмиш идарә вә тәшкилатларда мүәјјән олунмуш нормативләр үзрә истеһсал вә социал инкишаф фонду тәшкил едилдикдә 270 №ли субһесабын дебетиндә вә 246 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Истеһсал вә социал инкишаф фонду вәсаитләри һесабына һәјата кечирилән фактики хәрчләр илин сонунда 246 №ли субһесабын дебети вә 214 №ли субһесабын кредити үзрә әкс етдириләрәк фондун азалдылмасына силинир.

Илин сонунда материал вә она бәрәбәр кәтүрүлән мәсрәфләр үзрә вәсаитләрин гәнаәт мәбләғләри 249 №ли субһесабын дебети вә 246 №ли субһесабын кредити үзрә әкс етдириләрәк истеһсал вә социал инкишаф фондуна кәчүрүлүр.

246 №ли субһесабын аналитик учоту чоһграфалы карталарда вәсаитләрин даһил олмасы (тәшкили) мәнбәләри үзрә вә онларын истифадә истигамәтләри үзрә апарылыр.

248 №ли “Банк кредитләри” субһесабында мүвафиг ганунверичилијә ујғун олараг мадди-техники базанын тәшкили, кенишләндирилмәси вә башга мәгсәдләр үчүн банк идарәләриндән алынмыш узунмүддәтли вә ғысамүддәтли кредит мәбләғләри учота алыныр.

Алынмыш узунмүддәтли вә ғысамүддәтли банк кредитләринин мәбләғи 248 №ли субһесабын кредитиндә, 111 вә ја 113 №ли субһесабларын дебетиндә әкс етдирилир.

Узунмүддәтли вә ғысамүддәтли банк кредитләринин һесабына мадди-техники базанын тәшкили вә кенишләндирилмәси үзрә мәсрәфләр 111, 113 №ли субһесабларын кредити, мүвафиг олараг 120, 130, 178 №ли субһесабларын дебети үзрә әкс етдирилир. Кредитләр мадахил-мәхариҷ сәнәдләри илә нәзәрдә тутулмуш мәгсәдләрә истифадә едилир.

Узунмүддәтли вә ғысамүддәтли банк кредитләри бағланаркән 248 №ли субһесабын дебетинә, 111, 113 №ли субһесабларын кредитинә мүһасибат јазылышы верилир.

248 №ли субһесабын аналитик учоту кредитләрин нөвү үзрә вә онлары верән банклар үзрә чоһграфалы картларда апарылыр.

249 №ли “Материал вә она бәрабәр кәтүрүлән мәсрәфләр” субһесабында бүдчә тәснифатынын маддәләриндән бүтүн нөв әмәк өдәнишләри вә тәгаүдләр чыхылмагла галан хәрчләр учота алыныр.

Кредитләрә кәрә өдәнилмиш фаиз мәбләғләри вә игтисади санксия шәклиндә өдәнилмиш мәбләғләр дә материал вә она бәрабәр кәтүрүлән мәсрәфләрин тәркибинә дахил едилир.

Јени тәсәррүфатчылыг шәраитинә кечмиш идарә вә тәшкилатларда 249 №ли субһесабдан истифадә едилир.

Илин сонунда материал вә она бәрабәр кәтүрүлмүш мәсрәфләр һесабына һәјата кечирилән фактики хәрчләр 249 №ли субһесабын дебетиндә, 214 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдириләрәк силинир.

Материал вә она бәрабәр кәтүрүлмүш мәсрәфләр үзрә (бүтүн нөв әмәк өдәнишләри вә тәгаүдләр чыхылмагла) вәсаитләрин гәнаәти илин сонунда истәһсал вә социал инкишаф фондуна кәчүрүләрәк 249 №ли субһесабын дебетинә вә 246 №ли субһесабын кредитинә мүһасибат јазылышы едилир.

25 №ли “Әсас вәсаитләрин фонду” һесабы

250 №ли “Әсас вәсаитләрин фонду” субһесабында идарәнин билаваситә сәрәнчамында олан әсас вәсаитләрин фондуна (көһнәлмә чыхылмагла) гојулушлар учота алыныр. Јени тикинти объектләри истифадәјә вериләркән 250 №ли субһесабын кредитиндә вә 01 №ли “Әсас вәсаитләр” һесабынын мүвафиг субһесабларынын дебетиндә мүһасибат јазылышы илә әкс етдирилир.

Әсас вәсаитләрин әлдә едилмәси 250 №ли субһесабын кредитиндә вә 20, 21 №ли синтетик һесабларын мүвафиг субһесабларынын дебетиндә әкс етдирилир.

Әсас вәсаитләр әвәсиз олараг алындыгда илк дәјәри илә 01 №ли “Әсас вәсаитләр” һесабынын мүвафиг субһесабларынын дебетиндә, галыг дәјәри илә 250 №ли “Әсас вәсаитләрин фонду” субһесабынын кредитиндә вә көһнәлмә мәбләғи үзрә исә 020 №ли “Әсас вәсаитләрин көһнәлмәси (амортизасиясы)” субһесабынын кредитиндә әкс етдирилир.

Әсас вәсаитләр тәсәррүфатдан чыхарылдыгда (сатылдыгда, синдикдә вә ја әвәсиз олараг верилдикдә) илк дәјәри үзрә 01 №ли “Әсас вәсаитләр” һесабынын мүвафиг субһесабларынын кредитиндә, галыг дәјәри үзрә 250 №ли “Әсас вәсаитләрин фонду” субһесабынын дебетиндә вә көһнәлмә мәбләғи үзрә исә 020 №ли

“Әсас вәсаитләрин көһнәлмәси (амортизасијасы) субһесабынын дебетиндә мұһасибат јазылышы илә әкс етдирилир.

250 вә 020 №ли субһесабларын аналитик учоту Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылыр.

26 №ли “Азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјаларын фонду” һесабы

260 №ли “Азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар фонду” субһесабында идарәнин билаваситә сәрәнчамында олан азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјаларын дәјәри учота алыныр.

Әлдә едилмиш азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјаларын, ағларын, јатаг ләвазиматларынын, кејим вә ајаггабыларын дәјәри 260 №ли субһесабын кредитиндә вә 20, 21 №ли синтетик һесабларын мұвафиг субһесабларынын дебетиндә әкс етдирилир. Истисмардан чыхмыш азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјаларын, ағларын, јатаг ләвазиматларынын, кејим вә ајаггабыларын дәјәри 260 №ли субһесабын дебетиндә, 071 вә 073 №ли субһесабларынын кредитиндә әкс етдирилир.

260 №ли субһесаб үзрә галыг мәбләғләри 070, 071, 072, 073 №ли субһесаблар үзрә галыг мәбләғләринә бәрабәр олмалыдыр.

260 №ли субһесабын аналитик учоту Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә апарылыр.

27 №ли “Малијјә вәсаитләринин фонду” һесабы

27 №ли “Малијјә вәсаитләринин фонду” синтетик һесабына ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

270 №ли “Малијјә вәсаитләринин ваһид фонду”;

271 №ли “Мәркәзләшдирилмиш фондлар вә малијјә еһтијатлары”;

272 №ли “Бүдчәдәнкәнар фондлар” вә башгалары.

270 №ли “Малијјә вәсаитләринин ваһид фонду” субһесабында һесабат дөврүнүн сонуна узунмүддәтли игтисади нормативләр үзрә бүдчәдән ајрылмыш вәсаитләр, төләбәләрин (шакирдләрин) рүблүк вә ајлыг фондлар үзрә бөлүшдүрүлмүш јатагхана һағлары, истеһсалат фәалијјәти үзрә мәһсул сатышындан, көрүлән иш вә хидмәтләрдән, ушаг мүәссисәләриндә, интернат мәктәбләриндә, хусуси мәктәбләрдә, ушаг мусиги вә рәссамлыг мәктәбләриндә ушағларын

сахланмасы вә тәдриси үчүн дахилолмалар вә саир мәбләғләр учота алынараг 113 №ли субһесабын дебети, 270 №ли субһесабын кредити үзрә әкс етдирилир.

Малијјә вәсаитләринин ваһид фондунун аналитик учоту вәсаитләрин нөвләри үзрә (бүдчәдән дахилолмалар, мүгавиләләр үзрә јеринә јетирилмиш ишләрдән (хидмәтләрдән) дахилолмалар, әһалијә кәстәрилән пуллу хидмәтләрдән дахилолмалар, идарә, тәшкилат вә ајры-ајры вәтәндашларын өдәдији кәнүллү үзвлүк һагглары вә дијәр) дахилолмалар чоһграфалы карталарда апарылыр.

Идарә, тәшкилат вә вәтәндашларын пул вәсаитләри шәклиндә өдәдији кәнүллү үзвлүк һаггы малијјә вәсаитләринин ваһид фондуна дахил олур вә үзвлүк һаггынын мәгсәдли тә"јинаты мүәјјән олунмајыбса үмуми әсасларла хәрчләнир.

Мәгсәдли тә"јинатлы үзвлүк һагглары мүвафиг фондлара дахил олараг үзвлүк һаггыны өдәјән шәхс тәрәфиндән кәстәрилмиш еһтијачлара хәрчләнир.

Мүгавиләләр үзрә јеринә јетирилән иш вә хидмәтләрә кәрә сифаришчидән дахил олан вәсаитләр 113 №ли субһесабын дебетиндә, 157 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. Мүгавиләләр үзрә ишләрин (хидмәтләрин) јеринә јетирилмәсиндән дахил олан вәсаитләр сифариш вә ја онун ајры-ајры мәрһәләләри јеринә јетирилдикчә 157 №ли субһесабын дебети, 270 №ли субһесабын кредити үзрә әкс етдириләрәк малијјә вәсаитләри фондунун тәркибинә дахил едилир. Сифариш (вә ја онун мәрһәләси) рүб (ај) әрзиндә јеринә јетирилмәдикдә сифаришчидән дахил олмуш вәсаитләр планда мөвчуд һесабат дөврүндә сифаришин (мәрһәләнин) јеринә јетирилмәсинә нәзәрдә тутулмуш хәрчләр һәчминдә малијјә вәсаитләринин ваһид фондуна кәчүрүлүр.

Фондларын формалашмасы һәр рүб (һәр ај) малијјә вәсаитләринин ваһид фондунун бөлүшдүрүлмәсинин гәбул едилмиш үсулундан асылы олараг һәјата кечирилир (бу үсул идарәнин (мүәссисәни) учот сијасәти илә мүәјјәнләшдирилир).

Малијјә вәсаитләринин ваһид фондунун бөлүшдүрүлмәсинин биринчи үсулуну тәтбиг едән идарәләр мүвафиг фондларын јарадылмасы үзрә әмәлијјатлары мүһәсибат учотунда ашағыдакы гәјдада әкс етдириләр.

Малијјә вәсаитләринин үмуми мәбләғинә тә"јин едилмиш нормативләр үзрә әмәк һаггы фондунун јарадылмасы учотда 270 №ли субһесабын дебетиндә вә 241 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. Малијјә вәсаитләринин үмуми мәбләғиндән мате-

риал вә она бәрабәр кәтүрүлән мәсрәфләрин өдәнилмәси үчүн план һәчминдә мәнбәләр јарадылып вә бу заман 270 №ли субһесабын дебетинә вә 249 №ли субһесабын кредитинә мұһасибат јазылышы едилир. Галан вәсаитләрдән мүәјјән едилмиш нормативләр үзрә истәһсал вә социал инкишаф фонду јарадылып. Бу заман 270 №ли субһесабын дебетинә, 246 №ли субһесабын кредитинә мұһасибат јазылышы едилир.

Малијјә вәсаитләринин ваһид фондунун галан һиссәси мадди һәвәсләндирмә фондуна јөнәлдиләрәк 270 №ли субһесабын дебетиндә, 240 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Рүбүн (ајын) сонунда материал вә она бәрабәр кәтүрүлән мәсрәфләр үзрә касса хәрчләри планда нәзәрдә тутулмуш мәсрәфләрдән артыг оларса, артыг кәлән мәбләғ истәһсал вә социал инкишаф фондунун бөлкүсүнә гәдәр малијјә вәсаитләринин ваһид фондуна аид едилир. һесабланмыш мәбләғ 270 №ли субһесабын дебетиндә, 249 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Малијјә вәсаитләринин ваһид фондунун бөлүшдүрүлмәсинин икинчи үсулуну тәтбиг едәркән рүбүн (ајын) сонунда материал вә она бәрабәр кәтүрүлән мәсрәфләрин өдәнилмәси үчүн план һәчминдә мәнбәләр јарадылараг 270 №ли субһесабын дебетиндә, 249 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Малијјә вәсаитләринин ваһид фондунун галығы тө"јин едилмиш нормативләр үзрә истәһсал вә социал инкишаф фондуна кәчүрүләрәк 270 №ли субһесабын дебетиндә вә 246 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Малијјә вәсаитләринин ваһид фондунун галан мәбләғи әмәк һаггынын ваһид фондуна кәчүрүлүр вә 270 №ли субһесабын дебетиндә, 241 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

271 №ли "Мәркәзләшдирилмиш фондлар вә малијјә еһтијатлары" субһесабында мәркәзләшдирилмиш инкишаф фондларына вә малијјә еһтијатларына јөнәлдилән (бир хәстәнин бир күнлүк јемәк вә дәрманы илә әлагәдар өдәнмәмиш пул нормалары вә фондун әсаснамәсиндә нәзәрдә тутулан бу кими башга вәсаитләр, һәмчинин кәзләнилмәјән һалларда кечириләчәк тәдбирләрин вә өһдәликләрин малијјәләшдирилмәсинә јөнәлдилән гәнаәт) вәсаитләр кәстәрилир. Малијјә еһтијатлары вә мәркәзләшдирилмиш инкишаф фондларына вәсаитләр дахил оларкән 110 №ли субһесабын дебетинә, 271 №ли субһесабын кредитинә мұһасибат јазылышы апарылып.

272 №ли “Бүдчәдәнкәнар фондлар” субһесабында јерли һаки-мијјәт органлары, назирликләр вә баш идарәләр тәрәфиндән јарадылмыш бүдчәдәнкәнар фондларын вәсаитләри учота алыныр.

Бүдчәдәнкәнар фондлара дахил олан мәбләғләр 114 №ли субһесабын дебетиндә вә 272 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

215 вә 216 №ли субһесаблар үзрә ил әрзиндә һәјата кечирилән хәрчләр илин сонунда 272 №ли субһесабын дебетинә силинир.

272 №ли субһесабын аналитик учоту бүдчәдәнкәнар фондлара дахил олан вәсаитләрин нөвләри үзрә чоһграфалы карталарда апарылыр.

БӨЛМӘ 11. МӘҢСУЛ САТЫШЫ

28 №ли “Мәһсулларын, малларын, мә”мулатларын вә көрүлән ишләрин (хидмәтләрин) сатышы” һесабы

28 №ли “Мәһсулларын, малларын, мә”мулатларын вә көрүлән ишләрин (хидмәтләрин) сатышы” синтетик һесабында истеһсалат (тәдрис) е”малатханаларынын, јардымчы кәнд тәсәррүфатынын, тәдрис-тәчрүбә (сынағ) тәсәррүфатларынын һазыр мәһсуллары, маллары вә мә”мулатлары, чап мәһсуллары вә јухарыда көстәрилән бу саһәләр үзрә көрүлән ишләрин (хидмәтләрин) сатышы, һәмчинин мүғавиләләр әсасында ишләнмиш елми-тәдгигат ишләринин вә көстәрилән хидмәтләрин сатышы учота алыныр.

28 №ли һесабдан истифадә етмәјән јардымчы тәсәррүфатлар сатышдан кәлән кәлири 400 №ли “Хүсуси вәсаитләр үзрә кәлирләр” субһесабында учота алырлар.

28 №ли синтетик һесаба ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

280 №ли “Истеһсалат (тәдрис) е”малатханаларынын мә”мулатларынын сатышы”;

281 №ли “Јардымчы кәнд тәсәррүфаты (тәдрис) мәһсулларынын сатышы”;

282 №ли “Мүғавиләләр үзрә елми-тәдгигат ишләринин сатышы” вә башгалары.

280 №ли “Истеһсалат (тәдрис) е”малатханаларынын мә”мулатларынын сатышы” субһесабында истеһсалат (тәдрис) е”малатханалары үзрә бурахылан һазыр мәһсулларын, малларын, мә”мулатларын вә көрүлмүш ишләрин, көстәрилмиш хидмәтләрин сатышы,

һәмчинин чап мөһсулларынын (ишләринин, хидмәтләринин) сатышы учота алыныр.

Сатылмыш һазыр мөһсулларын, малларын, мә"мулатларын, көрүлмүш ишләрин вә көстәрилмиш хидмәтләрин мәбләғләри 280 №ли субһесабын кредитиндә, 111, 113 вә ја 120 №ли субһесабын дебетиндә әкс етдирилир.

Сатылмыш мә"мулатларын вә һазыр мөһсулларын фактики маја дәјәри 280 №ли субһесабын дебетиндә, 030 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир. Көрүлән иш вә көстәрилән хидмәтләрин фактики маја дәјәри исә 280 №ли субһесабын дебетиндә, 080 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Мә"мулатларын, һазыр мөһсулларын, көрүлән иш вә көстәрилән хидмәтләрин сатышынын 280 №ли субһесаб үзрә кредит галығы мәнфәәти, дебет галығы исә зәрәри әкс етдирир.

Һесабат или баша чатдыгда сатышын нәтичәләри 410 №ли субһесаба аид едилир.

280 №ли субһесабын аналитик учоту әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә вә ја чохграфалы картларда апарылыр.

281 №ли "Јардымчы кәнд тәсәррүфаты (тәдрис) мөһсулларынын сатышы" субһесабында тәдрис-тәчрүбә (сынаг) вә јардымчы кәнд тәсәррүфаты мөһсулларынын сатышы учота алыныр.

Сатылмыш мөһсулларын мәбләғи 281 №ли субһесабын кредитиндә вә 111, 113, 120 №ли субһесабын дебетиндә әкс етдирилир.

Сатылмыш мөһсулун план маја дәјәри 281 №ли субһесабын дебетинә јазылмагла 031 №ли субһесаб кредитләшдирилир.

Илин сонунда сатылмыш мөһсулларын план маја дәјәри 081 №ли субһесабда топланмыш фактики хәрчләрә бәрабәр һәчмдә дүзәлдиләрәк 281 №ли субһесабын дебетинә силинир. План маја дәјәри илә фактики маја дәјәри арасындакы кәнарлашмалар ис-теһсал просесиндә әмәлә кәлән мәнфәәт, јахуд зәрәр адланыр. Сатылмыш мөһсулларын фактики маја дәјәри план маја дәјәриндән чох олдугда зәрәр, аз олдугда исә мәнфәәт әмәлә кәтирир. Мүгајисә едилән һесабларда мәнфәәт гырмызы гәләмлә, јахуд (-) ишарәси илә, зәрәр исә ади гәләмлә, јахуд (+) ишарәси илә әкс етдирилир.

Сатыш субһесабынын кредит галығы мәнфәәти, дебет галығы исә зәрәри көстәрир.

Нәтичәләр илин сонунда 410 №ли субһесаба аид едилир. 281 №ли субһесаб үзрә аналитик учот әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф №1Г вә ја чохграфалы картларда апарылыр.

282 №ли “Мүгавилэлэр үзрә елми-тәдгигат ишләринин сатышы” субһесабында мүгавилэлэр үзрә јеринә јетирилмиш вә сифаришчиләрә тәһвил верилмиш елми-тәдгигат вә лајиһә-конструксија ишләри учота алыныр.

Мүгавиләдә нәзәрдә тутулмуш елми-тәдгигат вә конструксија ишләри јеринә јетирилдикдән сонра сифаришчијә фактики гијмәтлә тәгдим едилмиш һесаб-фактура әсасында дәјәри өдәнилдикдә 282 №ли субһесабын кредитиндә вә 154 №ли субһесабын дебетиндә әкс етдирилир.

Мөвзу үзрә јеринә јетирилмиш вә сифаришчиләрә тәһвил верилмиш елми-тәдгигат вә лајиһә-конструксија ишләринин фактики дәјәри 282 №ли субһесабын дебетинә аид едилир вә бу заман 082 №ли субһесаб кредитләшдирилир.

Мүгавилэләр үзрә јеринә јетирилмиш елми-тәдгигат вә лајиһә-конструксија ишләринин сатышынын нәтичәләринин баша чатдырылмыш вә сифаришчиләрә акт васитәсилә тәһвил верилмиш мөвзулар үзрә ајры-ајрылыгыда апарылараг һесабдан силинир.

Алынмыш кәлир 282 №ли субһесабын дебетиндә вә 246, 173 №ли субһесабларын кредитиндә әкс етдирилмәклә мүәјјән едилмиш гајдада бөлүшдүрүлүр (бу гајдалар идарәнин учот сијасәти илә мүәјјәнләшдирилир).

282 №ли субһесаб үзрә аналитик учот әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты форма №1Г-дә вә ја чоһграфалы картларда апарылыр.

БӨЛМӘ 12. КӘЛИРЛӘР

40 №ли “Кәлирләр” һесабы

Бу бөлмәнин субһесабларында хусуси вәсаитләр үзрә кәлирләр техники-пешә мәктәбләринин истәһсалат фәалијјәтиндән кәлирләр, бүдчә кәлирләри вә башга кәлирләр учота алыныр.

40 №ли “Кәлирләр” синтетик һесабына ашағыдакы субһесаблар ачыла биләр:

400 №ли “Хусуси вәсаитләр үзрә кәлирләр”;

402 №ли “Техники пешә мәктәбләринин истәһсалат фәалијјәтиндән кәлирләр”;

407 №ли “Бүдчә кәлирләри” вә башгалары.

400 №ли “Хусуси вәсаитләр үзрә кәлирләр” субһесабында бүдчә вәсаитләриндән әлавә идарәләрин сәрәнчамында галан вә

мүвафиг гајдалара ујғун истифадә едилән кәлирләр учота алыныр. Идарәләрин хүсуси вәсаитләринә аид едилән кәлирләрә: - ичарә вә мәнзил һағлары, нәглијјатын истисмарындан кәлән кәлирләр, музеј вә сәркиләрдән кәлән кәлирләр, јардымчы тәсәррүфатларын истеһсалат фәалијјәтиндән кәлән кәлирләр вә диқәр кәлирләр аид едилир. Идарәләрдә хүсуси вәсаитләрин јарадылмасы вә истифадәси Азәрбајҗан Республикасы Назирләр Кабинетинин 10 март 1997-чи ил тарихли 16 сәјлы гәрары вә бу гәрара әлавәләрлә тәнзимләнир.

Хүсуси вәсаитләр үзрә кәлирләр һәм нағд, һәм дә нағдсыз һесаблашмалар јолу илә јарадыла биләр.

Пул васитәләринин әманәт банклары васитәсилә өдәниши заманы мүһасибатлыг тәрәфиндән тә"дијәчиләрә билдириш - гәбз верилир.

Нағд пул вәсаитләринин идарәнин кассасына гәбулу мүәјјән едилмиш гајдада тәртиб едилмиш касса мәдахил ордерләри үзрә апарылыр.

400 №ли субһесабын кредитиндә ичарә вә мәнзил һағлары, нәглијјат вә диқәр хидмәтләрә кәрә һесабланылмыш мәбләғләр, диқәр хүсуси вәсаит нөвләриндән дахил олан кәлирләр әкс етдирилир. Бу заман 17 №ли һесабын мүвафиг субһесабларынын вә ја 111, 118, 120 №ли субһесабларын дебетинә мүһасибат јазылышы верилир.

080, 081 №ли субһесаблара гәбул едилмәјән јардымчы тәсәррүфатларда һазырланмыш мәһсул вә мә"мулатларын дәјәри 400 №ли субһесабын кредитинә јазыларағ, 030, 031 №ли субһесабларын дебетиндә әкс етдирилир.

400 №ли субһесабын дебетинә ил әрзиндә хүсуси вәсаитләр үзрә апарылмыш хәрчләр (211 №ли субһесабын кредитиндән), идарәнин мәдәни-маариф ишчиләринә мүкафат верилмәси үчүн мүкафат фондуна ајрылмыш мәбләғләр (бу заман 240 №ли субһесаб кредитләшдирилмәклә), мәдахилдән артыг вә будчә кәлиринә кечирилмиш мәбләғләр (111 №ли субһесабын кредитиндән), мүәссисәнин һесабына гәбул едилмиш үмидсиз борчлар вә әскиккәлмәләр үзрә мәбләғләр (бу заман материал вә һесаблашмаларын мүвафиг субһесабларынын кредитләринә мүһасибат јазылышы верилир) әкс етдирилир.

Хүсуси вәсаитләр үзрә кәлирләрин аналитик учоту әмлакын (гијмәттилиләрин) учот карты ф №1Г-дә вә ја чоһграфалы карталарда апарылыр.

402 №ли “Техники-пешә мәктәпләринин истәһсалат фәалијјә-тиндән кәлирләр” субһесабында истәһсалат - тәдрис е"малатхана-ларынын фәалијјәтиндән кәлән кәлирләр вә тәдрис базаларынын кенишләндирилмәси, јахшы охујан шакирдләрин һәвәсләндирилмәси вә ишчиләрин мұкафатландырылмасы үчүн шакирдләрин мұәссисәләрдәки истәһсалат практикасындан тәдрис мұәссисәләринин сәрәнчамына дахил олан вәсаитләр учота алыныр.

Истәһсал-тәдрис е"малатханаларынын фәалијјәтиндән кәлән кәлирләр вә төләбәләрин мұәссисә вә тәшкилатларда истәһсалат практикасындан дахил олан вәсаитләр 402 №ли субһесабын кредитинә јазылмагла, 280 вә ја 153 №ли субһесабларын дебетиндә әкс етдирилир.

Илин ахырында хәрчләр 217 №ли субһесабын кредитиндән 402 №ли субһесабын дебетинә силинир.

402 №ли субһесаб үзрә аналитик учот Әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф №1Г-дә вә ја чохграфалы картларда тәдбирләрин нөвләри үзрә апарылыр.

407 №ли “Бүдчә кәлирләри” субһесабында инзибати кәнд, гәсәбә вә шәһәрләрин (рајон табечилијиндә олан шәһәрләр) чари һесабларына дахил олан кәлирләр, һәмчинин бүдчәнин кәлиринә көчүрүлмүш артыг мәбләғин гајтарылмасы үзрә әмәлијјатлар учота алыныр.

41 №ли “Мәнфәәт вә зәрәрләр” һесабы

41 №ли “Мәнфәәт вә зәрәрләр” субһесабында бурахылмыш мөһсулларын (малларын), мө"мулатларын, көстәрилән иш вә хидмәтләрин сатышындан алынмыш нәтичәләр, идарәләрин банка депозит кими гојдуглары малијјә гојулушларынын мәбләғ фәрғи, идарәләрин гијмәтли кағызлары, фаизли истигразлар учота алыныр.

Малијјә нәтичәләринин силинмәси мұәјјән едилмиш гајдада һәјата кечирилир.

БӨЛМӘ 13. 52 №ли “Бүдчәдән ғысамүддәтли ссудалар” һесабы

520 №ли “Бүдчәдән ғысамүддәтли ссудалар” субһесабы баш бүдчәдән алынмыш ғысамүддәтли ссудаларын учоту үчүн кәнд,

гәсәбә вә шәһәр (рајон табечилијиндә олан шәһәрләр) инзибати органлары тәрәфиндән тәтбиг едилир.

БӨЛМӘ 14. 73 №ли “АЛЫНМЫШ ВӘ ВЕРИЛМИШ ВӘСАИТЛӘР” ҺЕСАБЫ

730 №ли “Алынмыш вә верилмиш вәсаитләр” субһесабы баш бүдчәдән алынмыш вә баш бүдчәјә верилмиш вәсаитләрин учоту үчүн кәнд, гәсәбә вә шәһәр (рајон табечилијиндә олан шәһәрләр) инзибати органлары тәрәфиндән тәтбиг едилир.

БӨЛМӘ 15. 90 №ли “БҮДЧӘДӘН ИСТИФАДӘНИН НӘТИЧӘЛӘРИ” ҺЕСАБЫ

900 №ли “Бүдчәдән истифадәнин нәтичәләри” субһесабы илин сонунда кәнд, гәсәбә вә шәһәр (рајон табечилијиндә олан шәһәрләр) бүдчәсинин истифадәсинин нәтичәләрини мүәјјән етмәк үчүн тә”јин олунмушдур.

БАЛАНСАРХАСЫ ҺЕСАБЛАР

Балансархасы һесабларда ичарәјә кәтүрүлмүш әсас вәсаитләр, мәс”улијјәтли мұһафизәјә вә ја е”мал едилмәк үчүн гәбул едилмиш материал гијмәтлиләри, һәмчинин чидди һесабат сәнәдләри (бланклары), истираһәт евләри вә санаторијалар үчүн кәндәриш вәрәгәләри (путјовкалар), өдәнилмәси мүмкүн олмајан силинәси үмидсиз дебитор борчлар, мәркәзләшдирилмиш тәһһизат үзрә өдәнилмиш материал гијмәтлиләри, шакирдләр вә тәләбәләр тәрәфиндән гајта-рылмајан материал гијмәтлиләри үзрә борчлар, идман призмәләри вә кубоклары, пенсија вә мұавинәт гајдаларындан дүзкүн истифадә едилмәдикдә сәһвән артыг өдәнән пенсија вә мұавинәт мәбләғләри, һәрби-техники тәдрис әшјалары, ишчиләрә верилән ссудалар учота алыныр. Балансархасы һесабларда учот садә систем үзрә апарылыр.

Балансархасы һесабларда бүтүн мал-материал гијмәтлиләри, һәмчинин ичарәјә кәтүрүлмүш әсас вәсаитләр балансда учота алынмыш гијмәтлиләр үчүн мүәјјән едилмиш гајда вә мүддәтдә инвентаризасија едилир.

Көстөрилмиш гијмөтлilөрин учоту үчүн ашагыдакы балансархасы һесаблир тәтбиг олунур.

001 №ли “Ичарәјә көтүрүлмүш әсас вәсаитләр”. Бу һесабда диқәр идарәләрдән мүгавиләләр үзрә ичарәјә көтүрүлмүш әсас вәсаитләр учота алыныр.

Ичарәјә көтүрүлмүш әсас вәсаитләрин аналитик учоту әмлакын (гијмөтлilөрин) учот карты ф. №1Г-дә һәр әсас вәсаит объектләринин ичарәдарлары үзрә апарылыр.

002 №ли “Мәс’улијјәтли мүһафизәјә гәбул едилмиш мал-материал гијмөтлilәри”. Бу һесабда мүгавиләләр үзрә елми-тәдгигат вә лајиһә-конструкция ишләринин јеринә јетирилмәси үчүн алынмыш хүсуси аваданлыглар да дахил олмага идарәләр тәрәфиндән мәс’улијјәтли мүһафизәјә гәбул едилмиш мал-материал гијмөтлilәри учота алыныр.

Мәс’улијјәтли мүһафизәјә гәбул едилмиш мал-материал гијмөтлilәринин аналитик учоту саһибкар идарәләр үзрә мал-материал дәјәрлиләрин нөвләри вә сахланылма јерләри, мүгавилә вә ја онларын алынма гијмөтләри үзрә ајры-ајрылыгда әмлакын (гијмөтлilөрин) учот карты ф. № 1Г-дә апарылыр.

Һәмчинин бу һесабда мүгавиләдә көстөрилмиш гијмөтләр үзрә е’мал үчүн гәбул едилмиш хаммал вә материаллар да учота алыныр.

Аналитик учот сифаришчиләр, материалларын нөвләри вә јерләшмә јерләри үзрә апарылыр.

002 №ли һесаб үзрә аналитик учот әмлакын (гијмөтлilөрин) учот карты ф. № 1Г-дә апарылыр.

004 №ли “Чидди һесабат бланклары”. Бу һесабда назирлик вә баш идарәләр тәрәфиндән тәсдиг едилмиш сијаһылара мүвафиг олараг сахланылан вә һесабат үчүн верилән чидди һесабат бланклары - гәбз китабчалары, аттестатлар, дипломлар, вәсигә бланклары вә с. учота алыныр.

Чидди һесабат бланкларынын аналитик учоту әмлакын (гијмөтлilөрин) учот карты ф. № 1Г-дә апарылыр.

005 №ли “Үмидсиз дебитор борчларын силинәси”. Бу һесабда өдәнмәси мүмкүн олмајан үмидсиз дебитор борчлар 5 ил мүддәтинә учота алыныр.

Борчларын өдәниши үчүн алынмыш мәбләғләр мүвафиг бүдчә кәлиринә аид едиләрәк бу һесабдан силинир.

Бу һесаб үзрә аналитик учот әмлакын (гијмөтлilөрин) учот карты ф. № 1Г-дә апарылыр.

006 №ли “Мәркәзләшдирилмиш тәһһизат үзрә өдәнилмиш материал гијмәтлиләри”.

Бу һесабада баш идарәләр тәрәфиндән өдәнилмиш вә өз системинә дахил олуб диқәр бүдчәләрдән малијјәләшән идарәләр тәрәфиндән јүкләнмиш мал-материал гијмәтлиләри учота алыныр.

Мәркәзләшмиш гајдада гијмәтлиләрин аналитик учоту әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф. № 1Г-дә апарылыр.

007 №ли “Шакирдләрин вә тәләбәләрин гајтармадылары мадди гијмәтлиләр үзрә борчлар”. Бу һесабада гајтарылмајан кејим, ағлар, аләтләр вә диқәр гијмәтлиләр үзрә шакирд вә тәләбәләрин борчлары учота алыныр.

Мәктәбдән чыхмыш шакирд вә тәләбәләрин ајағында галан мадди гијмәтлиләрин тәдрис мүәссисәләринин балансындан силинмәси онларын мәктәби битирмәси һаггында әмрин әсасында апарылыр. Шакирд вә тәләбәләр тәрәфиндән гајтарылмајан мадди гијмәтлиләр балансархасы һесабада учота гәбул едилир вә онлара мүәјјән олунмуш гајдада иддиа тәгдим олунур.

007 №ли һесаб үзрә аналитик учот әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф. № 1Г-дә апарылыр.

008 №ли “Кечичи идман призләри вә кубоклары”. Бу һесабада галиб командаларын тәлтиф едилмәси үчүн мүхтәлиф идарәләр тәрәфиндән тә“сис едилмиш кечичи призләр, бајрағлар, кубоклар учота алыныр.

Аналитик учот әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф. № 1Г-дә апарылыр.

009 №ли “Путјовкалар”. Бу һесабада һәмкарлар вә диқәр ичти-маи тәшкилатлардан әвәзсиз олага алынмыш путјовкалар учота алыныр.

Көндәриш вәрәгәләри пул сәнәдләри илә бәрәбәр кассада сахланылмалыдыр.

Аналитик учот әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф. № 1Г-дә апарылыр.

0010 №ли “Пенсија вә мүавинәт гајда-ғанунларындан дүзкүн истифадә етмәдикдә сәһвән артыг өдәнән пенсија вә мүавинәт мәбләғләри”. Бу һесабада әһалинин социал мүдафиәси идарәләриндә тәфтиш, јохлама актлары вә диқәр мүвафиг сәнәдләрин әсасында ашкар едилән пенсија вә мүавинәтләр һаггында гүввәдә олан ғанунларын дүзкүн тәтбиг едилмәмәси вә һесаблама сәһвләри нәтичәсиндә артыг өдәнән пенсија вә мүавинәт мәбләғләри учота алыныр.

0011 №ли “Һәрби-техники тәдрис предметләри”. Бу һесабда тирдә, идман атыш мејданында, тәдрис мүәссисәләринин һәрби кабинетләриндә вә с. олан бүтүн нөв һәрби аваданлыг вә әшјалар учота алыныр.

Әшјаларын аналитик учоту әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф. № 1Г-дә апарылыр.

0013 №ли “Ишчиләрә верилән ссудалар”. Бу һесабда банк идарәләриндән алынмыш ссудалар учота алыныр.

Ссудаларын учоту әмлакын (гијмәтлиләрин) учот карты ф. №1Г-дә апарылыр.

Мүһасибат учотунун методолокијасы Баш идарәсинин рәиси

С.Н. Исмајылов

**ӘСАС МҮҢАСИБАТ ӘМӘЛИЈАТЛАРЫ ҮЗРӘ
СУБҢЕСАБЛАРЫҢ МҮХАБИРЛӘШМӘСИ**

СЫРА №си	ӘМӘЛИЈАТЫҢ МӘЗМУНУ	Субһесабларын	
		Дебети	Кредити
Бөлмә 1 - ӘСАС ВӘСАИТЛӘР			
1	Јени тикилмиш биналар, гурғулар, өтүрүчү гурғулар истисмара верилдикдә, һәмчинин бина вә гурғуларын јенидән-гурма ишләри гәбул едилдикдә	010-012	250
2	Машынлар, аваданлыглар, нәглијјат вәситәләри, истеһсалат аләтләри (ләвазиматлары), тәсәррүфат инвентарлары, ишчи вә мөһсулдар һејванлар, китабхана фондуна дахил едилән китаблар вә башга әсас вәсаитләр алындыгда	013-019	090, 100, 101, 111, 113, 114, 118, 130, 131, 178, 179
	Ејни заманда икинчи јазылыш тәртиб едилир	200-207 210-219	250
3	Әвәзсиз олараг әсас вәсаит алындыгда	010-019	020, 250
4	Тәсәррүфат үсулу илә һазырланмыш әсас вәсаитләр (мебел вә с.) мөдахил едилдикдә	016, 019	084
	Ејни заманда икинчи јазылыш тәртиб едилир	200, 211, 214	250
5	Инвентаризасија заманы артыг кәлән әсас вәсаитләр мөдахил едилдикдә	010-019	250
6	Әвәзсиз олараг әсас вәсаитләр верилдикдә	020, 250	010-019
7	Артыг, истифадә олунмајан аваданлыглар, нәглијјат вәситәләри вә с. сатылдыгда	178	013-016, 019
	Сатышдан дахил олан мөбләғләрә икинчи јазылыш верилир	090, 100, 101, 111, 113	178
	Ганунверичиликлә нәзәрдә тутулдуғу һалларда сатышдан дахил олан мөбләғләр мүәссисәнин сөрәнчамында галдыгда	250, 020	140, 230, 246

	Ганунверичиликдә нәзәрдә тутулдуғу һалларда сатышдан дахил олан мәбләғләр бүдчәјә јөнәлдикдә	250, 020	173
	Һәмин мәбләғ бүдчәјә көчүрүлдүкдә	173	090, 100, 101, 111, 113
	Гејд: Әсас вәсаитләр сатылан заман учузлашдырылма апарыларса, јаранан гијмәт фәргинә әлавә мұһасибат јазылышы верилир	250,020	013-016, 019
8	Јарарсыз һала дүшмүш әсас вәсаитләр силиндикдә	020, 250	010-019
9	Әсас вәсаитләрин ләғви заманы мәда-хил едилән материалларын дәјәри: - сатыш вә бүдчә кәлирләри үчүн мүәј-јәнләшдирилдикдә	063, 064, 067, 069	173
	- бу материаллар сатыша көндәрилдик-дә	178	063, 064, 067, 069
	- сатыша көндәрилмиш материалларын дәјәри чари һесаблара дахил едил-дикдә	090,100, 101,111, 113	178
	-сатышдан дахил олмуш мәбләғләр бүдчәјә көчүрүлдүкдә	173	090, 100, 101, 111, 113
	- тә'мир вә башга тәсәррүфат еһтијач-лары үчүн мүәссисәнин сәрәнчамында сахландыгда	063, 064, 067, 069	140, 230, 249
10	Инвентаризасија вахты әскик кәлмиш әсас вәсаитләр мүәссисә һесабына си-линдикдә	020, 250	013-019
11	Инвентаризасија вахты әскик кәлмиш әсас вәсаитләр кұнаһкар шәхсин һеса-бына силиндикдә	020, 250	013-019
	Ејни заманда икинчи мұһасибат јазылы-шы верилир: Мәһкәмәнин гәрарына әсасән кұнаһкар шәхсләрдән тутуласы вә бүдчәјә көчү-рүләси мәбләғә;	170	173
	Идарәнин сәрәнчамында галан мәблә-ғә.	170	140, 230, 238, 246

	Күнаһкар шәхсләрдән әскиккәлмәләр вә дәјәри өдәнилдикдә	090,101 110,111, 113,120, 118	170
	Бүдчәјә көчүрүләси мәбләғ өдәндикдә	173	090,101, 110,111, 113,118
12	Әсас вәсаитләрин тәркибиндән мүәјјән әшјалар чыхарылыб азгијмәтли вә тез- көһнәлән әшјаларын тәркибинә дахил едилдикдә	020, 250	013-019
	Ејни заманда азгијмәтли вә тезкөһнә- лән әшјаларын тәркибинә дахил едилән мәбләғә	070, 071, 072, 073	260
13	Декабр ајынын ахырына әсас вәсаит- ләрә һесаблинмыш көһнәлмә (аморти- засија) мәбләғинә	250	020
Бөлмә 2 - МАТЕРИАЛ ЕҢТИЈАТЛАРЫ			
14	Истәһсалдан һазыр мәһсуллар, мә'му- латлар анбара мөдахил едилдикдә	030, 031	080, 081, 400
15	Јардымчы тәсәррүфатын һазыр мәһ- суллары вә мә'мулатлары сатылдыгда	280, 281	030, 031
16	Һазыр мәһсуллар вә мә'мулатлар мүәс- сисәнин еһтијачлары үчүн јардымчы тә- сәррүфата верилдикдә	061, 065, 067	031
17	Илин ахырында көнд тәсәррүфаты мәһ- сулларынын план вә фактики маја дәјәрләри арасындакы фәрг (артыг хәрч) һиссә-һиссә силиндикдә:		
	- анбарда олан сатылмамыш мәһсулла- ра дүшән	031	081
	- сатылмыш мәһсуллара дүшән	281	081
	ГЕЈД: Көнд тәсәррүфаты мәһсулла- рынын план вә фактики маја дәјәрләри арасындакы фәрг (гәнаәт) көстәрилән субһесаблиларда гырмызы рәнклә гејд едилир.		

18	Малсатанлардан тикинти үчүн тикинти материаллары вә аваданлыглары алындыгда	040, 041	150
19	Тикинти материалларыны вә аваданлыгларыны әсаслы тикинти үчүн подратчы төшкилата вердикдә	150	040, 041
20	Тәсәррүфат үсулу илә јеринә јетирилән јени тикинтијә мәсрәф едилмиш тикинти материаллары вә аваданлыглары синдикдә	203, 212, 216	040, 041
21	Инвентаризасија вахты ашкар едилмиш артыг тикинти материаллары вә аваданлыглары мәдахил едилдикдә	040, 041	143, 231
22	Ме'марлыг абидәләринин, музеј инвентарларынын, инчәсәнәт әсәрләринин бәрпасы вә тө'мири үчүн е'малатханаларын, јахуд елми-тәдгигат ишләринин јеринә јетирилмәси үчүн елми-тәдгигат бөлмәләринин узун мүддәт истифадә олунан материаллар анбардан алындыгда	043	060
23	Әввәлки мүһасибат јазылышына ујғун узун мүддәт истифадә олунмуш материаллар синдикдә	082, 083, 200, 211	043
24	Тәсәррүфат мүгавиләләринә әсасән елми-тәдгигат ишләринин јеринә јетирилмәси үчүн хусуси аваданлыглар алындыгда	044	111, 113, 178
25	Тәсәррүфат мүгавиләләри үзрә елми-тәдгигат ишләринин јеринә јетирилмәси үчүн анбардан елми-тәдгигат шә'бәләринә верилән хусуси аваданлыглар (ејни заманда 002 №ли баланс-архасы һесабада әкс етдирилир)	082	044
26	Елми-тәдгигат иши гуртардыгдан сонра сифаришчиләрдән алыныб истифадә едилән хусуси аваданлыглар имкан дахилиндә ишләдилмәк мәгсәди илә сифаришчиләрә гәјтарылмадыгда вә мүмкүн истифадә гијмәти илә мәдахил едилдикдә:		

	- өсөс вөсөитлөрө	013, 016	020, 250
	- азгиймөтлө, тезкөһнөлөн өшјалара	070, 071, 072, 073	260
	- материаллара	060, 063	140, 230
	ГЕЈД: Ејни заманда бу аваданлыгларын дөјөри 002 Нөли балансархасы һесабыдан силинир		
27	Көкөлдилмөјө алынмыш һөјванлара	050	111, 113, 178
28	Чаван вө көкөлдилмөјө алынмыш һөјванлар план маја дөјөри илө мөдахил едилдикдө	050	081, 400
29	Төлөф олмуш чаван вө көкөлдилмөкдө олан һөјванлар мөөссисөнин һесабына силиндикдө	081, 400	050
30	Һөјванлар көсилөркөн план маја дөјөри илө өт мөһсуллары мөдахил едилдикдө	031	050
31	Һөјвандарлыг мөһсулларынын фактики маја дөјөри илө план маја дөјөри арасындакы фөрг мөблөги вө көкөлдилмөкдө олан чаван һөјванларын чөки артымынын сатылмамыш мөһсуллара аид едилөн мөөјјөн һиссөсинин дөјөри (артыг хөрч) силиндикдө	031, 050	081, 400
	ГЕЈД: План маја дөјөриндөн көнарлашма (гөнаөт) јухарыдакы субһесабыларда гырмызы рөнклө јазылып		
32	Өрзаг мөһсуллары вө материаллар мөдахил едилдикдө	060-069	090, 100, 101, 111, 113, 114, 118, 160, 178, 179
33	Өрзаг мөһсуллары вө материаллар төкрар е'мала верилдикдө	084	061, 063, 065, 067
34	Материаллар төдарүкдөн вө төкрар е'малдан мөдахил едилдикдө	061, 063, 064, 065, 067	084
35	Инвентаризасија вахты артыг көлөн материаллар вө өрзаг мөһсуллары мөдахил едилдикдө	060-067, 069	140, 230, 249, 400

36	Тәсдигедичи мөхариҷ сәнәдләри әса-сында сәрф едилмиш материаллар вә әрзаг мөһсуллары силиндикдә	200, 202, 211, 213, 214, 215	060-065 067,069
37	Истифадәсиз вә артыг материаллар са-тылдыгда (пулу дахил олдугда)	090, 100, 101, 113, 120	178
	Ејни заманда (материаллар бурахыл-дыгда)	178	060-067, 069
38	Норма дахилиндә материаллардан ит-киләр, һәмчинин хараболмадан әскик-көлмәләр вә иткиләр мүүссисәнин һе-сабына силиндикдә	140, 143, 230, 231, 249	040, 041, 060-067, 069
39	Материаллардан, әрзаг мөһсулларын-дан вә тикинти материалларындан әс-киккөлмәләр вә иткиләр күнаһкар шәхс-ләрин һесабына силиндикдә	170	060-067, 069, 040,041
	Ганунверичиликдә нәзәрдә тутулмуш һалларда базар гијмәтләринә ујғун ар-тыг һесапланмыш мөбләғләр күнаһкар-лардан түтүлдугда	170	140, 143, 230, 231, 249
	Күнаһкар шәхсләрдән мөбләғләр өдән-дикдә вә идарәнин сәрәнчамында сах-ландыгда	090, 100, 101, 113, 120	170
	Ганунверичиликдә нәзәрдә тутулмуш һалларда күнаһкарлардан алынан мөб-ләғләр бүдчәјә јөнәлдикдә	140, 143, 230, 231, 249	173
	Бу мөбләғләр бүдчәјә өдәндикдә	173	090, 100, 101, 111, 113
40	Бүдчә һесабына сахланылан иш атла-рынын балалары дөвләт гијмәтләри әса-сында мөдахил едилдикдә	067	140, 230, 249
БӨЛМӘ 3 - АЗГИЈМӘТЛИ ВӘ ТЕЗКӨННӨЛӘН ӘШЈАЛАР			
41	Азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар анбара мөдахил едилдикдә	070, 072	090, 096, 100, 101, 111-114, 118, 131, 160, 178, 179

	Ејни заманда икинчи јазылышла фонд-лашдырылыр	200-211, 210-219	260
42	Азгијмәтли вә тезкөһнөлән әшјалар төқрар е'малдан анбара мөдахил едилдикдә	070, 072	084
43	Ејни заманда икинчи јазылышла фонд-лашдырылыр	200-207, 210-219	260
	Азгијмәтли вә тезкөһнөлән әшјалар анбардан истисмара верилдикдә:		
	-ваһидинин (дәстинин) дәјәри әсас вә-сайтләрин дәјәринин минимум һәддинин 1/20 һиссәсиндән ашағы олан әшјалар	260	070
	-ваһидинин (дәстинин) дәјәри әсас вә-сайтләрин дәјәринин минимум һәддинин 1/20 һиссәсиндән јухары олан әшјалар	071	070
44	Јумшаг инвентарлар (ағлар, кејимләр, ајаггабылар вә јатаг лөвазиматлары) анбардан истисмара верилдикдә:		
	- ваһидинин (дәстинин) дәјәри әсас вә-сайтләрин дәјәринин минимум һәддинин 1/20 һиссәсиндән ашағы олан әшјалар	260	072
	-ваһидинин (дәстинин) дәјәри әсас вәсайтләрин дәјәринин минимум һәддинин 1/20 һиссәсиндән јухары олан әшјалар	073	072
45	Инвентаризасија вахты артыг кәлән аз-гијмәтли вә тезкөһнөлән әшјалар мөдахил едилдикдә	070-073	260
46	Истисмар заманы јарарсыз һала дүшмүш азгијмәтли вә тезкөһнөлән әшјалар силиндикдә	260	071, 073
47	Азгијмәтли вә тезкөһнөлән әшјаларын ләғви заманы тә'мир вә башга тәсәррүфат еһтијачлары үчүн сахланылан материаллар мүмкүн истифадә гијмәтинә мөдахил едилдикдә	063, 064, 067, 069	140, 230, 249

48	Артыг вә истифада едилмәјән азгиј-мәтли вә тезкөһнәлән әшјалар сатыл-дыгда	178	070-073
	Сатышдан дахил олан мәбләғләрә	090, 100, 101, 113, 120	178
	Сатышдан дахил олан мәбләғләр ганун-веричиликдә нәзәрдә тутулмуш һаллар-да идарәнин сәрәнчамында галдыгда	260	140, 230, 246, 249
	Сатышдан дахил олан мәбләғләр ганун-веричиликдә нәзәрдә тутулмуш һалларда бүдчәјә јөнәлдикдә	260	173
	Һәмин мәбләғләр бүдчәјә көчүрүлдүкдә	173	090, 100, 101, 113
49	Инвентаризасија вахты әскик кәлмиш азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар силиндикдә:		
	а) идарәнин һесабына	260	070-073
	б) кунәһкар шәхсин һесабына	170	070-073
	Ејни заманда:		
	- кунәһкар шәхсләрдән нағд алынмыш мәбләғләрә	120, 090, 100, 101, 113	170
	- кунәһкар шәхсләрдән алынмыш мәбләғләр бүдчәјә јөнәлдилдикдә	260	173
	- һәмин мәбләғләр бүдчәјә көчүрүл-дүкдә	173	090, 100, 101, 111, 113
	Ганунверичиликдә нәзәрдә тутулмуш һалларда кунәһкарлардан тутулан мәб-ләғләр идарәнин сәрәнчамында гал-дыгда	260	140, 230, 246, 249
БӨЛМӘ 4 - ИСТЕҢСАЛА ВӘ БАШГА МӘГСӘДЛӘРӘ МӘСРӘФЛӘР			
50	Мәһсулларын истеҢсалына вә тәсәррү-фат мүгавиләләри үзрә көрүлән елми-төдгигат вә конструксија ишләринә бирбаша јөнәлдилән хәрчләрин өдәни-шинә	080-082	111-113, 120, 156, 160, 178

51	Мәһсул истәһсалы вә тәсәррүфат муга-виләләри үзрә көрүлән елми-тәдгигат ишләри үчүн материаллар вә хусуси аваданлыглар анбардан верилдикдә	080-082	044, 060, 063, 064, 067, 069
52	Истәһсалатда истифадә едилмәмиш материаллар анбара гәјтарылдыгдә	044, 060, 063, 064, 067, 069	080-082
53	Әмәк һаггы һесабландыгдә:		
	а) истәһсалат һеј'әтинә	080-082	180
	б) инзибати идарә вә хидмәтчи һеј'әтә	210	180
54	Ичтимаи сығортаја, пенсија фондуна вә мәшғуллуғ фондуна ә/һ-нын мүүјјән %-и мугабиліндә һесабламалар едилдикдә	080-082, 210	198, 199
55	Һејванлара јем верилдикдә	081	065
56	Гаимә хәрчләри ајры-ајры истәһсал вә сифаришләр үзрә бөлүшдүрүлдүкдә	080-082	210
57	Истәһсалат (тәдрис) е'малатханалары-нын хидмәтләри сатылдыгдә	280	080
58	Кәнд тәсәррүфаты мәһсулларынын са-тыша кедән һиссәсинә аид едилән план маја дөјәри илә фактики маја дөјәри арасындакы фәргин мүүјјән һиссәси (артыг хәрч) силиндикдә	281	081
	Г Е Ј Д: Гәнаәт мәбләғләри јухарыда көстәрилән субһесабларда гырмызы рәнклә јазылып		
59	Баша чатдырылмыш елми-тәдгигат иш-ләри сифаришчиләрә тәһвил верилән заман хәрчләр силиндикдә	282	082
60	Материалларын һазырланмасы вә тәк-рар е'малы үзрә хидмәтләрин дөјәри өдәндикдә	084	090, 100, 101, 111, 113, 120, 160, 178
БӨЛМӘ 5 - ПУЛ ВӘСАИТЛӘРИ			
61	Идарәләрин бүдчә һесабына малијјә-ләшмә дахил едилдикдә (ачылдыгдә):		

	а) баш кредит сэрэнчамчынын балансына	090, 093, 096	230, 231, 232
	б) табечиликдэки сэрэнчамчыларынын балансларына	090, 093, 096	140, 142, 143
62	Баш кредит сэрэнчамчысы табечиликлериндэ олан идэрэлэрэ кредит ачдыгда	140, 142, 143	090, 093, 096
63	Касса хэрчлеринин бэрпасы үчүн бүдчэ һесаблирына дахил олан мөблөглэр	090, 093, 096	120, 130, 131, 150, 160, 170, 178, 179
64	Баш кредит сэрэнчамчысы ачдыгы кредитдэн мүөйөн һиссэни кери алдыгда	090, 093, 096	140, 142, 143
65	Чари бүдчэ һесаблирындан чеклэ кассага нагд пүл вөсаитлэри алындыгда	120	090, 093, 096
66	Јени тикинтилэр вө хидмөтлэр үчүн, материал гијмөтлилеринин, аваданлыгларын, тикинти материалларынын мөблөглэри үзрө малсатанлар төрөфиндөн төгдим едилмиш һесаб-фактуралар өдөнилдикдө	150, 178, 179	090, 093, 096, 101, 100, 110, 111, 113 вө башгалары
67	Әсаслы тикинти үзрө көрүлмүш иш вө хидмөтлерин дөјөри чари бүдчэ һесаблирындан көчүрүлдүкдө	150	093, 103
	Ејни вахтда икинчи јазылыш едилир	203	150
68	Бүдчөјө өдөмөлөр көчүрүлдүкдө (көлир веркиси, әскиккәлмөлөр, саир сатышдан олан мөблөглэр вө с.)	173	090, 100, 101, 110, 111, 113 вө башгалары
69	Әмөк һаггы чөдвөллэри үзрө ишчиләрдән тутулмуш мөблөглэр (кредитө көтүрүлән әмтәөлөр, әманәт банкына көчүрүлән әмөк һаггы, һәмкарлар төшкилатынын үзвлүк һаггы, дөвлөт сығортасы, пенсия фондуна өдөнчләр вө с. тутулмалар) бүдчэ һесаблирындан өз төјинатлары үзрө көчүрүлдүкдө	182-187	090, 100, 101, 111, 113, 120, 160

70	Ганунверичиликдә нәзәрдә тутулмуш һалларда мұкафат вә ярдым фондларынын јарадылмасы үчүн мәбләғләр чари бүдчә һесабындан көчүрүлдүкдә	200 110	090, 100, 101 240
71	Илин сонунда истифадә олунмамыш тәхсисатлар бағланарағ бүдчәјә алындыгда.	140, 142, 143, 230-232	090-096, 100-118
72	Јерли вә мухтар республикаларынын бүдчәләри үзрә малијјәләшдирилән идарәләрин чари һесабларына бүдчә вәсаитләри дахил олдугда:		
	а) баш кредит сәрәнчамчыларына	100, 101, 103	230
	б) Табечиликдәки кредит сәрәнчамчыларына	100, 101, 103	140
	Јерли вә мухтар республикаларын бүдчәләри үзрә малијјәләшдирилән идарәләрин чари һесабларына пул вәсаитләринин дахил олмасы вә хәрчләнмәси үзрә бүтүн галан әмәлијјатлар бүдчә һесабларында олдугу кими мухабирәләшир. Бу заман 090, 093 №ли субһесаблар әвәзинә 100, 101 вә 103 №ли субһесаблар тәтбиг едилир		
73	Идарәләрдә тапшырығлар үзрә мәбләғләр чари һесабына вәсаит дахил олдугда	110	176
74	Тапшырығларын јеринә јетирилмәсинә сәрф едилән вәсаитләр хәрчләндиқдә вә истифадә едилмәмиш галығы кери гайтарылдыгда	176, 213	110
75	Ишчиләрә ярдым вә мұкафат фондларыны јаратмағ үчүн тапшырығлар үзрә мәбләғләрин чари һесабына вәсаитләр дахил олдугда	110	240
76	Ишчиләрин мұкафатландырылмасы үчүн мәбләғләр идарәләрә көчүрүлдүкдә	240	110

77	Елми-тәдгигат ишләринин јеринә јетирилмәсинә кәрә ишчиләрин мұкафатландырылмасы үчүн елми-тәдгигат идарәләринин тапшырыглар үзрә мәбләғләрин чари һесабына баш тәхсисат сәрәнчәмчыларындан дахил олан бүдчә вәсаитләринә	110	140
	Ејни заманда икинчи јазылыш едилир	200	240, 246
78	Гаршылыглы јардым гәјдасында ссуда верилмәси үчүн топланан вәсаит мәдахил едилдикдә	120	176
79	Тапшырыглар үзрә мәбләғләрин чари һесабындан чеклә кассаја алынан пул вәсаитләри мәдахил едилдикдә	120	110
80	Мөһсулларын вә мә'мулатларын сатышындан әлдә едилән мәбләғләр хусуси вәсаитләр үзрә чари һесаба дахил олдугда	111 120	030, 031, 178, 280, 281
81	Мүәссисәнин кассасындан вә тәһтәл-һесаб шәхсләрдән хусуси вәсаитләр үзрә чари һесаба мәбләғләр дахил олдугда	111	120, 160
82	Мүгавиләләр үзрә елми-тәдгигат ишләри јеринә јетирилдикдә һесаб-фактуралар үзрә мәбләғләр сифаришчиләрдән дахил олдугда	111, 113	154
83	Идарәләрдән үмумтәһсил фондуна мәбләғләр дахил олдугда	111	400
84	Хусуси вәсаитләр һесабына хәрчләрә	211	111, 120
85	Мәктәбләрин нәздиндәки интернатларда ушагларын једиздирилмәси үчүн хусуси вәсаитләр үзрә чари һесаба мәбләғләр дахил олдугда	111, 090, 120, 113 вә башгалары	120, 160, 172
86	Депозит мәбләғләр саир бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә чари һесаба дахил олдугда	112	174
87	Депозит мәбләғләр чари һесабдан чеклә кассаја алындыгда	120	112

88	Депозит мәбләгләр чари һесабдан керијә гайтарылдыгда	174	112
89	Саир бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә чари һесаба саир мәбләгләр дахил олдугда	112	153, 176
90	Саир бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә истифадә едилмәмиш галыг мәбләгләри керијә гайтарылдыгда	176, 153	112
91	Јени тәсәррүфат механизминә кечмиш идарәләрә вәсаит дахил олдугда	113	157, 270
92	Јени тәсәррүфат механизминә кечмиш идарәләрә мөгсәдли үзвлүк һаглары дахил олдугда	113	240, 241, 246, 249, 271
93	Јерли сәләһијјәтли органларын идарәләринин бүдчәдәнкәнар фондларына вәсаитләр дахил олдугда	114	272
94	Бүдчә вә бүдчәдәнкәнар вәсаитләр һесабына банклардан алынмыш валјуталара	118	090, 100, 101, 112, 113
95	Көрүлмүш ишләрә вә хидмәтләрә көрә валјута дахил олдугда	118	238, 240, 241, 246, 249, 270, 400
96	Валјута һесаблары үзрә мезәннә фәргләри:		
	- мүсбәт мезәннә фәрги мәбләғинә	118	140, 230, 238, 240, 241, 246, 249, 270, 400
	- мәнфи мезәннә фәрги мәбләғи исә ејни субһесаб үзрә "сторно" үсулу илә әкс етдирилир		
97	Чекләр әсасында касса мәдахил ордерләри үзрә мәбләгләр мәдахил едилдикдә	120	090, 093, 096, 100, 101, 103, 110, 111-114, 118, 160, 170, 172

98	Касса мөхариç ордерләри вә башга сә- нәдләрлә кассадан верилән мәбләг- ләрә	158, 160, 171, 172, 174, 177, 180, 181	120
99	Ишчиләрә кассадан мөхариç ордери илә ссуда верилдикдә	176	120
100	Малсатанларла һесаблашмаг үчүн ак- кредитивләр гојулдугда	130	090, 093, 096, 100, 101, 103, 110, 111, 113, 114
101	Гојулмуш аккредитивләр үзрә мадди гијмәтлиләр малсатанлардан дахил ол- дугда	013-019, 060-067, 069, 070, 072	130
	ГЕЈД: Әсас вәсаитләр, азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар мөдахил едил- дикчә 20, 21 №ли һесабларын дебет- ләринә вә 250, 260 №ли субһесабларын кредитләринә әлавә јазылышлар еди- лир (фондлашдырылыр)		
102	Аккредитивләрин истифадә едилмә- миш галығлары гајтарылдыгда	090, 093, 096, 100, 101, 103, 110, 111, 113, 114	130
103	Банкдан лимитләшдирилмиш чек ки- табчалары алындыгда	131	090, 093, 100, 101, 103, 111, 113, 114
104	Лимитләшдирилмиш чек табчалары васитәси илә материалларын вә әрзаг мөһсүлларынын дәјәри өдәндикдә	060-067, 069	131
105	Лимитләшдирилмиш чек табчала- рындакы мәбләгләрин истифадә едил- мәјән галығы гајтарылдыгда	090, 093, 100, 101, 103, 111, 113, 114	131
106	Бензин вә әрзаг талонлары, почт марка- лары вә с. алындыгда	132	090, 100, 101, 111, 113, 178

107	Бензин талонларындан башга талонлар өз тә'јинаты үзрә сәрф едилдикдә	200, 211, 214	132
108	Бензин талонлары, әмәк китабчалары вә с. гијмәтлиләр тәһтәһесаб шәхсләрә верилдикдә	160	132
109	Гијмәтли кағызлар вә истигразлар алындыгда	134	111, 112, 113, 114, 118
110	Алыш вә номинал дәјәр арасындакы фәрг (һесаблананадәк) силиндикдә:		
	- зәрәрә	410	134
	- кәлирә	134	410
111	Малијјә гојулушлары үзрә дахил олан кәлирләрә (мәнфәәтә)	111, 112, 113, 118	410
112	Истигразлар вә дикәр гијмәтли кағызлар сатылдыгда	111, 112, 113, 118	134

**БӨЛМӘ 6 - МАЛИЈЈӘЛӘШМӘЛӘР ҮЗРӘ ИДАРӘДАХИЛИ
ҺЕСАБЛАШМАЛАР**

113	Декабр ајынын ахырынчы күнү истифадә едилмәмиш кредитин галыгы бағландыгда (бүтүн малијјәләшдирилмиш бүдчәләр үзрә)	140, 142, 143	090, 093, 096
114	Декабр ајынын ахырынчы күнү бүтүн тәсәррүфат хәрчләри јекун дөвријјә үзрә бүдчә вәсаитләри һесабына силиндикдә	140, 142	200, 202
115	Табечиликдәки идарәләрдә баша чатдырылмыш әсаслы тикинти ишләринин дәјәри јекун дөвријјәси үзрә декабр ајынын ахырынчы күнү бүдчәдән малијјәләшдирилән вәсаитләр һесабына силиндикдә	143	203

БӨЛМӨ 7 - ҺЕСАБЛАШМАЛАР

116	Тикинти объектлери тамамилә баша чатдырылдыгдан вә тикинти там истис-мара верилдикдән сонра подратчы тәш-килатын сифаришчи тәшкилатла со-нунчу һагг-һесабы үзрә һесаблашма-лара	203, 212	150
117	Бүдчә тематикалары үзрә елми-тәд-гигат, конструксия-лајинә вә тәчрүбә-сынаг ишләринин тәшкили вә јеринә јетирилмәси үчүн сифаришчиләрә бүд-чәдән вәсаит верилдикдә	152	090
118	Елми-тәдгигат, конструксия-лајинә вә тәчрүбә-сынаг ишләри үчүн чиһазлар вә мә'мулатлар акт вә башга сәнәдләрлә гәбул едилдикдә	013, 071	152
	Ејни заманда икинчи гејд едилир	200	250, 260
119	Сифаришчиләрә көрүлән иш вә хидмәт-ләрин вә тәдрис-истеһсалат е'малат-ханаларынын һазырладығы мә'мулат-ларын сатышы үчүн һесаб-фактура тәг-дим едилдикдә	153	280
120	Истеһсалат тәчрүбәси заманы техни-ки-пешә мәктәбләри шакирдләринин көр-дүкләри иш вә хидмәтләрә көрә бүдчә-дәнкәнар вәсаитләр үзрә чари һесаба идарәләрдән дахил олан мәбләғләрә	112	153
121	Мүәјјән гајдалара әсасән техни-ки-пешә мәктәбинин шакирдләринә истеһсалат тәчрүбәси дөврүндә көрдүкләри иш вә хидмәтләрә көрә һесабланан мәбләғ-ләр тәдрис мүәссисәсинин ихтијарына верилдикдә	153	189, 402
122	Мүгавиләләр әсасында елми-тәдгигат ишләри јеринә јетирилдикчә сифа-ришчиләрдән дахил олан мәбләғләрә	111, 113	154
123	Мүгавиләләрә әсасән јеринә јетирил-миш елми-тәдгигат ишләри үчүн сифа-ришчиләрдән габагчадан алынмыш аванслар силиндикдә	155	154

124	Мүгавиләләр үзрә јеринә јетирилмиш елми-тәдгигат ишләринин дәјәри сифаришчиләрә тәһвил верилдикдә	154	282
125	Мүгавиләләр үзрә елми-тәдгигат ишләрини јеринә јетирмәк үчүн сифаришчиләрдән аванслар дахил олдугда	111, 113	155
126	Мүгавиләләр үзрә јеринә јетирилән хүсуси елми-тәдгигат вә конструксија-лајинә вә тәчрүбә-сынаг ишләринә кәнардан чәлб едилән тәшкилатлара хүсуси вәсаитләр үзрә чари һесабдан пүл верилдикдә	156	111
127	Кәнар ичрачынын көрдүјү ишләр гәбул едилдикдә	082	156
128	Мүгавиләләр үзрә көрүлән иш вә хидмәтләрә көрә идарәјә дахил олан вәсаитләрә	113	157
129	Әһалијә компенсасија һесабландыгда	158	180, 181
130	Өдәнилән компенсасијаја көрә малијјә органларындан дахил олан вәсаитләрә	090, 100, 101, 113	158
131	Тибби сығорта үзрә һесабланан үзвлүк һағларына	200, 211, 213, 214, 215	159
132	Тибби сығорта органларына көчүрүлән вәсаитләрә	159	090, 100, 101, 111, 113, 114
133	Идарәнин кассасындан тәһтәлһесаб мәбләғләр верилдикдә	160	120
134	Банқдан чеклә нағд алынмыш тәһтәлһесаб мәбләғләрә	160	090, 096, 100, 110-114, 118
135	Тәһтәлһесаб мәбләғләрин мәсрәфи үзрә аванс һесабаты алындыгда	060-067, 069, 070, 072, 082, 200, 202, 211, 214	160

136	Төһтөлһесаһ шөхслөр хөрчлөмөдик-лери авансын галығыны кассаја вө ја бирбаша банка гайтардыгда	090, 096, 100, 101, 110-114, 118, 120	160
137	Материаллардан, өрзаг мөһсулла-рындан кассадакы пул вөсәитиндөн олан өскиккөлмөлөр вө иткилөр кү-наһкар шөхслерин һесабына кечи-рилдикдө	170	040, 041, 043, 044, 060-067, 069, 120
138	Өскиккөлмөлөр вө иткилөр үзрө мөб-лөглөр кассаја вө ја чари бүдчө һесаб-ларына дахил олдугда	090, 093, 100, 101, 103, 118, 120	170
139	Дөвлөт Сосиал Мүдафиө фонду һеса-бына ишчилөрө өдөнилән пенсија вө муавинөтлөр һесаһландыгда	198	180
140	Дөвлөт Сосиал Мүдафиө фондуна вө мөшгуллуг фондуна ајырмалар һесаһ-ландыгда	200, 203, 211-214, 217	198 199
141	Дөвлөт Сосиал Мүдафиө фондуна вө мөшгуллуг фондуна һесаһланмыш мөб-лөглөр көчүрүлдүкдө	198, 199	090, 093, 100, 101, 103, 111-114
142	Дөвлөт Сосиал Мүдафиө фонду һеса-бына өдөнишлөр едилдикдө	198	120, 160
143	Мөктөбөгөдөр ушаг мөөссисөлөриндө ушагларын саһланмасы үчүн өдөнчлөр һесаһландыгда	172	236
144	Интернат мөктөблөриндө ушагларын саһланмасы үчүн өдөнчлөр бүдчөјө јөнөлдилдикдө	172	173
145	Мөктөблөрин нөздиндөки интернат-ларда ушагларын саһланмасы үчүн өдөнчлөр һесаһландыгда	172	238, 400
146	Ушагларын саһланмасы үчүн өдөнчлөр дахил олдугда	090, 100, 101, 111, 113, 120	172
	Јени тәсөррүфатчылыг механизминө кечмиш идәрөлөр төрөфиндөн ејни заманда икинчи јазылыш едилир	236	249

147	Мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләриндә ушагларын сахланмасы үчүн өдәнчләр гајтарылдыгда	172	120
148	Бүдчә көлирләринә аид едилмиш мәб-ләгләр бүдчәјә верилдикдә	173	090, 100, 101, 111, 113
149	Ганунверичилијә әсасән иш јерләриндә ишчиләрә верилән јемәкләрә	172	061
150	Иш јерләриндә ишчиләрдән јемәк үчүн алыныб кассаја мәдахил едилән мәб-ләгләрә	120	172
151	Идарәләрдә бүдчәдәнкөнәр вәсаитләр үзрә чари һесаба (ихтисасартырма вә башга мәгсәдләрә) мәбләгләр дахил олдугда	112	176
152	Вахтында алынмамыш әмәк һаглары вә тәгаудләр депонентләшдирилдикдә	180, 181	177
153	Депонент мәбләгләр кассадан верил-дикдә	177	120
154	Вахты кечмиш депонент вә кредитор мәбләгләр бүдчәјә силиндикдә	177, 178	173
155	Материал гијмәтлиләринин дәјәрләри һесаб-фактуралар әсасында банкдан өдәндикдә	178 150	090, 093, 096, 100, 101, 103, 111, 113, 114, 118
156	Планлы өдәнишләр гајдасында малса-танлардан алынмыш материалларын дәјәрләри өдәндикдә	179	090, 100, 101, 113
157	Штатда олан вә ја олмајан бүтүн иш-чиләрә әмәк һаггы һесабландыгда	200, 203, 211, 212, 214	180
158	Әмәк һагларындан тутулмалар едил-дикдә	180	171, 173, 182-187, 198
159	Тәгауд һесабландыгда	200, 214	181
160	Композиторлара, актјорлара, мүгави-ләләр үзрә мүхтәлиф нөв ишләри јеринә јетирән мүәллифләрә вә баш-галарына гонорарлар һесабландыгда	200, 211, 214	189

161	Гонорарлардан вержиләр түтүлдүгдә	189	173
162	Әмәк һағлары, гонорарлар, төғаүдләр өдөндикдә	180, 181, 189	120, 160
163	Әһалинин мәшғуллуғ фондуна үзвлүк һағлары һесаһландығда	200, 203, 211-217	199
164	Әһалинин мәшғуллуғ фондуна үзвлүк һағлары көчүрүлдүкдә	199	090, 093, 100, 101, 103, 111, 113
165	Јени төсәррүфатчылығ шөраитинә кечмиш идарәләрдә мәнфөәтдән верки һесаһландығда	249	173
БӨЛМӘ 8 - ХӘРЧЛӘР			
166	Мөһарич сәнәдләри әсасында материаллар вә әрзағ мөһсуллары силиндикдә	200, 202, 203, 211-214	040, 041, 043, 060-067, 069
167	Нәғлијат тәдарүкат хәрчләри өдөндикдә	200, 202, 203, 211-214	090, 093, 100, 101, 103, 111, 113, 118, 120, 178
168	Ишығ, су, коммунал хидмәтләри вә башға хидмәт хәрчләри өдөндикдә	178	090, 093, 100, 101, 103, 111, 113
	Ишығ, су, коммунал вә башға хидмәт хәрчләри һесаһландығда	200, 203 211-214	
169	Саир бүдчәдәнкәнар вәсаитләр һесабына өдәнән хәрчләрә	213	112
170	Јени төсәррүфатчылығ шөраитинә кечмиш идарәләрдә өдәнән хәрчләрә	214	113
БӨЛМӘ 9 - МАЛИЈҖӘЛӘШМӘЛӘР			
171	Материаллардан әскиккәлмәләр вә үмидсиз борчлар идарәнин һесабына силиндикдә	140, 142, 230-232, 246, 249	040, 041, 043, 060-067, 069, 170, 178

172	Декабр ајынын ахырынчы иш күнү кредитләрин галыглары бағланарағ бүд-чәјә алындыгда	230-232	090, 093, 096
173	Чәкилмиш хәрчләр јекун дөвријјәси үзрә силиндикдә	230, 232	200, 202
174	Баша чатдырылыб тәһвил верилмиш тикинти объектләри үзрә хәрчләр јекун дөвријјәси үзрә силиндикдә	231	203
175	Идарәнин сахланмасы үзрә валидејн-ләрин вәсаитләри вә саир вәсаитләр һесабына јекун дөвријјәләри үзрә сили-нән хәрчләрә	236, 238	200
176	Јени тәсәррүфатчылығ шәраитинә кеч-миш идарәләрдә јекун дөвријјәси үзрә чәкилмиш хәрчләр силиндикдә	240, 241, 246, 249	214

**БӨЛМӘ 10 - МӘГСӘДЛИ МАЛИЈЈӘЛӘШМӘЛӘРИН ФОНДЛАРЫ
ВӘ ВӘСАИТЛӘРИ**

177	Мүкафат вә бирдәфәлик јардым фонд-ларына ајрылан мәбләғләрә	400	240
178	Мүкафатлар верилдикдә	240	111, 120
179	Декабр ајынын икинчи јарысынын әмәк һағгыны вахтындан әввәл (банк вәсаити һесабына) чеклә банкдан алдыгда	120, 160	245
180	Јени илин әввәлиндә вахтындан габағ алынмыш декабр ајынын икинчи јары-сынын әмәк һағгы банка гајтарылдыгда	245	090, 100, 101
181	Мүгавиләләр үзрә елми-тәдғигат иш-ләринин мәбләғләриндән мүәссисәнин инкишафы фондуна ајырмалар едил-дикдә	282	246
182	Мүәссисәнин инкишафы фондуна мәб-ләғләр дахил олдугда	111	246
183	Идарәнин инкишафы фондуна хәрчләр силиндикдә	246	212
184	Банкдан ссуда алындыгда	111, 113	248
185	Хүсуси вәсаит һесабындан банкын узун-мүддәтли ссудасы өдәндикдә	248	111, 113

186	Ваһид малијјә вәсаитләри фондунун биринчи үсулла бөлкүсү заманы фондларын формалашмасына	270	240, 241, 246, 249
187	Ваһид малијјә вәсаитләри фондунун икинчи үсулла бөлкүсү заманы фондларын формалашмасына	270	241, 246, 249
188	Илин сонунда әмәк һаггы фонду үзрә гәнаәт едилмиш мәбләғ мадди јардым фондуна јөнәлдилдикдә	241	240
189	Илин сонунда материал вә она бәрабәр тутулан мәсрәфләр үзрә гәнаәт едилмиш мәбләғ истәһсал вә социал инкишаф фондуна јөнәлдилдикдә	249	246
БӨЛМӘ 11 - САТЫШ			
190	Малијјә нәтичәләри силиндикдә:		
	- мәнфәәт	280, 281	410
	- зәрәр	410	280, 281
БӨЛМӘ 12 - КӘЛИРЛӘР			
191	Ичарә вә мәнзил һаглары, ејни заманда нәглијјат ишләри вә башга иш вә хидмәтләрдән дахилолмалар үзрә мәбләғләр кәлирә һесабыландыгда	178	400
192	Ил әрзиндә топланмыш хәрчләр силиндикдә	400	211
193	Ил әрзиндә топланмыш хәрчләрдән артыг олан кәлирин мәбләғи хүсуси вәсаит һесабындан бүдчәјә кәчүрүлдүкдә	173	111
194	Хүсуси вәсаит һесабына алынмыш мадди гијмәтлиләрдән олан әскик-кәлмәләр мүәссисәнин хүсуси вәсаити һесабына силиндикдә	400	060-067, 069

Мүһасибат учотунун методолокијасы Баш идарәсинин рәиси

С.Н. Исмајлов

БҮДЧӘ ИДАРӘ, МҮӘССИСӘ ВӘ ТӘШКИЛАТЛАРЫНДА МҮҢАСИБАТ ҢЕСАБАТЛАРЫ ВӘ ОНЛАРЫН ТӘРТИБИ Г А Ј Д А Л А Р Ы

Бөлмә 1. Үмуми мүддәалар

Азәрбајчан Республикасы республика бүдчәсиндән, Нахчыван Мухтар Республикасы республика бүдчәсиндән вә јерли бүдчәләрдән малијјәләшән идарәләр, мүәссисәләр вә тәшкيلاتлар (Гајдаларда бундан сонра идарәләр адландырылачаг) хәрчләр сметасынын ичрасы барәдә ајлыг, рүблүк вә иллик һесабатлар тәртиб едирләр.

Иллик һесабатларын һәчминә ашағыдакы формалар дахил едилир:

Ф №1 (код 0503001) - Хәрчләр сметасынын ичрасы балансы (бүдчәдән малијјәләшән мәбләғләрин һәрәкәти барәдә арајышла бирлиқдә);

Ф №2 (код 0503008) - Идарәләрин хәрчләр сметасынын ичрасы һаггында һесабат;

Ф №3-1 (код 0503011) - Бүдчәдән малијјәләшән дәвләт һакимијјәт органларында, мәһкәмәләрдә, прокурорлуғларда, елми-тәдгигат мүәссисәләриндә вә башга идарә вә тәдбирләр үзрә штат вә контингентләр һаггында һесабат;

Ф №3-2 (код 0503009) - Кадр һазырлығы вә ихтисасартырма идарәләриндә штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәси һаггында һесабат;

Ф №3-4 (код 0503014) - Сосиал тә"минат вә сәһијјә идарәләриндә штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәси һаггында һесабат;

Ф №3-5 (код 0503016) - Орта, натамам орта (доггузиллик), ахшам (нөвбәли), гијаби орта үмумтәһсил мәктәбләриндә, литсејләрдә, интернат-мәктәбләрдә, хүсуси мәктәбләрдә, ушаг бағчалы мәктәбләрдә, мәктәб нәздиндәки интернатларда вә ибтидаи мәктәбләрдә штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәси һаггында һесабат;

Ф №3-8 (код 0503022) - Елми-тәдгигат идарәләриндә вә али мәктәбләрдә елми кадрларын һазырланмасы һаггында һесабат;

Ф №3-12 (код 0503025) - Хүсуси гайдалы ушаг евләри вә интернат-мәктәпләриндә штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәси һаггында һесабат;

Ф №3-м (код 0503034) - Мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләринин сахланылмасы үзрә һесабат;

Ф №4 ичмал (код 0503042) - Хүсуси вәсаитләр үзрә хәрчләр сметасынын ичрасы һаггында һесабат;

Ф №4-е (код 0503046) - Елми-тәдгигат ишләринин јеринә јетирилмәси һаггында һесабат;

Ф №5 (код 0503051) - Әсас вәсаитләрин һәрәкәти һаггында һесабат;

Ф №6 (код 0503053) - Материал гијмәтлиләринин һәрәкәти һаггында һесабат;

Ф №9 (код 0503180) - Истеһсалат-тәдрис е"малатханаларынын истеһсалат фәалијјәти вә шакирдләрин сәнаје вә тикинти мүәссисәләриндә јеринә јетирдикләри ишләр һаггында һесабат.

Ф №15 (код 0503078) - Бүдчә идарәләриндә әскиккәлмәләр вә иткиләр үзрә һесабат.

Иллик вә рүблүк һесабатларла бирликдә изаһат мәктубу тәгдим олунар. Изаһат мәктубунда бүдчәнин вә хүсуси вәсаитләрин хәрчләр сметасынын ичрасына тә'сир едән әсас амилләр, шәбәкә, штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәмәси илә әлагәдар олараг там истифадә едилмәмиш тәхсисатларын мәбләғи вә сәбәби, нәтичәләри һаггында мә'лумат, һәмчинин јени ил үчүн ајрылмыш тәхсисатын һесабына өдәнилән, декабр ајынын икинчи јарымајлығына көрә һесабланылмыш әмәк һаггы мәбләғи, балансын һесаб маддәләринин вәзијјәти (дебитор вә с.) әкс етдирилир. Изаһат мәктубунда иллик һесабат олан чөдвәлләрин көстөрилмәсинә еһтијач јохдур.

Иллик, рүблүк һесабатлар вә онлара әлавә едилән изаһат мәктубу мүәссисәнин рәһбәри вә баш мүһасиб тәрәфиндән имзаланараг, мувафиг органлара тәгдим едилир.

Рүблүк һесабатларын һәчминә ашағыдакы формалар дахил едилир:

Ф №1 (код 0503001) - Хәрчләр сметасынын ичрасы балансы (бүдчәдән малијјәләшән мәбләғләрин һәрәкәти барәдә арајышла бирликдә);

Ф №2 (код 0503008) - Идарәләрин хәрчләр сметасынын ичрасы һаггында һесабат;

Ф №3-1(код 0503011) - Бүдчәдән малийжәләшән дәвләт һа-
кимијјәт органларында, мәһкәмәләрдә, прокурорлугларда, елми-
тәдгигат мүәссисәләриндә вә башга идарә вә тәдбирләр үзрә штат
вә контингентләр һаггында һесабат;

Ф №3-2 (код 0503009) - Кадр һазырлығы вә ихтисасартырма
идарәләриндә штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәси
һаггында һесабат;

Ф №3-4 (код 0503014) - Сосиал тә'минат вә сәһијјә идарә-
ләриндә штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәси һаг-
гында һесабат;

Ф №3-5 (код 0503016) - Орта, натамам орта (доггузиллик),
ахшам (нөвбәли), гијаби орта үмүмтәһсил мәктәпләриндә, литсеј-
ләрдә, интернат-мәктәпләрдә, хусуси мәктәпләрдә, ушаг бағчалы
мәктәпләрдә, мәктәб нәздиндәки интернатларда вә ибтидаи мәк-
тәпләрдә штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәси һаг-
гында һесабат;

Ф №3-12 (код 0503025) - Хусуси гајдалы ушаг евләри вә ин-
тернат-мәктәпләрдә штат вә контингент планынын јеринә јетирил-
мәси һаггында һесабат;

Ф №3-м (код 0503034) - Мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләри-
нин сахланылмасы үзрә һесабат;

Ф № 4 ичмал (код 0503042) - Хусуси вәсаитләр үзрә хәрчләр
сметасынын ичрасы һаггында һесабат;

Ф №4-е (код 0503046) - Елми-тәдгигат ишләринин јеринә
јетирилмәси һаггында һесабат.

Бүдчә идарәләринин ајлыг, рүблүк вә иллик һесабат форма-
ларынын нүмунәләри Республика Малијјә Назирлији тәрәфиндән
мүәјјән олунур вә онлара ујғун көстәричиләрлә долдурулур. Ајлыг,
рүблүк вә иллик һесабатлар һесаблама техникасындан алынмыш
машинограм шәклиндә дә тәгдим едилә биләр.

Мүвафиг назирликләрә, комитәләрә вә баш идарәләрә мән-
сус спесифик ајлыг, рүблүк вә иллик һесабат формаларынын нү-
мунәләри һәммин тәшкилатларын өзүндә ишләниб һазырланыр,
Азәрбајҗан Республикасы Малијјә Назирлији вә Дәвләт Статис-
тика Комитәси тәрәфиндән разылашдырылараг тәсдиг едилир.
Тәсдиг едилмиш һесабат формаларына әлавә дүзәлишләр едил-
мәсинә ичазә верилмир.

Иллик, рүблүк вә ајлыг һесабат формаларында смета (план)
көстәричиләри һесабат дөврү әрзиндә Малијјә Назирлијинин мү-
вафиг гајдада етдији дәјишикликләр нәзәрә алынмагла көстә-
рилмәлидир.

План-малијјә хидмәти (шө'бәси, идарәси вә с.) олан идарәләрдә шөбәкә үзрә штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәси барәдәки һесабатлар һәмин хидмәтин (шө'бәнин, идарәнин вә с.) рәһбәрлији тәрәфиндән дә имзаланыр.

Ајлыг, рүблүк вә иллик һесабатларын һәчми вә тәгдим олунма мүддәти Азәрбајчан Республикасы Малијјә Назирлији тәрәфиндән мүәјјән едилир. һесабатлар ардычыллыгла, бүтүн көстәричиләр үзрә јекунлашдырылараг сәһифәләнир, мә'луматларын мүн-дәричаты тәртиб едилир вә китабча һалына салынараг тәһвил верилир.

Бөлмә 2. Чарі учот һесабларынын јекунлашдырылмасы гәјдасы

Мүәссисәләрин ајлыг, рүблүк вә иллик мүһасибат һесабатлары тәсдигедичи сәнәдләрлә, јохланылмыш мүһасибат јазылышлары әсасында тәртиб едилир. Балансын тәртибинә гәдәр аналитик учот һесабларынын дөвријјәси вә галығы синтетик учот һесабларынын дөвријјәси вә галығы илә тутушдурулараг јохланылыр. Јекун балансын маддәләри апарылмыш инвентаризасија мә'луматлары илә дәгигләшдирилир.

Бүдчә идарәләринин гәнаәт етдикләри мәбләг, ил әрзиндә бүдчә тәхсисатларынын дәгигләшдирилмиш үмуми мәбләғи илә касса хәрчләри арасындакы фәргилә мүәјјән едилир. Мәркәзи мүһасибатлыгларда гәнаәт бүдчә тәснифатынын һәр бир бөлмәси үзрә мүәјјән едилир вә һәр бир идарәнин рәһбәрлијинә хәбәр верилир.

Гејри - истәһсал сферасында олан јени тәсәррүфатчылыг шәраитинә кечмиш идарәләрин, һәмчинин бу кими идарәләрә хидмәт көстәрән мәркәзи мүһасибатлыгларын һесаблашма һесабаты банк идарәләриндә Азәрбајчан Республикасы Малијјә Назирлији вә Милли Банкынын гәбул етдији гәјдада ачылыр (хәзинәдарлыг системиндә өз тә'лиматына ујғун). Бүдчәдән малијјәләшән вәсаитләр дахил едилмәклә идарәләрә кәлән пул вәсаитләри, һәмчинин ваһид әмәк һаггы фонду вәсаитләри, истәһсал вә социал инкишаф фонду вәсаитләри вә диқәр фондларын вәсаитләри һесаблашма һесабында сахланылыр. һесаблашма һесабында истифадә едилмәмиш мәбләғләр илин ахырында банк тәрәфиндән силинмир вә нөвбәти илдә истифадә етмәк үчүн һәмин һесабда сахланылыр (хәзинәдарлыг органларында хәзинәдарлыгын тә'лиматларына ујғун).

Төһтөлһесаһ шәхсләрлә, дебитор вә кредиторларла бүтүн һесаһлашмалар илин аһырында бағланмалыдыр. Төһтөлһесаһ шәхсләрдән аванс һесаһатларыны, һәмчинин истифаһә олунмамыш мәһләғләри вахтында төләб етмәк лаһымдыр. Зәрури аванслар чыхылмагла, дебитор борчлар үзрә мәһләғләр там тутулмалы, кредитор борчлар исә өдәнмәлидир. Илин аһырында дебитор вә кредиторларла баша чатмамыш һесаһлашмалар мүвафиг ғајдада үзләшдирилмәли, тәсдиг едилмәли вә сәнәдләшдирилмәлидир.

Илин сонунда декабр ајы үзрә әмәлијјатлар вә инвентариза-сијанын нәтичәсиндән јаранан әләвә гејдләр јохланылыр, дәгигләшдирилир, һәр бири үзрә мүһасиһат мүһабирләшмәси апарылыр вә бундан сонра дүзәлишләрлә бирликдә бүтүн гејдләр чари учот һесаһларында әкс етдирилир вә јекунлашдырылыр.

Бүдчәнин смета хәрчләринин ичрасы үзрә чари учот һесаһлары ашағыдакы ғајдада јекунлашдырылыр:

Илин сонунда 200 №ли "Идарәләрин сахланылмасы вә башга тәдбирләр үчүн бүдчә вәсаитләри үзрә хәрчләр" субһесаһынын галығы 140 №ли "Идарәләрин вә башга тәдбирләрин хәрчләри үчүн бүдчәдән малијјәләшмәләр үзрә һесаһлашмалар" субһесаһынын дебетинә силинир вә һесаһлар арасындакы фәрг чох мәһләғи олан һесаһда сахланылыр.

Мәктәбәгәдәр ушағ мүәссисәләриндә 200 №ли "Идарәләрин сахланмасы вә башга тәдбирләр үчүн бүдчә вәсаитләри үзрә хәрчләр" субһесаһынын галығы 236 №ли "Ушағ мүәссисәләринин сахланылмасы үчүн валидејнләрин вәсаити" вә 238 №ли "Идарәләрин сахланылмасы үчүн саир вәсаитләр" субһесаһларындакы мәһләғләр гәдәр бағландыгдан сонра, галан һиссә 140 №ли субһесаһын дебетинә силинир.

Илин сонунда 203 №ли "Капитал гојулушуна бүдчә үзрә хәрчләр" субһесаһы үзрә (баша чатмыш вә истифаһәјә верилмиш јени тикинти објектләри үзрә) мәсрәфләр дә 143 №ли субһесаһын дебетинә силинмәклә бағланылыр.

Јерли бүдчәләрдә олан идарәләрә хусуси тәдбирләрин кечирилмәси үчүн республика бүдчәсиндән көчүрүлән тәхсисатларын чари учот һесаһлары бағланыларкән, 096 №ли "Башга (саир) бүдчәләр һесаһына чари һесаһ" субһесаһы вә 202 №ли "Башга бүдчәләр һесаһына хәрчләр" субһесаһы үзрә галыглар 142 №ли "Башга бүдчәләр һесаһына малијјәләшмәләр" субһесаһынын дебетинә силинир.

Јени тәсәррүфатчылығ шәраитинә кечмиш идарәләр үзрә фактики хәрчләр (материал вә она бәрабәр тутулан мәсрәфләр)

илин ахырында мувафиг фондларын азалмасы һесабына силин-
нәрәк 214 №ли "Јени тәсәррүфат механизми шәраитиндә идарә-
нин сахланылмасы хәрчләри" субһесабынын кредитиндә вә 240,
241, 246, 249 №ли субһесабларын дебетиндә әкс етдирилир.

Әмәјин өдәниши хәрч маддәси үзрә гәнаәт едилмиш мәбләғ
241 №ли "Әмәк өдәнишләринин ваһид фонду" субһесабынын де-
бетиндә вә 240 №ли "Мадди-марағ фонду" субһесабынын исә кре-
дитиндә әкс етдирмәклә мадди-марағ фондуна көчүрүлүр. Мадди
вә она бәрабәр тутулан хәрчләр үзрә гәнаәт исә ("Тәгаүд" маддә-
синдән башга) 249 №ли "Материал вә она бәрабәр көтүрүлән
мәсрәфләр" субһесабынын дебетиндә вә 246 №ли "Истәһсал вә
сосиал инкишаф фонду" субһесабынын исә кредитиндә әкс етдир-
мәклә истәһсал вә сосиал инкишаф фондуна көчүрүлүр.

Малијјә вәсаитләри фондунун диқәр үсул илә бөлкүсү за-
маны исә 241 №ли субһесаб бағланылмыр. Материал вә она бә-
рабәр көтүрүлән мәсрәфләр үзрә гәнаәт исә 249 №ли субһесабын
дебетиндә вә 246 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилир.

Бүдчәдәнқәнар фондларын вәсаитинә малик олан бүдчә ида-
рәләринин 215 №ли "Бүдчәдәнқәнар фондлар һесабына хәрчләр"
субһесабы үзрә фактики хәрчләри илин ахырында 272 №ли
"Бүдчәдәнқәнар фондлар" субһесабынын дебетинә силинмәклә
бағланылыр. Баша чатмыш вә истифадәјә верилмиш объектләрин
мәсрәфләри ил әрзиндә 216 №ли "Бүдчәдәнқәнар фондлар һеса-
бына капитал гојулушуна хәрчләр" субһесабында сахланылыр,
илин ахырында исә 272 №ли субһесабын дебетинә силинир.

Хүсуси вәсаитләр үзрә чари учот һесаблары 400 №ли "Хүсуси
вәсаитләр үзрә кәлирләр" субһесабынын дебетинә силинмәклә
бағланылыр. Лакин кәлир вә хәрчләрин учотуну 400 №ли вә
211 №ли субһесабларда апаран јардымчы кәнд тәссәррүфаты са-
һәләри вә кичик һәчмли мөһсул истәһсал едән истәһсалат (тәд-
рис) е'малатханалары битмәмиш истәһсал үзрә мәсрәфләри
211 №ли субһесабда сахлаја биләрләр.

Илин ахырында 211 №ли субһесаб үзрә галыглар 400 №ли
субһесабын дебетинә силинир.

212 №ли "Хүсуси вәсаитләр һесабына капитал гојулушу вә
аваданлығ алынмасы үзрә хәрчләр" субһесабы үзрә мөһсулун маја
дәјәринә аид едилмәјән, баша чатдырылмыш вә истифадәјә ве-
рилмиш јени тикинти объектләри вә аваданлығларын алынмасы
үзрә мәсрәфләр, һәмчинин бу кими башга мәсрәфләр дә 400 №ли
субһесабын дебетинә силинир.

Баша чатдырылмамыш, һәмчинин баша чатдырылмыш, лакин истифадәҗе верилмәмиш јени тикинти объектләри үзрә мәсрәфләр 212 №ли субһесабда сахланылараг нөвбәти илин балансына кечирилир.

Идарәләрдә 080 №ли "Истеһсалат (тәдрис) е'малатханаларынын мәсрәфләри (хәрчләри)" вә 280 №ли "Истеһсалат (тәдрис) е'малатханаларынын мә'мулатларынын сатышы" субһесабларында учота алынган, јардымчы кәнд тәсәррүфаты вә истеһсалат (тәдрис) е'малатханаларынын хүсуси вәсаитләр сметасында планлашдырылан, мәсрәфләрә көрә бурахылан мәһсулларын, мә'мулатларын, көрүлән иш вә көстәрилән хидмәтләрин сатышы мәнфәәтлә нәтичәләнәрсә 280 №ли субһесабын дебетиндә вә 410 №ли субһесабын кредитиндә, зәрәрлә нәтичәләнәрсә 410 №ли "Мәнфәәт вә зәрәрләр" субһесабынын дебетиндә вә 280 №ли субһесабын кредитиндә әкс етдирилмәклә силинир.

Баш идарәләр дә 140 №ли субһесабы 230 №ли субһесаб илә әвәз етмәклә өз әмәлијјатлары үзрә һесабларыны табеликләриндә олан идарәләр кими јазылышлар вермәклә бағлајырлар.

Баш кредит сәрәнчәмчылары чари учот һесабларыны бағламамышдан әввәл табеликләриндә олан идарәләрдә артан вә азалан малијјә мәнбәләри (үмидсиз дебитор борчлар, гијмәтлиләрин әскиккәлмәсиндән силинмәләр вә инвентаризасија заманы артыг кәлмиш гијмәтлиләрин мүәссисә һесабына гәбул едилмәси вә с.) барәдә әлавә јазылышлар апармаг үчүн бу идарәләрдән тәсдиг олунмуш һесабатлар алырлар. Бу һесабатлар әсасында малијјәләшмәни азалдан мәбләғләри Дт-23 вә Кт-14 №ли синтетик һесабынын мүвафиг субһесабы үзрә, малијјәләшмәни артыран мәбләғләри исә Дт-14 вә Кт-23 №ли синтетик һесабынын мүвафиг субһесабында әкс етдириләр.

Баша чатмыш вә истисмара верилмиш тикинти объектләри вә аваданлыгларын алынмасы үзрә хәрчләр, идарәдахили малијјәләшмә һесаблашмаларынын јекун дөвријјәләриндә силинмиш фактики хәрчләр дә бу һесабларда әкс олунур.

Сон јазылышлардан сонра нөвбәти илин 1 јанвар тарихинә јекун баланс тәртиб едилир.

БӨЛМӨ 3. ИЛЛИК ИЧМАЛ ҺЕСАБАТЛАРЫН ТӘРТИБИ ҒАЈДАЛАРЫ

Республика бүдчәсиндә, Нахчыван Мухтар Республикасы бүдчәсиндә вә јерли бүдчәләрдә олан мүвафиг назирликләр, баш идарәләр өз әмәлијјатлары үзрә бу Ғајдаларын 2-чи бәндиндә көстәрилән һәчмдә иллик ичмал һесабатлар тәртиб едирләр.

Республика бүдчәсиндә, Нахчыван Мухтар Республикасы бүдчәсиндә вә јерли бүдчәләрдә олан назирликләр, баш идарәләр иллик ичмал һесабатлар тәртиб едәркән смета (план) көстәричиләрини мүвафиг Ғајдаларла ил әрзиндә дәгигләшдирилмиш смета көстәричиләринә ујғунлашдырмалыдыр.

Һесабат или әрзиндә назирликләрин вә ја баш идарәләрин тәркибинә саир бүдчәләр һесабына олан идарәләр дахил едиләрсә, о заман назирликләр вә баш идарәләр иллик һесабатларда һәмин идарәләр үзрә иллик смета хәрчләрини там әкс етдириләр вә смета көстәричиләрини дәгигләшдириләр. Назирликләр, баш идарәләр "Мүһасибат учоту һаггында" Азәрбајҗан Республикасы Ғанунуна ујғун олараг ичмал һесабатлар тәртиб едирләр. Ичмал һесабатларда онларын табелијиндә олан бүтүн идарәләрин һесабат көстәричиләри өз әксини тапыр.

Республиканын назирликләри вә баш идарәләри табеликләриндә олан тәһсил, мәдәнијјәт, елм, сәһијјә, идман, социал тәминат, һабелә мәһкәмә вә прокурорлуг органлары вә диҗәр бүдчә идарәләри үзрә республика Малијјә Назирлијинә хәрчләрин истигамәтләри барәдә бүдчәнин кәлир вә хәрчләринин тәснифатына ујғун формада групплашдырылмыш иллик ичмал һесабат тәгдим едирләр.

Иллик ичмал һесабатлар Азәрбајҗан Республикасы Малијјә Назирлијинин әмри илә тәсдиг едилмиш һәчмдә вә мүәјјән олунмуш мүддәтдә тәгдим едилир. Назирликләр вә баш идарәләр табеликләриндәки идарәләрин һесабатларынын һәчмини вә тәгдим олунма мүддәтини өз әмрләри илә рәсмиләшдириләр.

БӨЛМӨ 4. АЛЫГ, РУБЛУК ВЭ ИЛЛИК НЕСАБАТ ФОРМАЛАРЫНЫН ТЭРТИБИ ГАЈДАЛАРЫ

Хәрчләр сметасынын ичрасы балансы [Форма №1 (код 0503001)]

Баланс, идарәләр тәрәфиндән һесабат дөврүнүн ахырына аналитик вә синтетик учот һесабларынын јекунлашдырылмыш дөвријјә вә галыглары үзрә тәртиб едилир. Һәр бир идарә балансда өзүнә аид олан һесабларын галыгларыны әкс етдирир. Бунун үчүн ашағыдакы көстәричиләри рәһбәр тутмаг лазымдыр:

- "Әсас вәсаитләр" бөлмәсиндә мүәссисәјә мәхсус олан, о чүмләдән ичарәјә верилмиш бүтүн әсас вәсаитләр көстәрилир. Әсас вәсаитләр илкин гијмәтләри илә (јә'ни,онларын алынмасы, гурулмасы вә һазырланмасы үзрә фактики хәрчләр илә) вә ја бәрпа дәјәри илә (әсас вәсаитләрин јенидән гијмәтләндирилмәси илә) балансда әкс етдирилир. Әсас вәсаитләрин илкин гијмәтләринин дәјишдирилмәсинә јалныз, мүвафиг объектләрин јенидән гурулмасы, ләғви вә һәмчинин јенидәнгиймәтләндирилмәси заманы јол верилир;

- "Материал еһтијатлары" бөлмәсинин субһесабларында мүәссисәјә мәхсус олан материаллар, тикинти материаллары, әрзаг мәһсуллары, јаначаг, јем, тара, машын вә аваданлыгларын еһтијат һиссәләри, истеһсалат (тәдрис) е'малатханаларынын мә'мулатлары, јардымчы кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары, чаван вә көкәлмәкдә олан һејванлар, елм, тәдрис вә диқәр мәгсәдләр үчүн материаллар, елми-тәдгигат ишләриндә вә лабораторија сынагларында узун мүддәт истифадә едилән материаллар, һәмчинин тәсәррүфат мүгавиләли елми-тәдгигат ишләри үчүн хүсуси аваданлыглар илкин гијмәтләри илә әкс етдирилир;

- "Азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар" бөлмәсиндә мүәссисәјә мәхсус олан бүтүн азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар илкин гијмәтләри илә әкс етдирилир;

- "Истеһсала вә башга мәгсәдләрә мәсрәфләр" бөлмәсиндә истеһсалат (тәдрис) е'малатханаларынын вә көмәкчи кәнд тәсәррүфаты мәһсулларынын һазырланмасына, елми-тәдгигат вә конструктор ишләринин апарылмасына вә саир мәгсәдләрә сәрф олунан мәсрәфләр (хәрчләр) әкс етдирилир;

- "Пул вәсаитләри" бөлмәсинин субһесабларында бүдчәдән верилән вәсаитләр, кассада, банқда чари вә һесаблашма һесабларында олан пул вәсаитләри, аккредитивләр, лимитләшдирил-

миш чек китабчалары вә башга пул сәнәдләри, малијә гојулушлары вә диқәр пул вәсаитләри әкс етдирилир;

- "Республика бүдчәсинин чари һесабы" субһесабында бүдчә вәсаитләринин галығы јалныз рүблүк һесабатларда көстәрилир. Аккредитив јолу илә алынмыш бүдчә вәсаитләри касса хәрчләринин бәрпасына јөнәлдилилр;

- јени тәсәррүфатчылыг шәраитинә кечмәмиш мүәссисәләрдә мүхтәлиф идарә вә тәшкилатлардан алынмыш мүхтәлиф нөвлү тапшырыглар үзрә мәбләғләр 110 №ли "Тапшырыглар үзрә мәбләғләрин чари һесабы" субһесабында әкс етдирилир. Белә ки, кәнч мүтәхәссисләрлә һесаблашмалара, тәләбә вә шакирдләрә тәгаүдләр верилмәсинә, әмәқдашларын мүкафатландырылмасына вә бирдәфәлик јардымларын көстәрилмәсинә мәбләғләр, методики әдәбијјат вә дәрсликләрин алынмасына, мәркәзләшдирилмиш формада мүһасибат учоту вә һесабаты сәнәдләринин алынмасына мәбләғләр, шакирдләрин истәһсалатда газандыглары мәбләғләр вә саир мәбләғләр 110 №ли субһесабда көстәрилир. һәмчинин, јени тәсәррүфатчылыг шәраитинә кечмиш баш кредит сәрәнчамчыларынын мәркәзләшдирилмиш инкишаф фонду вә малијә еһтијатлары вәсаитләринин галыглары да 110 №ли субһесабда көстәрилир.

- 111 №ли "Хүсуси вәсаитләр үзрә чари һесаб" субһесабында хүсуси вәсаитләрин галыглары, һәмчинин али вә орта ихтисас тәһсил мәктәбләриндә материал-техники базаларын кенишләндирилмәси үчүн, күнү узадылмыш мәктәбләрдә, мәктәбјаны интернатларда ушагларын једиздирилмәси үчүн, үмумтәһсил фондунун јарыдылмасы үчүн бүдчәдән, колхозлардан, кооперативләрдән, һәмкарлар тәшкилатларындан вә саир мәнбәәләрдән дахил олан мәбләғләр әкс етдирилир;

- 112 №ли "Саир бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә чари һесаб" субһесабында ганунда нәзәрдә тутулмуш бүдчәдәнкәнар саир мәбләғләр, депозит мәбләғләр, мүәјјән шәртләр дахилиндә мүвәғгәти олараг бүдчә идарәләринин сәрәнчамына верилмиш мәбләғләр, "әлавә малијә еһтијатлары фонду" һесабына јерли һакимийјәт органлары тәрәфиндән дахил олан мәбләғләр вә саир мәбләғләр әкс етдирилир;

- 113 №ли "Һесаблашма һесабы" субһесабында бүдчәдән дахил олмуш вәсаитләр, әһалијә, идарәләрә вә тәшкилатлара көстәрилән хидмәтдән вә саир ишләрдән дахил олмуш вәсаитларин галыглары көстәрилир;

-114 №ли "Бүдчәдәнкәнар фондлар үзрә чари һесабы" субһесабында мұвафиг ғајдада назирликләрин, баш идарәләрин вә Ичра һакимијәтләри тәрәфиндән јарадылмыш бүдчәдәнкәнар фондларын мәбләғләри әкс етдирилир;

-118 №ли "Валјута һесабы" субһесабында идарәләрин вә тәшкилатларын банкдакы валјута һесабында олан валјуталарын Азәрбајчан Республикасы Милли Банкынын мәзәннәси илә маната чеврилмиш харичи валјута галығлары әкс етдирилир;

-120 №ли "Касса" субһесабында идарә рәһбәрләринин разылығы илә банк тәрәфиндән тәјин олунмуш лимит даһилиндә нағд пул галығлары әкс етдирилир.

БӨЛМӘ 5. ҺЕСАБЛАШМАЛАР

Илин ахырында балансда баша чатмајан һесаблашмаларын галығлары активдә дебитор борчлар, пассивдә кредитор борчлар кими ајры-ајрылығда әкс етдирилир. Бу галығларын ғаршылығлы әвәз едилмәси вә ја бирләшдирилмәси ғадағандыр.

- 152 №ли "Бүдчә тематикалары үзрә ишләнмиш конструкция-сынағ ишләринин һиссә-һиссә өдәнилмәси үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар" субһесабында елми-тәдгигат вә конструкция-сынағ ишләринин јеринә јетирилмәси үзрә идарә вә тәшкилатларын борчлары әкс етдирилир.

- 153 №ли "Бүдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә көрүлән иш вә хидмәтләрә көрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар" субһесабында техники-пешә мәктәбләри тәрәфиндән көрүлән иш вә хидмәтләрә, һазыр мәмулатларын сатышына көрә, һәмчинин тәдрис-истеһсалат просесиндә јеринә јетирилмиш иш вә хидмәтләрә көрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар үзрә борч мәбләғләри әкс етдирилир.

- 154 №ли "Өдәниләси елми-тәдгигат ишләри үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар" субһесабында мұғавилә әсасында елми-тәдгигат ишләри үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар үчүн өдәнилән аванслары чыхмағла борч мәбләғләри әкс етдирилир.

- 155 №ли "Елми-тәдгигат ишләри үчүн аванслар үзрә һесаблашмалар" субһесабында мұғавилә әсасында елми-тәдгигат ишләринә көрә сифаришчиләр тәрәфиндән көчүрүлмүш аванслар әкс етдирилир.

- 156 №ли "Тәсәррүфат мұғавиләли ишләрин јеринә јетирилмәси үчүн ичрачыларын чәлб едилмәси үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар" субһесабында мұғавилә әсасында мұхтәлиф елми-

тәдгигат вә конструксија-сынаг ишләринин јеринә јетирилмәси үчүн ичрачыларын чәлб едилмәси үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмаларын мәбләғләри әкс етдирилир.

- 157 №ли "Алычылар вә сифаришчиләрлә һесаблашмалар" субһесабында јени тәсәррүфатчылыг шәраитинә кечмиш идарәләрдә мүгавиләләр әсасында көрүлән иш вә хидмәтләрә көрә аванс шәклиндә сифаришчиләрдән дахил олан мәбләғләр әкс етдирилир. Бу мәбләғләр мүгавиләдә нәзәрдә тутулан мәрһәләләр үзрә там, јахуд ишләр баша чатанадәк көстәрилән һесабда сахланылыр.

- 158 №ли "Әһалијә компенсасија өдәнишләри үзрә һесаблашмалар" субһесабында ушағлара көрә верилән мүавинәт вә компенсасија өдәнишләри үзрә әһалијә өдәниләси мәбләғләр (о чүмләдән, ушағлара көрә верилән ајлыг мүавинәтләр, азтә'минатлы аиләләрин ушағларына көрә верилән мүавинәтлар вә саир компенсасија өдәнишләри) әкс етдирилир.

- 159 №ли "Тибби сығорта үзрә һесаблашмалар" субһесабында идарәләрин тибби сығорта ајырмалары үзрә һесаблашмалары әкс етдирилир.

- 160 №ли "Тәһтәһесаб шәхсләрлә һесаблашмалар" субһесабында истәһсалат практикасында, **експедисијаларда**, хидмәти вә елми е'замийјәтләрдә олан әмәкдашлара өдәниләси мәбләғләр вә ишчиләрә өдәнилән диқәр аванс мәбләғләри әкс етдирилир.

- 170 №ли "Әскиккәлмәләр вә иткиләр үзрә һесаблашмалар" субһесабында материал гијмәтлиләриндән вә пул вәсаитләриндән әскиккәлмәләр вә иткиләр үзрә, һәмчинин күнаһкар шәхсләрин һесабына аид едилмиш саир иткиләр үзрә мәбләғләр әкс етдирилир.

- 172 №ли "Хүсуси нөв тә'дијәләр үзрә һесаблашмалар" субһесабында мәктәбәгәдәр ушағ мүәссисәләриндә, интернат-мәктәбләрдә, мәктәбләр јанында интернатларда, **ушағ** мусиги мәктәбләриндә ушағларын сахланылмасы, тәдриси, тәрбијәчиләрин сахланылмасы, ишчиләрин јемәк вә кејимлә тә'минаты вә саир хүсуси һесаблашмалар үзрә дебитор вә кредитор борч мәбләғләри әкс етдирилир.

- 173 №ли "Бүдчәјә өдәмәләр үзрә һесаблашмалар" субһесабында бу вә ја диқәр сәбәбләрдән илин ахырына гәдәр әмәк һаггындан, тәгаүддән вә саир мүхтәлиф өдәнишләрдән тутулуб бүдчәјә көчүрүлмәмиш мәбләғләр, һабелә бүдчәнин кәлиринә дахил олан вә бүдчәјә көчүрүләси мәбләғләр (әлавә дәјәр веркиси, мәнфәәтдән вержиләр вә саир) әкс етдирилир.

- 174 №ли "Депозит мәбләғләр үзрә һесаблашмалар" субһесабында мүаличә-профилактика вә бу кими идарәләрин хидмәтләриндән истифадә едән вәтәндашларын, бу идарәләрин сәрәнчамына мүвәггәти, ғайтарылмағ шәрти илә вердикләри депозит пул мәбләғләри әкс етдирилир.

- 176 №ли "Тапшырығлар үзрә хәрчләр үчүн алынмыш вәсаитләрә көрә һесаблашмалар" субһесабында мүхтәлиф тапшырығларын јеринә јетирилмәси нәтичәсиндә идарә вә тәшкилатлар тәрәфиндән алынмыш вәсаитләрә көрә, һәмчинин мәктәблиләрин гара вә әлван метал ғырынтыларынын, мүхтәлиф тәкраремала јарарлы туллантыларын јығылмасы вә тәһвили нәтичәсиндә газандығлары вәсаитләрә вә диқәр мәгсәдли тапшырығлар үзрә алынмыш вәсаитләрә көрә һесаблашмалар әкс етдирилир.

- 177 №ли "Депонентләрлә һесаблашмалар" субһесабында балансын пассив һиссәсиндә мүәјјән олунмуш мүддәт әрзиндә алынмамыш әмәк һағгы, тәғаүд вә саир өдәниш мәбләғләри әкс етдирилир.

- 178 №ли "Саир дебитор вә кредиторларла һесаблашмалар" субһесабында идарә вә тәшкилатларын саир дебитор вә кредитор борч мәбләғләри, һәмчинин тәдрис мүәссисәләриндә төләбә вә шакирдләрин јатағхана хидмәтиндән истифадә һағлары үзрә һесаблашмалар әкс етдирилир.

- 179 №ли "Планлы ғайдада өдәнишләрлә һесаблашмалар" субһесабында мүғавиләләр әсасында планлы өдәнишләр ғайдасында көстәрилән хидмәтә вә бурахылан мал-материал гијмәтлilәринә көрә һесаблашмалар үзрә борч мәбләғләри әкс етдирилир.

- 180 №ли "Ишчиләрлә һесаблашмалар" вә 181 №ли "Тәғаүдчүләрлә һесаблашмалар" субһесабларда әмәк һағгы вә мүвәггәти әмәк ғабилијјәтини итирдијинә көрә мүавинәтләр үзрә һесабланылмыш мәбләғләр, ушаға гуллуға көрә вә саир мүавинәтләр үзрә һесабланылмыш мәбләғләр, мадди јардым, мүкафатлар, һабелә төләбәләрә вә шакирдләрә тәғаүдләр үзрә һесабланылмыш мәбләғләр әкс етдирилир.

- 182-189 №ли "Нағдсыз көчүрмәләр үзрә ишчиләр вә тәғаүдчүләрлә һесаблашмалар" субһесабларында ичра сәнәдләринә әсасән әмәк һағгындан тутулмуш мәбләғләр, әманәт банкына көчүрүлән мәбләғләр, сығорта һағлары, үзвлүк һағлары вә саир тутулмуш мәбләғләр әкс етдирилир.

- 198 №ли "Әһалинин Сосиал Мүдафиәси Фонду үзрә һесаблашмалар" субһесабында идарә вә тәшкилатларда әмәк һағла-

рына мütәнәсиб олараг һесабыланымыш социал сығорта һағлары вә социал мүдафиә фондуна өдәнишләр әкс етдирилир.

- 199 №ли "Әһалинин мәшғуллуғ фонду үзрә һесабыланымалар" субһесабында әһалинин мәшғуллуғ фондуна мәчбури ајырмалар үзрә һесабыланымалар әкс етдирилир (бүдчәдә олан идарәләр истисна олмағла).

БӨЛМӘ 6.ХӘРЧЛӘР.

200 №ли "Идарәләрин сахланымасы вә башға тәдбирләр үчүн бүдчә вәсаитләри үзрә хәрчләр" субһесабында һесабат дөврү әрзиндә бүдчә тәхсисатлары һесабына хәрч мәбләғләри, јени илин тәхсисатлары һесабына ишчиләрә өдәниләчәк декабр ајынын икинчи јарысына көрә һесабыланымыш әмәк һағгы мәбләғләри, һәмчинин малијјә вәсаитләри илә бағланмамыш саир хәрч мәбләғләри әкс етдирилир.

- 202 №ли "Башға бүдчәләр һесабына хәрчләр" субһесабында башға бүдчә вәсаитләри һесабына мүәссисәнин смета-сында нәзәрдә тутулмајан тәдбирләрә сәрф едилән хәрчләр көс-тәрилир. Илин ахырында 202 №ли субһесабы үзрә хәрчләр баш кредит сәрәнчәмчылары тәрәфиндән 232 №ли вә ашағы кредит сәрәнчәмчылары тәрәфиндән исә 142 №ли субһесабыларын дебети-нә силинир.

- 203 №ли "Капитал гојулушуна бүдчә үзрә хәрчләр" субһесабында тикинти-гурашдырма ишләринин үсулундан асылы ол-мајараг бүдчә вәсаитләри һесабына јени тикинтиләрә, биналарын вә гурғуларын јенидән гурулмасына (реконструксијасына) сәрф олунан мәсрәфләр әкс етдирилир.

- 210 №ли "Бөлүшдүрүләси хәрчләр" субһесабында һесабат дөврүнүн сонунда конкрет нөв ишләрә (објектләрә), мәһсул вә мә'мулатларын маја дәјәринә дахил едилмәси мүмкүн олмајан мәсрәфләрин галығ мәбләғләри әкс етдирилир.

- 211 №ли "Хүсуси вәсаитләр үзрә хәрчләр" субһесабында рүблүк һесабатларда хүсуси вәсаитләр үзрә хәрчләрин, иллик һе-сабатларда исә хүсуси вәсаитләр үзрә кәлирләрдән артығ хәрч-ләрин мәбләғи, һәмчинин јардымчы кәнд тәсәррүфаты вә истәһ-салат (тәдрис) е'малатханаларынын битмәмиш истәһсалаты үзрә мәсрәфләри әкс етдирилир.

- 212 №ли "Хүсуси вәсаитләр һесабына капитал гојулушу вә аваданлығ алынмасы үзрә хәрчләр" субһесабында елми-тәдгигат идарәләринин истәһсалат вә социал инкишаф фонду вәсаитләри

һесабына җени тикинтиләре, аваданлыгларын алынмасына вә гу-
рашдырылмасына сәрф едилән мәсрәфләр әкс етдирилир.

- 213 №ли "Саир вәсаитләр үзрә хәрчләр" субһесабында
бүдчәдәнкәнар вәсаитләр һесабына хәрчләр, һәмчинин кечмиш
илләрдә смета үзрә едилән гәнаәт һесабына фактики хәрчләр әкс
етдирилир. Бу хәрчләр илин ахырында мұвафиг фондлара сили-
нәрәк кәстәрилән һесаб бағланылыр.

- 214 №ли "Җени тәсәррүфатчылыг механизми шәраитиндә
идарәнин сахланылмасы хәрчләри" субһесабында бүдчә вә мұва-
фиг фондлар һесабына ичра олунмуш хәрчләр, материал вә она
бәрабәр тутулан мәсрәфләр әкс етдирилир. Илин сонунда кәстә-
рилән малийјәләшмә мәнбәләри һесабына, бағланылмасы мұмкүн
олмајан галыглар нөвбәти илин балансына кечирилир.

- 215 №ли "Бүдчәдәнкәнар фондлар һесабына хәрчләр"
субһесабында назирликләр, баш идарәләр вә Ичра һакимијјәти
органлары тәрәфиндән гәбул олунмуш гәјдада јарадылмыш бүд-
чәдәнкәнар фондлар һесабына хәрчләр әкс етдирилир.

- 217 №ли "Истәһсал фәалијјәти үчүн вәсаитләр һесабына
хәрчләр" субһесабында анчаг рүбләр әрзиндә тәдрис мұәссисә-
ләринин истәһсалат фәалијјәти үчүн кәлирләриндән ајырмалар
һесабына хәрчләр кәстәрилир. Бир гәјда олараг, бу һесабда илин
әввәлине вә ахырына галыг олмамалыдыр.

БӨЛМӘ 7. МАЛИЈЈӘЛӘШМӘЛӘР

140 №ли "Идарәләрин вә башга тәдбирләрин хәрчләри үчүн
бүдчәдән малийјәләшмәләр үзрә һесаблашмалар" субһесабында
баш кредит сәрәнчамчылары тәрәфиндән ачылмыш бүдчәдән ма-
лийјәләшмә мәбләғләри, һәмчинин дикәр әмәлијјатлар үзрә артан
вә азалан малийјә мәбләғләри әкс етдирилир.

- 230 №ли "Идарәләрин вә башга тәдбирләрин хәрчләринә
бүдчәдән малийјәләшмәләр" субһесабында һесабат дөврүнүн со-
нуна баш тәхсисат сәрәнчамчыларынын бүдчәдән алдыглары ма-
лийјәләшмә мәбләғләри әкс етдирилир.

- 142 №ли "Башга бүдчәләр һесабына малийјәләшмәләр үзрә
һесаблашмалар" субһесабында фәрди тәдбирләрин кечирилмәси
үчүн башга бүдчәләрдән алынмыш малийјәләшмәләр үзрә һесаб-
лашмалар әкс етдирилир.

- 232 №ли "Башга бүдчәләр һесабына малийјәләшмәләр"
субһесабында башга бүдчәләрдән алынмыш малийјәләшмәләр әкс
етдирилир.

- 236 №ли "Ушаг мүэссисэлэринин сахланылмасы үчүн валидејнлэрин вэсаити" субһесабында мәктәбәгәдәр ушаг мүэссисэләриндә ушагларын сахланылмасы үчүн валидејнләрдән дахил олан вэсаитләр һесабына мөвчуд малијјәләшмәләр әкс етдирилир.

- 238 №ли "Идарәнин сахланылмасы үчүн саир вэсаитләр" субһесабында саир мәнбәләр һесабына мөвчуд гәјдалара ујғун малијјәләшмәләр кәстәрилир.

Ичмал һесабатларын тәртибатындан әввәл баш кредит сәрәнчәмчылары табеликләриндә олан идарәләрлә малијјәләшмәләр үзрә идарәдаһили һесаблашмалар апармалыдырлар. Малијјәләшмәләр үзрә баш кредит сәрәнчәмчыларынын балансларынын актив һиссәсиндәки мәбләгләр табеликләриндәки идарәләрин балансларынын пассив һиссәсиндәки мәбләгләрә ујғун кәлмәлидир. Ичмал балансын актив вә пассивиндә бу һесаблар үзрә галыглар бәрәбәр олмалыдыр (хәзинәдарлыг тәтбиг едилән заман хәзинәдарлығын тә"лиматына ујғун).

- 245 №ли "Декабр ајынын икинчи јарысына кәрә әмәк һаггыны габагчадан өдәмәк үчүн банкдан алынмыш вэсаитләр" субһесабында кәлән илин тәхсисатлары һесабына декабр ајынын икинчи јарысына кәрә әмәк һаггыны габагчадан өдәмәк үчүн банкдан алынмыш вэсаитләр әкс етдирилир.

- 248 №ли "Банк кредитләри" субһесабында мүвафиг ганун-веричилијә ујғун олараг мадди-техники базанын тәшкили, кенишләндирилмәси вә башга мөгсәдләр үчүн банклардан алынмыш вә өдәнилмәмиш кредитләрин галыг мәбләгләри әкс етдирилир.

БӨЛМӨ 8. МӨГСӘДЛИ ТӘ'ЈИНАТЛАРЫН ФОНДЛАРЫ ВӘ ВЭСАИТЛӘРИ

240 №ли "Мадди-мараг фонду" субһесабында һесабат дөврүнүн ахырында мадди-мараг фонду вэсаитләринин галыг мәбләгләри әкс етдирилир.

- 241 №ли "Әмәк өдәнишләринин вәһид фонду" субһесабында һесабат дөврүнүн ахырына әмәк өдәнишләринин вәһид фонду вэсаитләринин истифадә олунмамыш галыг мәбләгләри әкс етдирилир.

- 246 №ли "Истәһсал вә социал инкишаф фонду" субһесабында һесабат дөврүнүн ахырына инвентар вә аваданлыгларын алынмасына, бина вә гурғуларын әсаслы тә'миринә вә саир соци-

ал еһтијачлара истифадә олунмамыш хәрчләрин галыг мәбләғләри әкс етдирилир.

- 249 №ли "Материал вә она бәрабәр кәтүрүлән мәсрәфләр" субһесабында бүдчә тәснифатына ујғун оларағ "Малларын алынмасы вә хидмәтләрин һаггынын өдәнилмәси", "Фаизләр үзрә өдәнишләр", "Субсидијалар вә чари өдәнишләр" хәрч маддәләри үзрә мәсрәфләр әкс етдирилир.

- 250 №ли "Әсас вәсаитләрин фонду" субһесабында көһнәлмәни чыхмагла идарәнин сәрәнчамындакы әсас вәсаитләрин фондуну тәшкил едән мәбләғ әкс етдирилир.

- 020 №ли "Әсас вәсаитләрин көһнәлмәси" субһесабында идарәјә мәхсус олан әсас вәсаитләрин көһнәлмә мәбләғи әкс етдирилир.

- 260 №ли "Азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјаларын фонду" субһесабында идарәнин сәрәнчамында олан азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјаларын мәбләғи әкс етдирилир.

- 270 №ли "Малијјә вәсаитләринин ваһид фонду" субһесабында һесабат дөврүнүн сонуна узунмүддәтли игтисади нормативләр үзрә бүдчәдән ајрылмыш вәсаитләр, төләбәләрин (шакирдләрин) рүблүк вә ајлыг фондлар үзрә бөлүшдүрүлмүш јатағхана һаглары, истәһсалат фәалијјәти үзрә мәһсул сатышындан, көрүлән иш вә хидмәтләрдән, ушағ мүәссисәләриндә, интернат мәктәбләрдә, хүсуси мәктәбләрдә, ушағ мусиги вә рәссамлыг мәктәбләриндә ушағларын сахланмасы вә тәдриси үчүн дахил олмалар вә саир мәбләғләр әкс етдирилир.

- 271 №ли "Мәркәзләшдирилмиш фондлар вә малијјә еһтијатлары" субһесабында баш идарәләрдә мәркәзләшдирилмиш инкишаф фондларына вә малијјә еһтијатларына јөнәлдилән, бир хәстәнин бир күнлүк јемәк вә дәрманы илә әлағәдар өдәнилмәмиш пул нормалары вә фондун әсаһнамәсиндә нәзәрдә тутулан бу кими башға вәсаитләр, һәмчинин көзләнилмәјән һалларда кечириләчәк тәдбирләрин вә өһдәликләрин малијјәләшдирилмәсинә јөнәлдилән гәнаәт едилмиш вәсаитләр кәстәрилир.

- 272 №ли "Бүдчәдәнкәнар фондлар" субһесабында јерли һакимијјәт органлары, назирликләр вә баш идарәләр тәрәфиндән јарадылмыш бүдчәдәнкәнар фондларын вәсаитләри әкс етдирилир.

БӨЛМӨ 9. МӘҢСУЛ САТЫШЫ ВӘ КӘЛИРЛӘР

280 №ли "Истехсалат (тәдрис) е'малатханаларынын мәһсулларынын сатышы" вә 281 №ли "Јардымчы кәнд тәсәррүфаты (тәдрис) мәһсулларынын сатышы" субһесабында истехсал олунмуш һазыр мәһсулларын, көрүлән иш вә көстәрилән хидмәтләрин сатышы әкс етдирилир. Бу субһесабылар үзрә кредит галығы мәнфәәт мәбләғини, дебет галығы исә зәрәри көстәрир. Сатышын нәтичәләри һесабат илинин ахырында 410 №ли субһесаба аид едилир.

- 282 №ли "Мүгавиләләр үзрә елми-тәдгигат ишләринин сатышы" субһесабында мүгавиләләр үзрә јеринә јетирилмиш вә дәјәри өдәнилмәк үчүн сифаришчиләрә тәһвил верилмиш елми-тәдгигат вә конструктор ишләринин мәбләғләри әкс етдирилир.

- 400 №ли "Хүсуси вәсаитләр үзрә кәлирләр" субһесабында гүввәдә олан гәјдалара әсасән тәшкилатын сәрәнчамында галан вә бүдчә тәхсисатларындан әлавә мүөјјән мәгсәдләрә хәрчләнә билән хүсуси вәсаитләр үзрә кәлирләр әкс етдирилир.

- 402 №ли "Техники пешә мәктәбләринин истехсалат фәалијјәтиндән кәлирләр" субһесабында истехсалат практикасы нәтичәсиндә тәдрис мәктәбләринин сәрәнчамына истехсалат-тәдрис е'малатханаларынын фәалијјәтиндән кәлән кәлирләр, тәдрис базасынын кенишләндирилмәси, шакирдләрин мәдәни-мәишәт хидмәтләринин јахшылашдырылмасы, нүмунәви шакирдләрин мүкафатландырылмасы үчүн тәшкилатлардан дахил олан мәбләғләр әкс етдирилир.

- 410 №ли "Мәнфәәт вә зәрәрләр" субһесабында јардымчы (тәдрис) кәнд тәсәррүфаты вә истехсалат (тәдрис) е'малатханаларынын мәһсул вә мә'мулатларынын, һәмчинин көстәрилән иш вә хидмәтләрин сатышындан алынан нәтичәләр әкс етдирилир.

БӨЛМӨ 10. ӘСАСЛЫ ТИКИНТИЈӘ МӘСРӘФЛӘР

040 №ли "Гурашдырыласы авадаңлығлар" субһесабында тикинти конструијаларынын вә һиссәләринин, һәмчинин гурашдырма тәләб едән харичи вә јерли авадаңлығларын галығ мәбләғләри әкс етдирилир.

- 041 №ли "Әсаслы тикинти үчүн тикинти материаллары" субһесабында әсаслы тикинти үчүн тә'јин олунмуш вәсаитләр һесабына алынан, тикинти вә гурашдырма ишләри просесиндә исти-

фадә олунан тикинти материалларынын галыг мәбләғләри әкс етдирилир.

- 150 №ли "Малсатан вә подратчыларла һесаблашмалар" субһесабында балансын актив һиссәсиндә әсаслы тикинтијә капитал гојулушлары үчүн тәхсис едилмиш вәсаитләр һесабына тикинти материалларына, конструксија вә деталлара көрә, һәмчинин јеринә јетирилмиш тикинти-гурашдырма ишләринә көрә малсатан вә подратчыларла һесаблашмалардан јаранан дебитор борч мәбләғләри әкс етдирилир.

- 203 №ли "Капитал гојулушуна бүдчә үзрә хәрчләр" субһесабында бүдчә вәсаити һесабына баша чатмамыш јени тикинти объектләринә, тикинти вә гурғуларын јенидән гурулмасына, һәмчинин баша чатмыш, лакин истифадәјә верилмәмиш тикинти объектләринә вә јенидәнгурма ишләринә мәсрәфләр әкс етдирилир.

- 212 №ли "Хүсуси вәсаитләр һесабына капитал гојулушу вә аваданлыг алынмасы үзрә хәрчләр" субһесабында аваданлыгларын алынмасы, баша чатмыш, лакин истифадәјә верилмәмиш вә баша чатмамыш тикинти вә јенидәнгурулма объектләри вә аваданлыгларын алынмасы үчүн хүсуси вәсаитләр үзрә мәсрәфләр әкс етдирилир.

- 216 №ли "Бүдчәдәнкәнар фондлар һесабына капитал гојулушларына хәрчләр" субһесабында мүәјјән олунмуш гајдада ичра һакимийјәтләри, һәмчинин Азәрбајҗан Республикасы назирликләри вә баш идарәләри тәрәфиндән јарадылмыш бүдчәдәнкәнар фондлар һесабына капитал гојулушларына хәрчләр әкс етдирилир.

БӨЛМӘ 11. ӘСАСЛЫ ТИКИНТИНИН МАЛИЈЈӘЛӘШДИРИЛМӘСИ

231 вә 143 №ли "Капитал гојулушунун малијјәләшдирилмәси" субһесабларында республика бүдчәсиндә, Нахчыван МР бүдчәсиндә, јерли бүдчәләрдә олан назирликләрин, баш идарәләрин вә тәшкилатларын малијјәләшмәләр үзрә јекун дөвријјәләриндән сонра галыг мәбләғләри әкс етдирилир.

150 №ли "Малсатан вә подратчыларла һесаблашмалар" субһесабында балансын пассив һиссәсиндә, капитал гојулушунун малијјәләшдирилмәси һесабына тикинти материалларына, конструксија вә һиссәләрә көрә, һәмчинин гурашдырылмаг үчүн алын-

мыш аваданлыглара көрө малсатан вә подратчыларла һесабылашмалар үзрә јаранмыш кредитор борчлар әкс етдирилир.

БӨЛМӘ 12. ИДАРӘЛӘРИН ХӘРЧЛӘР СМЕТАСЫНЫН ИЧРАСЫ НАГГЫНДА ҺЕСАБАТ Ф №2 (КОД 0503008)

Форма №2 "Идарәләрин хәрчләр сметасынын ичрасы наггында һесабат" бүдчәдән вә дијәр мәнбәәләрдән малијјәләшән дәвләт һакимијјәт органларынын, мәһкәмә вә прокурорлуғларын, елми-тәдгигат вә дијәр социал-мәдәни идарәләрин вә тәдбирләрин хәрчләр сметасынын ичрасы барәдә мә'луматлары әкс етдирир.

Һесабат формасынын 4-чү - "Ил әрзиндә смета үзрә тәсдиг едилиб" сүтунунда мүәјјән олунмуш гајдада сәнәдләшдирилмиш дәјишикликләри нәзәрә алмагла тәсдиг едилмиш сметаја мүвафиг иллик тә'јинатлар көстәрилир;

5-чи - "Һесабат дәврүндә малијјәләшмә" сүтунунда һесабат дәврүндә олан бүтүн дәјишикликләри нәзәрә алмагла, баш идарәләр тәрәфиндән ачылмыш малијјәләшмәләр артан јекунла көстәрилир;

6-чы - "Касса хәрчләри" сүтунунда касса хәрчләри, јә'ни банкта бүдчәнин чари һесабларындан чек, өдәмә тапшырығы вә саир сәнәдләрә әсасән силинмиш мәбләғләр әкс етдирилир (идарәләр бу графа илә јалныз баш идарәләр тәрәфиндән тәсдиг едилмиш сметанын хәрч маддәләринә ујғун мәсрәфләри көстәрирләр);

7-чи - "Фактики хәрчләр" сүтунунда бүдчә тәснифатынын маддәләри үзрә фактики смета хәрчләри әкс етдирилир. Белә ки, 6-чы вә 7-чи сүтунларда һесабат дәврү әрзиндә банк тәрәфиндән ичра олунмуш дәвләт капитал гојулушларынын малијјәләшмәси үзрә касса вә фактики хәрчләр әкс етдирилир.

130-чу "Хәрчләр сметасы үзрә гәнаәт мәбләғи" сәтри үзрә иллик һесабатларда һесабат или әрзиндә социал-мәдәни вә саир мүәссисәләрин смета хәрчләри үзрә гәнаәт мәбләғләри көстәрилир.

Башга бүдчәләр һесабына мәгсәдли тәдбирләрин кечирилмәси үчүн хәрчләр үзрә идарә вә тәшкилатлар ајрыча 2 Ноли "Идарәләрин хәрчләр сметасынын ичрасы наггында һесабат" формасы тәртиб едирләр. Бу һесабат бүдчә вәсаитләринин сәрәнчәмчыларына, онлар тәрәфиндән тә'јин олунмуш вахтда көндәрилир.

2 №ли Форма касса və фактики хәрчләр үзрә учот рекистр-ләринә ујғун олараг долдурулур.

Бүдчә һесабына малијјәләшмәләр үзрә фактики хәрчләр 2 №ли "Идарәләрин хәрчләр сметасынын ичрасы һаггында һеса-бат" формасында бүдчәнин кәлир вә хәрчләринин төснифатын-дакы хәрч маддәләринә ујғун әкс етдирилир.

010-чу "Әмәјин өдәниши фонду - чәми" сәтри үзрә штатда олан вә штатда олмајан ишчиләрә әмәк һаггы өдәнишләринин, әмәјин өдәнилмәси илә бағлы саир пул өдәнишләринин үмуми мәбләғи әкс етдирилир.

011-чи "Штатда олан ишчиләрин әмәк һаглары" сәтринә бүтүн штат ишчиләринә мүйјән едилмиш вәзифә маашлары, ишчиләрин вәзифә маашына әлавәләр, ишчиләрә әлавә иш үчүн өдәнишләр аид едилир.

012-чи "Штатданкәнар ишчиләрин әмәк һаглары" сәтринә төшкилатын штатында олмајан вә мугавилә әсасында ишләрин јеринә јетирилмәси үчүн чәлб олуан шәхсләрин әмәјинин өдә-нилмәси үзрә хәрчләр аид едилир.

013-чу "Әмәјин өдәнилмәси илә бағлы саир пул өдәнишләри" сәтринә ганунверичилик, ичра вә мәһкәмә һакимијјәтләри, һүгү-мүһафизә, јерли өзүнүидарәетмә органларынын ишчиләринә ве-рилән мукәфатлар, мадди јардымлар вә јухарыда кәстәрилән өдә-нишләрә аид едилмәјән әмәјин өдәнилмәсинин саир нөвләри үз-рә хәрчләр аид едилир.

020-чи "Әмәк һаггына үстәлик ајырмалар - чәми" сәтри үзрә мүйјән едилмиш нормативә әсасән ишчи вә гуллуғчуларын әмәк һаггына үстәлик шәклиндә һесабланан мәбләғләрин Азәрбајчан Республикасы Дөвләт Сосиал Мүдафиә Фондуна, Ичбари Дөвләт Сығортасына вә Тибби Сығортаја, хәстәлик вәрәгәләринә, һами-ләлик, доғума вә с. өдәнишләрә кәрә фактики хәрчләрин үмуми мәбләғи әкс етдирилир.

030-чу "Малларын алынмасы вә хидмәтләрин һаггынын өдә-нилмәси-чәми" сәтри үзрә дөфтәрхана ләвазиматы, чари тәсәррү-фат мөгсәдләри үчүн мал вә материалларын алынмасы, дәрман вә сарғы ләвазиматларынын алынмасы, јумшаг инвентар вә палтар-ларын алынмасы, тә"мир хәрчләринин өдәнилмәси, әрзаг мөһ-сулларынын алынмасы, е"замийјәләр вә хидмәти сәфәрләр, ишчи-ләрә компенсасија өдәнишләри, нәглијјат, рабитә, коммунал, кеоложи-кәшфијјат вә топографија-кеодезија ахтарыш, нүмунәви лајиһәләшдирмә үзрә хидмәтләрин, абадлашдырма, елми-тәд-гигат төшкилатларынын кәстәрдији хидмәтләрин һаггынын өдә-

нилмәси, инвентар вә аваданлыгларын алынмасы, тә"мир хәрчләринин өдәнилмәси, биналарын чари тә"мир хәрчләринин өдәнилмәси вә саир чари хәрчләр әкс етдирилир.

031-чи "Дәфтәрхана ләвазиматы, чари тәсәррүфат мәгсәдләри үчүн мал вә материаллар алынмасы" сәтри үзрә дәфтәрхана, рәсмхәтт, јазы ләвазиматы вә материалларын алынмасы, мүһасибат, статистика, каркүзарлыг китабларынын, бланк вә чәдвәлләрин һазырланмасы вә алынмасы, сәнәдләрин чилдләдилмәси вә тикилмәси, мөтбәә вә нәшр хәрчләри, учотун механикләшдирилмәси үзрә хидмәтләрин өдәнилмәси, бүдчә тәшкилатлары вә мәркәзләшдирилмиш мүһасибатлыглар үчүн һесаблама мәркәзләри вә машын һесаблама стансијалары тәрәфиндән јеринә јетирилән ишләрин өдәнилмәси, саир дәфтәрхана хәрчләри, идарәдәнкәнар мүһафизә хәрчләри, мә"лумат вә дәври әдәбијјатын алынмасы хәрчләри; кәмиричиләрин вә мүхтәлиф һәшәратларын дезинфексијасы вә мәһв едилмәси, тәсәррүфат мәгсәди илә истифадә едилән материал вә тәсәррүфат тә"јинатлы (гијмәтиндән асылы олмајараг бир илдән аз истифадә едилән, тез хараб олан) әшјаларын алынмасы, социал-мәдәни идарәләр тәрәфиндән хидмәт едилән контингентләрә көстәрилән санитар-кикијәна хидмәти, мүшавирә вә конфрансларын кечирилмәси илә бағлы тәсәррүфат хәрчләри, мүхтәлиф чүр башга тәсәррүфат хәрчләри, мүаличә-профилактика вә мүаличә-бајтарлыг идарәләриндән башга диқәр идарәләр үчүн дәрман вә сарғы материалларынын алынмасы, республика һөкүмәтинин мүвафиг гәрарларына әсасән төһсил, сәһијјә, мәдәнијјәт вә с. бүдчә идарәләри ишчиләринә пулсуз верилән мәнзил һаггынын өдәнилмәси үзрә хәрчләр әкс етдирилир.

032-чи "Дәрман вә сарғы ләвазиматлары алынмасы" сәтри үзрә минерал суларын, зәрдабларын, ваксинләрин, витаминләрин, дезинфексија васитәләринин вә с. алынмасы, ренткен чәкилиши үчүн плјонкаларын, мүәјинәләрин апарылмасы үчүн материалларын алынмасы вә диқәр идарәләрдә (өз лабораторијасы олмадығы һалда) апарылан мүәјинәләрлә бағлы хәрчләрин өдәнилмәси, јемәк хәрчини дахил етмәклә донорларла бағлы өдәнишләр, көчүрмә үчүн ганын алынмасы, кичик тибб аләтләринин алынмасы илә бағлы хәрчләр әкс етдирилир.

033-чү "Јумшаг инвентар вә палтарларын алынмасы, тә"мири хәрчләринин өдәнилмәси" сәтри үзрә палтарларын, ајаггабыларын, кејим палтарларынын вә чарпајы ләвазиматларынын, хүсуси (мүдафиә) кејимләринин алынмасы, һазырланмасы вә онларын тә"мири үзрә хәрчләри әкс етдирилир.

034-чү “Әрзаг мәһсулларынын алынмасы” сәтри үзрә муа-личә-профилактика мүәссисәләриндә, технику-пешә мәктәблә-риндә вә литсејләриндә, хусуси пешә мәктәбләриндә вә литсеј-ләриндә, интернат мәктәбләриндә, күнү узадылмыш мәктәбләрдә, гочалар вә әлилләр үчүн интернат евләриндә јемәк хәрчләри әкс етдирилир. Мәктәб вә технику-пешә мәктәбләриндә вә литсеј-ләриндә шакирдләрин, али вә орта ихтисас тәһсили мүәссисә-ләриндә тәләбәләрин, аспирантларын вә бүдчә идарәләри ишчи-ләринин јемәкләринә олан гијмәтләрин баһалашмасынын гисмән компенсасијасы илә бағлы әлавә хәрчләрин өдәнилмәси үзрә хәрчләр дә бу сәтирдә кестәрилир. Республика һөкүмәтинин гә-рарларына мувафиг олараг зәрәрли әмәк шәраитиндә ишлә-јәнләрә верилән хусуси гидаланма хәрчләри дә бу сәтирдә әкс етдирилир.

035-чи “Е”зәмијјә вә хидмәти сәфәрләр, ишчиләрә компен-сасија өдәнишләри” сәтри үзрә е”зәмијјәләр вә хидмәти сәфәр-ләр заманы кедиш, күндәлик вә мәнзил хәрчләри, компенсасија өдәнишләри, ишчиләрин һәрәкәти заманы күндәлик вә кедиш хәрчләри, хидмәти сәфәрләр, курслара вә тәһсил мүәссисәлә-ринә, сессиялара, мүшавирә вә конфранслара е”зәмијјәләр үчүн хәрчләр әкс етдирилир.

040-чы “Нәглијјат хидмәтләри һаггынын өдәнилмәси - чәми” сәтри үзрә мүәссисә, идарә, тәшкилатларда вә ичра органла-рында истәр өзүнәмәхсус, истәрсә дә кәнардан чәлб едилән нәг-лијјат васитәләринин бүтүн нөв хидмәт һагларынын өдәнилмәси хәрчләри әкс етдирилир.

041-чи “Јаначаг вә сүрткү материалларынын алынмасы” сәт-ри үзрә идарәләрин өзләринин вә кәнардан чәлб етдикләри нәг-лијјат васитәләри үчүн јаначаг вә сүрткү материалларынын алын-масы үзрә хәрчләр әкс етдирилир.

042-чи “Саир нәглијјат хидмәтләри һаггынын өдәнилмәси” сәтриндә нәглијјат васитәләри үчүн еһтијат һиссәләринин алын-масы, онларын чари тә”мири вә технику бахышдан кечирилмәси илә бағлы хәрчләр, нәглијјат васитәләринин ичарә һагларынын өдәнилмәси үзрә хәрчләр әкс етдирилир.

050-чи “Рабитә хидмәтләри һаггынын өдәнилмәси” сәтри үз-рә телефон вә шәһәрләрарасы данышыглар үчүн абонент һагла-рынын, бүтүн нөв почт кәндәришләри, о чүмләдән телеграм, ра-диограм, пул кәндәришләри вә с. бу кими хидмәт һагларынын өдәнилмәси хәрчләри әкс етдирилир.

060-чы “Коммунал хидмәтләри һаггынын өдәнилмәси” сәтри үзрә бүтүн нөв коммунал хидмәтләри (иситмә, гыздырычы, су, газ, електрик енержиси, канализасија вә с.), һабелә республика һөкүмәтинин мувафиг гәрарларына әсасән тәһсил, сәһийјә, мәдәнијјәт вә с. бүдчә идарәләри ишчиләринә пулсуз верилән коммунал хидмәтләри һагларынын өдәнилмәси хәрчләри әкс етдирилир.

070-чи “Кеоложи-кәшфијјат вә топографија-кеодезија ахтарыш хидмәтләри һаггынын өдәнилмәси” сәтри үзрә кеоложи-ахтарыш хидмәтләри үзрә тәсәррүфат, кеоложи-кәшфијјат ишләринә вә үмумдөвләт топографија-кеодезија ишләринә сәрф едилән хәрчләр әкс етдирилир.

071-чи “Ләјиһәләшдирмә үзрә хидмәтләрин һаггынын өдәнилмәси” сәтри үзрә ләјиһәләшдирмә, һабелә тикинтидә јени техниканын тәтбиг едилмәси илә әлагәдар тәдгигат ләјиһәләшдирмә, експеримент ишләринә, игтисадијјат саһәләринин инкишафы вә јерләшдирилмәси үзрә схем вә диқәр материалларын тәртиб едилмәси, норматив методики сәнәдләрин һазырланмасы вә с. објектләрин прогнозлашдырылмасы вә тикилмәси илә әлагәдар хәрчләр әкс етдирилир.

072-чи “Абадлашдырма хидмәтләри һаггынын өдәнилмәси” сәтри үзрә шәһәрләрин, гәсәбәләрин, һәјәтјаны саһәләрин вә башга јашајыш мәнтәгәләринин, јол-көрпү тәсәррүфатынын сахланылмасы, ишыгландырылмасы, јашыллашдырылмасы, тәмизләнмәси вә абадлашдырылмасы илә бағлы хәрчләр әкс етдирилир. Бундан башга бу сәтрә шәһәрләрдә вә башга јашајыш мәнтәгәләриндә јол һәрәкәтини тәнзимләјән техники гурғуларын ләјиһәләшдирилмәси, һазырланмасы (алынмасы), гурашдырылмасы, истисмары вә тә”мири илә бағлы хәрчләр дә аид едилир. Абадлашдырма аваданлыгларынын сахланмасы үчүн чари хәрчләр, һабелә коммунал тәсәррүфаты тәшкилатларынын ишыгландырылмасы, тәмизләнмәси, күчә вә мејданларын суланмасы, су гурғуларынын сахланылмасы, онларын тәмизләнмәси, чари тә”мири вә саирә үзрә һесабларын өдәнилмәси хәрчләри дә бу сәтир үзрә әкс етдирилир.

073-чү “Елми-тәдгигат тәшкилатларынын кәстәрдији хидмәтләрин һаггынын өдәнилмәси” сәтри үзрә бу тәшкилатларын кәстәрдији елми-тәдгигат хидмәтләри илә бағлы хәрчләр әкс етдирилир.

074-чү “Инвентар вә аваданлығын алынмасы, тә”мири хәрчләринин өдәнилмәси” сәтри үзрә мәктәб вә саир тәһсил мүәсси-

сәләринин лабораториялары вә кабинетләри үчүн тәһсил аваданлығынын, елми-тәдгигат мұәссисәләриндә, тәдрис очагларында вә ушаг мұәссисәләриндә тәһсил вә елми мөгсәдләр үчүн тибб вә бајтарлыг аваданлыглары вә аләтләринин, апарат, чиһаз, машын, дэзкаһ вә саир хұсуси аваданлыглары, лајиһә-ахтарыш ишләринин һәјата кечирилмәси үчүн лазым олан чиһазлары, кеодезија аләтләринин, газма аваданлыглары вә аләтләринин, хұсуси рәсмхәтт столларынын вә башга истеһсалат аваданлыгларынын, музејләр вә сәржиләр үчүн идман аваданлыгларынын, экспонатлары, мұаличә-профилактика мұәссисәләри үчүн столлары, шкафлары, стуллары вә саир дәфтәрхана мебелләринин, палтар асылганларынын, дивар саатларынын вә башга мебелләрин вә чарпајылары алынмасы, лаборатория, музеј вә китабханалар үчүн хұсуси мебелләрин, парталарын, китаб шкафларынын вә башга синиф мебелләринин, тәсәррүфат вә техники аләтләрин, мәтбәх вә јемәкхана ләвазиматларынын, гыздырычылары, буфет аваданлығы әшјаларынын вә саирә тәсәррүфат инвентарларынын, һесаблама чиһазларынын, јазы макиналарынын алынмасы, јанғынсөндүрән аваданлыглары алынмасы илә әлагәдар хәрчләр әкс етдирилир. Мәдәнијјәт евләриндә гојулан тамашаларда истифадә олуан декорасиялар үчүн материалларын, костјумларын, парикләрин вә с. алынмасы, јени јарадылан вә кенишләндирилән мұәссисәләр үчүн илк дәфә алынған ејни тә"јинатлы азгијмәтли әшјаларын алынмасы, аваданлыглары вә ләвазиматларын гурашдырылмасы вә тә"мири илә әлагәдар хәрчләр, Дөвләт һакимијјәти вә ичра органлары вә харичи өлкәләрдә фәалијјәт кәстәрән сәфирлик, консуллуғ вә нұмајәндәликләр үчүн инвентар вә аваданлыглары алынмасы вә тә"мири, силаһ, һәрби сурсат, һәрби кәмиләрин алынмасы вә сахланмасы, хидмәти һејванларын алынмасы вә сахланылмасы, мәктәбләрдә һәрби һазырлыг ишләринә аид инвентар вә ләвазиматларын алынмасы вә сахланылмасы үзрә хәрчләр дә бу сәтрә аид едилір.

075-чи "Биначарын чари тә"мири хәрчләринин өдәнилмәси" сәтриндә идарәләрин өзләринә мәхсус вә ичарәјә кәтүрдүкләри биначарын, гурғуларын (тикинтиләрин) чари тә"мири вә бунунла әлагәдар тә"мир-тикinti материалларынын алынмасы хәрчләри әкс етдирилир.

076-чы "Саир чари хәрчләр" сәтри үзрә тәһсил мұәссисәләриндә бәдән тәрбијәси тәдбирләринин вә күтләви мұдафиә ишләринин апарылмасы, инчәсәнәт үзрә мұвәггәти сәржиләрин тәшкили, санитар авиасиясынын учуш саатларынын өдәнилмәси, те-

левизија вә радио верилишләри үзрә (хүсуси кино чәкилиши, техники рабитә васитәләринин истисмары, хидмәтләрин өдәнилмәси үзрә) әмәлијјат хәрчләри, чохушаглы вә азтә”минатлы аиләләрдә сүн”и јемәк вә ушаглар үчүн пулсуз сүд мә”мулатларынын бурахылмасы, али вә орта ихисас тәһсили идарәләрини битирән кәнч мүтәхәсисләрин мәктәбә, мәдәнијјәт вә тибби идарәләрә ишә кәндәрилмәси илә бағлы күндәлик вә јол хәрчләринин өдәнилмәси, шакирдләрә фәхри фәрманларын, медалларын, еләчә дә идман јарышлары иштиракчыларына мүкафатларын верилмәси, хәстәләрин диқәр јерләрә мүаличәјә кәндәрилмәси, протезләшдирмә, ушаглара, әлилләрә вә руһи хәстәләрә һимәјәлик, шаһидләрин чағырылмасы, експертләрин вә тәрчүмәчиләрин хидмәтләринин өдәнилмәси, мүхтәлиф мүкафатландырма нишанларынын һазырланмасы, республика һөкүмәтинин мүәјјән етдији нормада ишчиләрин социал-мәишәт хидмәтинин јахшылашдырылмасы, сечкиләрин кечирилмәси илә бағлы хәрчләр, республика әһалисинин сијаһыја алынмасынын вә статистик тәдгигатларын апарылмасы, республика һөкүмәтинин мүәјјән етдији гәјдада тамаша мүәссисәләринә дотасијаларын верилмәси, республика Мәдәнијјәт Назирлијинин органлары тәрәфиндән драматик, мусиги вә бәдии әсәрләрин алынмасы (сифариши), харичи өлкәләрлә мәдәни әлағәләр вә харичи гонагларын гәбулу үзрә тәдбирләр, бүст вә һејкәл моделләринин лајиһәләшдирилмәси вә һазырланмасы, гәзет редаксиялары вә нәшријјатларын малијјәләшдирилмәси, кәшф, ихтира вә сәмәрәләшдиричи тәклифләрлә әлағәдар хәрчләр, үмумтәһсил фонду һесабына тәдбирләр, республика һөкүмәтинин гәрарларына мүвафиг олараг јеринә јетирилән милли вә бејнәлхалг сәрки вә јармаркаларын харичдә кечирилмәси, ичазә верилмиш мәбләғдә бајрамларла бағлы үмумрајон вә үмумшәһәр тәдбирләринин кечирилмәси, бүдчә тәшкилатларынын ихтисасартырма мүәссисәләриндә динләјичиләрин ихтисас артымы вә һазырлыг ишләри, ган перепаратларынын кејфијјәтини мүәјјән етмәк үчүн ганкөчүрмә мәнтәгәләри тәрәфиндән һејванларын алынмасы, малијјә органларынын учотуна дахил олмуш дөвләт идарәләринин кечмиш әмлакынын, саһибсиз әмлакын, мүсадирә едилмиш әмлакын тичарәт вә саирә тәшкилатлара верилмәмишдән габаг сахланылмасы вә тә”мири хәрчләри, о чүмләдән башга хәрчләр, тәһсил аланларын тәһсил вә истәһсалат тәчрүбәси хәрчләри, аспирантлар вә тәһсил аланлар үчүн, о чүмләдән ушаг мүәссисәләриндә ушагларла мәшғәләләр үчүн мүхтәлиф ләвазиматларын, мәктәб вә рәсмхәтт ләвазимат-

ларынын, материалларын və тәһсил, лабораторија мәшғәләләри үчүн инвентарларын алынмасы хәрчләри әкс етдирилир. Бундан башга тәһсил экскурсиялары, тәһсил програмларынын нәшри və алынмасы, тәдрис мүәссисәләри үчүн синиф журналларынын, бланкларын, дипломларын, шәһадәтнамәләрин, тәләбә билетләринин, зачот китабчаларынын və диқәр сәнәдләрин алынмасы үзрә хәрчләр, шакирдләрин дүшөркә топлантыларынын кечирилмәси, шакирдләрин јени гәбулунун тәшкили, шакирдләрин истеһсалат тәчрүбәсинин өдәнилмәси, шакирдләрин јол һаггынын və онларын јолда və практика базаларында олдуғлары мүддәтдә күндәлик јемәк хәрчләринин өдәнилмәси, тәдрис мүәссисәләри тәрәфиндән елми-тәдгигат ишләри үчүн алынан тәчрүбә һејванларынын və малгаранын алынмасы, кәтирилмәси və сахланылмасы, елми сессиялары, гурултајлары, конфрансларын, ичласларын, һабелә шакирдләр, хәстәләр və әлилләр арасында мәдәни-маариф характерли тәдбирләрин тәшкили və кечирилмәси илә, диссертасија мүдафиәси, елми-тәдгигат мүәссисәләри үчүн кәнар тәшкилатлар тәрәфиндән јеринә јетирилән елми, тәчрүби və експериментал ишләрин өдәнилмәси илә әлагәдар хәрчләр, тәдрис мүәссисәләринин нәздиндәки експериментал е"малатханаларын хидмәтинин өдәнилмәси, банк хидмәтләри һаггынын өдәнилмәси, музеј експозисијаларынын və сәркиләрин тәшкили заманы мүвәггәти характер дашыјан və көмәкчи материаллар олан хәритәләрин, схемләрин, диаграмларын, ескизләрин, макетләрин və диқәр әшјаларын һазырланмасы илә әлагәдар хәрчләр, китабханалар үчүн китаб алынмасы хәрчләри, ачығ китабхана шәбәкәси, тәдрис мүәссисәләри, мәктәбләр, хәстәханалар və диқәр идарәләрдә фәалијјәт көстәрән китабханалар үчүн китаб алынмасы, китабхана фондуна аид едилән журнал və нәшрләрин алынмасы, клуб, рајон мәдәнијјәт евләри, мәктәбләр, хәстәханалар, санаторијалар, санитар маарифи евләри, дөври мәтбуатын алынмасы, китабларын чилдләдилмәси, китабханалар үчүн китабхана әшјаларынын və учот сәнәдләринин алынмасы, Азәрбајҗан Республикасынын хариҗи өлкәләрдә олан сәфирлик, консуллуг və нүмајәндәликләринин әмәкдашларынын və онларын аилә үзвләринин мүәјјән едилмиш норма дахилиндә јүкләринин дашынмасы хәрчләринин өдәнилмәси, әмәк вәзифәләрини јеринә јетирәркән хәсарәт алмыш, пешә хәстәлијинә тутулмуш ишчиләрә, јахуд бу сәбәбдән һәлак олмуш ишчиләрин аиләләринә дәјмиш зәрәрин өдәнилмәси, бејнәлхалг və үмум-республика кәнчләр, идман тәдбирләринин тә"лим-мәшг јарышларынын və тә"лим-мәшг топлан-

тыларынын кечирилмәси, дә” вәт олунмуш һакимләрин һагларынын өдәнилмәси, архив материалларындан истифадә едилмәси, филм вә верилишләрин чәкилиши үчүн ичарәјә кәтүрүлмүш театр, концерт салонлары, саһә вә отаглары ичарә һаглары, лисензијалы бәдии, сәнәдли, чизки филмләринин вә мүхтәлиф програмларын прокаты вә алынмасы, информасија акентләринин хидмәтләри, мадди вәзијјәти ағыр олан вәтәндашларын мәһкәмәдә мүдафиәси илә әлагәдар вәкилләрин әмәјинин өдәнилмәси үзрә хәрчләр вә бунлар кими диқәр саир хәрчләр дә бу сәтирдә әкс етдирилир.

080-чы “Әһалијә өдәнишләр - чәми” сәтри үзрә ушағлы аиләләрә дәвләт мүавинәти вә компенсасијаларын, бүтүн нөв пенсисјаларын, тәгаүдләрин өдәнилмәси, шәһид аиләләринә бирдәфәлик мадди јардым, гачгынлара вә мәчбури кәчкүнләрә мадди јардым кәстәрилмәси, тәбии фәлакәтдән зәрәр чәкән вәтәндашлара бирдәфәлик пул јардымынын кәстәрилмәси, һуманитар јардым, пулсуз мүаличәјә кәндәрилән пенсисјачыларын хәрчи, ән чох еһтијачы олан пенсисјачылара вә онларын аилә үзвләринә мадди јардым вә әһалијә саир бу кими өдәнишләрин үмуми мәбләғи әкс етдирилир.

081-чи “Пенсисјаларын өдәнилмәси” сәтри үзрә әһалијә өдәнилән бүтүн нөв пенсисјаларын үмуми мәбләғи әкс етдирилир.

082-чи “Мүавинәтләрин өдәнилмәси” сәтри үзрә ушағлы аиләләрә өдәнилән дәвләт мүавинәти вә компенсасијаларын үмуми мәбләғи әкс етдирилир.

083-чү “Тәгаүдләрин өдәнилмәси” сәтри үзрә әһалијә өдәнилән тәгаүдләрин үмуми мәбләғи әкс етдирилир.

084-чү “Әһалијә саир өдәнишләр” сәтри үзрә шәһид аиләләринә бирдәфәлик јардым, гачгынлара вә мәчбури кәчкүнләрә мадди јардым, тәбии фәлакәтдән зәрәр чәкән вәтәндашлара бирдәфәлик пул јардымы вә һуманитар јардым илә әлагәдар өдәнишләрин үмуми мәбләғи әкс етдирилир.

090-чы “Әсас вәсаитләрин алынмасы-чәми” сәтри үзрә мүәссисә вә тәшкилатларын дәвләт әсаслы вәсаит гојулушлары прогнозуна ујғун олараг дәвләт мүәссисә вә тәшкилатларына истәһсал вә гејри-истәһсал тә”јинатлы аваданлығларынын вә узун мүддәт истифадә олунан әшјаларын, бина вә тикилиләрин, нәғлијјат васитәләринин алынмасы хәрчләринин үмуми мәбләғи әкс етдирилир.

091-чи “Бина вә тикилиләрин алынмасы” сәтри үзрә бина вә тикилиләрин алынмасы илә әлагәдар хәрчләр әкс етдирилир.

092-чи “Нәглијат васитәләринин алынмасы” сәтри үзрә нәглијат васитәләринин алынмасы илә әлагәдар хәрчләр әкс етдирилир.

093-чү “Дөвләт мүәссисә вә тәшкилатлары үчүн истеһсал тә”јинатлы аваданлығын вә узун мүддәт истифадә олунан әшјаларын алынмасы” сәтри үзрә мүәссисә вә тәшкилатларын дөвләт әсаслы вәсаит гојулушлары прогнозуна ујғун олагаг дөвләт мүәссисә вә тәшкилатларына истеһсалат аваданлығынын вә узун мүддәт истифадә олунан әшјаларын алынмасы илә әлагәдар хәрчләр әкс етдирилир.

094-чү “Дөвләт мүәссисә вә тәшкилатлары үчүн гејри-истеһсал тә”јинатлы аваданлығын вә узун мүддәт истифадә олунан әшјаларын алынмасы” сәтри үзрә мүәссисә вә тәшкилатларын дөвләт әсаслы вәсаит гојулушлары прогнозуна ујғун олагаг дөвләт мүәссисә вә тәшкилатларына гејри-истеһсалат аваданлығынын вә узун мүддәт истифадә олунан әшјаларын алынмасы илә әлагәдар хәрчләр әкс етдирилир.

100-чү “Әсаслы тикинти-чәми” сәтри үзрә лимитдахили вә лимитдәнкәнар дөвләт әсаслы вәсаит гојулушлары һесабына мәнзил, истеһсалат, социал-мәдәни вә мәишәт тә”јинатлы, инзибати вә идарәетмә объектләринин, јолларын вә с. тикинтиси вә јенидән гурашдырылмасы, истеһсалат объектләринин кенишләндирилмәси, объектләрин газлашдырылмасы, су вә ишыг чәкилиши хәрчләри әкс етдирилир.

101-чи “Мәнзил тикинтиси” сәтри үзрә мүәссисә вә тәшкилатларын дөвләт әсаслы вәсаит гојулушлары лимитинә ујғун олагаг апарылан мәнзил тикинтиси илә әлагәдар хәрчләр әкс етдирилир.

102-чи “Истеһсал объектләринин тикинтиси” сәтри үзрә мүәссисә вә тәшкилатларын дөвләт әсаслы вәсаит гојулушлары лимитинә ујғун олагаг апарылан истеһсал объектләринин тикинтиси илә әлагәдар хәрчләр әкс етдирилир.

103-чү “Социал-мәдәни вә мәишәт тә”јинатлы объектләрин тикинтиси” сәтри үзрә мүәссисә вә тәшкилатларын дөвләт әсаслы вәсаит гојулушлары лимитинә ујғун олагаг апарылан социал-мәдәни вә мәишәт тә”јинатлы объектләрин тикинтиси илә әлагәдар хәрчләр әкс етдирилир.

104-чү “Инзибати вә идарәетмә объектләринин тикинтиси” сәтри үзрә мүәссисә вә тәшкилатларын дөвләт әсаслы вәсаит гојулушлары лимитинә ујғун олагаг апарылан инзибати вә идарә-

етмә объектләринин тикинтиси илә әлагәдар хәрчләр әкс етдирилир.

105-чи “Јолларын тикинтиси” сәтри үзрә мүәссисә вә тәшкилатларын дәвләт әсаслы вәсаит гојулушлары лимитинә ујғун олараг апарылан јолларын тикинтиси илә әлагәдар хәрчләр әкс етдирилир.

106-чы “Саир тикинтиләр” сәтри үзрә мүәссисә вә тәшкилатларын дәвләт әсаслы вәсаит гојулушлары лимитинә ујғун олараг апарылан саир тикинтиләрлә әлагәдар хәрчләр әкс етдирилир.

110-чу “Әсаслы тә”мир - чәми” сәтри үзрә мәнзил фондунун, истехсалат объектләринин, социал-мәдәни вә мәишәт тә”јинатлы объектләрин, инзибати вә идарәетмә объектләринин, јолларын вә с. әсаслы тә”мири, тарихи вә мәдәни абидәләрин бәрпасы илә әлагәдар хәрчләрин үмүми мәбләғи әкс етдирилир.

111-чи “Мәнзил фондунун әсаслы тә”мири” сәтри үзрә мәнзил фондунун әсаслы тә”мири үзрә хәрчләр әкс етдирилир.

112-чи “Истехсалат объектләринин әсаслы тә”мири” сәтри үзрә истехсалат объектләринин әсаслы тә”мири үзрә хәрчләр әкс етдирилир.

113-чу “Социал-мәдәни вә мәишәт тә”јинатлы объектләрин әсаслы тә”мири” сәтри үзрә социал-мәдәни вә мәишәт тә”јинатлы объектләрин әсаслы тә”мири үзрә хәрчләр әкс етдирилир.

114-чу “Инзибати вә идарәетмә объектләринин әсаслы тә”мири” сәтри үзрә инзибати вә идарәетмә объектләринин әсаслы тә”мири үзрә хәрчләр әкс етдирилир.

115-чи “Јолларын әсаслы тә”мири” сәтри үзрә јолларын әсаслы тә”мири үзрә хәрчләр әкс етдирилир.

116-чы “Саир әсаслы тә”мир” сәтри үзрә саир әсаслы тә”мир хәрчләри әкс етдирилир.

БӨЛМӘ 13. ШТАТ ВӘ КОНТИНКЕНТ ПЛАНЫНЫН ЈЕРИНӘ ЈЕТИРИЛМӘСИ ҺАГГЫНДА ҺЕСАБАТ (ФОРМА №3)

Иллик вә ја рүблүк штат вә континкент планынын јеринә јетирилмәси Һаггында Һесабатын Һәчминә ашағыдакы Һесабат формалары дахилдир:

- бүдчәдән малијјәләшән дәвләт һакимијјәт органларында, мәһкәмәләрдә, прокурорлуғларда, елми-тәдгигат мүәссисәләриндә вә башга идарә вә тәдбирләр үзрә штат вә континкентләр Һаггында Һесабат Ф №3-1 (код 0503011);

- кадр һазырлығы вә ихтисасартырма идарәләриндә штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәси һаггында һесабат Ф №3-2 (код 0503009);

- социал тәминат вә сәһијјә идарәләриндә штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәси һаггында һесабат Ф №3-4 (код 0503014 - иллик) вә (код 0503015-рүблүк);

- орта, натамам орта (доггузиллик), ахшам (нөвбәли), гијаби орта үмүмтәһсил мәктәпләриндә, литсејләрдә, интернат мәктәпләриндә, хусуси мәктәпләрдә, ушаг бағчалы мәктәпләрдә, мәктәб нәздиндәки интернатларда вә ибтидаи мәктәпләрдә штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәси һаггында һесабат Ф №3-5 (код 0503016) вә рүблүк һесабат Ф №3-5 (код 0503017);

- елми-тәдгигат идарәләриндә вә али мәктәпләрдә елми кадрларын һазырланмасы һаггында һесабат Ф №3-8 (код 0503022);

- хусуси гајдалы ушаг евләри вә интернат мәктәпләриндә штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәси һаггында иллик һесабат Ф №3-12 (код 0503025).

Јухарыда көстәриләнләрдән башга мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләри Ф №3-м (код 0503034) һесабат формасынын "Б" "Штат вә контингент үзрә көстәричиләр" бөлмәсиндә штат вә контингент планынын јеринә јетирилмәси һаггында көстәричиләри әкс етдирир.

3-м №ли "Мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләринин сахланылмасы үзрә" һесабат формасынын 010-чу "Илин әввәлине вәсаитләрин галығы" сәтриндә кечән һесабат илинин ахырына олан галыглар әкс етдирилир.

Һесабат илинин әввәлине (010-чу сәтир) вә ахырына (080-чы сәтир) олан галыг мәбләғләринә банк чыхарышлары үзрә пул вәсаитләринин галыглары, материалларын галыглары, һәмчинин кредитор борчлары чыхмагла (валидејнләрин борчларындан башга) дебитор борч мәбләғләри дахилдир.

025-чи сәтир үзрә мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләринин сахланылмасы үчүн һесабат или әрзиндә бүдчәдән дахил олан мәбләғләр, јәни кери чағырылмыш мәбләғләр чыхылмагла дахил олан бүдчә вәсаитләри әкс етдирилир. Мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләринин мәркәзләшдирилмиш мүһасибатлыгларында бу сәтир үзрә касса хәрчләринин мәбләғи, о чүмләдән валидејнләрдән вә саир мәнбәләрдән дахил олан мәбләғләр әкс етдирилир.

045-чи сәтир үзрә бүтүн малијјәләшмә мәнбәләри һесабына фактики хәрчләрин үмуми мәбләғи көстәрилир.

075-чи сәтир үзрә жалныз шәбәкә үзрә мөвсүми характерли мәктәбәгәдәр ушаг мүүссисәләринин фактики хәрчләри әкс етдирилир. Даими мәктәбәгәдәр ушаг мүүссисәләринин јај сағламлыг тәдбирләринә чәкилән хәрчләри исә 075-чи сәтирдә дејил, 045-чи шәбәкә үзрә даими мәктәбәгәдәр ушаг мүүссисәләринин хәрчләри сәтриндә әкс етдирилир.

085-чи сәтирдә банк чыхарышы илә дөгигләшдирилмиш һесабат дөврү үчүн бүдчәнин чари һесабы үзрә пул вәсаитләринин галыг мәбләғләри әкс етдирилир. Мәркәзләшдирилмиш мүнәсибатлыгларда исә бу сәтир долдурулмур.

БӨЛМӘ 14.ХҮСУСИ ВӘСАИТЛӘР ҮЗРӘ СМЕТА ИЧРАСЫ ҺАГГЫНДА ҺЕСАБАТ (ФОРМА №4)

Мүүссисәләрин бир нечә нөв хусуси вәсаити үзрә һесабаты, еләчә дә баш тәхсисат сәрәнчәмчыларынын хусуси вәсаитләр үзрә ичмал һесабаты һәр бир нөв хусуси вәсаит үзрә ајры-ајрылыгда 4-ичмал №ли (0503042) һесабат формасында тәртиб едилир.

Хусуси вәсаитләрин кәлир вә хәрчләри үзрә кәстәричиләр хусуси вәсаитләрин учот рекистрләринин мө"луматлары әсасында долдурулур.

010-чу вә 030-чу сәтирләрин 3,5,7,9-чу сүтунларында смета вә ја мугавилә гијмәтләри илә тәсдиг едилмиш ишләрин һәчми, 4,6,8,10-чу сүтунларында исә илин әввәлиндән артан јекунла фактики хәрчләр кәстәрилир.

015-чи "Илин әввәлинә хусуси вәсаитләрин галығы" сәтриндә илин әввәлинә һәр бир хусуси вәсаит үзрә ајры-ајрылыгда пул вәсаитләринин галығы әкс етдирилир.

020-чи "Чари илдә дахил олуб" сәтриндә чари һесабат или әрзиндә кери гајтарылмыш мәбләғләр чыхылмагла хусуси вәсаитләр үзрә дахил олан кәлир мәбләғләри әкс етдирилир.

025-чи "Алынмыш банк кредитләри" сәтри үзрә чари һесабат или әрзиндә банклардан алынмыш кредит мәбләғләри әкс етдирилир.

035-чи "Әмәк һаггы" сәтри үзрә чари һесабат или әрзиндә хусуси вәсаитләр һесабына штатда олан вә штатда олмајан ишчиләрә әмәк һаггы өдәнишләри, әмәјин өдәнилмәси илә бағлы саир пул өдәнишләри әкс етдирилир.

040-чы "Әһалијә өдәнишләр" сәтри үзрә хусуси вәсаит һесабына шәһид аиләләринә бирдәфәлик мадди јардым, гачгынлара вә мәчбури көчкүнләрә мадди јардым кәстәрилмәси, тәбии фә-

лакәтдән зәрәр чәкән вәтәндашлара бирдәфәлик пул јардымынын кәстәрилмәси, һуманитар јардым вә әһалијә саир өдәнишләрлә бағлы хәрчләр әкс етдирилир.

045-чи “Саир материалларын алынмасы вә хидмәтләрин һаггынын өдәнилмәси” сәтриндә хусуси вәсаитләр һесабына дәфтәрхана ләвазиматы, чари тәсәррүфат мөгсәдләри үчүн мал вә материалларын алынмасы, дәрман вә сарғы ләвазиматларынын алынмасы илә бағлы хәрчләр, јумшаг инвентар вә палтарларын алынмасы, тә”мири хәрчләринин өдәнилмәси, әрзаг мәһсулларынын алынмасы, е”замийјәләр вә хидмәти сәфәрләр, ишчиләрә компенсасија өдәнишләри, нәглијјат, рабитә вә коммунал хидмәтләри һаггынын өдәнилмәси, кеоложи-кәшфијјат вә топографија - кеодезија ахтарыш, нүмунәви лајиһәләшдирмә, абадлашдырма вә елми-тәдгигат тәшкилатларынын кәстәрдији хидмәтләрин һаггынын өдәнилмәси, инвентар вә аваданлыгларынын алынмасы, тә”мири үзрә хәрчләр, биналарын чари тә”мири үзрә хәрчләр вә саир чари хәрчләр әкс етдирилир.

050-чи “Әсас вәсаитләрин алынмасы” сәтри үзрә хусуси вәсаитләр һесабына дөвләт мүәссисә вә тәшкилатларына истәһсалат вә гејри-истәһсалат аваданлыгларынын, узун мүддәт истифадә олунан әшјаларын, о чүмләдән бина вә тикилиләрин, нәглијјат вәсаитләринин алынмасы илә әлагәдар хәрчләр әкс етдирилир.

055-чи “Әсаслы тикинти” сәтриндә хусуси вәсаитләр һесабына мәнзил, истәһсалат, социал-мәдәни вә мәишәт тә”јинатлы, инзибати вә идарәетмә објектләринин, јолларын вә саир тикинтиләр үзрә хәрчләр әкс етдирилир.

060-чы “Әсаслы тә”мир” сәтри үзрә мәнзил фондунун, истәһсалат објектләринин, социал-мәдәни вә мәишәт тә”јинатлы објектләрин, инзибати вә идарәетмә објектләринин, јолларын вә с. әсаслы тә”мири, шәһәр вә фәһлә гәсәбәләриндә коммунал-мәишәт мүәссисәләринин, јашајыш өвләринин, ушаг-мүәличә мүәссисәләринин, мәктәб вә дијәр тәһсил очагларынын газлашдырылмасы, социал-мәдәни идарәләрин биналарынын су кәмәринә, канализасија, електрик шәбәкәсинә бирләшдирилмәси вә онларын ишә салынмасы, соба әвәзинә мәркәзи истилик системинин вә бунунла әлагәдар газанханалар үчүн јени јерләрин тикилмәси, һәјәт зибилханаларынын, көмүр үчүн сарајларын, лифтләрин вә һәјәт чамашырханаларынын гурулмасы, тарихи вә мәдәни абидәләрин бәрпасы илә бағлы хәрчләр әкс етдирилир.

065-чи "Фондлара ајырмалар" сәтри үзрә "елми-техники вә социал-инкишаф фондуна" вә "мадди-мараг фондуна" ајырмалар әкс етдирилир.

070-чи "Бүдчәјә өдәмәләр" сәтри үзрә тәҗин олунмуш нормативләрә әсасән бүдчә вәсаити вә ја сифаришчиләрин вәсаити һесабына алынмыш мәнфәәтдән дәвләт бүдчәсинә, о чүмлөдән јерли бүдчәјә ајырмалар әкс етдирилир.

075-чи "Бүдчәдәнкәнар фондлара өдәмәләр" сәтри үзрә ганунверичиликлә мүәјјән едилмиш нормативләрә әсасән Дәвләт Социал Мүдафиә Фондуна, Мәшғуллуғ Фондуна, Тибби Сығорта Фондуна ајырмалар вә диқәр хәрчләр әкс етдирилир.

080-чы "Идарәнин һесабына силинмиш әскиккәлмәләр (иткиләр) вә үмидсиз борчлар" сәтри үзрә мүхтәлиф сәбәбләрә кәрә идарәнин һесабына силинмиш әскиккәлмәләр (иткиләр) вә үмидсиз борч мәбләғләри әкс етдирилир.

085-чи "Саир хәрчләр" сәтри үзрә јухарыда кәстәрилән хәрчләрә аид едилмәјән өдәнишләр бу сәтир үзрә әкс етдирилир вә бу һагда баланса әлавә едилән арајышда изаһат верилир.

090-чи "Өдәнмиш банк кредитләри" сәтри үзрә чари һесабат или әрзиндә банк идарәләринә гајтарылмыш кредит мәбләғләри әкс етдирилир.

091, 092, 093, 094, 095, 096-чы бош сәтирләр үзрә мүәссәләрин спесификасына ујғун мувафиг хәрчләр кәстәрилә биләр.

100-чү "Илин ахырына хусуси вәсаитләрин галығы" сәтри үзрә чари һесабат илинин ахырына хусуси вәсаитләрин галығларынын үмуми мәбләғи (пул вәсаитләри), материаллар вә кредитор борчлар чыхылмагла дебитор борч мәбләғләри әкс етдирилир.

Јени тәсәррүфатчылығ шәраитинә кечмәјән, лакин пуллу хидмәтә вәсаити олан мүәссисәләр бу вәсаитләрә кәрә 4 №ли "Хусуси вәсаитләр үзрә смета ичрасы һаггында һесабат" тәгдим едирләр. Малијјәләшмәнин вә тәсәррүфатчылығын јени үсулларына кечмәјән елми-тәдгигат мүәссисәләри дә хусуси вәсаитләр үзрә бу форманы тәгдим едирләр.

Бүдчәдә олан, мүгавиләләр үзрә сифаришчиләр һесабына ишләр кәрән, малијјәләшмәнин вә тәсәррүфатчылығын јени методларына кечән тәшкилатлар баш идарәјә, малијјә органларына 01 јанвар тарихинә Форма №4-е (код 0503046) елми-тәдгигат ишләринин јеринә јетирилмәси һаггында һесабат тәгдим едирләр.

БӨЛМӨ 15. ЭСАС ВƏСАИТЛƏРИН НƏРƏКƏТИ НАГГЫНДА НЕСАБАТ [ФОРМА №5 (КОД 0503051)]

5 №ли "Эсас вəсаитлəрин нəрəкəти наггында несабат" формасында илин əввəлинə вə илин ахырына 010-019 №ли субне-саблар үзрə бүтүн эсас вəсаитлəрин үмүми мəблəғи əкс етди-рилир. Бундан башга бу несабат формасында һансы мənбөлөр несабына дахил олмасы вə һансы сəбəбдән чыхарылмасы кəстə-рилмəклə эсас вəсаитлəрин нəрəкəти əкс етдирилир.

Эсас вəсаитлəрин (фондларын) јенидэнгијмəтлəндирилмəsi илə əлагəдар олараг, эсас вəсаитлəрин гијмəтлəринин артма мəб-лəғи вə индекслəшдирилмəsi, кəһнəлмə мəблəғи несабат фор-масынын мұвафиг сəтирлəриндə əкс етдирилир.

несабат формасынын 060-чы сəтри үзрə 3-чү вə 4-чү сүтунла-рын ајры-ајрылыгда јекунлары "Хəрчлəр сметасынын ичрасы ба-лансы"нын (ф №1) 010-чу сəтри үзрə мұвафиг олараг 3-чү вə 4-чү сүтунларын мə'луматларына бəрəбəр олмалыдыр.

БӨЛМӨ 16. МАТЕРИАЛ ГИЈМƏТЛИЛƏРИН НƏРƏКƏТИ НАГГЫНДА НЕСАБАТ [ФОРМА №6 (0503053)]

6 №ли "Материал гијмəтлилəринин нəрəкəти наггында неса-бат" формасынын 080-чы сəтриндə 060-069 №ли субне-саблар үз-рə илин əввəлинə вə илин ахырына материал вə əрзаг мəһсулла-рынын галыг мəблəғи кəстəрилир. Нəр ики сүтун үзрə јекун мə'лу-матлары "Хəрчлəр сметасынын ичрасы балансы"нын (ф№1) 030-чу сəтри үзрə мұвафиг олараг 3-чү вə 4-чү сүтунларын мə'луматла-рына бəрəбəр олмалыдыр. Нəмчинин несабат формасынын 080-чы сəтри үзрə 5-чи сүтунун јекунунда ил əрзиндə тəсəррүфа-тын еһтијачларына сəрф олунмуш материал вə əрзаг мəһсуллары хəрчи кəстəрилир.

несабат дəврү əрзиндə материалларын вə əрзаг мəһсулла-рынын нəрəкəти дə бу несабат формасында əкс етдирилир.

БӨЛМӨ 17. ИСТЕҢСАЛАТ-ТӘДРИС
Е"МАЛАТХАНА-ЛАРЫНЫН ИСТЕҢСАЛАТ ФӘАЛИЈҖӘТИ
ВӘ ШАКИРДЛӘРИН СӘНАЈЕ ВӘ ТИКИНТИ
МҮӘССИСӘЛӘРИНДӘ ЈЕРИНӘ ЈЕТИР-ДИКЛӘРИ ИШЛӘР
ҲАГГЫНДА ҲЕСАБАТ [ФОРМА № 9(0503180)].

9 №ли "Истеҗсалат-тәдрис е"малатханаларынын истеҗсалат фәалијјәти вә шакирдләрин сәнаје вә тикинти мүәссисәләриндә јеринә јетирдикләри ишләр һаггында һесабат" формасында һесабат дәврү әрзиндә истеҗсалат-тәдрис е"малатханалары тәрәфиндән әһалијә кәстәрилмиш хидмәтләр вә сатылмыш мә"мулатлар һаггында, һәмчинин сәнаје вә тикинти мүәссисәләриндә шакирдләрин тәдрис просесиндә јеринә јетирдикләри ишләр һаггында мә"луматлар әкс етдирилир.

Е"малатханалар тәрәфиндән кәстәрилмиш хидмәтләр вә бурахылмыш мә"мулатлар үзрә мәсрәфләр, кәстәрилмиш хидмәтләрдән вә реализә олунмуш мәһсуллардан мәнфәәт, тәдрис мүәссисәләринин сәрәнчамында галан ајырмалар да бу һесабат формасында әкс етдирилир.

БӨЛМӨ 18 . БҮДЧӘ ИДАРӘЛӘРИНДӘ
ӘСКИККӘЛМӘЛӘР ВӘ ИТКИЛӘР ҮЗРӘ ҲЕСАБАТ
[ФОРМА № 15 (0503078)].

Бу һесабат формасынын 010-чу сәтриндә илин әввәлине материал гијмәтлиләриндән вә пул вәсаитләриндән олан чатышмазлыглар үзрә борчларын галыг мәбләғләри кәстәрилир.

015-чи сәтирдә һесабат или әрзиндә, инвентаризасија вә тәфтиш заманы ашкар едилмиш мәдди-мәс"ул шәхс һесабына материал гијмәтлиләриндән вә пул вәсаитләриндән олан әскиккәлмәләр вә иткиләрин мүәјјән олунмуш үмуми мәбләғи кәстәрилир.

020-чи сәтир үзрә мәһкәмәнин гәрары илә күнаһкар шәхсин һесабына кечирилмиш мәбләғ әкс етдирилир.

025-чи сәтир үзрә дәјмиш зијанын өдәнилмәси заманы күнаһкар шәхсләрдән тутулмуш мәбләғ әкс етдирилир.

030-чу сәтир үзрә мүхтәлиф сәбәбләрә кәрә мүәссисәнин һесабына силинмиш әскиккәлмә мәбләғи әкс етдирилир.

035-чи сәтир үзрә илин ахырына материал гијмәтлиләриндән вә пул вәсаитләриндән олан чатышмазлыглар үзрә борчларын

галыг мәбләғи әкс етдирилир. 010 вә 035-чи сәтирләр үзрә борчларын галыг мәбләғләри мұвафиг оларағ Ф 1 балансын "Әс-киккәлмәләр үзрә һесаблашмалар" субһесабынын 3-чү вә 4-чү сүтунларында көстәрилмиш мәбләғләрә бәрәбәр олмалыдыр.

**БӨЛМӘ 19. БҮДЧӘДӘН МАЛИЈҖӘЛӘШӘН ИДАРӘ,
МҮӘССИСӘ ВӘ ТӘШКИЛАТЛАРЫН АҖЛЫГ, РҮБЛҮК ВӘ
ИЛЛИК ҺЕСАБАТ ФОРМАЛАРЫНЫН СИҖАҢЫСЫ**

Форма №		Һесабат формаларынын адлары
Иллик	Рүблүк	
1	2	3
1	1	Хәрчләр сметасынын ичрасы балансы (бүдчәдән малијјәшән арајышла бирликдә).
2	2	Идарәләрин хәрчләр сметасынын ичрасы барәдә һесабат
3-1	3-1	Бүдчәдән малијјәләшән дәвләт һакимијјәт органларында, мәһкәмәләрдә, прокурорлугларда, елми-тәдгигат мүәссисәләриндә вә башга идарә вә тәдбирләр үзрә штат вә континкентләр һаггында һесабат.
3-2	3-2	Кадр һазырлығы вә ихтисасартырма идарәләриндә штат вә континкент планынын јеринә јетирилмәси һаггында һесабат
3-4	3-4	Сосиал тә"минат вә сәһијјә идарәләриндә штат вә континкент планынын јеринә јетирилмәси һаггында һесабат
3-5	3-5	Орта, натамам орта (доггузиллик), ахшам (нөвбәли) гијаби орта үмүмтәһсил мәктәбләриндә, литсејләрдә, интернат мәктәбләриндә, хусуси мәктәбләрдә, ушаг бағчалы мәктәбләрдә, мәктәб нәздиндәки интернатларда вә ибтидаи мәктәбләрдә штат вә континкент планынын јеринә јетирилмәси һаггында һесабат.
3-8		Елми-тәдгигат идарәләриндә вә али мәктәбләрдә елми кадрларын һазырланмасы һаггында һесабат
3-12	3-12	Хусуси гајдалы ушаг евләри вә интернат мәктәбләриндә штат вә континкент планынын јеринә јетирилмәси һаггында һесабат.

3м	3м	Мәктәбәгәдәр ушаг мұәссисәләринин сахланылмасы үзрә һесабат
4 ичмал	4 ичмал	Хүсуси вәсаитләр үзрә хәрчләр сметасынын ичрасы һаггында һесабат
4-е	4-е	Елми-тәдгигат ишләринин јеринә јетирилмәси һаггында һесабат.
5		Әсас вәсаитләрин һәрәкәти һаггында һесабат.
6		Материал гижмәтлиләринин һәрәкәти һаггында һесабат
9		Истәһсалат-тәдрис е"малатханаларынын истәһсалат фәәлијјәти вә шакирдләрин сәнајә вә тикинти мұәссисәләриндә јеринә јетирдикләри ишләр һаггында һесабат
15		Бүднә идарәләриндә әскиккәлмәләр вә иткиләр үзрә һесабат

Мұһасибат учотунун методоложијасы
Баш идарәсинин рәиси

С.Н. Исмајылов

ХӘРЧЛӘР СМЕТАСЫНЫН ИЧРАСЫ БАЛАНСЫ

Форма № 1

Идарә _____

Дәврилији: 1 ијул, 1 октябр, иллик " " 199 ил

Һесабатын гәбул едилдији тарих " " 199 ил

Өлчү ваһиди: мин манатла

Кодлар	
ИОС үзрә	0503001
МТТ үзрә	
ДИОГС үзрә	
ИӨОГС үзрә	
ХТСБТ үзрә	
МФТС үзрә	

АКТИВ	Сәт-рин коду	Илин әввәлине	Илин (рубүн) ахырына
1	2	3	4
I. ӘСАС ВӘСАИТЛӘР			
Әсас вәсаитләр (010-019)	010		
II. МАТЕРИАЛ ЕНТИЈАТЛАРЫ			
Истәһсалат (тәдрис) е"малатханаларынын мә"мулатлары вә ярдымчы тәсәррүфатларын мөһсуллары (030, 031)	015		
Елми тәдғигатда вә лабораторија сынағларында узун мүддәт истифаде едилән материаллар вә тәсәррүфат мугавиләләри үзрә елми-тәдғигат ишләри үчүн хусуси аяаданлығлар (043,044)	020		
Чаван вә көкәлдилмәкдә олан һејванлар (050)	025		
Материаллар вә әрзағ мөһсуллары (060-069)	030		
III. АЗГИЈМӘТЛИ ВӘ ТЕЗКӨННӘЛӘН ӘШЈАЛАР			
Азғијмәтли вә тезкөһнәлән әшјалар (070, 071, 072, 073)	035		
IV. ИСТЕҢСАЛАТА ВӘ БАШҢА МӘГСӘДЛӘРӘ МӘСРӘФЛӘР (ХӘРЧЛӘР)			
Истәһсалата вә башға мәгсәдләрә мәсрәфләр (080, 081, 082, 083, 084)	040		
V. ПУЛ ВӘСАИТЛӘРИ			
Табәчилијиндәки тәшкїлатлара вә башға тәдбирләрә көчүрмөк үчүн республика бұдчәсинин идарә хәрчләри үзрә чари һесабы (090)	045		
Капитал гојулушу үзрә республика бұдчәсинин чари һесабы (093)	050		
Башға (саир) бұдчәләр һесабына чари һесаб (096)	055		
Табәчилијиндәки тәшкїлатлара вә башға тәдбирләрә көчүрмөк үчүн идарә хәрчләринин чари һесабы (100, 101, 105, 107)	060		
Капитал гојулушунун чари һесабы (103, 108)	065		
Тапшырығлар үзрә мәбләғләрин чари һесабы (110)	070		
Хусуси вәсаитләр үзрә чари һесаб (111)	075		
Саир бұдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә чари һесабы (112, 115)	080		
Һесаблашма һесабы (113)	085		
Бұдчәдәнкәнар фондлар үзрә чари һесаб (114)	090		
Валјута һесабы (118)	095		
Касса (120)	100		
Саир пул вәсаитләри (130, 131, 132, 133, 134)	105		
VI. ҺЕСАБЛАШМАЛАР			
Бұдчә тематикалары үзрә ишләһмиш конструксија-сынағ ишләринин һиссә-һиссә едәнишләри үзрә сифаришчиләрә һесаблашмалар	110		

(152)			
Бүдчөдөнкөнөр вәсаитләр үзрә көрүлән иш вә хидмәтләрә көрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар (153)	115		
Елми-тәдгигат ишләрә үчүн аванс вә өдәниләси мәбләг-ләр үзрә сифаришчиләрлә һесаблашмалар (154, 155)	120		
Алычылар вә сифаришчиләрлә һесаблашмалар (156, 157)	125		
Тибби сығорта үзрә һесаблашмалар (159)	130		
Төһтәлһесаб шәхсләрлә һесаблашмалар (160)	135		
Өскиккәлмәләр вә иткиләр үзрә һесаблашмалар (170)	140		
Хүсуси нөв тө"дијәләр үзрә һесаблашмалар (172)	145		
Депозит мәбләгләр үзрә һесаблашмалар (174)	150		
Мүхтәлиф дебитор вә кредиторларла һесаблашмалар (178)	155		
Планлы гәјдада өдәнишләрлә һесаблашмалар (179)	160		
Пенсија вә мүавинәт өдәнишләрә үзрә һесаблашмалар (191)	165		
Артыг өдәнилмиш пенсија вә мүавинәт өдәнишләрәнин тутулмасы үзрә һесаблашмалар (192)	170		
Өһалинин социал мүдафиә фонду үзрә һеса-лашмалар (198)	175		
Өһалинин мәшғуллуғ фонду үзрә һесаблашмалар (199)	180		
VII. ХӘРЧЛӘР			
Идарәләрәин сахланылмасы вә башга тәдбирләр үчүн бүдчә вәсаитләрә үзрә хәрчләр (200)	185		
Башга бүдчәләр һесабына хәрчләр (202, 205, 207)	190		
Бөлүшдүрүләси хәрчләр (210)	195		
Хүсуси вәсаитләр үзрә хәрчләр (211)	200		
Саир вәсаитләр үзрә хәрчләр (213, 219)	205		
Јени төсәррүфат механизми шәраитиндә идарәнин сахланылмасы хәрчләрә (214)	210		
Бүдчөдөнкөнәр фондлар һесабына хәрчләр (215, 218)	215		
Истәһсал фәалијәти үчүн вәсаитләр һесабына хәрчләр (217)	220		
VIII. ЗӘРӘРЛӘР			
Зәрәрләр (410)	225		
Алынмыш вә верилмиш вәсаитләр (730)	230		
Бүдчөдөн истифадәнин нәтичәләрә (900)	235		
IX. ӨСАСЛЫ ТИКІНТИЈӘ МӘСРӘФЛӘР			
Ғурашдырыласы аваданлығлар (040)	240		
Өсаслы тикинти үчүн тикинти материалларә (041)	245		
Малсатан вә подратчыларла һесаблашмалар (150)	250		
Капитал гојулушуна бүдчә үзрә хәрчләр (203)	255		
Хүсуси вәсаитләр һесабына капитал гојулушу вә ава-данлығ алынмасы үчүн хәрчләр (212)	260		
Бүдчөдөнкөнәр фондлар һесабына капитал гојулушларәна хәрчләр (216)	265		
БАЛАНС	270		

ПАССИВ	Сат-рин коду	Илин эввэлине	Илин (рүбүн) ахырына
1	2	3	4
I. МАЛИЈҖЛӨШМӨЛӨР			
Идарөлөрүн вә башга тәдбирлөрүн хәрчлөрүнә бәдчәдән малијҖлөшмөлөр (230, 140)	275		
Социал мүдәфиә фондунун вәсаитләрн һесабына пенсия вә мүавинәт өдәнишләринин малијҖлөшдирилмәси (234)	280		
Башга бәдчәләр һесабына малијҖлөшмөлөр (232, 142, 235)	285		
Ушаг мүәссисәләринин сахланылмасы үчүн валидәјнләрн вәсаити (236)	290		
Идарәнин сахланылмасы үчүн саир вәсаитләр (238)	295		
Банк кредитләрн (245, 248)	300		
II. МӘГСӘДЛИ ТӘҖИНАТЛАРЫН ФОНДЛАРЫ ВӘ ВӘСАИТЛӘРИ			
Мадди-мараг фонду, әмөк өдәнишинин ваһид фонду вә истәһсал вә социал инкишаф фонду (240, 241, 246)	305		
Материал вә она бәрәбәр кәтүрүлән мәсрәфләр (249)	310		
Азтәҗминатлы аиләләрн ушагларына верилән мүавинәтләрн өдәниши үчүн вәсаитләр (244)	315		
Әсас вәсаитләрн фонду (250)	320		
Азгимәтли вә тезкәһнәлән әшјаларын фонду (260)	325		
МалијҖе вәсаитләрннн ваһид фонду (270)	330		
Мәркәзләшдирилмиш фондлар вә малијҖе җһтијатлары (271)	335		
Бәдчәдәнкәнар фондлар (272)	340		
Әсас вәсаитләрнн көһнәлмәси (020)	345		
III. ҺЕСАБЛАШМАЛАР			
Бәдчә тематикалары үзрә ишләнмиш конструкция-сынаг ишләрннн һиссә-һиссә өдәнилмәси үзрә сифаришчиләрлә һесаблшмалар (152)	350		
Бәдчәдәнкәнар вәсаитләр үзрә көрүлән иш вә хидмәтләрә көрә сифаришчиләрлә һесаблшмалар (153)	355		
Елми-тәдгигат ишләрн үчүн аванс вә өдәниләси мәбләғләр үзрә сифаришчиләрлә һесаблшмалар (154, 155)	360		
Алычылар вә сифаришчиләрлә һесаблшмалар (156, 157)	365		
Әһалијә компенсација өдәнишләрн үзрә һесаблшмалар (158)	370		
Тибби сығорта үзрә һесаблшмалар (159)	375		
Тәһтәһсаб шәхсләрлә һесаблшмалар (160)	380		
Хүсуси нөв тәҗдијәләр үзрә һесаблшмалар (172)	385		
Бәдчәјә өдәмәләр үзрә һесаблшмалар (173)	390		
Депозит мәбләғләр үзрә һесаблшмалар (174)	395		
Тапшырығлар үзрә хәрчләр үчүн алынмыш вәсаитләрә көрә һесаблшмалар (176)	400		
Депонентләрлә һесаблшмалар (177)	405		
Мүхтәлиф дебитор вә кредиторларла һесаблшмалар (178)	410		
Ишчиләрлә һесаблшмалар (180)	415		
Тәгаүдчүләрлә һесаблшмалар (181)	420		
Нағдсыз көчүрмәләр үзрә ишчиләр вә тәгаүдчүләрлә һесаблшмалар (182-187)	425		
Көрүлән ишләрә көрә саир һесаблшмалар (189)	430		

Пенсија вә муавинәт өдәнишләри үзрә һесаблашмалар (191)	435		
Әһалинин социал мүдафиә фонду үзрә һесаблашмалар (198)	440		
Әһалинин мәшғуллуғ фонду үзрә һесаблашмалар (199)	445		
IV. МӘҤСУЛ САТЫШЫ ВӘ КӘЛИРЛӘР			
Истәһсалат (тәдрис) вә малатханаларынын мәҗмүлатларынын, ярдымчы көнд тәсәрруфаты (тәдрис) мәһсулларынын вә мүғавиләләр үзрә елми-тәдғигат ишләринин сатышы (280, 281, 282)	450		
Хүсуси вәсаитләр үзрә кәлирләр (400)	455		
Техники пәшә мәктәбләринин истәһсалат фәалијәтиндән кәлирләр (402)	460		
Бүдчә кәлирләри (407)	465		
Мәнфәәт (410)	470		
Бүдчәдән ғысамүддәтли ссудалар (520)*	475		
Алынмыш вә верилмиш вәсаитләр (730)*	480		
Бүдчәдән истифадәнин нәтичәләри (900)*	485		
V. ӘСАСЛЫ ТИКІНТИНИН МАЛИЈЈӘЛӘШДИРИЛМӘСИ			
Малсатан вә подратчыларла һесаблашмалар (150)	490		
Капитал ғојулушунун бүдчәдән малијјәләшдирилмәси (231, 143)	495		
БАЛАНС	500		

Балансархасы һесаблар			
1.	505		
2.	510		
3.	515		
4.	520		

(230, 231) вә (140, 143) №№ли субһесаблар үзрә бүдчәдән малијјәләшән мәбләғләрин һәрәкәтинә даир АРАҖЫШ (1)

Дәбәт	Сәт-рин коду	Мәбләғ		Кредит	Сәт-рин коду	Мәбләғ	
		смета үзрә хәрчләрә	капитал ғојулушу вә башға тәдбирләрә			смета үзрә хәрчләрә	капитал ғојулушу вә башға тәдбирләрә
1	2	3	4	5	6	7	8
Идарәнин һесабына силинен үмидсиз борчлар, өскик-кәлмәләр вә иткиләр	525			Илин өввәлине галығ	565		
Капитал ғојулушу үзрә мәрәфләрин силинмәси (2)	530			Ил (рүб) әрзиндә малијјәләшмәләр	570		
Илин сонунда хәрчләнмәйб бүдчәгә ғайтәрылмыш кредит	535			Саир дахилолмалар	575		
Һесабат илинин хәрчләринин силинмәси (2)	540				580		
Саир силинмәләр (2)	545				585		
	550				590		
	555			ЈЕКУНУ	595		
Јекуну	560			Илин (рүбүн) сонунда һесабын галығы	600		

1) Рүблүк һесабатларда јалныз 570-чи сәтир үзрә графалар долдурулуғ.

2) Рүблүк һесабатларда долдурулмуғ

* 520, 730, 900 №ли субһесабларын кәстәричиләри көнд, ғәсәбә вә рајон табелијиндәки шәһәрләрин инзибати органлары тәрәфиндән долдурулуғ.

Ғәјд: Мүәссисәләрин учот сијасәти һағғында әсаснамәгә уғун оларағ баланса өләвә едилмиш арајышда (коммерсија сирриндән башға) мүәссисәнин малијјә-тәсәрруфат фәалијәтинин бүтүн иғтисади кәстәричиләри ачығланмалыдыр.

Рәһбәр:

Баш мүһәсиб:

ИДARƏЛƏРИН ХƏРЧЛƏР СМƏТАСЫНЫН ИЧРАСЫ НАГГЫНДА НƏСАБАТ

Форма № 2

Идарə

ИОС үзрə
МТТ үзрə
ДИОГС үзрə
ИЭОГС үзрə

“ ” 199 ил

Дəврилији: иллик, рублик
Өлчү ваһиди - мин манатла

ХТСБТ үзрə
МФТС үзрə
Нəзарəт мəблəғи

Кодлар
0305008

Кəстəричилəр	Код		Ил əрзиндə сметə үзрə тəсдиг едилиб	ҺесабаТ дəврүндə малијјөлөшмə	Касса хəрчлəри	Фактики хəрчлəр
	мəддə	сəтир				
1	2	3	4	5	6	7
Əмəјин өдəниши фонду - чəми	1.1.	010				
О чүмлөдөн:						
Штатда олан ишчилəрин əмək һағлары	1.1.1.	011				
Штатдан кəнар ишчилəрин əмək һағлары	1.1.2.	012				
Əмəјин өдəнилмəsi илə бағлы саир пул өдəнишлari	1.1.3.	013				
		014				
Əмək һағгына үстəлик ајырмалар - чəми	1.2.	020				
Довлат Сосиал Мудafiəе Фондуна ајырмалар	1.2.1.	021				
Ичбари Довлат Сығортасы	1.2.2.	022				
Тибби сығорта (тибби јардым)	1.2.3.	023				
		024				
Малларын алынмасы вə хидмəтлəрин һағгынын өдəнилмəsi - чəми	1.3.	030				

Дәфтерхана лөвәзимәтә, җари төсөрүфәт мәгсәдләри үчүн мал вә материаллар алынмасы	1.3.1.	031					
Дарман вә сарғы лөвәзимәтләри алынмасы	1.3.2.	032					
Умшак инвентар вә палларларын алынмасы, те"мири, харыларинин өдәнилмәси	1.3.3.	033					
Өрзәг мөһсулларын алынмасы	1.3.4.	034					
Е"замийә вә хидмәти сәфәрләр, ишчиләрә компәнсасия өдәнишләри	1.3.5.	035					
		036					
		037					
Нәглијјат хидмәтләри һаггынын өдәнил-мәси - чәми	1.3.6.	040					
Јаначар вә сүрткү материалларын алынмасы	1.3.6.1	041					
Саир нәглијјат хидмәтләри һаггынын өдәнилмәси	1.3.6.2	042					
Работә хидмәтләри һаггынын өдәнилмәси	1.3.7.	050					
		051					
Коммунал хидмәтләри һаггынын өдәнил-мәси - чәми	1.3.8.	060					
Електрик енерҗиси һаггынын өдәнилмәси	1.3.8.1	061					
Газ һаггынын өдәнилмәси	1.3.8.2	062					
Су һаггынын өдәнилмәси	1.3.8.3	063					
Истилик енерҗиси (јаначар) һаггынын өдәнил-мәси	1.3.8.4	064					
Биналарын иҗарә һаггынын өдәнилмәси	1.3.8.5	065					
Саир коммунал хидмәтләрин һаггынын өдәнил-мәси	1.3.8.6	066					
		067					
		068					
Җеолоҗи кәшфијјат вә топография-җеодезия ахтарыш хидмәтләри һаггынын өдәнилмәси	1.3.9	070					
Лајиһәләндирмә үрә хидмәтләрин һаггынын өдәнилмәси	1.3.10.	071					

1	2	3	4	5	6	7
Абадлашдырма хидмәтләри һаггынын өдәнил-мәси	1.3.11.	072				
Елми-тәдҗигат тәшкилатларынын көстәрдији хидмәтләрин һаггынын өдәнилмәси	1.3.12.	073				
Инвентар вә аваданлығын алынмасы, тә"мири хәрчләринин өдәнилмәси	1.3.13.	074				
Биналарын чари тә"мир хәрчләринин өдәнилмәси	1.3.14.	075				
Саир чари хәрчләр	1.3.15.	076				
		077				
Әһалијә өдәнишләр - чәми	3.4.	080				
О чүмләдән:						
Пенсијаларын өдәнилмәси	3.4.1.	081				
Мүавинәтләрин өдәнилмәси	3.4.2.	082				
Тәгаүләрин өдәнилмәси	3.4.3.	083				
Әһалијә саир өдәнишләр	3.4.4.	084				
		085				
Әсас вәсаикләрин алынмасы - чәми	4.1.	090				
О чүмләдән:						
Бина вә тикилиләрин алынмасы	4.1.1.	091				
Неглијат вәситәләринин алынмасы	4.1.2.	092				
Дәвләт мүәссисә вә тәшкилатлары үчүн истәһсал тә"инатлы аваданлығынын вә узун мүддәт исти-фадә олунан өшјаларын алынмасы	4.1.3.	093				
Дәвләт мүәссисә вә тәшкилатлары үчүн гејри-ис-тәһсал тә"инатлы аваданлығынын вә узун мүддәт истифадә олунан өшјаларын алынмасы	4.1.4.	094				
		095				
Әсаслы тикинтй - чәми	4.2.	100				
О чүмләдән:						
Мәнзил тикинтиси	4.2.1..	101				
Истәһсал объектләринин тикинтиси	4.2.2.	102				

Сосиал-медени ва меишот та'инатлы объектларин тикинтиси	4.2.3.	103					
Инзибати ва идаретме объектларинин тикинтиси	4.2.4.	104					
Уолларын тикинтиси	4.2.5.	105					
Саир тикинтилер	4.2.6.	106					
		107					
Осаслы та'мир - чам	4.3.	110					
О чумладан:							
Манзил фондунун осаслы та'мири	4.3.1	111					
Истеҳсалат объектларинин осаслы та'мири	4.3.2.	112					
Сосиал-медени ва меишот та'инатлы объекте- рин осаслы та'мири	4.3.3.	113					
Инзибати ва идаретме объектларинин осаслы та'мири	4.3.4	114					
Уолларын осаслы та'мири	4.3.5.	115					
Саир осаслы та'мир	4.3.6	116					
		117					
ЖЕКУН		120					
Харчилар сметасы узра гонаат мобилеги		130					

Табл. Бу ҳисобат узра ачыгламалара олава араиш тартиб едиле билер.

Ранбар

Баш мухасиб

" " 199 ил.

Азербайжан Республикасы Малийе Назирлији
тарафинден тесдиг едилмишдир.

**БҮДЧӨДӘН МАЛИЙӘЛӘШӘН ДӨВЛӘТ ҺАКИМИЈӘТ ОРГАНЛАРЫНДА, МӘҢКӘМӘЛӘРДӘ, ПРОКУРОРЛУГЛАРДА,
ЕЛМИ-ТӘДҒИГАТ МҮӘССИСӘЛӘРИНДӘ ВӘ БАШГА ИДАРӘ ВӘ ТӘДБИРЛӘР ҮЗРӘ ШТАТ ВӘ КОНТИНГЕНТЛӘР ҺАГҒЫНДА ҺЕСАБАТ**

Форма № 3-1

Кодлар
ИОС үзрә 0503011
МТТ үзрә
ДИОГС үзрә
ИӨОГС үзрә
ХТСБТ үзрә
МФТС үзрә

Идарә _____

Деврилији: 01 ијул, 01 октябр, иллик " " 199 ил

Һесабатын гәбул едилдији тарих " " 199 ил

Көстәричиләр	Сәтрин коду	Өлчү ваһиди	Илин әввәлиһә	Илин ахырыһа	Иллик үзрә едилиб	смета тәсдиг	Ил әрзиндә фактики
Идарә, мүәссисә вә тәшкилатларын сајы	010	едәд					
Инцибати идара һејәтинин сајы	015	нефәр					
Бош јерләрин сајы	020	штат ваһиди					
Хидмәти миник автомобилләринин сајы	025	едәд					
о чүмләдән ичарәјә кәтүрүләнләр	030	едәд					
Хәрчләр							
Инцибати идара һејәти үзрә әмәк өдәнишләри	035	мин манат					
Штатдәнкәнар ишчиләрин әмәк өдәнишләри	040	мин манат					
Хидмәти миник автомобилләринин саһланмасы хәрчләри (х ₁)	045	мин манат					
о чүмләдән ичарәјә кәтүрүләнләрин хәрчи (х ₂)	050	мин манат					
Идарәдән кәнар муһафизә хәрчләри	055	мин манат					
Хидмәти е'замијә хәрчләри	060	мин манат					
о чүмләдән нормадан артыг	065	мин манат					

Гәјд: х₁ штатда олан сүрүчүләрин әмәк өдәнишләриндән башга
х₂ чәлб едилмиш сүрүчүләрин әмәк өдәнишләри даһил едилмәклә

" " 199 ил

рәһбәр

БАШ МУҢАСИБ

**КАДР НАЗЫРЛЫҒЫ ВӘ ИХТИСАСАРТЫРМА ИДАРӘЛӘРИНДӘ ШТАТ
ВӘ КОНТИНГЕНТ ПЛАНЫНЫҢ ЈЕРИНӘ ЈЕТИРИЛМӘСИ НАГҒЫНДА ХЕСАБАТ**

Форма № 3-2

Идарә _____

Дәврилији: 1 ијул, 1 октябр, иллик " " 199 ил

Һесабатын ғәбул едилдији тарих " " 199 ил

Кодлар	
ИОС үзрә	0503009
МТТ үзрә	
ДИОГС үзрә	
ИӨОГС үзрә	
ХТСБТ үзрә	
МФТС үзрә	

А. Тәләбәләрин (динләјичиләрин, шакирдләрин) тәдрис планынын јеринә јетирилмәси

КӨСТӘРИЧИЛӘР	Әтрин коду	Иллик план	Фактики јеринә јетирилиб
1	2	3	4
Күндүз (ә"јани) тәһсил			
Илин (рүбүн) ахырына сајы (1) әдәд	010		
Групларын орта иллик сајы, әд (1)	015		
Илин әввәлине тәләбәләрин (шакирдләрин, динләјичиләрин сајы, нәфәр)	020		
Ғәбул, нәфәр	025		
о чүмләдән мүғавилә үзрә	030		
Башға тәһсил идарәләриндән кәлмиш, дахилдә (өз тәһсил јериндә) тәһсилин башға нөвүнә кәтүрүлмүш вә бәрпа едилмишләр, нәфәр	035		
Бурахылыш, нәфәр	040		
о чүмләдән мүғавилә үзрә	045		
Тәһсил мүддәти гуртармамыш чыхарыланлар, нәфәр	050		
Илин ахырына тәләбәләрин (динләјичиләрин, шакирдләрин) сајы, нәфәр	055		
Тәләбәләрин (шакирдләрин, динләјичиләрин) орта иллик сијаһы сајы, нәфәр	060		
Пулсуз јемәклә тә"мин едилән шакирдләрин орта иллик сијаһы сајы, нәфәр (3)	065		
Адамбашына јемәк күнләринин сајы, мин адам-күнү (3)	070		
Саатһесабы өдәнән дәрс саатларынын мигдары (4)	075		
Ахшам тәһсили			
Илин (рүбүн) сонуна группларын сајы (1), әдәд	080		
Групларын орта иллик сијаһы сајы (1), әдәд	085		
Илин әввәлине тәләбәләрин (шакирдләрин) сајы, нәфәр	090		
Ғәбул, нәфәр	095		
о чүмләдән мүғавилә үзрә	100		
Башға тәһсил идарәләриндән кәлмиш, дахилдә (өз тәһсил јериндә) тәһсилин башға нөвүнә кәтүрүлмүш вә бәрпа едилмишләр, нәфәр	105		
Башға тәһсил идарәләринә кетмиш, дахилдә (өз тәһсил јериндә) тәһсилин башға нөвүнә кечәнләр, нәфәр	110		
Бурахылыш, нәфәр	115		
Тәһсил мүддәти гуртармамыш чыхарыланлар, нәфәр	120		
Илин (рүбүн) ахырына тәләбәләрин (шакирдләрин) сајы, нәфәр	125		
Тәләбәләрин (шакирдләрин) орта иллик сијаһы сајы, нәфәр	130		
Тәһсилин адам ајларынын сајы (2)	135		
Саатһесабы өдәнилән дәрс саатларынын мигдары (4)	140		

1	2	3	4
Гијаби тәһсил			
Илин әввәлине төләбәләрин (шакирдләрин) сајы, өдәд	145		
Гәбул, нәфәр	150		
Башга тәһсил идарәләриндән кәлмиш, дахилдә (өз тәһсил јериндә) тәһсилин башга нөвүнә кәтүрүлмүш вә бәрпа едилмишләр, нәфәр	155		
Башга тәһсил идарәләринә кечмиш, дахилдә (өз тәһсил јериндә) тәһсилин башга нөвүнә кечәнләр, нәфәр	160		
Бурахылыш, нәфәр	165		
Тәһсил мүддәти гуртармамыш чыхарыланлар, нәфәр	170		
Илин ахырына төләбәләрин (шакирдләрин) сајы, нәфәр	175		
Төләбәләрин (шакирдләрин) орта сијаһы сајы, нәфәр	180		
Тәһсилин адам ајларынын сајы (2)	185		
Саатһесабы өдәнилән дәрс саатларынын мигдары	190		

- 1) Јалһыз орта ихтисас мәктәпләри, саир тәһсил идарәләри - курс тәдбирләри үзрә вә техники пешә мәктәпләри нәзәри групплар үзрә долдурурлар.
- 2) Тәһсилин адам ајларынын сајы графасыны јалһыз ихтисасартырма институтлары, тәдрис комбинатлары вә курслар долдурурлар.
- 3) Јалһыз техники пешә мәктәпләри долдурурлар.
- 4) Јалһыз али тәһсил мәктәпләри долдурурлар (әләвә гејдә бах).

II. САИР КӨСТӘРИЧИЛӘР

КӨСТӘРИЧИЛӘР	Сәгрин коду	Иллик план	Фактики јеринә јетирилиб
1	2	3	4
Мүәллим һеј"әтинин (өвәзчилик дахил едилмәклә) орта иллик ставка ваһиди	195		
Илин (рүбүн) ахырына мүәллим һеј"әтинин (өвәзчилик дахил едилмәклә) ставка ваһиди	200		
Саатһесабы вә башга нөв әмәк һаглар дахил едилмәдән мүәллим һеј"әтинин әмәк һаггы фонду	205		
Мүәллимләрин саатһесабы вә башга нөв әмәк һаглары фонду	210		
Илин (рүбүн) ахырына инзибати-идарә, тәдрис көмәкчи, кичик хидмәтчи вә саир һеј"әтләрин (јатағхана һеј"әти дә дахил едилмәклә) штат ваһидләринин сајы	215		
Инзибати идарә, тәдрис көмәкчи, кичик хидмәтчи вә саир һеј"әтләрин (јатағхана һеј"әти дә дахил едилмәклә) штат ваһидләринин орта иллик сијаһы сајы	220		
Инзибати идарә, тәдрис көмәкчи, кичик хидмәтчи вә саир һеј"әтләрин (јатағхана һеј"әти дә дахил едилмәклә) әмәк һаггы фонду	225		
Илин (рүбүн) сонунә јатағхана јерләринин (чарлајыларын) сајы	230		
Нәзарәт мәбләғи			

Әләвә гејд: Бу форма үзрә али мәктәпләр нәздиндә олан һазырлығ шө"бәләриндә тәһсил аланлар һагда мувафиг кәстәричиләр верилир. һазырлығ шө"бәләриндә вә али мәктәпләрдә тәһсил алан харичи төләбәләр, һәмчинин институтларда, ихтисасартырма курсларында тәһсил алан харичи динләјичиләр үзрә кәстәричиләр бу формада ајрыча төртиб едилир. 075, 140, 190-чи сүтунлар үзрә орта-ихтисас тәһсил мүәссисәләри, дијәр тәһсил мүәссисәләри вә курслары педагожи саатларын үмуми чәмини кәстәрирләр.

РӘНБӘР

БАШ МУҲАСИБ

" " 199 ил

Азәрбајҹан Республикасы Малијә
Назирлији төрәфиндән тәсдиғ едилмишдир.

**СОСИАЛ ТӘ"МИНАТ ВӘ СӘНИЈЛӘ ИДАРӘЛӘРИНДӘ ШТАТ
ВӘ КОНТИНКЕНТ ПЛАНЫНЫН ЈЕРИНӘ ЈЕТИРИЛМӘСИ
ҲАГГЫНДА ҲЕСАБАТ**

Форма № 3-4

Идарә _____

Дөврилији: иллик " ____ " _____ 199 ил

Һесабатын ғәбул едилдији тарих " ____ " _____ 199 ил

Кодлар	
ИОС үзрә	0503014
МТТ үзрә	
ДИОГС үзрә	
ИӨОГС үзрә	
ХТСБТ үзрә	
МФТС үзрә	

КӨСТӘРИЧИЛӘР	Сәт рин коду	Фактики мөвчуддур		Орта иллик сијаһы сајы	
		Илин әввә- линә	Илин сонунә	Иллик план	Јеринә јетирилиб
1	2	4	5	6	7
Идарәләрин сајы (1), әдәд	010				
Штат ваһидинин сајы - чәми	015				
о чүмләдән Диш һәкимләри вә баш һәким дахил едилмәклә һәким вәзифәләри (ставка) (2) ваһид	020				
орта тибби һеј"әт, ваһид (3)	025				
кичик тибби һеј"әт, ваһид (2)	030				
Штат үзрә һеј"әтләрин әмәк һаггы фонду	035				
о чүмләдән Диш һәкимләри вә баш һәким дахил едилмәклә һәким вәзи- фәләри (ставка) (2)	040				
орта тибби һеј"әт (2)	045				
кичик тибби һеј"әт (2)	050				

КӨСТӨРИЧИЛӨР		Фактики мөвчүддүр		Орта иллик сыйагы сагы	
		Илин өввө- лине	Илин сонуга	Иллик план	Јерине јетирилиб
1	2	4	5	6	7
Чарпагыларын сагы, өдөд	055				
Чарпагы күнлөрүнүн сагы	060				
Хөстө ушагы аналара верилөн чарпагы күнлөрүнүн сагы (2)	065				
Өлилләрүн сагы, нөфәр	070				
Мүаличө едилмиш хөстөләрүн сагы (2)	075				
Чагырышларын сагы, өдөд (2)	080				
Мүәжинәнин, төдгигатын вө мөслөһөтин сагы, өдөд (2)	085				
Амбулаторија мүаличөси за- маны хөстөлөрө пулсуз вө күзөштли верилөн дерман хөрчлөри, мин манат	090				
Нөзарәт мөблөги					

2) Өлилләр өвләри долдурмурлар.

3) Јени тасеррүфат үсулу илө ишлөјөн мүөссисөлөр долдурурлар.

РӘНБӨР

БАШ МҮНӘСИБ

" " 199 ил

**ОРТА, НАТАМАМ ОРТА (ДОГГУЗИЛЛИК), АХШАМ (НӨВБӘЛИ),
ГИҖАБИ ОРТА ҮМУМТӘҤСИЛ МӘКТӘБЛӘРИНДӘ, ЛИТСЕЈЛӘРДӘ
ИНТЕРНАТ МӘКТӘБЛӘРИНДӘ, ХҮСУСИ МӘКТӘБЛӘРДӘ, УШАГ
БАҖЧАЛЫ МӘКТӘБЛӘРДӘ, МӘКТӘБ НӘЗДИНДӘКИ ИНТЕРНАТЛАРДА
ВӘ ИБТИДАИ МӘКТӘБЛӘРДӘ ШТАТ ВӘ КОНТИНКЕНТ ПЛАНЫНЫҢ
ЈЕРИНӘ ЈЕТИРИЛМӘСИ НАГГЫНДА НЕСАБАТ**

Форма № 3-5

Кодлар	
ИОС үзрә	0503016
МТТ үзрә	
ДИОГС үзрә	
ИӨОГС үзрә	
ХТСБТ үзрә	
МФТС үзрә	

Идарә _____

Дәврилији: 1 ијул, 1 октябр, иллик “ ” 199 ил
һесабатын гәбул едилдији тарих “ ” 199 ил

КӨСТӘРИЧИЛӘР	Сәтрин коду	Фактики вардыр		Ортаиллик сијаһы сајы	
		илин аввәлиһә	илин ахырына	иллик план	јеринә јетирилиб
1	2	3	4	5	6
Идарәләрин сајы, әдәд - чәми (1)	010				
о чүмләдән					
ибтидаи, әдәд (2)	015				
натамам орта (доггузиллик) (2), әдәд	020				
орта, әдәд (2)	025				
ушаг бағчасы, мәктәбләр (2), әдәд	030				
Синифләрин сајы, әдәд (2)	035				
о чүмләдән					
1-4-дәк (дәст) синифләр (3) әдәд	040				
онлардан мәктәбәгәдәр мүәссисәләри, (2) әдәд	045				
5-9-дәк синифләр, әдәд (3)	050				
10-11/12 синифләр, әдәд (3)	055				
Шакирдләрин сајы (4) нәфәр	060				
о чүмләдән					
1-4-дәк (дәст), (2) синифләрдә, нәфәр	065				
онлардан мәктәбәгәдәр мүәссисәләриндә нәфәр (2)	070				
5-9-дәк синифләрдә, нәфәр (2)	075				
10-11/12 синифләрдә, нәфәр (2)	080				
Күнү узадылмыш группарын сајы (2) әдәд	085				
Күнү узадылмыш режимдә, јахуд тәрбијәчидә олан, мәктәб-интернатларында јашајан вә јаша-мајыб јемәк вә кејим алан шакирдләрин сајы, нәфәр (3)	090				
Онлардан јемәк вә башга өдәнишләрдән гисмән вә там азад едилән шакирдләрин сајы (там азад олунанларын һамысыны јенидән сајмагла), нәфәр	095				
Ушаг бағчалы мәктәбләрдә мәктәб јашынадәк ушагларын сајы, нәфәр	100				
Мәктәб-интернатларында, хусуси мәктәбләрдә пулсуз вә ја күзәшли јемәкләрә чәлб едилән, јахуд тәрбијәчиләрә верилән шакирдләрин јемәк күнләринин сајы, ушаг-күнү һесабы илә	105				
Ушаг бағчалы мәктәбләрдә мәктәб јашынадәк оланларын јемәк күнләринин сајы, ушаг-күнү һесабы илә	110				
Күнү узадылмыш мәктәбләрдә вә группарда верилән јемәкләрин һәрчи (2)	115				

КӨСТӘРИЧИЛӘР	Сәтрин коду	Фактики вардыр		Орта иллик сијаһы сајы	
		илин өввөлине	илин ахырына	иллик план	јеринө јетирилиб
1	2	3	4	5	6
Мәктәб-бағчаларында мәктәб јашынадөк ушағларын сахланмасы үчүн валидејнләрин өдәдикләри вәсаитләр	120				
Мәктәб-интернатларындан, тәрбијәчиләрдән бурахылан валидејнсиз (һимајәсиз) ушағларын сајы, нәфәр	125				
Бурахыланлара верилән пособија (мүавинәт) вә кәјимләр үчүн хәрчләр	130				
Бириллик педагожи синифләрин сајы, әдәд (2)	135				
Онлардакы ушағларын сајы, нәфәр (2)	140				
Мүәллим һеј'әтинин әмәк һағгы фонду (дәфтер јохлама һағлары, бириллик педагожи синифләрә кәрә әмәк һағлар вә саир башға нөв әмәк һағлары (әдәмәләри) дахил едилмәклә	145				
Рәһбәр ишчиләрин, инзибати-тәсәррүфат, тәдрис-кәмәкчи һеј'әтин (күнү узадылмыш мәктәпләрә, группара, бириллик педагожи синифләрә верилән әләвә штатлары да дахил етмәклә) штат вәһидләринин сајы	150				
Рәһбәр ишчиләрин, инзибати-тәсәррүфат, тәдрис-кәмәкчи вә саир һеј'әтләрин (күнү узадылмыш мәктәпләрә, группара, бириллик педагожи синифләрә верилән әләвә ишчиләрин вә тәрбијәчиләрин әмәк өдәнишләри дә дахил едилмәклә) әмәк һағгы фонду	155				
Шакирдләрин үмуми сајындан - гијаби формада тәһсил алан шакирдләрин сајы, нәфәр (4)	160				
Нәзарәт мәбләғи					

1) Јалһыз јекун һесабатда долдурулуp.

2) Интернат мәктәпләри вә хусуси мәктәпләр бу сәтирләри долдурмуpлар.

3) Хусуси мәктәпләр бу сәтирләри долдурмуpлар.

4) Ахшам (нөвбәли) вә гијаби орта үмумтәһсил мәктәпләри 060 вә 160 сәтирләри, һәмчинин 010-чу сәтри вә 060-чы сәтри 5 вә 6-чы графалары јалһыз ахшам (нөвбәли), гијаби орта үмумтәһсил вә хусуси мәктәпләр јекун һесабатларда долдуруpлар. Әләвә гејд: Көнд јерләриндә олан ушағ бағчалы мәктәпләр бу форма үзрә ајрыча һесабат верип.

**МӘКТӘБ НӘЗДИНДӘ ОЛАН ИНТЕРНАТЛАРЫН ШТАТ ВӘ КОНТИНГЕНТ
ПЛАНЫНЫН ЈЕРИНӘ ЈЕТИРИЛМӘСИ ҺАҒГЫНДА ҺЕСАБАТ**

КӨСТӘРИЧИЛӘР	Сәтрин коду	Фактики вардыр		Орта иллик сијаһы сајы	
		илин өввөлине	илин ахырына	иллик план	јеринө јетирилиб
1	2	3	4	5	6
Там бүдчә һесабына олан интернатлар					
Интернатларын сајы, әдәд (1)	010				
Онларда ушағларын сајы, нәфәр	015				
Чәми ушағ-күнләри	020				
Саир интернатлар					
Интернатларын сајы, әдәд (1)	025				
Онларда ушағларын сајы, нәфәр	030				
о чүмләдән бүдчә һесабына јемәк аланлар, нәфәр (там азад олунанлар јенидән һесабланмагла)	035				
Бүдчә һесабына јејәнләрин ушағ-күнләринин чәми	040				
Мәктәб нәздиндәки интернат үзрә јемәк хәрчләринин чәми	045				
Нәзарәт мәбләғи					

1) Јалһыз јекун һесабатда долдурулуp.

“ ” 199 ил

РӘҺБӘР

БАШ МҮҢАСИБ

Азәрбајҹан Республїкасы Малијҹе
Назирлији төрефиндөн төсдиг едилмишдир.

**ЕЛМИ-ТӘДГИГАТ ИДАРӘЛӘРИНДӘ ВӘ АЛИ МӘКТӘБЛӘРДӘ
ЕЛМИ КАДРЛАРЫН НАЗЫРЛАНМАСЫ НАГГЫНДА НЕСАБАТ**

Форма № 3-8

Идарә _____

Дөврилији: иллик "____" _____ 199 ил

Һесабатын гәбул едилдији тарих "____" _____ 199 ил

Өлчү ваһиди: нәфәр

Кодлар	
ИОС үзрә	0503022
МТТ үзрә	
ДИОГС үзрә	
ИӘОГС үзрә	
ХТСБТ үзрә	
МФТС үзрә	

КӨСТӘРИЧИЛӘР	Сәт-рин коду	План	Факт
1	2	3	4
Аспирантура			
Истәһсалатдан ајрылмагла (ә"јани) тәһсил аланлар			
Илин әввәлине аспирантларын сајы	010		
Гәбул	015		
Бурахылыш - чөми	020		
о чүмлөдөн мүдафиә едәнләр	025		
Тәһсил мүддәти баша чатмамыш чыхарыланлар	030		
Илин ахырына аспирантларын сајы	035		
Истәһсалатдан ајрылмадан (гијабѣ) тәһсил аланлар			
Илин әввәлине аспирантларын сајы	040		
Гәбул	045		
Бурахылыш - чөми	050		
о чүмлөдөн мүдафиә едәнләр	055		

КӨСТӨРИЧИЛЭР	Сэт- рин коду	План	Факт
1	2	3	4
Төхсил мүддөти баша чатмамыш чыхарыланлар	060		
Илин ахырына аспирантларын сајы	065		
Докторантура Истеһсалатдан ајрылмагла (э"јани) төһсил аланлар Илин өввөлине докторантларын сајы	070		
Гөбул	075		
Бурахылыш - чеми	080		
о чүмлөдөн мүдафиө едөнлөр	085		
Төһсил мүддөти баша чатмамыш чыхарыланлар	090		
Илин ахырына докторантларын сајы	095		
Ординатура (1) Илин өввөлине ординаторларын сајы	100		
Гөбул	105		
Бурахылыш - чеми	110		
Төһсил мүддөти баша чатмамыш чыхарыланлар	115		
Илин ахырына ординаторларын сајы	120		
Незарөт мәбләғи			

1) Јалпыз тибби, елми-тәдгигат идарәләри тәртиб едир.

РӘНБӘР

БАШ МУҲАСИБ

" " 199 ил

**ХҮСУСИ ҒАЈДАЛЫ УШАҒ ЕВЛӘРИ ВӘ ИНТЕРНАТ МӘКТӘБЛӘРИНДӘ
ШТАТ ВӘ КОНТИНГЕНТ ПЛАНЫНЫН ЈЕРИНӘ ЈЕТИРИЛМӘСИ ҺАҒГЫНДА
ҺЕСАБАТ**

Форма № 3-12

Кодлар	
ИОС үзрә	0503025
МТТ үзрә	
ДИОГС үзрә	
ИӨОГС үзрә	
ХТСБТ үзрә	
МФТС үзрә	

Идарә _____

Деврилији: 1 ијул, 1 октјабр, иллик "_____" 199 ил

Һесабатын ғәбул едилдији тарих "_____" 199 ил

Өлчү ваһиди: _____

КӨСТӨРИЧИЛӘР	ФАКТИКИ МӨВҶУДДУР		Орта иллик мигдары	
	Сәт-рин коду	Илин әввәлине	Илин ахырына	иллик план иҗра едилиб
1	2	3	4	5
Идарәләрин сајы *), өдәд	010			
Ушағ евләриндә вә ја интернатда ушағларын сајы - чәми, нәфәрлә	015			
о чүмләдән интернатда јашајанлар **), нәфәр	020			
ушағ евләриндә вә ја интернатда ушағларын ғалдығлары күнләр, ушағ-күнләри	025			
Дәфтәрләрин јохланмасына көрә вә мүәллимләрин өмөк һағгынын диҗкәр нөвләри дахил олмағла, педогожи һеј"әтин өмөк һағгы фонду **)	030			
Тә"лиматчы вә тәрбијәчиләр дахил олмағла, штат ваһидләринин сајы	035			
Мә"зунларын сајы, нәфәр	040			
Онлара хусуси кејимин вә мүавинәтләрин верилмәсинә чәкилән хәрчләр	045			
Нәзарәт мәбләғи				

*) јалныз јекун һесабатларда долдурулуру

**) ушағ евләри үзрә долдурулмуру

"_____" 199 ил

Рәһбәр

Баш мүһасиб

Азәрбајҹан Республікасы Малијә
Назирлији тәрәфиндән тәсдиғ едилмишдир.

**МӘКТӘБӘГӘДӘР УШАГ МҮӘССИСӘЛӘРИНИН
САХЛАНЫЛМАСЫ ҮЗРӘ НЕСАБАТ**

Форма №3-м

Кодлар

Идарә _____

ИОС үзрә **0503034**

МТТ үзрә

ДИОГС үзрә

ИӨОГС үзрә

ХТСБТ үзрә

МФТС үзрә

Дәврилији: иллик, 1 ијул, 1 октябр
" " 199 ил

Һесабатын ғәбул едилдији тарих " " 199 ил

А. ВӘСАИТЛӘРИН МӘНБӘЛӘРИ ВӘ ХӘРЧЛӘРИ

КӨСТӘРИЧИЛӘР	Сәт- рин коду	Ил үчүн смета үзрә тәсдиғ едилиб	Илин әввәлиндән јеринә јетирилиб
1	2	4	5
Илин әввәлине вәсаитләрин ғалығы	010		
о чүмләдән бүдҗә (җари) һесабында	015		
Илин әввәлиндә артығ хәрч	020		
Җери чағырылмыш мәбләғләр чыхылмағла илин әввәлиндән кәлирләр - чәми	025		
о чүмләдән: бүдҗәдән	030		
валидејнләрден	035		
саир мәнбәләрден	040		
Шәбәкә үзрә даими мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләринин хәрчләри - чәми	045		
о чүмләдән: Әмәк һағгы (1,1)	050		
Саир материалларын алынмасы вә хидмәтләрин һағгынын өдәнилмәси (1.3)	055		
Әсас вәсаитләрин алынмасы (4.1)	060		
Әсаслы тикинти (4.2)	065		
Әсаслы тө"мир (4.3)	070		
Мәвсүми мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләринин хәрчләри	075		
Һесабат дәврүнүн ахырына вәсаит ғалығынын чәми	080		

КӨСТӨРИЧИЛӨР	Сөтрин коду	Ил үчүн сме- та үзрө төсдиг едилиб	Илин эввелин- дөн јеринө јетирилиб
1	2	3	4
о чүмләдөн бүдчө (чари) һесабында	085		
Һесабат дөврүнүн сонуна артыг хәрч	090		
Арајыш Валидејнләрин борчу	095		
Штатданкөнар ишчиләрин өмөк һаглары (1.1.2)	100		
Нөзарет мәбләғи			

Б. ШТАТ ВӘ КОНТИНКЕНТ КӨСТӨРИЧИЛӘРИ

КӨСТӨРИЧИЛӨР	Сөт- рин коду	Ил үчүн смета үз- рө төсдиг едилиб	Илин эввелиндөн јеринө јетирилиб
1	2	3	4
Даими мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләринин сајы, өдәд	105		
Даими мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләриндәки групларын сајы, өдәд	110		
Илин эввелинө ушагларын сајы, нәфәр	115		
Һесабат дөврүнүн сонуна сијаһы үзрө ушагларын сајы:	120		
9-10,5 саатлыг груплардә, нәфәр			
12 саатлыг групларда, нәфәр	125		
24 саатлыг групларда, нәфәр	130		
санаторија (вөрөм) групларында, нәфәр	135		
Ушагларын сајы - чөми (сөтир 120+125+130+ 135), нәфәр	140		
о чүмләдөн мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләриндө олан көрпө (јасли) јашлы ушагларын сајы, нәфәр	145		
Өдәнишдөн азад олунаң ушагларын сајы, нәфәр	150		
Ушагларын орта иллик сијаһы сајы, нәфәр	155		
Даими мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләринө кәләнләрин сајы, ушаг-күнү һесабы илә	160		
Даими мәктәбәгәдәр ушаг мүәссисәләриндө јәј сағламлыг төдбирләриндө иштирак едөн ушагларын сајы, нәфәр; -чөми	165		
о чүмләдөн јәјлаға (баға) кедәнләр, нәфәр	170		
Һесабат дөврүнүн сонуна штат вәһидләринин сајы	175		
Штат вәһидләринин орта сијаһы сајы	180		
Нөзарет мәбләғи			

" " 199 ил

**Рәһбәр
Баш мүһасиб**

ХУСУСИ ВЕСАЙТЛЕР УЗРЕ ХЕРЧЛЕР СМЕТАСЫНЫН ИЧРАСЫ НАГГЫНДА НЕСАБАТ

Форма № 4 ичмал

Кодлар	
ИОС узре	0503042
МТТ узре	
ДИОГС узре	
ИЭОГС узре	
ХТСБТ узре	
МФТС узре	

Идаре _____

Деврилји: 01 иул, 01 октябр, илик " " 199 ил

несабатын габул едилдији тарих " " 199 ил

Өлчү вагиди: мин манатла

Хусуси весайтин невлери

Көстөричилер	Сөт-рин коду	ил үчүн смета үзрө тесдиг едилиб		ичра едилиб		ил үчүн смета үзрө тесдиг едилиб		ичра едилиб		ил үчүн смета үзрө тесдиг едилиб		ичра едилиб	
		2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1													
Көлирлер - чеми	010												
О чүмледен													
Илин өзвөлино хусуси весайтларин галыгы	015												
Чари илдө дажил олуб	020												
Алынмыш банк кредитлери	025												
	026												
Херчлар - чеми	030												
О чүмледен													
Өмөк наггы (1.1)	035												
Өналије еденишлер (3.4)	040												
Саир материалларын алынмасы ве хидметларин наггынын өданилмеси (1.3)	045												
Өсас весайтларин алынмасы (4.1)	050												

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Өсөлүс тө"мир (4.3)	060								
Фонддара айырмалар	065								
Бүдөжө өдөмөлөр	070								
Бүдөждөнкөнөр фонддара өдөмөлөр	075								
Идаренин hesабына сиблимиш аскижкөлмөлөр (иткилер) ве үмидсиз борчлар	080								
Саир хөрчлөр	085								
Өдөнимиш банк кредитлери	090								
	091								
	092								
	093								
	094								
	095								
	096								
Илин акырына хусуси васаитлерин галыгы	100								
Незарет мөблөги									

Телд: 1.Хөрчлөрин һәрәкәти тәснифат үзрә баланса элаве едилмиш арајышда тө"јнаты үзрә айры-айрылыгыда там ачыгланмалыдыр.
2.Бош сәтирләр элаве хөрчләр үчүн назарда тутулмушдур.

Рәһбәр

БАШ МҮҢӘСИБ

« _____ » _____ 199 _____ ил

ЕЛМИ-ТӘДҪИГАТ ИШЛӘРИНИН ЈЕРИНӘ ЈЕТИРИЛМӘСИ ҺАҒЫНДА НЕСАБАТ

Форма № 4-Е

Кодлар	
ИОС үзрә	0503046
МТТ үзрә	
ДИОГС үзрә	
ИӨОГС үзрә	
ХТСБТ үзрә	
МФТС үзрә	

Идарә _____

Дәврилији: 01 октябр, иллик " _____ " 199 ил

Несабатын гәбул едилдији тарих " _____ " 199 ил

Өлчү ваһиди: мин манатла

I. Јеринә јетирилмиш ишләр

Көстәричиләр	Сәт-рин коду	Елми-техники вә социал инкишаф фонду несабына			Бүдҹә тәхсисаты несабына			Сифаришчиләрин несабына		Чәми		
		смета үзрә тәсдиғ едилип	фактики јеринә јетирилиб	смета үзрә тәсдиғ едилип	фактики јеринә јетирилиб	смета үзрә тәсдиғ едилип	фактики јеринә јетирилиб	смета үзрә тәсдиғ едилип	фактики јеринә јетирилиб	смета үзрә вә мугавилә гүмәти илә гр.3+5+7	9	10
1	2	3	4	5	6	7	8					
Илин әввәлине битмәмиш истәһсалат галығы	010											
Илин әввәлиндән јеринә јетирилмиш ишләр	015											
о чүмләдән өз күчүнә (мәдди-техники базанын инкишафына вәсаитләр нәзәрә алынмадан)	020											
онлардан әмәк һатты	025											
Фактики јеринә јетирилмиш, сифаришчиләр тәрәфиндән гәбул едилмиш вә илин әввәлиндән дәјјери едәнилимш ишләр	030											
о чүмләдән өз күчүнә	035											
Дајандырылымш вә истәһсалатдан чыхарылмыш ишләр үзрә силинимш мәсрәфләр	040											
Илин ахырына битмәмиш истәһсалат галығы	045											
Мәнфәәт (кәлир) чәми	050											
Бүдҹәјә едәмәләр	055											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Бүжөдөнгөнөр фондлара өдөмөлөр	065								
Незарет мөблөги									

II. Штат ва контингент планынын јерине јетирилмеси

Жөстөричилер	Сатрин кодү	ФАКТИКИ МӨВЧУДДУР	
		илин өзвөтине	илин ахырына
		3	4
1	2		
Штат ваһиддлеринин чәми	070		

199 ил

Рәһбәр

БАШ МУҲАСИБ

Азәрбајҹан Республикасы Малијә
Назирлији төрәфиндән тәсдиғ едилмишдир.

ӘСАС ВӘСАИТЛӘРИН НӘРӘКӘТИ НАГГЫНДА НЕСАБАТ

Форма №5

Идарә _____

Дәврилији: иллик " ____ " _____ 199 ил

һесабатын ғәбул едилдији тарих " ____ " _____ 199 ил

Өлчү ваһиди: мин манатла

Кодлар	
ИОС үзрә	0503051
МТТ үзрә	
ДИОГС үзрә	
ИӨОГС үзрә	
ХТСБТ үзрә	
МФТС үзрә	

көстәричиләр	Сәт-рин коду	Илин әввәлиһә	Илин ахырына
1	2	3	4
Биналар (010)	010		
Онлардан јашајыш биналары	015		
Гурғулар (011)	020		
Өтүрүчү гурғулар (012)	025		
Машын вә аһаданлығлар (013)	030		
Нәғлијјат васитәләри (015)	035		
Истәһсалат әләтләри (ләвазиматлары) вә тәсәррүфат инвентарлары (016)	040		
Ишчи вә мөһсулдар һејванлар (017)	045		
Китабхана фонду (018)	050		
Саир әсас вәсаитләр (019)	055		
Чәми- әсас вәсаитләр	060		
Әсас вәсаитләрин көһнәлмә мәбләғи (020)	061		

Көстәричиләр	Сәт-рин коду	Әсас вәсаитләрин мәбләғи
Дахил олуб-чәми	065	
о чүмләдән: Бүдчә һесабына	070	
Хүсуסי вәсаит һесабына	075	
Әвәзсиз олараг	080	
Җенидәнги мәтләндирмә нәтиҗәсин- дә әсас вәсаитләрин артан мәбләғи	085	
Харич олуб - чәми	090	
о чүмләдән: Идарә һесабына силинән әскиккәл- мәләр вә иткиләр	095	
Күнаһкар шәхсин һесабына силинән әскиккәлмәләр вә иткиләр	100	
Әвәзсиз олараг вериләнләр	105	
Хараб олмуш, көһнәлмиш, һәмчинин артыг вә лазымсыз әмлакын силин- мәси	110	
Индексләшдирилмиш көһнәлмә мәбләғи	115	
Нәзарәт мәбләғи		

РӘНБӘР

Баш мүнәсиб

“ ” 199 ил

Азәрбајҹан Республїкасы Малијҹе
Назирлији тәрәфиндән тәсдиг едилмишдир.

МАТЕРИАЛ ГИҢМӘТЛИЛӘРИНИН ҺӘРӘКӘТИ ҺАҢҢЫНДА ҺЕСАБАТ

Форма № 6

Идарә _____

Дәврилији: иллик "____" _____ 199 ил

Һесабатын ғәбул едилдији тарих "____" _____ 199 ил

Өлчү ваһиди: мин манатла

Кодлар	
ИОС үзрә	0503053
МТТ үзрә	
ДИОГС үзрә	
ИӨОГС үзрә	
ХТСБТ үзрә	
МФТС үзрә	

Кәстәричиләр	Сәт-рин коду	Илин өв-вәлиһә галыг	Илин ахырына галыг	Ил әрзиндә тәсәррүфат еһтијачла-рына сәрф едилиб
1	2	3	4	5
Елм, тәдрис вә башға мәғсәдләр үчүн материаллар (1) (060)	010			
	015			
	020			
	025			
Әрзағ мөһсуллары (061)	030			
Дәрман вә сарғы материаллары (062)	035			
Тәсәррүфат матераллары вә дөфтерхана лөвазиматлары (063)	040			
о чүмләдән әсаслы вә чари тә"-мир үчүн тикинти материаллары	045			
Јаначағ вә сүрткү материаллары (064)	050			
Јемләр (065)	055			

1	2	3	4	5
Тара (066)	060			
Саир материаллар (067)	065			
Јолда олан материаллар (068)	070			
Машын вә аваданлыгларын еһти- јат һиссәләри (069)	075			
Материалларын вә әрзаг мәһсул- ларынын чәми (060-069)	080			

Кәстәричиләр	Сәт- рин коду	Мәбләғ	Кәстәричиләр	Сәт- рин коду	Мәбләғ
1	2	3	1	2	3
Дахил олуб -чәми	085		Харич олуб-чәми	095	
			о чүмләдән: а) төсәррүфат еһ- тијачларына сөрф едилиб	100	
			б) әвәзсиз олараг верилиб	101	
о чүмләдән әвәзсиз олараг алыныб	090		в) тәбии фәлакәт вә хараб олдуғу үчүн силиниб	105	
			Әскиккәлмәләр вә иткиләр силиниб: г) идарә һесабы- на	110	
			д) Күнаһкар шәх- син һесабына	115	
Нәзарәт мәбләғи			Нәзарәт мәбләғи		

- 1) Елми-тәдғигат идарәләри 010-чу сәтри "Елм, тәдрис вә башга мәгсәдләр үчүн материаллар" о чүмләдән гијмәтли металлара, шүшәләрә вә реактивләрә бөл-мәлидирләр.

РӘҺБӘР

БАШ МУҲАСИБ

**ИСТЕҢСАЛАТ-ТӘДРИС Е"МАЛАТХАНАЛАРЫНЫН ИСТЕҢСАЛАТ
ФӘАЛИЈЈӘТИ ВӘ ШАКИРДЛӘРИН СӘНАЈЕ ВӘ ТИКИНТИ МҮӘССИСӘЛӘРИНДӘ
ЈЕРИНӘ ЈЕТИРДИКЛӘРИ ИШЛӘР ҢАГГЫНДА ҢЕСАБАТ**

Форма № 9

Идарә _____

Кодлар	
ИОС үзрә	0503180
МТГ үзрә	
ДИОГС үзрә	
ИӨОГС үзрә	
ХТСБТ үзрә	
МФТС үзрә	

Дәврилији: 1 ијул, 1 октябр, иллик " " 199 ил

Ңесабатын ғәбул едилдији тарих " " 199 ил

Өлчү ваһиди: мин манатла

КӨСТӘРИЧИЛӘР	Сөтрин коду	План үзрә	Фактики
1	2	3	4
I			
ИстеҢсалат-тәдрис е"малатханалары тәрәфиндән әһалијә көстәрилмиш хидмәтләр вә сатылмыш мөһсуллар вә мө"мулатлар	010		
О чүмләдән:			
а) халғ тәләбаты маллары	015		
б) әһалијә көстәрилмиш хидмәтләр	020		
Анбарда олан һазыр мөһсуллар	025		
Е"малатханалар тәрәфиндән көстәрилмиш хидмәтләр вә бурахылмыш мө"мулатлар үзрә мөсрәфләр	030		
а) хаммал вә материаллар үзрә	035		
б) әмөк һаггы үзрә	040		
в) шакирдләрә өдәнишләр үзрә	045		
г) сәир мөсрәфләр	050		
Мөһсул (иш, хидмәт) сатышындан мәнфәәт	055		
Тәдрис мүүссисәләринин сәрәнчамында ғалан ајырмалар	060		
II			
Сәнаје вә тикинти мүүссисәләриндә шакирдләрин тәдрис просесиндә јеринә јетирдикләри ишләрә көрә дахилолмалар	065		
Онлардан јөнәлдилмишдир:			
а) шакирдләрә өдәнишләрә	070		
б) фондлара ајырмалар	075		
III			
ИстеҢсалат-тәдрис е"малатхана һеј"әтинин орта иллик сијаһы сајы	080		
Е"малатхана һеј"әтинин әмөк һаггы фонду	085		

өлчү ваһиди : өдөд

КӨСТӨРИЧИЛӨР	Сөт-рин коду	План үзрө		Фактики	
		мигдары	мөблөги	мигдары	мөблөги
1	2	3	4	5	6
Чилинкөр-гурашдырма вө мөнкөнө алөтлөри	090				
Кәсичи алөтлөр	095				
Өлчү вө саир алөтлөр	100				
Маркалар үзрө машин вө дөзкаһлар	105				
Торна дөзкаһы	110				
	115				
	120				
Башга торна дөзкаһлары	125				
Шагули-дөлмө дөзкаһлары	130				
	135				
Столүстү-дөлмө дөзкаһлары	140				
	145				
Јонма-чилалама дөзкаһлары	150				
	155				
Ағач-е"малы дөзкаһлары	160				
Саир аваданлыглар	165				
	170				
	175				
	180				
Јекуну	185				

Рәһбәр

Баш мүнәсиб

“ ” 199 ил

Азәрбајҹан Республикасы Малијә
Назирлији тәрәфиндән тәсдиғ едилмишдир.

**БҮДҖӘ ИДАРӘЛӘРИНДӘ ӘСКИККӘЛМӘЛӘР ВӘ ИТКИЛӘР
ҮЗРӘ ҺЕСАБАТ**

Форма № 15

Идарә _____

Дәврилији: иллик " _____ " 199 ил

Һесабатын гәбул едилдији тарих " _____ " 199 ил

Өлчү ваһиди: мин манатла

КӨСТӘРИЧИЛӘР	Сәт-рин коду	Мәбләғ
1	2	3
Илин әввәлине әскиккәлмәләр вә иткиләр үзрә борчлар	010	
Ил ерзиндә мӯәјјән едилмиш әскиккәлмәләр вә иткиләр - чәми	015	
онлардан: мәһкәмәнин гәрары илә кунәһкар шәхсин һесабына кечирилмишдир	020	
Кунәһкар шәхсләрдән тутулмушдур	025	
Мүәссисәнин һесабына силинмишдир	030	
Илин ахырына борчларын галығы (сәтир 010+015+025-030)	035	
о чүмләдән мүһакимә едиләнләр	040	
истинтагда оланлар	045	
Нәзарәт мәбләғи		

" _____ " 199 ил

**РӘҺБӘР
БАШ МҮҲАСИБ**

ЭМЛАКЫН (ГИJMЭТЛИЛЭРИН) УЧОТ КАРТЫ

[illegible]

(мүөссисөнин, идарөнин, тәшкилатын ады)

ӘМЛАКЫН (ГИЈМӘТЛИЛӘРИН) БУРАХЫЛЫШЫ ТӘЛӘБНАМӘСИ №

Кимә

(вәзифеси, сојады, ады, атасынын ады)

(нө үчүн)

11 12

199 ил

Изра ет

(муассиса рәһбәри)

[illegible]

(Мүәссисәнин ады, ВӨИИ-и, вә дикер лазымы көстөрмәчиләри)

ГАИМЭ-ФАКТУРА

серија ва нөмрөләр мөтбәә тәрафиндөн һәкк едилир

199 ил

Кимдән

(вәзифеси, сојады, ады, атасынын ады, медахил вә мехарич сөнәдләри үзрә башга лазыми кестәричиләр)

Кимә

(вәзифәси, сојады, ады, атасынын ады, медахил вә мөхариҗ сәнәдләри үзрә башга лазыми кәстәриҗиләр)

[illegible]

[illegible]

Мәблэг _____
(жазы илө)

Рәһбәр

{имза вв тарих}

M. J.

Баш муһасиб

(имза во тарих)

Исрачы

(имза və тарих)

Төһвил вердим _____
(сојады, а., а.а.) _____ (имза ве тарих) _____

Төһил алдым _____
(сојады, а., а.а.) (имза ве тарих)

НЕСАБ-ФАКТУРА №

“ ” 199 ил

Төдөрүкчү

(мал сатанын ады, үнваны, телефон №-си, Банкын ады, несаблашма

несабынын №-си вә башга көстөрүчилери)

Өдөжөн

(мал аланын ады, үнваны, телефон №-си, Банкын ады, несаблашма

несабынын №-си вә башга көстөрүчилери)

(жүкү көндөрөн вә алан стансијаларын ады, үнваны, жүкүн чөкиси, јери, көндөрүлдији тарих,

гебзин, гаимөнин №-си, көндөрүлмө үсүлү вә башга көстөрүчилөр)

Саир гејдлөр:

Өмлакын(гijмөтлilөрин) ады вә нишанөлөри	Өлчү ваһиди	Мигдары	Гijмөти	Мөблөги
1	2	3	4	5

(Мүөссисенин ады, ВӨИИ-и, вө дикер лазымы кестеричилери)	
ВӨКАЛӨТНАМӨ серија вө нөмрөлөр мөтбөө төрөфиндөн һөкк едилир " " 199 ил	
" " 199 илөдөк е"тибарлыдыр.	
Верилир	(вөзифеси, сојады, ады, а.а. шөхсийәтини тәсдиг едән
	сөнөдин ады, серијасы, № си, верилдији тарих)
Нә үчүн	(малсатанын, онун төгдим өтдији сөнөдлөрин ады,
	нөмрөси, тарихи вө дикер лазымы реквизи́тлөри)
	архада көстөриләнлөри алмаг үчүн

КӘСМӘК ХӨТТИ

И	
Р	(Мүөссисенин ады, ВӨИИ-и, вө дикер лазымы кестеричилери)
Е	ВӨКАЛӨТНАМӨНИН КӨТҮҮ серија вө нөмрөлөр мөтбөө төрөфиндөн һөкк едилир " " 199 ил
Ј	" " 199 илөдөк е"тибарлыдыр.
Ш	Верилир
И	(вөзифеси, сојады, а., а.а., шөхсийәтини тәсдиг едән
К	сөнөдин ады, серијасы, №си, верилдији јер вө тарих)
И	Нә үчүн
Т	(малсатанын, онун төгдим өтдији сөнөдлөрин ады,
	нөмрөси, тарихи вө дикер лазымы рекви́тлөри)

Өләвә мө"луматлар үчүн архаја бах

ТИКИШ ЈЕРИ

Төсдиг едирәм

(мүәссисәнин, идарәнин вә тәшкилатын ады)

(вәзифәси, сојады, ады, атасынын ады)

(имза)

" " 199 ил

ӘМЛАКЫН (ГИЈМӘТЛИЛӘРИН) ЛӘҒВИ АКТЫ

" " 199 ил

(мүәссисәнин, идарәнин, тәшкилатын ады)

Әмлакын (гијмәтлиләрин) истисмәр вәзијјәтини мүәјјән етмәк үчүн " " 199 ил тарихли ____ Нәли әмрлә тә"јин едилмиш даим фәалијјәтдә олан комиссия үзвләри:

Сәдр

(вәзифәси, сојады, ады, атасынын ады)

Үзвләр

(вәзифәси, сојады, ады, атасынын ады)

Мадди-мәс"ул шәхс

(вәзифәси, сојады, ады, атасынын ады)

өһдәсиндә олан ашағыдакы

әмлакын (гијмәтлиләрин) истисмәр вәзијјәтини јохладыг.

Сыра Неси	Әмлакын (гијмәтлиләрин) ады вә нишанәләри	Истисмәр мүддәти	Өлчү ваһиди	Мигдары	Гијмәти	Мәбләғи	Јарарсызлығын сәбәби
1	2	3	4	5	6	7	8

(идаренин, муассисанин өз төшкилатын ады)

199__илин__199__илин__ ајы үзрө

Јаначаг вө сүрткү материалларынын мөсарифи чөдвөли

Сыра Нөси	Ф.а.а.	Автомобиллерин ады вө девлет нишаны	Јаначаг вө сүрткү материалларын ады вө маркасы	Өлчү ваһиди	Мигдары	Гимәти	Мөбләги	Һәр 100 км-ә мөсариф нормасы	Умуми јүрүш	Ғалыг	Саир гөйлөп
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											

Сүрә №-и	Ф.а.а.	Автомобилларын ады ва довалет нишаны	Уначат ва сүрткү материалларын ады ва маркасы	Өлчү ватпиди	Митдары	Ғиммати	Мабналы	Һәр 100 км-ә масагиф нормасы	Умми йүрүш	Ғалыр	Саир рејдлер
6.											
7.											
8.											
9.											
10.											

Ичрачы

(мүөссисенин, идаренин, төшкилатын ады)

ИНВЕНТАРИЗАЦИЈА ЧӨДВӨЛИ № _____

" _____ " _____ 199 ____ ил үчүн

Комиссија hej"әти _____

(вөзифәси, сојады, ады вә атасынын ады)

" _____ " _____ 199 ____ ил

тарихли _____ Нөли әмрә әсәсән

(јохланылан јери, мадди-мәс"ул шәхсин

вәзифәсини, сојадыны, адыны вә атасынын адыны кәстәрмәк)

_____ өһдәсиндә олан мадди гијмәтлиләри јохладыг.

Мүөссисенин, идаренин, төшкилатын рәһбәринин гәрары.

ИЛТИЗАМНАМӘ

(инвентаризасијаја башламаздан әввәл гануниләшдирилир)

Мән _____

(вәзифәси, сојады, а.а.)

бу илтизамнамо илә билдирирәм ки, инвентаризасија мүддәтинә кими өһдәмдә олан мадди гијмәтлиләрә даир мадахил вә мөхариҷ сөнәдләринин һамысыны мүһасибатлыға төгдим етмишәм. Кәнара борч, јахуд башга гәјдада сахланмаг үчүн һеч нә вермөмишәм вә һеч кимдән борч, јахуд башга гәјдада сахланмаг үчүн һеч нә алмамышам.

**Мадди-мәс"ул
шәхсин имзасы** _____

" _____ " _____ 199 ____ ил үчүн

мәбләғи

{ичлик}

[illegible]

ИХЭХСИ НЕСАБ № 199 ил

Согады, ады, атасынын ады

Анадан олдуғу күн, ај, ил

Сайр гејдләр

[illegible][illegible]

1999 _____ илин “ _____ ајы үчүн _____

ҲЕСАБЛАШМА - ҶОДАМЭ ЧЭДВЭЛИ №

“ ”
_____ 661 ул

[illegible]

(мүөссисәнин, идарәнин, төшкилатын ады)

Өдэниш чэдвэли № " " 199 ил

Өлаве гејд _____ (өдәнишин ады ве с. гејдлар)

[illegible]

(мүәссисенин, идарәнин, тәшкيلاتън ады)

199 _____ илин _____ ајы үчүн

**АЗТӨ"МИНАТЛЫ АИЛЭЛЭРИН УШААГЛАРЫНА
ВЕРИЛЭН МУАВИНЭТ ЧӨДВӨЛИ № _____**

[illegible]

[illegible]

Мәбләг _____
(жазы илө)

Рәһбәр _____ (имза)

Баш мүнәсиб _____ (имза)

Исрачы _____ (имза)

(мүәссисәнин, идарәнин, тәшкيلاتың ады)

199 илин _____ ајынын

ДЕПОНЕНТ МЭБЛЭГЛЭРИН

Өдәниш чәдвәли № _____

199 ил

Әлавә гејд

[illegible]

$$\{w^{\text{baleg}}_a\}$$

ТЭСДИГ ЕДИРЭМ:

ТАБЕЛ

“ ” дән _____ дək _____ 19 _____ ил
ај

[illegible]

ВӘКАЛӘТНАМӘ

Форма № 1, в

(вәкаләтнамә верилән јерин ады: шәһәр, рајон, ғәсәбә, кәнд)

" " 199 ____ ил

Мән,

(сојады, ады, атасынын ады вә үнваны)

јашајырам.

(шәхсијјәтини тә"јин едән сәнәдин ады, серијасы, №си, ким тәрәфиндән верилиб вә тарихи)

Бу вәкаләтнамәни

(вәкаләтнамә верилән адамын үнваны, гоһумлуғ елагәси, сојады

ады, атасынын ады, шәхсијјәтини тә"јин едән сәнәдин ады, №си, ким тәрәфиндән верилиб вә тарихи)

верирәм ондан етари ки, мәнә һесапланмыш әмәк өдәнишләрини

кассасындан алсын.

(пул алдығы идарә, мүәссисә вә тәшкилатын ады)

Бу вәкаләтнамә

(ајлары вә илләри кәстөрмәк)

е"тибарлыдыр.

Мәним авәзимдән имза өдән шәхс ганун даһилиндә бүтүн төләбләре чавабдеһдир.

ИМЗА

" " 199 ____ ил

ИМЗАНЫ ТӘСДИГ ЕДИРӘМ

(вәзифәси, сојады, ады, атасынын ады вә имзасы)

М. Ј.

" " 199 ____ ил

ЭМӨК НАГГЫ ВЭ БАШГА КӨЛИРЛӨР БАРӨДӨ

А Р А Ј Ы Ш

199____ил үчүн

Вөтөндаш _____

Ајлар	Өмөк наггы вө хөстөлик вөрөгөси үз- рө мүвинөт ¹	Мүкафат ²	Мүнтөзөм характердө олан башга өдөмөлөр ³	Саир өдөнишлөр ⁴	Пенсија
Јанвар					
Феврал					
Март					
Апрел					
Мај					
Ијун					
Ијул					
Август					
Сентјабр					
Октјабр					
Нојабр					
Декабр					
Чөми					

Бир илин үмуми кәлир мөблөғи _____

(јазы илө)

М.Ј.

Рәһбәри

Баш мүһәсиб

¹ Бүтүн нөв өмөк наггы, о чүмләдөн иш вахтындан өлаве ишләмөк вө әвөзчилиик үзрө ишләмөк мүгабилиндө верилән пуллар дахил едилир.

² Бирдәфөлик мүкафатдан башга мүкафатлар көстөрилиир.

³ Өмөк наггына дахил олмајан (тарла тө"минаты, сөјјар вө һәрәкәтли характер дашыјан ишләрө көрө верилән өлавөлөр) мүнтөзөм өдөнишләр көстөрилиир.

⁴ Ил әрзиндө верилән бүтүн нөв саир өдөнишләр (кәлирләр) көстөрилиир.

[illegible]

(Мүөссисенин ады, ВӨИН-и, ва дикер лаэымы кестеричилери) КАССА МЭДАХИЛ ОРДЕРИ серија ва нөмрөлөр мөтбөө тәрефиндөн һөкк едилир " " 19 ил	(Мүөссисенин ады, ВӨИН-и, ва дикер лаэымы кестеричилери) КАССА МЭДАХИЛ ОРДЕРИНИН ГЭБЗИ серија ва нөмрөлөр мөтбөө тәрефиндөн һөкк едилир " " 19 ил
Кимдөн (сојады, ады, атасынын ады)	Кимдөн (сојады, ады, атасынын ады)
Нә үчүн (мәгсәди ајдын јазмағ)	Нә үчүн (мәгсәди ајдын јазмағ)
Мәбләғ (рөгәм ва јазы илә там ајдын кестермәк)	Мәбләғ (рөгәм ва јазы илә там ајдын кестермәк)
ман. гөп.	ман. гөп.
Кассаја мәдахил едилмишдир	Кассаја мәдахил едилмишдир
М.Ј. Рәһбәр Баш мүһасиб Кассир	М.Ј. Рәһбәр Баш мүһасиб Кассир

Өлавө	Өлавө

Форма № КО-2

(Мүөссисенин, идаренин, төшкилатын ады)					
Касса-мәхарич ордери №					
" " 199__ ил					
мүхабирөлөшөн hesaбын			Мәблөг Ман, гөл.		Саир гејдлөр
Дт		Кт			
Кимә					
(Вөзифеси, сојады, ады, атасынын ады)					
Нә үчүн					
(Сөнөдләрин нишанөлөрини вә мөгсәди ајдын јазмаг)					
Мәблөг					
(Мәбләги јазы илә ајдын кестөрмәклә)					
верилсин			манат		гөпик
Рәһбәрин имзасы			Сәрбәст (баш) мүһасибин имзасы		
Алдым					
кестөрмөк)			(Мәбләги јазы илә ајдын манат		
гөпик					
Аланын имзасы			Вердим кассир		
Өләвә сөнөд					
(Шәхсијәти мүәјјен едөн сөнөдин ады, серијасы, нөмрөси, верилдији јер вә тарих)					

арха төрөф

Кимө
(вөзифөси, сојады, ады, атасынын ады)
Кимдөн
(Вөзифөси, сојады, ады, атасынын ады)
Әризә
Сиздән хаһиш едирәм мәнә
көстөрмөк)
(Мәбләғи вә фикири јазы илә ајдын
манат _____ гәпик
верәсиниз.
Әризәчи
(имза вә тарих)
Мүһасибатын арајышы
Мәс"ул шәхс (мүһасиб)
(имза вә тарих)

(Мүөссисанин, идарәнин, тәшкилатын ады)

КАССИРИН МӘ"ЛУМАТЫ

Мөн, кассир _____
(фамилијасы, ады, а.а.)

" " 199__ чи илдә банкдан ашағыдакылары
өдәмәк үчүн алдым

Сыра №си	Өдәнишин ады	Банклардакы һесабларын нөмрәси			
		Маддә №си		Чекларин №си	
1.	Әмәк һаггы				
2.	Депонентләшдирилмиш әмәк һаггы				
3.	Штатданкәнар әмәк һаггы				
4.	Пенсија, пособија вә хәстәл.вәрәги үзрә һагг				
5.	Тәгаүд (тәләб)				
6.	Хидмәти е"зәмијјәт				
7.	Тәдрис е"зәмијјәси				
8.	Тәсәррүфат хәрчи				
9.					

Јекуну, ман _____

Кассир _____

Јохладым: Мүһәсиб _____

" " 199__ ил

(Мүөссисенин, идаренин, ташкилатын ады)

АВАНС ҺЕСАБАТЫ № _____

Авансын төџинаты _____
(аванс нө үчүн, Һансы вәсаитдән вә маддәдән верилиб)

ҺЕСАБАТЫ ТӘСДИГ ЕДИРӘМ
РӘҺБӘР _____

(имза)
" " 199 ____ ил

Ф.А.А.А. _____

Вәзифәси _____

Көстәричиләр	Мәбләг
Кечмиш авансдан	
(галыг вә ја артыг хәрчи сөзлә јаз)	
Кимдән аванс алыб: 1. _____	
2. _____	
чәми _____	
хәрчләјиб _____	

(галыг вә ја артыг хәрчи сөзлә јаз)

Мәбләг _____
(јазы илә)

Силинән мәбләгләр (манат)	1. Норма дахилиндә	Дт	
	2. Нормадан артыг	Дт	

Баш (бөјүк) мүнәсиб _____
(имза вә тарих)

Јохладым ичрачы _____
(имза вә тарих)

Әлавә едилән сәнәдләрин сајы _____
(әдәд)

И К Б А Н Ч К И А н у с х в Н у м с а х л Ә с а т в а Е н р а и л г и а р ј т а р ы л ы р	Малсатан _____				Ф №884	
	_____ (банкын ады)				" ____ " _____ 19 ил	
	_____ 19 ил РЕЈЕСТР № _____				_____ (кредитин мүддәти)	
	Бунунла " ____ " _____ 19 _____ илдөн				_____ (малсатанын һесабы һеси)	
	_____ мәбләғдә әмтәә бурахылышы				М _____ (рәғәмлә)	
	үзрә ашағыдакы өдәмә төләбнамәләри инкассоја тәғдим едирик.					
	Өдәмә төлөб. №	Мәбләғ	Өдәмә төлөб. №	Мәбләғ	Өдәмә төлөб. №	Мәбләғ
	Малсатанын мөһүр вә имзасы (1 нүсхәдә)				Банкда јохланды _____ 19 ил (имза)	

Мөһсулларын ады ве нишанелери	Өлчү ваһиди	Прейскурантын ве өлаве сөнөдлерин Неси	Мөһсулун коду	Мигдары	Гижмети	Мөбләги
1	2	3	4	5	6	7

Өдөнмөк үзүн банка дахил олуб.

0401001

ӨДӨМӨ ТӨЛӨБНАМӨСИ №

199

ил
ДЕБЕТ

Мөбләги

Өдөјөн

Код		h.№		
Өдөјөнин банкы	Код	h.№	КРЕДИТ	
Алан				
Код		h.№		
Аланын банкы	Код	h.№		
				ман % мүгабилинде күнө пенја
Код	Лүкү көндөрөн ве онун стансијасы			
Код	Лүкү алан ве онун стансијасы			Пенјадан мөблөг
Мүгавиле ва сифариш №	199			Өмөл нөвү
Көндөрмө тарихи	199	Көндөрмө үсулу, гөбз, гаиме №		
ил				
Алынмыш маллар, көрүлмүш иш ве хидметлөр үзрө сөнөдлерин, ады, Неси ве өмөлијатын гыса мөзмуну				өдөн. Тө"ин өдөм. Мүд. Өдөниш нөвбө Банкын гр.Неси

М. J.	" " 199 ил		Банкдан кечирилди
	Мүгавиладе нөзөрдө тутулан сөнөдлөр өдөјичије көндөрилмишдир (верилмишдир)	Мүштөринин имзасы	199
			Банкын имзасы

Мөһсулларын ады вә нишанәләри	Өлчү ваһиди	Прейскурантын вә əлавə сə-нəдлəрин Нəси	Мөһсу-лун коду	Мигдары	Гижмəти	Мəблəғи
1	2	3	4	5	6	7

Һиссə - Һиссə Өдəнишлəр үзрə гəјд

Тарих	Һиссə - Һиссə Өдəнишин мəблəғи		Өдəнилəчəк галыг мəблəғ		кечикдирил-миш күнлəрин сəјы	үмүми мəблəғ-дəн Һиссə-Һиссə Өдəнишлəр үчүн пенијанын мəблəғи	И м з а
	дөвријə веркиси	малсатана	дөвријə веркиси	малсатана			

Өдөмөк үчүн банка дахил олуб.

0401002

ӨДӨМӨ ТАПШЫРЫҒЫ №

199 ил

ДЕБЕТ

Мөблөг

Өдөжөн

Код		Код	h.№	
Өдөжөнін банкы	ш.		КРЕДИТ	
Алан			h.№	
Код		Код	h.№	
Аланын банкы	ш.		h.№	
почт - телеграф (лазым оланын алтындан хөтт чөк)				
				ман
				%
				мүгабилинде
				күно пенја
Мөблөг				Пенјадан мөблөг
(язы иле)				Эмөл
				нову
Малларын, иш ве хидмөтлөрин алынма тарихи				өдөн.
				То"јин
				өдөм.
				Мүд.
				Өдөн:
				новба
				Банкын
				гр.№си

Банкдан кечирилди

199 ил

М. Ј.

Мүштөринин имзасы

Банкын имзасы

Форма 2Дч

[illegible]

[illegible]

БАШ КИТАБ

Форма № 1 БК

199 илин _____ ая үчүн

Сыра №-си		Мемориал ордер		Ордер үзрө мәбләг	Һесаблир				Синтетик				үзрө дөвријјө			
		тарих	№-си													
Дебет		Кредит		Дебет	Кредит		Дебет	Кредит		Дебет	Кредит		Дебет	Кредит		
1.																
2.																
3.																
4.																
5.																
6.																
7.																
8.																
9.																
10.																
11.																
12.																
13.																
14.																
15.																
16.																
17.																
18.																
19.																
20.																
21.																
Сәһифалар																
үзрө чамы																

199 илин _____ айы үчүн _____

Форма № 1 БК

Сыра №-си	Синтетик hesabлар үзрө дөврүлө															
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
1.																
2.																
3.																
4.																
5.																
6.																
7.																
8.																
9.																
10.																
11.																
12.																
13.																
14.																
15.																
16.																
17.																
18.																
19.																
20.																
21.																
Салыфлар үзрө чамы																

[illegible]

[illegible]

[illegible]

199 ИЛИН АҖЫ УЧУН МЕМОРИАЛ ОРДЕР №:

[illegible]

THE 61

[illegible]

[illegible]

[illegible]

19 №ли “Әһалинин социал мүдафиәси, пенсија вә мүавинәт 1 тә”минаты үзрә һесаблашмалар” һесабы.....	103
Бөлмә 8. Хәрчләр	104
20 №ли “Бүдчә үзрә хәрчләр” һесабы	105
21 №ли “Саир хәрчләр” һесабы	107
Бөлмә 9. Малијјәләшмәләр	111
23 №ли “Малијјәләшмәләр” һесабы	111
Бөлмә 10. Мәгсәдли тә”јинатларын фондлары вә вәсаитләри	113
24 №ли “Мәгсәдли тә”јинатларын фондлары вә вәсаитләри” һесабы	113
25 №ли “Әсас вәсаитләрин фонду” һесабы	118
26 №ли “Азгијмәтли вә тезкөһнәлән әшјаларын фонду” һесабы	119
27 №ли “Малијјә вәсаитләринин фонду” һесабы	119
Бөлмә 11. Мәһсул сатышы	122
28 №ли “Мәһсулларын, малларын, мә”мулатларын вә көрүлән ишләрин (хидмәтләрин) сатышы” һесабы.....	122
Бөлмә 12. Кәлирләр.....	124
40 №ли “Кәлирләр” һесабы.....	124
41 №ли “Мәнфәәт вә зәрәрләр” һесабы	126
Бөлмә 13. 52 №ли “Бүдчәдән ғысамүддәтли ссудалар” һесабы	126
Бөлмә 14. 73 №ли “Алынмыш вә верилмиш вәсаитләр” һесабы.....	127
Бөлмә 15. 90 №ли “Бүдчәдән истифадәнин нәтичәләри” һесабы	127
Балансархасы һесаблар.....	127
Әсас мүһасибат әмәлијјатлары үзрә субһе- сабларын мүһабирәләшмәси	131
Бүдчә идарә, мүәссисә вә тәшкилатларында мүһасибат һесабатлары вә онларын тәртиби ғайдалары	153
Тә”лиматә әлавә едилән һесабат формалары вә илкин учот сәнәдләри	

**BÜDCƏDƏN MALİYYƏLƏŞƏN İDARƏ, MÜƏSSİSƏ VƏ TƏŞKİLATLARDA
MÜHASİBAT UÇOTUNUN HESABLAR PLANI VƏ ONUN TƏTBİQİNƏ DAİR**

T Ə' L İ M A T

Azərbaycan dilində

Bakı - Ulu - 1999

Жыгылмаға верилмиш 1.04.99
Чапа имзаланмыш 07.06.99. Форматы 60x84 1/8
Физики ч/в 37,0. Шәрти ч/в 37,41.
Сифариш 79. Тираж 3000. Пулсуз.

"УЛУ" Истеһсалат-Коммерсија Фирмасы
370005, Бакы, Н.Асланов, 47А
Телефон: 973039, 943362